

Na osnovu člana 95 tačka 6 Ustava Crne Gore, Predsjednik Crne Gore donosi

**UKAZ
O POSTAVLjENJU NA DUŽNOST IZVANREDNOG I OPUNOMOĆENOG
AMBASADORA CRNE GORE U REPUBLICI ARGENTINI**

I

Postavlja se Srđan Stanković na dužnost izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Crne Gore u Republici Argentini, na rezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Buenos Ajresu.

II

Ministar vanjskih poslova izvršiće ovaj ukaz.

III

Ovaj ukaz stupa na snagu narednog dana od dana objavlјivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01- 454/2

Podgorica, 3. aprila 2019. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 77 stav 3 Zakona o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18 i 3/19), Vlada Crne Gore, na sjednici od 14. marta 2019. godine, donijela je

UREDBU
O KRITERIJUMIMA I POSTUPKU ZA UTVRDIVANJE GODIŠNjEG BROJA
DOZVOLA ZA PRIVREMENI BORAVAK I RAD STRANACA

Predmet

Član 1

Ovom uredbom utvrđuju se kriterijumi i postupak za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca (u daljem tekstu: godišnja kvota).

Kriterijumi za utvrđivanje godišnje kvote

Član 2

Kriterijumi za utvrđivanje godišnje kvote, su:

- 1) odnos ponude i tražnje na tržištu rada;
- 2) mogućnost zadovoljavanja tražnje na tržištu rada, zapošljavanjem crnogorskih državljanja;
- 3) zapošljavanje stranaca u Crnoj Gori u prethodnom periodu;
- 4) iskorišćenost godišnje kvote u prethodnoj godini; i
- 5) potrebe poslodavaca za zapošljavanjem u narednoj godini.

Predlog za utvrđivanje godišnje kvote

Član 3

Organ državne uprave nadležan za poslove rada (u daljem tekstu: Ministarstvo) predlaže godišnju kvotu na osnovu kriterijuma iz člana 2 ove uredbe i podataka o stanju i kretanju na tržištu rada Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod za zapošljavanje) i drugih organa i institucija.

Predlog godišnje kvote dostavlja se Zavodu za zapošljavanje, organima državne uprave nadležnim za pojedine djelatnosti za koje se utvrđuje godišnja kvota i Socijalnom savjetu, radi davanja mišljenja.

Ministarstvo, nakon pribavljenih mišljenja iz stava 2 ovog člana, priprema i Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) dostavlja predlog za utvrđivanje godišnje kvote za narednu godinu, najkasnije do 1. novembra tekuće godine.

Dodatno raspoređivanje dozvola za privremeni boravak i rad stranaca

Član 4

Iz godišnje kvote koju utvrdi Vlada izdvaja se određeni broj dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, koje Ministarstvo može dodatno rasporediti za pojedine namjene, u skladu sa potrebama tržišta rada na zahtjev Zavoda za zapošljavanje.

Izmjene u godišnjoj kvoti

Član 5

U slučaju promjene odnosa ponude i tražnje na tržištu rada ili zbog posebnih uslova u pojedinim djelatnostima Vlada može, na predlog Ministarstva, ograničiti godišnju kvotu, povećati broj, odnosno izvršiti preraspored po namjenama dozvola za privremeni boravak i rad stranaca.

Izvještavanje

Član 6

Radi praćenja iskorišćenosti godišnje kvote, organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove dostavlja Zavodu za zapošljavanje, najmanje jednom mjesечно, podatke o izdatim dozvolama za privremeni boravak i rad stranaca, prema namjeni.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, dostavljaju se i podaci o strancima (pol, godine života, državljanstvo, nivoi obrazovanja, kvalifikacije i zanimanja) i o poslodavcima (djelatnost, opština sjedišta, mjesto rada).

Na osnovu podataka iz st. 1 i 2 ovog člana, Zavod za zapošljavanje sačinjava izvještaj i dostavlja Ministarstvu, jednom u tri mjeseca.

Prestanak važenja

Član 7

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o kriterijumima i postupku za utvrđivanje godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca („Službeni list CG“, broj 40/15).

Stupanje na snagu

Član 8

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj:07-933

Podgorica, 14. marta 2019. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 76 Zakona o strancima („Službeni list CG“, br. 12/18 i 3/19), Vlada Crne Gore, na sjednici od 14. marta 2019. godine, donijela je

O D L U K U
**O IZMJENAMA ODLUKE O UTVRĐIVANJU GODIŠnjEG BROJA DOZVOLA ZA PRIVREMENI
BORAVAK I RAD STRANACA ZA 2019. GODINU**

Član 1

U Odluci o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2019. godinu („Službeni list CG“, broj 2/19) u čl. 1 i 4 riječi: „i zanimanja“ brišu se.

Član 2

Prilog „Pregled djelatnosti i zanimanja u kojima se stranci mogu zapošljavati, za 2019. godinu“, mijenja se i glasi:

**PREGLED DJELATNOSTI U KOJIMA SE STRANCI MOGU ZAPOŠLjAVATI,
ZA 2019. GODINU**

Djelatnost	Zapošljavanje stranaca	Sezonsko zapošljavanje stranaca	Ukupno
A.Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	180	415	595
B.Rudarstvo	27	0	27
C.Prerađivačka industrija	348	23	371
D.Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacijom	96	0	96
E.Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	82	0	82
F.Građevinarstvo	5.390	110	5.500
G.Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	945	102	1.047
H.Saobraćaj i skladištenje	357	72	429
I.Usluge smještaja i ishrane	2.029	2.478	4.507
J.Informisanje i komunikacije	380	33	413
K.Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	36	0	36
L.Poslovanje nekretninama	85	2	87
M.Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	254	11	265
N.Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	123	8	131
O.Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	0	0	0
P.Obrazovanje	60	0	60
Q.Zdravstvena i socijalna zaštita	120	0	120
R.Umjetnost,zabava i rekreacija	183	44	227
S.Ostale uslužne djelatnosti	1.205	252	1.457
T.Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	1	2	3
U.Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	1	0	1
UKUPNO	11.902	3.552	15.454

Član 3

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-934
Podgorica, 14. marta 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 12 stav 3 Uredbe o Vladi Crne Gore ("Službeni list CG", br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 21. februara 2019. godine donijela je

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O OBRAZOVAЊU SAVJETA
ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA STRATEGIJE IZVRŠENJA KRIVIČNIH
SANKCIJA (2017-2021) I AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE
IZVRŠENJA KRIVIČNIH SANKCIJA ZA PERIOD
2017-2021. GODINA**

1. U Odluci o obrazovanju Savjeta za praćenje sprovođenja Strategije izvršenja krivičnih sankcija (2017-2021) i Akcionog plana za sprovođenje Strategije izvršenja krivičnih sankcija za period 2017-2021. godina ("Službeni list CG", broj 43/17) u tački 1 al. 7 i 10 mijenjaju se i glase:

- Milan Tomić, direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, član;
 - Marija Radović, koordinatorka Programa direktne asistencije za zatvorenike i seksualne radnice u Nevladinoj organizaciji Juventas, članica;".
2. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-572

Podgorica, 21. februara 2019. godine

**Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.**

Na osnovu člana 206 stav 6 Zakona o strancima ("Službeni list CG", br. 12/18 i 3/19), Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je

PRAVILNIK O SADRŽAJU EVIDENCIJA O STRANCIMA KOJI BORAVE U CRNOJ GORI

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se sadržaj evidencija koje, u skladu sa članom 206 Zakona o strancima, vode Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) strana putna isprava je pasoš, porodični pasoš, zajednički pasoš, diplomatski pasoš, službeni pasoš, pomorska knjižica, brodarska knjižica i druga putna isprava priznata u skladu sa međunarodnim ugovorima, na osnovu koje se može utvrditi identitet njenog imaoca, a koja je izdata u skladu sa propisima o izdavanju putnih isprava druge države;

2) država porijekla je država koja je stranu izdala stranu putnu ispravu sa kojom je stranac ušao u Crnu Goru, odnosno u kojoj je rođeno lice bez državljanstva;

3) davalac smještaja je privredno društvo, pravno lice, preduzetnik i fizičko lice koje obavlja turističku i ugostiteljsku djelatnost, odnosno pruža turističke i ugostiteljske usluge, u skladu sa zakonom kojim se uređuje turizam, kao i drugo privredno društvo, preduzetnik, pravno i fizičko lice koje uz naknadu prima lica na smještaj, odnosno organizuje smještaj za svoje zaposlene ili članove, uključujući i smještaj u objektu zatvorenog tipa;

4) državljanin treće države je stranac koji nema državljanstvo države članice Evropske unije.

Član 4

Evidencije koje vodi Ministarstvo unutrašnjih poslova sadrže sljedeće podatke, i to:

- evidencija o izdatim dozvolama za privremeni boravak, izdatim dozvolama za privremeni boravak i rad, izdatim dozvolama za stalni boravak, izdatim potvrdoma o prijavi boravka koje se izdaju državljanima države članice Evropske unije, izdatim dozvolama za privremeni boravak koje se izdaju članovima porodice državljana države članice Evropske unije koji su državljeni treće države, izdatim dozvolama za stalni boravak koje se izdaju državljanima države članice Evropske unije i članovima njihovih porodica, izdatim dozvolama za privremeni boravak državljanima trećih država koji imaju odobren stalni boravak u drugoj državi članici Evropske unije i članovima njihovih porodica, izdatim dozvolama za privremeni boravak i rad državljanina treće države sa kvalifikacijama visokog obrazovanja, izdatim dozvolama za stalni i privremeni boravak državljana trećih država sa kvalifikacijama visokog obrazovanja i članova njihovih porodica, izdatim putnim listovima za stranca, izdatim putnim ispravama za lica bez državljanstva i izdatim posebnim putnim ispravama za stranca (u daljem tekstu: isprave): datum izdavanja, datum do kojeg važi, broj isprave i napomenu;

- evidencija o podacima unijetim u obrasce isprava: fotografiju, prezime i ime, pol, državljanstvo, jedinstveni matični broj i datum rođenja imaoca isprave, broj isprave, datum izdavanja, datum do kojeg važi, skenirani potpis imaoca isprave, naziv organa koji je izdao ispravu, pravni osnov za izdavanje isprave i napomenu;

- evidencija o podnijetim zahtjevima za izdavanje isprava: skeniran zahtjev, broj i datum podnošenja zahtjeva i napomenu;

- evidencija o podacima iz zahtjeva za izdavanje isprava: prezime i ime, jedinstveni matični broj, datum i mjesto rođenja, državljanstvo i pol imaoča isprave, nivo obrazovanja, kvalifikacije i zanimanje, osnov boravka u Crnoj Gori, podatke o bračnom stanju, adresu boravka u Crnoj Gori, adresu prebivališta u državi porijekla, podatke o roditeljima (jedinstveni matični broj, prezime i ime i za majku rođeno prezime), podatke o datumu ulaska u Crnu Goru, pravni osnov za podnošenje zahtjeva i napomenu;

- evidencija o dokumentaciji koja je priložena uz zahtjev za izdavanje isprava: skenirane dokaze o ispunjenosti uslova koji se u skladu sa Zakonom o strancima podnose uz zahtjev za izdavanje isprava, pravni osnov za podnošenje zahtjeva i napomenu;

- evidencija o biometrijskim podacima: fotografiju, otiske dva prsta, digitalizovani potpis imaoča isprave i napomenu;

- evidencija o prestanku važenja isprava, razlozima i datumu prestanka važenja isprava: prezime i ime, jedinstveni matični broj i državljanstvo imaoča isprave, naziv organa koji je donio rješenje o prestanku važenja isprave, broj i datum rješenja, broj isprave koja je prestala da važi, razlog prestanka važenja isprave, datum prestanka važenja isprave i napomenu;

- evidencija o ispravama koje su oglaštene nevažećim i prijavljenim nestalim ispravama: prezime i ime, jedinstveni matični broj i državljanstvo imaoča isprave, naziv organa koji je donio rješenje o oglašavanju isprave nevažećom, broj i datum rješenja, broj isprave koja je oglašena nevažećom i napomenu;

- evidencija o izdatim potvrdoma o prijavi rada: datum izdavanja, datum do kojeg važi, broj potvrde i napomenu;

- evidencija o izrađenim obrascima isprava: broj primljenih obrazaca isprava i napomenu.

Član 5

Evidencije koje vodi Uprava policije sadrže sljedeće podatke, i to:

- evidencija o strancima koji su prijavili, odjavili ili promijenili mjesto boravka, a koji borave u Crnoj Gori do 90 dana na osnovu vize za kratki boravak (viza C), vize za duži boravak (viza D) ili bez vize u skladu sa propisom o viznom režimu, strancima koji su prijavili, odnosno odjavili mjesto u kojem privremeno borave, a kojima je izdata dozvola za privremeni boravak, privremeni boravak i rad i stalni boravak: prezime i ime, pol, mjesto, naziv države i datum rođenja, državljanstvo, jedinstveni matični broj, mjesto boravka i adresu (ulica i broj, broj ulaza i broj stana, odnosno ulica i broj kuće), datum i čas prijave boravka, vrijeme boravka, datum i čas odjave boravka, vrstu, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava ili lična karta koju je izdao nadležni organ druge države, naziv države koja je izdala stranu putnu ili drugu ispravu, vrstu, broj, datum do kojeg važi i mjesto izdavanja vize, datum i mjesto ulaska u Crnu Goru, prezime, ime i jedinstveni matični broj korisnika objekta gdje stranac boravi i napomenu. U slučaju kad stranac koristi usluge davaoca smještaja evidencija sadrži i sljedeće podatke: naziv i sjedište, odnosno prezime i ime davaoca smještaja, naziv objekta smještaja, poreski identifikacioni broj davaoca smještaja, registarski broj upisa, matični broj davaoca smještaja i adresu na koju se stranac prijavljuje, odnosno sa koje se odjavljuje;

- evidencija o strancima kojima je zabranjen ulazak u Crnu Goru: prezime i ime, datum rođenja, vrstu strane putne isprave, naziv države koja je izdala stranu putnu ispravu, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, naziv organizacione jedinice koja je donijela rješenje o zabrani ulaska stranca, broj i datum rješenja o zabrani ulaska stranca i napomenu;

- evidencija o izdatim vizama na graničnom prelazu: datum izdavanja vize, prezime, ime i državljanstvo stranca, vrstu i broj strane putne isprave, vrstu i broj izdate vize, datum do kojeg važi viza, razlog za izdavanje vize i napomenu;

- evidencija o odbijenim zahtjevima za izdavanje vize, poništenim, ukinutim i produženim vizama: broj i datum rješenja o odbijanju zahtjeva, poništenju, ukinjanju, odnosno produženju vize, pravni osnov, prezime, ime i državljanstvo stranca, vrstu i broj strane putne isprave, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, vrstu, broj i datum do kojeg važi nova viza i napomenu;

- evidencija o privremeno oduzetim ispravama: prezime, ime i državljanstvo imaoča strane putne isprave, vrstu, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, naziv organa koji je izdao stranu putnu ispravu, pravni osnov za privremeno oduzimanje strane putne isprave i napomenu;

- evidencija o strancima kojima je otkazan boravak do 90 dana i strancima kojima je otkazan boravak na osnovu vize za duži boravak: prezime, ime i datum rođenja, vrstu strane putne isprave, naziv države i mjesto izdavanja strane putne isprave, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, naziv organizacione jedinice koja je donijela rješenje o otkazu boravka stranca, broj i datum rješenja, vrijeme trajanja zabrane ulaska, pravni osnov i napomenu;

- evidencija o izdatim mišljenjima za privremeni boravak i izdatim mišljenjima za stalni boravak: broj predmeta, pravni osnov, prezime i ime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, mjesto rođenja, rođeno prezime, državljanstvo i pol stranca, podatak da li je mišljenje pozitivno ili negativno, adresu boravka stranca, vrstu strane putne isprave, naziv države izdavanja strane putne isprave, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava i napomenu;

- evidencija o strancima smještenim u prihvatalištu za strance: prezime i ime, datum i mjesto rođenja, datum i vrijeme zadržavanja (od do), pravni osnov, prezime i ime policijskog službenika koji je donio rješenje o zadržavanju, prezime i ime policijskog službenika koji je izvršio pregled stranca i napomenu;

- evidencija o strancima kojima je izrečeno prinudno udaljenje: prezime i ime, datum rođenja, vrstu strane putne isprave, naziv države i mjesto izdavanja strane putne isprave, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, naziv organizacione jedinice koja je izvršila prinudno udaljenje stranca, datum prinudnog udaljenja stranca, pravni osnov i napomenu;

- evidencija o strancima koji su nezakonito ušli u Crnu Goru: datum ulaska, prezime i ime, državljanstvo, vrstu i broj strane putne isprave, vrstu prekršaja, podatke o izrečenoj kazni, i napomenu;

- evidencija o strancima kojima je ograničeno ili zabranjeno kretanje na određenom području u Crnoj Gori: prezime i ime, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, vrstu i broj strane putne isprave, datum i vrijeme ograničenja, odnosno zabrane kretanja (od do), pravni osnov i napomenu;

- evidencija o strancima koji su protjerani: prezime i ime, datum rođenja, vrstu strane putne isprave, naziv države izdavanja, datum izdavanja, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, naziv organa koji je donio rješenje o protjerivanju stranca, broj i datum rješenja o protjerivanju stranca, vrijeme trajanja zabrane ulaska u Crnu Goru, pravni osnov i napomenu;

- evidencija o strancima kojima je donijeto rješenje o povratku: prezime i ime, datum rođenja, vrstu strane putne isprave, naziv države izdavanja, datum izdavanja, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, naziv organizacione jedinice koja je donijela rješenje o povratku, broj i datum rješenja, rok u kojem je stranac dužan da dobrovoljno napusti Crnu Goru, vrijeme trajanja zabrane ulaska i boravka, pravni osnov i napomenu;

- evidencija o strancima kojima je ograničena sloboda kretanja: prezime i ime, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, vrstu i broj strane putne isprave, datum i vrijeme ograničenja slobode kretanja (od do), pravni osnov i napomenu;

- evidencija o strancima kojima su određene blaže mjere od smještaja u prihvatalištu za strance: prezime i ime, državljanstvo, vrstu strane putne isprave, naziv države izdavanja, datum izdavanja, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, naziv organizacione jedinice koja je donijela rješenje o određivanju blažih mera, broj i datum rješenja, vrstu i vrijeme trajanja izrečene blaže mjere;

- evidencija o strancima kojima je određen stroži policijski nadzor: prezime i ime, državljanstvo, vrstu strane putne isprave, naziv države izdavanja, datum izdavanja, broj i datum do kojeg važi strana putna isprava, datum rješenja o određivanju strožeg policijskog nadzora, broj i datum rješenja, pravni osnov, vrijeme trajanja strožeg policijskog nadzora i napomenu.

Član 6

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

01 Broj: 011/19-15647/2
Podgorica, 29. marta 2019. godine

Ministar,
Mevludin Nuhodžić, s.r.

Na osnovu člana 90 stav 8 i člana 92 stav 7 Zakona o strancima ("Službeni list CG", br. 12/18 i 3/19), Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je

PRAVILNIK O NAČINU IZDAVANJA I OBRASCU DOZVOLE ZA STALNI BORAVAK

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se način izdavanja dozvole za stalni boravak, obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole za stalni boravak i obrazac dozvole za stalni boravak.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) strana putna isprava je pasoš, porodični pasoš, zajednički pasoš, diplomatski pasoš, službeni pasoš, pomorska knjižica, brodarska knjižica i druga putna isprava priznata u skladu sa međunarodnim ugovorima, na osnovu koje se može utvrditi identitet njenog imaoca, a koja je izdata u skladu sa propisima o izdavanju putnih isprava druge države;

2) država porijekla je država koja je strancu izdala stranu putnu ispravu sa kojom je stranac ušao u Crnu Goru, odnosno u kojoj je rođeno lice bez državljanstva.

Član 4

Obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole za stalni boravak (u daljem tekstu: zahtjev) sadrži: naziv: „Crna Gora“, naziv organa kojem se podnosi zahtjev, broj, mjesto i datum podnošenja zahtjeva, broj zahtjeva u formatu bar kod zapisa, napomenu da se zahtjev popunjava čitko štampanim slovima, naziv: "ZAHTJEV ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA STALNI BORAVAK", pravni osnov, mjesta za unos podataka o: strancu (jedinstveni matični broj, prezime, ime i rođeno prezime, pol, datum, mjesto i država rođenja, državljanstvo, bračno stanje, nivo obrazovanja i kvalifikacije i zanimanje); boravku u Crnoj Gori i prebivalištu u državi porijekla; posljednjem i prvom odobrenom privremenom boravku; važećoj stranoj putnoj ispravi koju je izdao nadležni organ druge države, odnosno putnoj ispravi za lice bez državljanstva (broj, datum do kojeg važi i naziv organa koji je izdao ispravu) i roditeljima (jedinstveni matični broj, prezime, ime, a za majku i rođeno prezime); izjavu podnosioca zahtjeva o tačnosti unešenih podataka i saglasnost da se lični podaci stranca elektronski obrađuju, kao i mjesta za broj telefona i potpis podnosioca zahtjeva (Obrazac 1).

Član 5

Obrazac dozvole za stalni boravak (Obrazac 2) je pravougaonog oblika, u vidu kartice, dimenzija 86 mm x 54 mm, izrađen od višeslojnog polikarbonata, u izvedenim tonovima pretežno plave boje, u koji se ugrađuju zaštitni elementi.

Obrazac dozvole za stalni boravak izrađen je u skladu sa standardima ISO/IEC 7810 za dimenzijske karakteristike i ISO/IEC 10373 za testiranje fizičkih karakteristika.

Obrazac dozvole za stalni boravak, na prednjoj strani, u gornjem lijevom uglu, sadrži Grb Crne Gore, a u središnjem gornjem dijelu nazive: "Crna Gora" i "DOZVOLA ZA STALNI BORAVAK", ispod Grba Crne Gore je mjesto za fotografiju stranca, dimenzija 28 mm x 35 mm i optički varijabilni sigurnosni element kinogram, sa motivom granica Crne Gore, Grba Crne Gore i oznake "MNE", koji zahvata desni dio fotografije. Sa desne strane fotografije nalaze se ugravirani

zaštitni elemenat “CG” i mesta za: prezime, ime, pol, državljanstvo i datum rođenja stranca, broj dozvole, datum do kojeg važi i potpis stranca.

Obrazac dozvole za stalni boravak, na poleđini, u gornjem lijevom uglu, sadrži mesta za: jedinstveni matični broj stranca, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao dozvolu, u gornjem desnom uglu aplikaciju u obliku granica Crne Gore sa ucrtanim rijekama, a u donjem dijelu prostor za mašinski čitljiv zapis.

Član 6

Stranac uz zahtjev prilaže dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 88 Zakona o strancima, i to: u pogledu posjedovanja stalnih, redovnih i dovoljnih sredstava za izdržavanje (dokaz o primanjima po osnovu radnog angažovanja u posljednja tri mjeseca ili primanjima po osnovu penzije, dokaz da ostvaruje prihode na osnovu poljoprivredne, zanatske ili druge djelatnosti u iznosu neophodnom za izdržavanje); u pogledu posjedovanja zdravstvenog osiguranja (zdravstveno osiguranje obezbijedeno u skladu sa međunarodnim ugovorima ili zdravstveno osiguranje ostvareno pod uslovima i na način utvrđen posebnim zakonom) i u pogledu obezbijedenog smještaja (list nepokretnosti li drugi dokaz kojim se potvrđuje vlasništvo na stambenom prostoru u skladu sa zakonom kojim se uređuje katastar nepokretnosti ili zaključen ugovor o zakupu, odnosno pravu korišćenja stambenog prostora).

Sredstvima za izdržavanje, u smislu stava 1 ovog člana, ne smatraju se osnovna materijalna davanja iz socijalne i dječje zaštite i usluge socijalne i dječje zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita, naknade po osnovu boračke i invalidske zaštite, novčane naknade od nezaposlenosti, kao i druga davanja iz socijalne i dječje zaštite.

Član 7

Obrazac zahtjeva popunjava podnositelj zahtjeva ili, na njegov zahtjev, službenik ovlašćen za prijem zahtjeva.

Službenik iz stava 1 ovog člana unosi podatke iz zahtjeva u evidenciju o podnijetim zahtjevima, u prisustvu podnosioca zahtjeva.

Popunjeni obrazac zahtjeva službenik iz stava 1 ovog člana štampa i daje podnosiocu zahtjeva na uvid radi kontrole, izmjene ili dopune podataka i potpisivanja zahtjeva.

Ako je podnositelj zahtjeva nepismen ili iz drugog razloga nije u stanju da se potpiše, potpisće ga lice koje on ovlasti, u prisustvu službenika iz stava 1 ovog člana, i pored ličnog imena stranca za kojeg se potpisuje, navesti svoje lično ime, prebivalište i adresu i broj lične karte.

Član 8

Prilikom prijema zahtjeva utvrđuje se identitet stranca, da li je strana putna isprava kojom se dokazuje identitet ili putna isprava za lice bez državljanstva važeća, da li stranac zakonito boravi u Crnoj Gori i da li su uz zahtjev podnešeni odgovarajući dokazi.

Član 9

Dozvola za stalni boravak ili druga odluka po zahtjevu podnosiocu zahtjeva uručuje se lično.

Član 10

Obrasci br. 1 i 2 sastavni su dio ovog pravilnika.

Član 11

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu izdavanja i obrascu dozvole za stalni boravak („Službeni list CG“, broj 15/15).

Član 12

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

01 Broj: 011/19-15403/2
Podgorica, 29. marta 2019. godine

Ministar,
Mevludin Nuhodžić, s.r.

Obrazac 1

Crna Gora

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Područna jedinica / Filijala _____

Broj: _____

Mjesto _____ godine

Zahtjev se popunjava čitko štampanim slovima

BARCODE

ZAHTJEV ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA STALNI BORAVAK
APPLICATION FOR PERMANENT RESIDENCE PERMIT

Pravni osnov : _____ Legal rationale

Jedinstveni matični broj: _____	Pol: muški ☐	ženski ☐
Unique citizen registering number:	Sex: male ☐	female ☐
Prezime: _____		
Surname:		
Ime: _____		
Name:		
Rodeno prezime: _____		
Birth name:		
Datum rođenja: _____	Mjesto rođenja: _____	
Date of birth:	Place of birth:	
Država rođenja: _____	Državljanstvo: _____	
Country of birth:	Nationality: _____	
Bračno stanje: neoženjen, neudata / single (unmarried) ☐	oženjen, udata / married ☐	
Marital status: razveden/a / divorced ☐	udovac/ica / widowed ☐	
Nivo obrazovanja: _____	Kvalifikacije: _____	
Education:	Professional Qualification:	
Zanimanje: _____		
Occupation:		

Boravak u Crnoj Gori / Residence in Montenegro:		
Opština / Residence City: _____	Mjesto/ Place of residence: _____	
Adresa / Address: _____		
Prebivalište u državi porijekla/Residence in the country of origin:		
Država/Country: _____	Opština/City: _____	
Mjesto/Place of residence: _____		
Adresa / Address: _____		

Važenje posljednjeg odobrenog privremenog boravka: _____
Period of validity of the last approved stay issued: _____
Prvi privremeni boravak odobren: _____
First temporary stay: _____

Broj putne isprave: _____ važi do: _____
Travel document No: _____ date of expiry: _____
Organ koji je izdao putnu ispravu: _____
The authority that has issued the travel document: _____

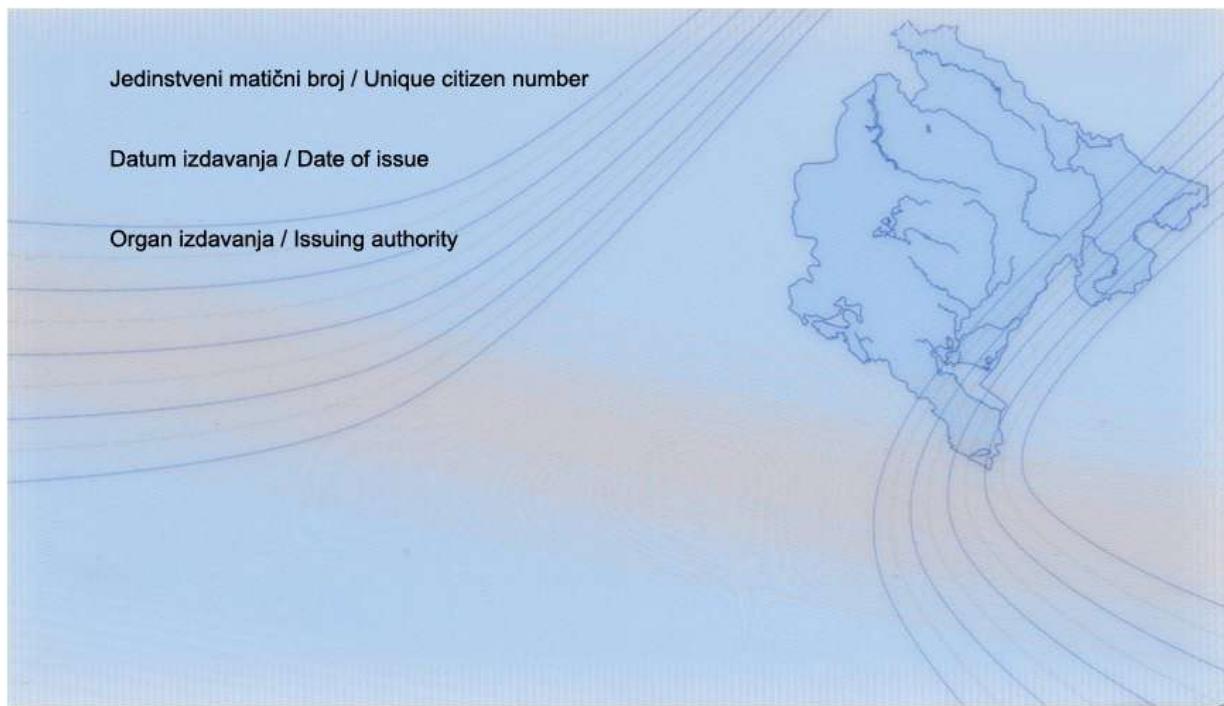
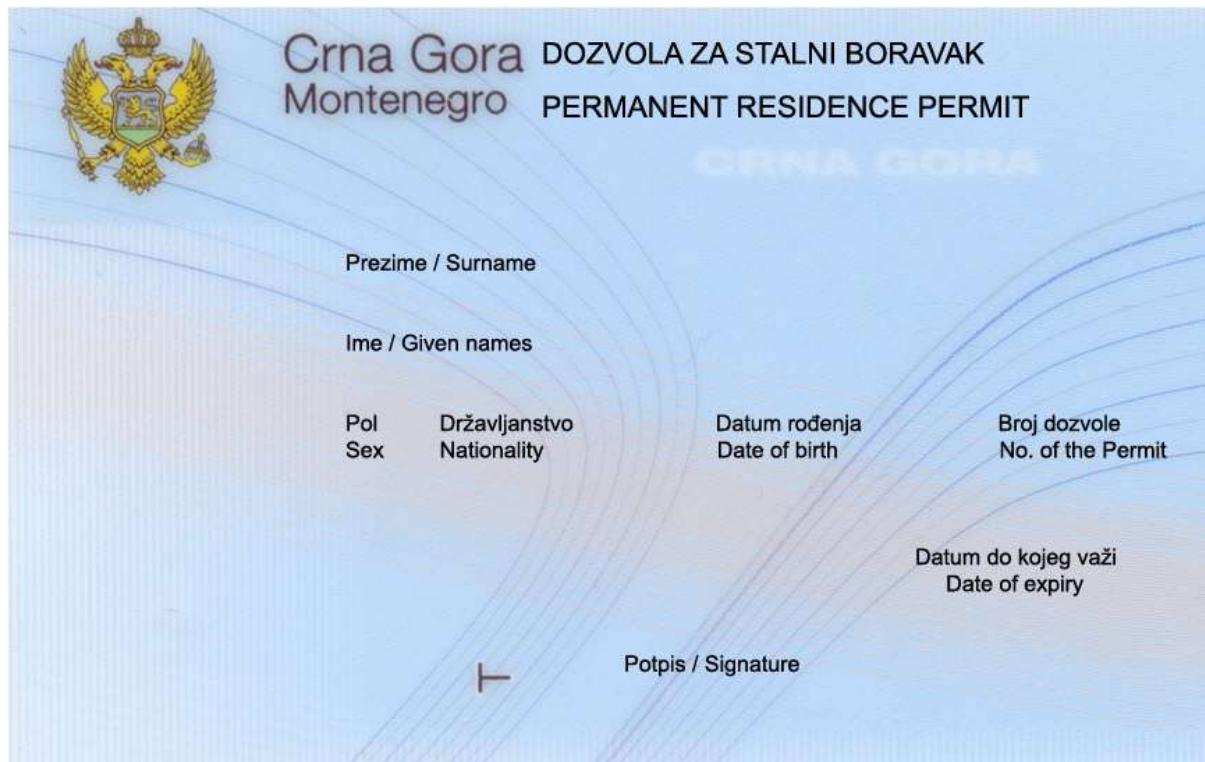
Otac / Father: _____
Jedinstveni matični broj / Unique citizen registering number: _____
Prezime / Surname: _____ Ime / Name: _____

Majka / Mother: _____
Jedinstveni matični broj / _____ Prezime / Surname: _____
Unique citizen registering number: _____
Ime / Name: _____ Rođeno prezime/Birth name: _____

Izjava podnosioca zahtjeva:
Applicant's statement:
a) Ovim potvrđujem da su svi podaci navedeni u ovom zahtjevu tačni i da odgovaraju podacima u priloženim dokumentima.
Hereby I confirm that all information given in this application form are complete, that they are true and correspond to the data contained in the documents attached.
b) Saglasan sam da moji lični podaci budu elektronski obrađeni.
I agree that my personal data are computer processed.

Broj telefona
Phone

Potpis podnosioca zahtjeva
Signature of the applicant

Na osnovu člana 21b stav 3 Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Službeni list CG", br. 33/14 i 44/18), Ministarstvo finansija donijelo je

P R A V I L N I K
O NAČINU VOĐENJA REGISTRA STVARNIH VLASNIKA, PRIKUPLJANJU, UNOSU I
ROKOVIMA UNOSA I AŽURIRANJU PODATAKA KOJI SE VODE U REGISTRU I
NAČINU PRISTUPA TIM PODACIMA

Član 1

Ovim pravilnikom uređuje se način vođenja registra stvarnih vlasnika (u daljem tekstu: Registar), prikupljanje, unos i rokovi unosa i ažuriranja podataka koji se vode u Registru i način pristupa tim podacima.

Član 2

Ovaj pravilnik primjenjuje se na:

- obveznike iz člana 4 Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: Zakon), radi sprovođenja mjera utvrđivanja i provjere identiteta klijenta;
- organe iz člana 21a stav 2 tačka 2 Zakona;
- pravna i fizička lica iz člana 21a stav 2 tačka 3 Zakona;
- privredna društva, pravna lica, udruženja, ustanove, političke partije, vjerske zajednice, umjetničke organizacije, komore, sindikati, udruženja poslodavaca, fondacije ili drugi poslovni subjekti, pravno lice koje prima, upravlja ili raspoređuje sredstva u određene svrhe, strani trust, strana institucija ili sličan subjekt stranog prava, koji prima, upravlja ili vrši raspodjelu imovinskih sredstava za određene namjene, koji su dužni da unose u registar stvarnih vlasnika podatke o stvarnim vlasnicima i promjenama vlasnika.

Član 3

Registar je elektronska baza podataka u kojoj se čuvaju podaci o stvarnim vlasnicima.

U Registar se unose podaci:

- koje dostavljaju lica iz člana 2 stav 1 alineja 4 ovog pravilnika;
- iz evidencije organa uprave nadležnog za naplatu poreza i evidencije drugog nadležnog organa u skladu sa zakonom.

U Registar se unose podaci dati u Prilogu 1.

Član 4

Podaci se evidentiraju u Registar prilikom osnivanja, odnosno promjene vlasničke strukture i promjene vlasničkog udjela lica iz člana 2 stav 1 alineja 4 ovog pravilnika.

Član 5

Registar se vodi u elektronskom obliku.

Unos podataka u Registar se vrši u roku od četiri radna dana od dana podnošenja prijave date na obrascu 1.

Promjena, odnosno ažuriranje podataka o stvarnom vlasniku u Registar vrši se u roku od četiri radna dana od dana podnošenja prijave date na obrascu 2.

Član 6

Obveznik, odnosno, ovlašćeno lice obveznika iz člana 2 stav 1 alineja 1 ovog pravilnika, ostvaruje pristup podacima iz Registra podnošenjem prijave date na obrascu 3.

Obveznik iz stava 1 ovog člana ima pristup podacima o stvarnom vlasniku ako sprovodi mjere i radnje utvrđivanja i provjere identiteta klijenta.

Ovlašćeno lice obveznika za pristup podacima iz Registra je lice ovlašćeno za zastupanje pravnog lica, privrednog društva ili punomoćnik pravnog lica ili upravnik trusta ili njegov punomoćnik.

Osnovanost prijave iz stava 1 ovog člana, ispituje se najkasnije u roku od dva radna dana od dana prijema prijave, ako za to postoje opravdani razlozi.

Ako je prijava osnovana, organ uprave nadležan za vođenje Registra izdaje:

- izvod iz Registra o podacima o stvarnim vlasnicima;
- potvrdu iz Registra o podacima ranijih stvarnih vlasnika;
- potvrdu iz Registra da je neko fizičko lice upisano ili je bilo upisano kao stvarni vlasnik.

Član 7

Nadzorni i drugi organ odnosno ovlašćeno lice organa iz člana 2 stav 1 alineja 2 ovog pravilnika, ostvaruju pristup svim podacima iz Registra podnošenjem prijave date na obrascu 4.

Organima iz stava 1 ovog člana dostavljaju se traženi podaci iz Registra u formi potvrde ili izvoda, odmah po prijemu prijave ili zahtjeva za pristup podacima iz Registra, a najkasnije u roku od dva radna dana od dana njihovog prijema, ako za to postoje opravdani razlozi.

Član 8

Pravno i fizičko lice iz člana 2 stav 1 alineja 3 ovog pravilnika, ostvaruje pristup podacima iz Registra podnošenjem dozvole, odnosno odobrenja za pristup podacima, koje izdaje organ uprave nadležan za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma i dokaza o uplati takse za izdavanje izvoda odnosno potvrde.

Podaci se dostavljaju zainteresovanom licu u formi izvoda odnosno potvrde odmah po prijemu propisane dokumentacije, a najkasnije u roku od dva radna dana od dana njihovog prijema ako za to postoje opravdani razlozi.

Član 9

Prilog 1 i obrasci 1 do 4 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 10

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 02-3530/1

Podgorica, 12. marta 2019. godine

Ministar,
Darko Radunović, s.r.

REGISTAR STVARNIH VLASNIKA

Registrar stvarnih vlasnika u zavisnosti od oblika organizovanja, sadrži sljedeće podatke o:

1) privrednom društvu odnosno pravnom licu:

- naziv, adresa, sjedište, registarski broj, identifikacioni broj, datum registracije i datum brisanja privrednog subjekta za pravni subjekt registrovan u CRPS;
- naziv, adresa, sjedište, poreski identifikacioni broj, datum registracije i datum brisanja subjekta registra iz poreskog registra za subjekta registrovanog u poreskom registru;
- status registrovanog subjekta;
- oblik organizovanja;
- šifra pretežne djelatnosti, odnosno oblast ostvarivanja ciljeva;
- podatak o zastupniku, punomoćniku ili ovlašćenom licu;
- fizičko lice koje je registrovano kao član organa;
- osnovni (registrovani) kapital;
- podatke o članovima, odnosno osnivačima i procentu njihovog udjela, odnosno broju i procentu njihovih akcija;
- adresu za prijem pošte;
- adresu za prijem elektronske pošte;
- brojeve računa u bankama;

2) stvarnom vlasniku:

- lično ime;
 - datum izdavanja i broj identifikacionog dokumenta za domaća fizička lica
 - broj pasoša i država izdavanja i/ili lični broj za stranca i/ili broj lične karte stranca i zemlja izdavanja u skladu sa propisima kojima se uređuju uslovi za ulazak, kretanje i boravak stranaca na teritoriji Crne Gore;
 - dan, mjesec, godina i mjesto rođenja;
 - adresa prebivališta ili boravišta;
 - poreski identifikacioni broj;
 - državljanstvo;
 - vlasnički udio (procenat akcija ili procenat učešća u kapitalu ili podatke o procentu posrednog ili neposrednog raspolažanja imovinom ili podatke o procentu prihoda korisnika od imovine kojom upravlja, ili udio u imovini pravnog lica ili drugog subjekta stranog prava) ili druga vrsta kontrole (odlučujući uticaj u upravljanju imovinom, da li posredno obezbjeđuje sredstva ili je obezbijedio sredstva ili ima odlučujući uticaj na donošenje odluka ili ima kontrolni položaj u upravljanju);
 - datum registracije, datum promjene - ažuriranja i brisanja stvarnog vlasnika iz Registra;
- 3) kategoriji lica sa interesom za uspostavljanje stranog trusta, strane institucije ili sličnog subjekta stranog prava kada pojedince koji dobijaju korist od stranog trusta, strane institucije ili sličnog subjekta stranog prava tek treba odrediti i to:
- lično ime osnivača ili povjerenika stranog trusta, korisnika sredstava stečenih od imovine kojom se upravlja, gdje su budući korisnici već određeni ili mogu biti određeni kod stranog trusta ili zastupnika interesa primalaca stečenih sredstava stranog trusta;
 - broj pasoša i država izdavanja i/ili lični broj za stranca i/ili broj lične karte stranca i zemlja izdavanja u skladu sa propisima kojima se uređuju uslovi za ulazak, kretanje i boravak stranaca na teritoriji Crne Gore;
 - dan, mjesec, godina i mjesto rođenja;
 - država prebivališta i državljanstvo.

ZAHTJEV ZA PRISTUP PODACIMA IZ REGISTRA STVARNIH VLASNIKA

U skladu sa članom 21a stav 2 tačka 2 i članom 94 Zakona o sprjecavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Sl.list CG", br. 033/14 od 04.08.2014., 044/18 od 06.07.2018. godine), Poreskoj upravi CRPS-u, zahtjev za pristup podacima iz Registra stvarnih vlasnika

podnosi sljedeći nadzorni organ:

Naziv nadzornog organa:

PIB:

Adresa nadzornog organa:

e-mail adresa nadzornog organa

Rukovodilac/starješina organa

Zahtijeva se pristup podacima iz Registra stvarnih vlasnika za sljedeće pravno lice:

Naziv pravnog lica:

Adresa i sjediste
pravnog lica:

PIB pravnog lica:

oblik organizovanja:

Pravni interes Zahtjeva za pristup podacima:

Organi iz člana 21a stav 2 tačka 2 ovog zakona imaju neposredan pristup, bez naknade, svim podacima o stvarnim vlasnicima unijetim u Registrar u izvršavanju poslova i zadatka u oblasti sprječavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma.

IZJAVA: Garantujem za tačnost unijetih podataka.

Potpis podnosioca:

Datum: _____

PORESKA UPRAVA - CRPS

Registar stvarnih vlasnika

Obrazac br.1 - registracija

PODNOŠILAC PRIJAVE

Prijava se podnosi preko:

 Zastupnika Punomoćnika

JMB:

Država:

Ime i prezime:

Opština:

Telefon:

Mjesto:

e-mail:

Ulica:

Broj:

*za strana fizička lica unijeti broj pasoša i državu izdavanja

1. PODACI O PRAVNOM LICU/ PRIVREDNOM DRUŠTVU:

1.1. Naziv pravnog lica/ Privrednog društva:				
1.2. Adresa i sjedište:				
1.3. Registarski broj	1.3.1. Matični broj/ PIB:			
1.4. Datum registracije u CRPS/poreski registar:	1.4.1. Datum brisanja iz CRPS-a/poreskog registra:			
1.5. Oblik organizovanja <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> ☐ OD ☐ KD ☐ AD ☐ DOO ☐ NVO ☐ Ustanova ☐ Sindikat ☐ Komora ☐ Politička partija ☐ Vjerska organizacija ☐ Strani Trust Ostali <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 30px; margin-top: 10px;"></div> </div>				
*upisati oblik				
1.6. Status registrovanog subjekta:	☐ aktivan	☐ u stečaju	☐ likvidiran	☐ brisan
	☐ u prinudnoj likvidaciji			
1.7. Šifra pretežne djelatnosti/ oblast ostvarivanja ciljeva:	☐	☐	☐	
1.8. Registrirani kapital:				
1.9. Broj računa u banci i naziv banke				
1.10. Adresa za prijem pošte:				
1.11. E-mail adresa za prijem elektronske pošte:				

PORESKA UPRAVA - CRPS

Registar stvarnih vlasnika

Obrazac br.1 - registracija

1.2. PODACI O CLANOVIMA, OSNIVACIMA

1.2.1 Status:	☐ Osnivač	☐ Član DOO	☐ Ortak
	☐ Komanditor	☐ akcionar	☐ Clan uprave
			☐ Drugo <input type="text"/>

*upisati status

1.2.2 MB / JMB:

*za strano fizičko lice unijeti broj pasoša i zemlju izdavanja
*za strano pravno lice unijeti broj registracije u maticnom registru i drzavu

1.2.3. Naziv / Ime i prezime:

1.2.4. Sjedište / Adresa:

Država:

Opština: Mjesto:

Ulica: Broj:

1.2.5. Udeo %

1.2.5.1. Broj akcija 1.2.5.2. Drugi oblik upravljanja

1.3. PODACI O ZASTUPNIKU, PUNOMOCNIKU ILI OVLAŠCENOM LICU**1.3.1. Status**

☐ Zastupnik	☐ Punomocnik	☐ Ovlašcenno lice	☐
☐ Drugo	<input type="text"/>		

*unijeti funkciju

1.3.2. JMB: *za strano fizičko lice unijeti broj pasoša i zemlju izdavanja

1.3.3. Ime i prezime:

1.3.4. Adresa:
Država:

Opština: Mjesto:

Ulica: Broj:

IZJAVA: Garantujem za tačnost unijetih podataka.

Potpis podnosioca: _____

Datum: _____

PORESKA UPRAVA - CRPS

Registar stvarnih vlasnika

Obrazac br.1 - registracija

2. PODACI O STVARNOM VLASNIKU:**2.1. JMB/ poreski identifikacioni broj** *za strano fizičko lice unijeti broj pasoša i zemlju izdavanja**2.2. Ime i prezime:** **Datum i mjesto rođenja:** **2.3. Broj pasoša/ lične karte:** **Datum izdavanja /važenja:** **Država izdavanja:** **Država izdavanja:** **2.3.1. lična karta za strance:** **2.4. Adresa prebivališta/boravišta****Državljanstvo** **Opština** **Država:** **Ulica:** **Broj:** **2.5. Vlasnički udio ili druga vrsta kontrole:****Procenat/broj Akcija** **Procenat raspolaganja imovinom** **Procenat udjela u kapitalu** **Udio u imovini pravnog lica** **Druga vrsta kontrole**

*upisati kontrolu nad: vlasništvom, organima upravljanja, uticaj na donošenje odluka,finansiranje..

2.6. Datum registracije**2.7.1. Datum registracije stvarnog vlasnika:** **2.7.2. Datum brisanja stvarnog vlasnika:** **IZJAVA:** Garantujem za tačnost unijetih podataka.**Potpis podnosioca:** _____**Datum:** _____

PORESKA UPRAVA - CRPS

Registar stvarnih vlasnika

Obrazac br.2 - promjena

PODNOŠILAC PRIJAVE

Prijava se podnosi preko:

 Zastupnika Punomoćnika

JMB:

Država:

Ime i prezime:

Opština:

Telefon:

Mjesto:

e-mail:

Ulica:

Broj:

*za strano fizička lica unijeti broj pasoša i državu izdavanja

CRPS-u podnijeta dokumentacija za promjenu: Osnivača izvršnog
Direktora ovlašćenog
zastupnika Adrese/sjedišta
Drustva pretežne
djelatnosti drugo

*upisati koja je promjena

1. PODACI O ČLANOVIMA, OSNIVAČIMA

1.1 Status:

Osnivač

Član DOO

Ortak

Komanditor

akcionar

Clan
uprave

Drugo

*upisati status

1.2 MB / JMB:

*za strano fizičko lice unijeti broj pasoša i zemlju izdavanja

*za strano pravno lice unijeti broj registracije u maticnom
registru i državu1.3. Naziv / Ime i
prezime:

1.4. Sjedište / Adresa:

Država

Opština

Mjesto:

Ulica:

Broj:

1.5. Udio

%

Broj akcija

Drugi oblik
upravljanja
IZJAVA: Garantujem za tačnost unijetih podataka.

Potpis podnosioca:

Datum: _____

PORESKA UPRAVA - CRPS

Registrar stvarnih vlasnika

Obrazac br.2 - promjena

1.2. PODACI O ZASTUPNIKU, PUNOMOĆNIKU ILI OVLAŠĆENOM LICU**1.2.1. Status**

☐ Zastupnik	☐ Punomoćnik	☐ Ovlašćeno lice	☐
☐ Drugo	<input type="text"/>		

***unijeti funkciju**

*

1.2.2. JMB: *za strano fizičko lice unijeti broj pasoša i zemlju izdavanja**1.2.3. Ime i prezime:** **1.2.4. Adresa:**Država: Opština: Mjesto: Ulica: Broj: **3. PODACI O STVARNOM VLASNIKU:****3.1. JMB/ poreski identifikacioni broj** *za strano fizičko lice unijeti broj pasoša i zemlju izdavanja**3.2. Ime i prezime:** Datum i mjesto rođenja: **3.3. Broj pasoša/ lične karte:** Datum izdavanja /važeњa: Država izdavanja: Država izdavanja: **2.3.1. lična karta za strance:** **3.4. Adresa prebivališta/boravišta**Državljanstvo: Opština: Država: Ulica: Broj: **IZJAVA:** Garantujem za tačnost unijetih podataka.

Potpis podnosioca: _____

Datum: _____

PORESKA UPRAVA - CRPS

Registar stvarnih vlasnika

Obrazac br.2 - promjena

3.5. Vlasnički udio ili druga vrsta kontrole:Procenat/broj
Akcija Procenat raspolaganja
imovinom Procenat
udjela u kapitalu Udio u imovini
pravnog lica Druga vrsta
kontrole

*upisati kontrolu nad: vlasništvom, organima upravljanja, uticaj na donosjenje odluka,finansiranje..

3.6. Datum registracije**2.7.1. Datum registracije
stvarnog vlasnika:** **2.7.2. Datum brisanja
stvarnog vlasnika:** **2.6. Vlasnički udio ili druga vrsta kontrole:**Procenat/broj
Akcija Procenat raspolaganja
imovinom Procenat
udjela u kapitalu Udio u imovini
pravnog lica Druga vrsta
kontrole

*upisati kontrolu nad: vlasnistvom, organima upravljanja, uticaj na donosenje odluka,finansiranje..

2.7. Datum registracije**2.7.1. Datum registracije
stvarnog vlasnika:** **2.7.2. Datum brisanja
stvarnog vlasnika:**

*ako se brise

IZJAVA: Garantujem za tačnost unijetih podataka.

Potpis podnosioca: _____

Datum: _____

ZAHTEV ZA PRISTUP PODACIMA IZ REGISTRA STVARNIH VLASNIKA

U skladu sa članom 21a stav 2 tacka 1 i članom 4 Zakona o sprjecavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Sl.list CG", br. 033/14 od 04.08.2014., 044/18 od 06.07.2018. godine), Poreskoj upravi CRPS-u, zahtjev za pristup podacima iz Registra stvarnih vlasnika

podnosi sljedeći obveznik:

Naziv pravnog lica:

Adresa i sjediste
pravnog lica:

PIB pravnog lica:	Oblik organizovanja:
-------------------	----------------------

Zastupnik/punomocnik
Ime i prezime

JMBG zastupnika/punomočnika

Adresa zastupnika/
Punomocnika

Zahtijeva se pristup podacima iz Registra stvarnih vlasnika za sljedeće pravno lice:

Naziv pravnog lica:

Adresa i sjediste
pravnog lica:

PIB pravnog lica:	oblik organizovanja:
-------------------	----------------------

Pravni interes Zahtjeva za pristup podacima:

- Sprovodjenje mjera utvrđivanja i provjere klijenta
- Provjera stvarnog vlasnika pravnog lica
- Drugo

*upisati pravni interes

IZJAVA: Garantujem za tačnost unijetih podataka.

Potpis podnosioca:

Datum: _____

Na osnovu člana 100 stav 5, člana 101 stav 3, člana 102 stav 2 i člana 103 stav 4 Zakona o bezbjednosti hrane ("Službeni list CG", broj 57/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

P R A V I L N I K
O IZMJENI PRAVILNIKA O NAČINU VRŠENJA SLUŽBENE KONTROLE HRANE
NEŽIVOTINjSKOG PORIJEKLA I HRANE ZA ŽIVOTINjE NEŽIVOTINjSKOG
PORIJEKLA*

Član 1

U Pravilniku o načinu vršenja službene kontrole hrane neživotinjskog porijekla i hrane za životinje neživotinjskog porijekla ("Službeni list CG", br. 18/17, 43/17 i 21/18), Prilog mijenja se i glasi:

"PRILOG

Hrana neživotinjskog porijekla i hrana za životinje neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanoj službenoj kontroli i učestalost službenih kontrola na mjestu unošenja

Hrana i hrana za životinje (namjena)	TO tarifna oznaka ¹	TARIC pod podjela	Država porijekla	Kontaminent/Rizik	Planirani postotak uzorkovanja
Ananas (Hrana-svieža ili rashlađena)	0804 30 00		Benin (BJ)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽³⁾	10
- Kikiriki, u ljusci - Kikiriki, oljušteni - Maslac od kikirikija - Kikiriki, drugačije pripremljen ili konzerviran (Hrana za životinje i hrana)	- 1202 41 00 - 1202 42 00 - 2008 11 10 - 2008 11 91 2008 11 96 2008 11 98		Bolivija (BO)	Aflatoksini	50
Goji bobice (Lycium barbarum L.) (Hrana-svieža ili rashlađena)	- ex 0813 40 95 - ex 0810 90 75	10 10	Kina (CN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽⁴⁾	10
Čaj, aromatizovan ili nearomatizovan (Hrana)	- 0902		Kina (CN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽⁵⁾	10
- Slatka paprika (<i>Capscum annuum</i>) - Paprika (osim slatke) (<i>Capscum spp.</i>) - Južnoamerički pasulj (<i>Vigna unguiculata spp. Sesquipedalis</i> , <i>vigna unguiculatas spp. unguiculata</i>) (Hrana-svieža ili rashlađena ili zamrzнута)	- 0709 60 10 0710 80 51 - ex 0709 60 99 ex 0710 80 59 - ex 0708 20 00 ex 0710 22 00	20 20 10 10	Dominikanska Republika (DR)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽⁶⁾	20
- Slatka paprika (<i>Capscum annuum</i>) - Paprika (osim slatke) (<i>Capscum spp.</i>) (Hrana-svieža ili rashlađena ili zamrzнута)	- 0709 60 10 0710 80 51 - ex 0709 60 99 ex 0710 80 59	20 20	Egipat (EG)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽⁷⁾	10
- Lješnici, u ljusci - Lješnici, oljušteni (Hrana)	- 0802 21 00 - 0802 22 00		Gruzija (GE)	Aflatoksini	20
Palmino ulje (Hrana)	- 1511 10 90 1511 90 11 ex 1511 90 19 1511 90 99	90	Gana (GH)	Sudan boje ⁽⁸⁾	50
- Kikiriki, u ljusci - Kikiriki, oljušteni - Maslac od kikirikija - Kikiriki, drugačije pripremljen ili konzerviran (Hrana za životinje i hrana)	- 1202 41 00 - 1202 42 00 - 2008 11 10 - 2008 11 91 2008 11 96 2008 11 98		Gambija (GM)	Aflatoksini	50
Bamija (Hrana-svieža ili rashlađena ili zamrzнута)	- ex 0709 9990 - ex 0710 80 95	20 30	Indija (IN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽⁹⁾	10
Paprika (osim slatke) (<i>Capscum spp.</i>) (Hrana-svieža ili rashlađena ili zamrzнута)	- ex 0709 60 99 ex 0710 80 59	20 20	Indija (IN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽¹⁰⁾	10
Lišće celera (<i>Apium graveolens</i>) (Hrana – svježe ili rashlađeno začinsko bilje)	- ex 0709 40 00	20	Kambodža (KH)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽¹¹⁾	50

Južnoamerički pasulj (<i>Vigna unguiculata</i> spp. <i>sesquipedalis</i>) (Hrana–svježe ili rashlađeno ili zamrznuto povrće)	- ex 0707 20 00 - ex 0710 22 00	10 10	Kambodža (KH)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽¹²⁾	50
Repa (<i>Brassica rapas</i> spp. <i>Rapa</i>) (Hrana –pripremljena ili konzervirana u sirčetu ili sirčetnoj kisjelini)	- ex 2001 90 97	11; 19;	libanon (LB)	Rodamin B	50
Paprika (slatka i ostala) (<i>Capsicum</i> spp.) (Hrana–sušena, pržena, tucana ili mljevena)	- ex 2008 99 99 0904 21 10 - ex 0904 21 90 ex 0904 22 00	79 20; 11;19	Šri Lanka (LK)	Aflatoksini	20
- Kikiriki, u ljuisci - Kikiriki, oljušteni - Maslac od kikirikija - Kikiriki, drugačije pripremljen ili konzerviran (Hrana za životinje i hrana)	- 1202 41 00 - 1202 42 00 - 2008 11 10 - 2008 11 91 - 2008 11 96 - 2008 11 98		Madgaskar (MG)	Aflatoksini	50
- Susamovo sjeme (Hrana–svježa ili rashlađena)	- 1207 40 90		Nigerija (NG)	Salmonela ⁽¹³⁾	50
Paprika (osim slatke) (<i>Capscum</i> spp.) (Hrana–svježa ili rashlađena ili zamrznuta)	- ex 0709 60 99 ex 0710 80 59	20 20	Pakistan (PK)	Rezidue pesticida ⁽²⁾	10
Maline (Hrana zamrznuta)	- 0811 20 31 ex 0811 20 11 ex 0811 20 19	10 10	Srbija (SR)	Norovirus	10
- Kikiriki, u ljuisci - Kikiriki, oljušteni - Maslac od kikirikija - Kikiriki, drugačije pripremljen ili konzerviran (Hrana za životinje i hrana)	- 1202 41 00 - 1202 42 00 - 2008 11 10 - 2008 11 91 - 2008 11 96 - 2008 11 98		Sudan (SD)	Aflatoksini	50
Susamovo sjeme (Hrana–svježa ili rashlađena)	- 1207 40 90		Sudan (SD)	Salmonela ⁽¹³⁾	50
- Sjemenke lubenice (<i>Egusi</i> , <i>Citrullus</i> spp.) i proizvodi dobijeni od njih (Hrana)	- ex 1207 70 00 - ex 1106 30 90 - ex 2008 99 99	10 30 50	Sijera Leone (SL)	Aflatoksini	50
- Kikiriki, u ljuisci - Kikiriki, oljušteni - Maslac od kikirikija - Kikiriki, drugačije pripremljen ili konzerviran (Hrana za životinje i hrana)	- 1202 41 00 - 1202 42 00 - 2008 11 10 - 2008 11 91 - 2008 11 96 - 2008 11 98		Senegal (SN)	Aflatoksini	50
Repa (<i>Brassica rapas</i> spp. <i>Rapa</i>) (Hrana –pripremljena ili konzervirana u sirčetu ili sirčetnoj kisjelini)	- ex 2001 90 97	11; 19;	Sirija (SY)	Rodamin B 50	50
- Paprika (druga osim slatke) (<i>Capscum</i> spp.) (Hrana–svježa ili rashlađena)	- ex 0709 60 99 EX 0710 80 59	20 20	Tajland (TH)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽¹⁴⁾	10
Sušene kajsije	- 0813 10 00		Turska (TR)	Sulfiti ⁽¹⁶⁾	20
Kajsije, pripremljene na drugačiji način ili konzervirane (Hrana)	- 2008 50 61				
Sušeno grožđe (uključujući sjeckano ili samjeveno u pastu, bez ikakvog daljeg tretmana) (Hrana)	- 0806 20		Turska (TR)	Ohratoxin A	5
Limuni (<i>Citrus limon</i> , <i>Citrus limonum</i>) (Hrana–svježa, rashlađena ili suva)	- 0805 50 10		Turska (TR)	Rezidue pesticida ⁽²⁾	10
Nar (Hrana–svježa ili rashlađena)	- ex 0810 90 75	30	Turska (TR)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽¹⁷⁾	10
Slatka paprika (<i>Capscum annuum</i>) (Hrana–svježa, rashlađena ili zamrznuta)	- 0709 60 10 - 0710 80 51		Turska (TR)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽¹⁸⁾	10
Lišće vinove loze (Hrana)	- ex 2008 99 99	11; 19	Turska (TR)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽¹⁹⁾	50
Susamovo sjeme (Hrana–svježa ili rashlađena)	- 1207 40 90		Uganda (UG)	Salmonela ⁽¹³⁾	50
- Pistacije, u ljuisci - Pistacije, oljuštene - Pistacije, pržene (Hrana)	- 0802 51 00 - 0802 52 00 - ex 2008 19 13 ex 2008 19 93	20 20	Sjedinjene Američke Države (SAD)	Aflatoksini	10
- Sušene kajsije	- 0813 10 00		Uzbekistan (UZ)	Sulfiti ⁽¹⁶⁾	50
- Kajsije, pripremljene na drugačiji način ili konzervirane (Hrana)	- 2008 50 61				
- Listovi korijandra - Bosiljak (sveti bosiljak, obični bosiljak) - Metvica - Peršun (Hrana–svježe ili rashlađeno začinsko bilje)	- ex 0709 99 90 - ex 1211 90 86 - ex 1211 90 86 - ex 0709 99 90	72 20 30 40	Vijetnam (VN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽²⁰⁾	50

Bamija (Hrana–svježa ili rashlađena ili zamrznuta)	- ex 0709 9990 - ex 0710 80 95	20 30	Vijetnam (VN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽²⁰⁾	50
Paprika (osim slatke) (Capsicum spp.) (Hrana–svježa ili rashlađena)	- ex 0709 60 99 - ex 0710 80 59	20	Vijetnam (VN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽²⁰⁾	50
Pitaja (Hrana–svježa ili rashlađena)	- ex 0810 90 20	10	Vijetnam (VN)	Rezidue pesticida ⁽²⁾⁽²⁰⁾	10

¹ Kada je potrebno ispitati samo određene proizvode pod CN tarifnom oznakom, a u carinskoj tarifi ne postoji nikakva posebna pod-podjela pod tom oznakom, tada se CN tarifna oznaka navodi sa »ex«.

² Rezidue pesticida u skladu sa propisom o maksimalno dozvoljenim količinama pesticida u ili na hrani za životinje biljnog ili životinjskog porijekla koje se mogu ispitivati multirezidualnim metodama zasnovanim na tehnici GS –MS i LC –MS (pesticidi se prate samo u/na proizvodima biljnog porijekla).

³ Rezidue etefona.

⁴ Rezidue amitraza.

⁵ Rezidue tolfenpirida

⁶ Rezidue: acefata, aldiskarba (zbir aldiskarba, njegovih sulfoksida i sulfona izražen kao aldiskarb), amitraza (uključujući metabolite koji sadrže udio 2, 4 dimetilalilinu izražen kao amitraz), diafentiuroma, dikofola (zbir p, p' i o,p' izomera), ditiokarbamata (ditiokarbamata¹ izraženi kao CS2, uključujući maneb, mankozeb, metiram, propineb, tiram i ziram) i metiokarba (zbir metiokarba i metiokarb sulfoksida i sulfona, izražen kao metiokarb).

⁷ Rezidue: dikofola (zbir p, p' i o,p' izomera), dinotefurana, folpeta, prohloraza (zbir prohloraza i njegovih metabolita koji sadrže udio 2, 4, 6 –trihlorofenola, izražen kao prohloraz), tiophanat-metila i triforina.

⁸ Za potrebe ovog priloga izraz sudan boje odnosi se na sledeće hemijske supstance: Sudan I (CAS broj 842-07-9); Sudan II (CAS broj 3118-97-6); Sudan III (CAS broj 85-86-9); Sudan IV (CAS broj 85-83-6).

⁹ Rezidue diafentiuroma

¹⁰ Rezidue karbofurana

¹¹ Rezidue fentoata

¹² Rezidue hlorbufama.

¹³ Referentna metoda EN/ISO 6579-1 (najnovija ažurirana verzija metode detekcije) ili metoda validovana u odnosu na nju u skladu sa poslednjom verzijom EN/ISO 16140 ili drugim sličnim međunarodno prihvaćenim protokolima.

¹⁴ Rezidue formetanata (zbir formetanata i njegovih soli izražen kao formetanat hidrohlorid), protofosa i triforina.

¹⁵ Identifikacione i fizičke preglede mogu vršiti nadležni organi zemalja odredišta u skladu sa ZUD-om, ako je primjereno, u objektima subjekta u poslovanju hranom za životinje i hransom.

¹⁶ Referentne metode: EN 1988 -1:1998, EN 1988-2 : 1998 ILI ISO 5522:1981.

¹⁷ Rezidue prohloraza.

¹⁸ Rezidue diafentiuroma, formetanata (zbir formetanata i njegovih soli izražen kao formetanat hidrohlorid i tiophanat –metila).

¹⁹ Rezidue ditiokarbamata (ditiokarbamati izraženi kao CS2, uključujući maneb, mankozeb, metiram, propineb, tiram i ziram), i metrafenona.

²⁰ Rezidue ditiokarbamata (ditiokarbamati izraženi kao CS2, uključujući maneb, mankozeb, metiram, propineb, tiram i ziram), fentoata i kvinalfosa.

* Hrana **Hrana za životinje i hrana ***Hrana – svježa ili ohlađena

“.

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

*U ovaj pravilnik prenijeta je **Regulativa EC broj 669/2009** od 24. jula 2009.godine o sprovođenju Regulative EC br. 882/2004 od 29. marta 2004. godine obzirom na povećan nivo službenih kontrola pri uvozu hrane i hrane za životinje neživotinjskog porijekla i o izmjeni Odluke EZ broj 2006/504; **Regulativa (EZ) br. 212/2010** od 12. marta 2010. o izmjeni Regulative (EZ) br. 669/2009; **Regulativa (EZ) br. 878/2010** od 6. oktobra 2010. o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 669/2009; **Regulativa (EZ) br. 1099/2010** od 26. novembra 2010. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Regulativa (EZ), br. 187/2011** od 25. februara 2011. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) broj 433/2011** od 4. maja 2011. o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) broj 799/2011** od 9. avgusta 2011. o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 1277/2011** od 8. decembra 2011.o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 294/2012** od 3. marta 2012. o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 514/2012** od 18. juna 2012. o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 889/2012** od 27. jula 2012. o izmjeni Priloga I. Regulative (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 1235/2012** od 19. decembra 2012. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 91/2013** od 31. januara 2013. o utvrđivanju posebnih uslova koji se primjenjuju na uvoz kikirikija iz Gane i Indije, okre i listova karija iz Indije i sjemenki lubenice iz Nigerije i o izmjeni uredaba (EZ) br. 669/2009 i (EZ) br. 1152/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 270/2013** od 21. aprila 2013.o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 618/2013** od 26. juna 2013. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 925/2013** od 25. rujna 2013. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ).br. 1355/2013** od 17. decembra 2013. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa(EZ) br. 323/2014** od 28. aprila 2014. o izmjeni priloga I. i II. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 718/2014** od 27. juna 2014.o izmjeni Uredbe (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 1021/2014** od 26. jula 2014.o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 1295/2014** od 4. decembra 2014.o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2015/525** od 27. aprila 2015.o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2015/943** od 18. juna 2015. o hitnim mjerama za obustavu uvoza sušenog pasulja iz Nigerije i o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2015/1012** od 23. juna 2015.o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2015/1607** od 24. jula 2015. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2015/2383** od 17. decembra 2015. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2016/24** od 8. januara 2016. o uvođenju posebnih uslova kojima se uređuje uvoz kikirikija iz Brazila, slatkne paprike (*Capsicum annum*) i muškatnog oraščića iz Indonezije i o izmjeni uredaba (EZ) br. 669/2009 i (EU) br. 884/2014; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2016/166** od 8. februara 2016. o utvrđivanju posebnih uslova koji se primjenjuju na uvoz hrane koja sadrži listove betela („Piper Betle“) iz Indije ili se od njih sastoji i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2016/443** od 23. aprila 2016. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2016/2107** od 1. decembra 2016.o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2016/2107** od 1. decembra 2016. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2017/186** od 2. februara 2017.o utvrđivanju posebnih uslova koji se zbog mikrobiološke kontaminacije primjenjuju na unos u Uniju posiljki iz određenih trećih zemalja i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2017/1142** od 27. juna 2017. o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 669/2009; **Implementirajuća Regulativa (EZ) br. 2017/2298** od 12. decembra 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 669/2009. i Implementirajuća Regulativa (EU) br. 2018/941 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 669/2009 o sprovođenju Regulative (EZ) br. 882/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća s obzirom na povećan nivo službenih kontrola uvoza određene hrane za životinje i hrane neživotinjskog porijekla i Implementirajuće Regulative (EU) br. 885/2014 od 2. jula 2018.

Broj: 323-16/19-4

Podgorica, 28. marta 2019. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović, s.r.**

Na osnovu člana 13 st. 2 i 3 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu* („Službeni list CG“, br. 34/14 i 44/18), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je

P R A V I L N I K
**O DOPUNI PRAVILNIKA O MJERAMA ZAŠTITE I ZDRAVLJU NA RADU OD RIZIKA
IZLOŽENOSTI KANCEROGENIM ILI MUTAGENIM MATERIJAMA***

Član 1

U Pravilniku o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama* ("Službeni list CG", br. 60/16, 11/17 i 43/18), u Prilogu broj 2 poslije druge tabele dodaje se nova tabela koja glasi:

**„GRANIČNE VRIJEDNOSTI IZLOŽENOSTI NA RADNOM MJESTU SA
PRELAZNIM PERIODOM**

CAS br.	EZ br.	Naziv materije	Granične vrijednosti						Napomena	Prelazni period
			8 sati			Kratkotrajno				
			mg/m ³	ppm	f/ml	mg/m ³	ppm	f/ml		
-	-	Kadmijum i njegova neorganska jedinjenja	0,001	-	-	-	-	-		Granična vrijednost 0,004 mg/m ³ do 2026
-	-	Berilijum i njegova neorganska jedinjenja	0,0002	-	-	-	-	-	Preosjetljivo st kože i preosjetljivost disajnih organa	Granična vrijednost 0,0006 mg/m ³ do 2024. godine
-	-	Arsenska kiselina i njene soli, kao i neorganska jedinjenja arsena	0,01	-	-	-	-	-		Granična vrijednost 0,01 mg/m ³ do 2021. godine (u sektoru topljenja bakra)
50-00-0	200-001-8	Formaldehid	0,37	0,3	-	0,738	0,6	-	Preosjetljivo st kože	
101-14-4	202-918-9	4,4 – metilen-bis-(2-hloroanilin)	0,01	-	-	-	-	-	Koža	

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

*U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti zaposlenih od rizika zbog izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama na radu.

Broj: 170-31/19 - 2
Podgorica, 25. marta 2019. godine

Ministar,
Kemal Purišić, s.r.

Na osnovu člana 13 st. 2 i 3 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu* ("Službeni list CG", br. 34/14 i 44/18), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je

PRAVILNIK O MJERAMA ZAŠTITE NA RADU NA PRIVREMENIM ILI POKRETNIM GRADILIŠTIMA*

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se minimalni zahtjevi koje poslodavac treba da ispuni u obezbjeđivanju mjera zaštite i zdravlja na radu prilikom izvođenja radova na privremenim ili pokretnim gradilištima.

Član 2

Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na radove koji se izvode u pogonima ili radionicama na gradilištima i na drugim mjestima, radi pripreme, prerade i obrade građevinskog materijala ili građevinskih elemenata koji se ugrađuju u građevinske objekte.

Član 3

Privremena ili pokretna gradilišta (u daljem tekstu: gradilišta), saglasno zakonu su sva gradilišta na kojima se izvode građevinski radovi, osim radova koji se odnose na bušenje i vađenje minerala u ekstraktivnoj industriji.

Popis građevinskih radova iz stava 1 ovog člana, kao i popis građevinskih radova koji zahtjevaju posebne mjere zaštite i zdravlja na radu dati su u Prilozima br. 1 i 2, koji čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 4

Izvođenje radova na gradilištu treba da otpočne tek kad su obezbijeđene mjere zaštite i zdravlja na radu u skladu sa odredbama ovog pravilnika, metodom gradnje i u skladu sa planom mjera zaštite i zdravlja na radu.

II. MJERE ZAŠTITE I NORMATIVI

1. Uređenje gradilišta

Član 5

Materijal i sredstva za rad potrebna za izgradnju objekta odnosno za izvođenje određenog rada na gradilištu, kad se ne upotrebljavaju, treba da budu složena tako da je omogućen lak pregled i nesmetano njihovo ručno ili mehanizovano uzimanje bez opasnosti od rušenja i slično.

Na gradilištima na kojima ne postoji mogućnost za uskladištenje građevinskog materijala u potrebnim količinama, dozvoljeno je dopremanje materijala samo u količinama koje mogu da se slože bez zakrčivanja prilaza i prolaza i bez opasnosti od rušenja.

Član 6

Materijali, oprema i djelovi koji bilo kakvim pomjeranjem mogu da ugroze zaštitu i zdravlje zaposlenog, treba da budu učvršćeni na prikladan i bezbjedan način.

Pristup bilo kojoj površini nedovoljne čvrstoće nije dopušten, osim ako je osigurana prikladna oprema ili sredstva koja omogućavaju bezbjedno obavljanje radova.

Član 7

Pogone na gradilištu, tesarske, stolarske, bravarske i druge radionice, po pravilu, treba smjestiti van opasnih zona na gradilištu, a ako to nije moguće, treba predvidjeti i obezbijediti odgovarajuće mjere zaštite i zdravlja na radu zaposlenim koji rade u tim pogonima i radionicama.

Ako su pogoni i radionice na gradilištu izrađeni u cjelini ili djelimično od zapaljivog materijala, treba da se na gradilištu preduzmu potrebne mjere za zaštitu od požara, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita i spašavanje.

Član 8

Radi obezbjeđivanja odgovarajućih radnih uslova u zatvorenim radnim prostorijama, treba da budu preduzete mjere zaštite i zdravlja na radu radi smanjenja štetnog dejstva gasova i para, visokih ili niskih temperatura, vlage, prašine, opasnih materija, atmosferskih prilika, buke, vibracija, eksplozije gasova, svih vrsta zračenja, kao i ostalih štetnosti i njihovih svođenja na granične vrijednosti.

Za radove koji se vrše na otvorenom prostoru pod nepovoljnim klimatskim, atmosferskim ili drugim uticajima, poslodavac određuje mjere zaštite i zdravlja na radu za obezbjeđivanje potrebnih radnih uslova i predviđa korišćenje sredstava za rad, kao i sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Radovi na otvorenom prostoru pri nepovoljnim klimatskim, atmosferskim ili drugim uticajima, brzini vjetra većoj od 36 km/h, ekstremno niskim spoljnim temperaturama, kada je temperatura ispod -15⁰C ili pri ekstremno visokim spoljnim temperaturama kada je temperatura iznad 36⁰C, ne treba da se obavljaju, osim u slučajevima ozbiljne, neposredne i neizbjježne opasnosti, kada su ugroženi ljudski životi i materijalna dobra.

Radovi na otvorenom prostoru u uslovima iz stava 3 ovog člana, treba da se obavljaju u skladu sa aktom o procjeni rizika, posebnim uputstvima za bezbjedan rad na radnom mjestu i preporukama izdatim od strane organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite na radu i organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Član 9

Prije početka građevinskih radova, na gradilištu treba da budu obezbjeđeni higijensko-sanitarni uređaji, klozeti, umivaonici, instalacije za pijaču vodu, prostorije za boravak zaposlenih za vrijeme vremenskih nepogoda u toku rada i za sušenje mokre odjeće.

Član 10

Na gradilištu treba da budu preduzete potrebne mjere za pružanje prve pomoći i hitne intervencije pri povredama na radu, u skladu sa posebnim propisima.

2. Zemljani radovi

Član 11

Prilikom izvođenja zemljanih radova na dubini većoj od 100 cm treba da se preduzmu mjere zaštite i zdravlja na radu protiv rušenja zemljanih naslaga sa bočnih strana i protiv obrušavanja iskopanog materijala.

Ručno otkopavanje zemlje treba da se izvodi odozgo naniže.

Nije dozvoljeno potkovanje zemlje.

Član 12

Prilikom mašinskog kopanja zemlje, rukovalac građevinskom mašinom i lice odgovorno za tu vrstu radova treba da vode računa o zaštiti i zdravlju zaposlenih koji rade ispred ili oko građevinske mašine za iskop zemlje.

Član 13

Tesarski radovi na podgrađivanju i razupiranju iskopa treba da se izvode stručno, na osnovu odgovarajućih normativa ili statičkih proračuna i crteža.

Član 14

Ako se iskop zemlje vrši na mjestu gdje postoje instalacije gasa, električne, vode ili druge, mjesa postojanja instalacija treba da se obilježe signalnom trakom, a radovi na iskopu treba da se vrše po uputstvima koje treba da daju lica koja održavaju te instalacije i izvođača radova.

Ako se u toku iskopavanja nađe na instalacije, radovi treba da se obustave dok se ne obezbijede uputstva iz stava 1 ovog člana.

Član 15

Prije vršenja iskopa zemlje ili čišćenja zemljom zatrpanih jama, bunara, kanala i drugog, treba da se prethodno provjeri da li ima ugljen-monoksida odnosno drugih štetnih, zapaljivih ili eksplozivnih gasova.

Član 16

Za silaženje zaposlenog u iskop i izlaženje iz iskopa treba da se prethodno obezbijede čvrste ljestve (merdevine), tolike dužine da prelaze iznad ivice iskopa za najmanje 75 cm.

Umesto ljestava može se predvidjeti i izrada odgovarajućih stepenica ili rampi, ako je time obezbjeđeno bezbjedno kretanje zaposlenog i za vrijeme padavina.

Član 17

Radovi na iskopu zemlje miniranjem vrše se u skladu sa propisima kojima se uređuje miniranje.

Član 18

Poslije vremenskih nepogoda, mrazeva ili otapanja snijega i leda, lice odgovorno za tu vrstu radova treba da pregleda stanje radova i, po potrebi, preduzme odgovarajuće mјere zaštite i zdravlja na radu protiv opasnosti od obrušavanja bočnih strana iskopa.

Član 19

Iskop zemlje u dubini od 100 cm (za temelje, kanale i sl.) treba da se vrši i bez razupiranja, ako to čvrstoća zemlje dozvoljava.

Iskop zemlje u dubini većoj od 100 cm treba da se vrši samo uz postupno osiguravanje bočnih strana iskopa.

Razupiranje strana iskopa nije potrebno ako su bočne strane iskopa uređene pod uglom unutrašnjeg trenja tla (prirodni nagib terena) u kom se iskop vrši, pri etažnom kopanju do dubine veće od 200 cm.

Član 20

Rovovi i kanali treba da se izvode u tolikoj širini koja omogućava nesmetan rad na razupiranju bočnih strana, kao i rad zaposlenog u njima.

Najmanja širina rovova odnosno kanala dubine do 100 cm određuje se slobodno.

Pri dubini preko 100 cm širina rova odnosno kanala treba da bude tolika da čista širina rova odnosno kanala poslije izvršenog razupiranja bude najmanje 60 cm.

Član 21

Drvo i drugi materijali koji se prilikom iskopavanja upotrebljavaju za razupiranje bočnih strana rovova i kanala treba da po svojoj čvrstoći i dimenzijama odgovaraju svrsi kojoj su namijenjeni, shodno važećim tehničkim propisima odnosno standardima.

Razupiranje rovova i kanala treba da odgovara geofizičkim osobinama rastresitosti i pritisku tla u kome se vrši iskop, kao i odgovarajućem statičkom proračunu.

Iskopani materijal iz rovova i kanala treba da se odbaci na toliko odstojanje od ivice iskopa da ne postoji mogućnost obrušavanja tog materijala u iskop.

Razmak između pojedinih elemenata oplate strana iskopa treba da se odredi tako da se spriječi osipanje zemlje, u skladu sa osobinama tla iz stava 2 ovog člana.

Član 22

Oplata za podupiranje bočnih strana iskopa (rov, kanal, jama) treba da izlazi najmanje za 30 cm iznad ivice iskopa da bi se spriječio pad materijala sa terena u iskop.

Prilikom izbacivanja zemlje iz iskopa, u dubini preko 200 cm treba da se upotrebljavaju međupodovi položeni na posebne podupirače.

Međupodovi ne treba da se opterećuju količinom iskopanog materijala većom od određene, sa kojom zaposleni treba da bude upoznat prije početka rada i treba da imaju ivičnu zaštitu visoku najmanje 20 cm.

Skidanje oplate i zasipanje iskopa treba da se vrši prema uputstvu i pod nadzorom lica odgovornog za tu vrstu radova.

Ako bi vađenje oplate moglo da ugrozi bezbjednost zaposlenog, oplata treba da se ostavi u iskopu.

Sredstva za spajanje i učvršćivanje djelova podupirača kao što su klinovi, okovi, zavrtnji, ekseri, žica i slično, treba da odgovaraju standardima.

Član 23

Ako se iskop zemlje za novi objekat vrši do dubine veće od dubine temelja neposredno stoećeg objekta, takav rad treba da se obavlja u skladu sa tehničkom dokumentacijom, uz obezbjeđenje mjera zaštite i zdravlja na radu i mjera za obezbjeđenje susjednog objekta.

Član 24

Prilikom mašinskog kopanja iskopa treba da se vodi računa o stabilnosti građevinske mašine.

Prilikom mašinskog kopanja iskopanu zemlju treba odlagati na odstojanju koje ne ugrožava stabilnost strana iskopa, ako po izvršenom iskopu treba vršiti i druge radove u iskopu.

Ivice iskopa smiju se opterećivati mašinama ili drugim teškim uređajima samo ako su preduzete mjere protiv obrušavanja uslijed takvih opterećenja.

Član 25

Ako se u rovove i kanale nerazuprtih strana iskopa polažu cijevi, vodovi i slično, na mjestima na kojima je neophodan pristup zaposlenog, na dno iskopa radi vršenja potrebnih radova, na tim cijevima, vodovima i sl., bočne strane rova, odnosno kanala treba

da se u potrebnoj širini, obezbijede od obrušavanja razupiranjem, kako je predviđeno u članu 21 stav 2 ovog pravilnika.

Član 26

Nagib bočnih strana širokih iskopa određuje se prema odredbi člana 19 stav 3 ovog pravilnika.

Iskopi za usjeke i zasjeke pri gradnji puteva i slično treba da se izvode u skladu sa tehničkom dokumentacijom.

Član 27

Putevi i rampe za odvoženje materijala treba da odgovaraju čvrstoći terena i prevoznim sredstvima, a njihov nagib ne treba da bude veći od 40%.

Nije dozvoljeno utovaranje materijala pomoću utovarivača ili drugog sredstva mehanizacije na teretno vozilo preko kabine vozila, ako kабina nije zaštićena od mehaničkog oštećenja.

Član 28

Podupiranje bočnih strana širokih i dubokih iskopa, kao i izvođenje slijepih zidova (zagata), treba da se vrši u skladu sa tehničkom dokumentacijom i planom mjera zaštite i zdravlja na radu, vodeći računa o mogućnosti prodora vode i povećanih pritisaka u zidovima iskopa ili zagata.

Član 29

Ako se iskop vrši u blizini građevinskih i drugih objekata koji mogu da utiču na izvođenje radova, ovi radovi treba da se vrše uz obezbjeđenje mjera iz člana 23 ovog pravilnika.

Član 30

Prije ulaska u bunar, šaht ili jamu treba da se prethodno provjeri da li se u njima nalaze opasni gasovi.

Ako se utvrdi prisustvo gasova, silazak zaposlenog u bunar, šaht ili jamu može da se dozvoli tek poslije otklanjanja tih gasova i provjeravanja prisustva tih gasova.

Provjeravanje prisustva opasnih gasova i njihovo otklanjanje vrši za to određeno lice odgovarajućim metodima i sredstvima.

Član 31

Prilikom kopanja bunara, šahtova i jama u blizini ugljenokopa, fabričkih gasnih cjevovoda, gradske odnosno industrijske kanalizacije i slično, po pravilu treba predvidjeti mogućnost pojave opasnih gasova.

Član 32

Kopanje i razupiranje strana bunara, šahtova ili jama treba da se vrši na osnovu tehničke dokumentacije i plana mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 33

Zaposleni koji rade u bunarima, šahtovima i jamama treba da imaju zaštitni opasač (pojas) sa konopcem za izvlačenje i signalnim konopcem za davanje signala u slučaju opasnosti.

Član 34

Radi zaštite zaposlenih koji rade na dnu bunara, šahta ili jame, od materijala koji pada iz naprave za izvlačenje iskopane zemlje, treba da se postavi zaštitna nadstrešnica na visini od najmanje 200 cm od dna iskopa.

Član 35

Ako se pri kopanju bunara, šahta ili jame koriste betonski ili metalni obruči za potkopavanje, visina potkopa ne treba da bude veća od 20 cm.

Član 36

Radi sprječavanja padanja materijala u bunar, šaht ili jamu, treba da se po obimu ivice postavi puna zaštitna ograda visine najmanje 100 cm.

Kao zaštitna ograda može da posluži i zid bunara ili jame, s tim da se on pri eventualnom odronjavanju stalno doziđuje.

Član 37

Nije dozvoljeno silaženje na dno bunara, šahta ili jame i izlaženje u korpi naprave za izvlačenje materijala.

Član 38

Čekrk odnosno vitlo za izvlačenje i spuštanje materijala treba da ispunjava uslove u skladu sa aktom kojim se uređuju mјere zaštite i zdravlja na radu prilikom upotrebe sredstava za rad za podizanje tereta.

Član 39

Ako se kopanje bunara, šahtova ili jama vrši miniranjem, treba da se pored mјera zaštite i zdravlja na radu predviđenih propisima o miniranju primenjuju i sljedeće mјere:

- 1) paljenje mina treba da se vrši samo pomoću električnog uređaja sa površine terena;
- 2) prije ulaska u bunar, šaht ili jamu poslije miniranja treba da se prethodno izvrši provjetravanje i provjeravanje prisustva gasova u bunaru, šahtu ili jami;
- 3) prije nastavljanja radova poslije miniranja treba provjeriti stanje bočnih strana bunara, šahta ili jame radi uklanjanja eventualne opasnosti od obrušavanja.

Član 40

Uklanjanje oplate i podupirača pri oziđivanju bunara, šahtova ili jama treba da se vrši odozdo naviše, postepeno sa napredovanjem oziđivanja, ali tako da ne bude ugrožena stabilnost preostalog podupiranja.

Ako se radovi iz stava 1 ovog člana vrše u sipkom materijalu, oplata ne treba da se vadi, nego treba da se uzida.

3. Zidarski radovi

Član 41

Prilikom postavljanja profila i obilježavanja pravca zidova pomoću žica ili kanapa, nažici ili kanapu u odgovarajućim razmacima treba da se postave vidljiva upozorenja ili oznake (zastavice i sl.).

Član 42

Zidanje zidova izvodi se najviše do visine 150 cm od podloge na kojoj zaposleni stoji.

Materijal za zidanje (opeka, blokovi, malter i dr.), treba da bude ravnomjerno i stabilno složen prema uputstvima o načinu i veličini opterećivanja podloge (tlo, međuspratna konstrukcija, skela, radna platforma i sl.) sa koje se vrši zidanje.

Zidarski materijali koji se odlažu, prenose i prevoze na paletama, uskladištavaju se na posebno pripremljenoj podlozi koja je horizontalna, ravna, očišćena i ima dovoljnu čvrstoću da ne dođe do krivljenja i slaganja pod težinom složaja.

Član 43

Skladište građevinskih materijala složenih na paletama postavlja se na takvoj udaljenosti od prolaza i saobraćajnica da u slučaju rušenja složaja ne budu ugroženi prolaznici i saobraćaj i da je obezbijeđen od pristupa lica koja ne rade na skladištu.

Prilikom podizanja, prenosa i prevoza slobodno složenih materijala na paletama, koji nijesu osigurani korpama, ramovima ili na neki drugi način, zaposleni treba da budu udaljeni na rastojanju većem od domašaja najvišeg elementa u slučaju preturanja ili pada sa visine i treba da bude obezbijeđenoda se i ostala lica ne nađu u ovoj opasnoj zoni.

Član 44

Prilazi, prolazi, staze na terenu ili radni podovi na skelama i radnim platformama sa kojih se vrši zidanje i prenosi ili prevozi zidarski materijal i alat, izvode se tako da njima bez smetnji i bezbjedno treba da se kreću zaposleni koji zidaju i zaposleni koji istovremeno prenose ili prevoze zidarski materijal ili alat.

Podloga po kojoj se kreću zaposleni pri opsluživanju mješalice, treba da bude podešena tako da zaposleni ne podižu teret na visinu veću od 1,20 m, a kod kratkotrajnih radova najviše do 1,50 m.

Član 45

Prilikom mašinskog spravljanja zidarskih smješa (malter, beton), dok je bubanj mješalice u pokretu, nije dozvoljeno:

- 1) ručno sipanje sastavnih djelova smješe iz vreća, kofa i sličnih sudova neposredno u otvor bubenja;
- 2) ubacivanje u otvor predmeta i alata pridržavanih rukom, radi pražnjenja, odgrtanja, čišćenja i drugih radova;
- 3) udaranje čvrstim predmetima po djelovima mješalice.

Kad se zbog potreba procesa rada zaviruje u bubanj koriste se zaštitne naočare.

Član 46

Nije dozvoljen prilaz zaposlenih prostoru kretanja korpe, dok je uređaj uključen i dok korpa nije osigurana od iznenadnog kretanja kod mješalica sa korpom za podizanje smješe.

Nije dozvoljeno uključivanje mješalice na električni pogon, ako nije sprovedena propisana zaštita od električnog udara.

Član 47

Prilazi i prolazi za sva radna mjesta na kojima se vrše zidarski radovi treba da budu izvedeni tako da se bez smetnje mogu kretati zaposleni, prenositi i prevoziti materijal.

Nije dozvoljeno ostavljanje materijala i drugih sredstava za rad na prilazima, prolazima i mjestima koja za to nijesu određena.

Prilazi i prolazi treba da budu obezbijeđeni od pada materijala sa visine galerijama nadstrešnicama.

Zaštitne nadstrešnice treba da imaju svoj proračun i treba da budu projektovane na način da se obezbijedi siguran prolaz zaposlenih.

Član 48

Slaganje materijala treba da se vrši samo u količinama koje odgovaraju nosivosti i veličini raspoloživog prostora.

Visina naslaga treba da odgovara vrsti materijala i ne treba da prelazi visinu koja bi ugrožavala stabilnost materijala, odnosno prouzrokovala rušenje složenog materijala i time dovela u opasnost zaposlene.

Nije dozvoljeno slaganje i skladištenje materijala okruglih cijevi pored zona kretanja.

Cjevovodi i valjkasti elementi koji se lako mogu pokrenuti treba da se skladište na taj način da se obezbijedi da ne dođe do samopokretanja.

Nije dozvoljeno skladištenje složenih materijala na kosinama, rubovima kanala i rovova.

Član 49

Hidratisani kreč u ambalaži treba da se čuva u suvim prostorijama, radi bezopasnog prenošenja na mjesto upotrebe (korito za gašenje).

Sudovi ili naprave za ručno prenošenje maltera treba da omogućavaju lak prenos maltera, bez prosipanja.

Ukupna težina maltera i suda ne treba da bude veća od težine propisane za ručno prenošenje tereta.

Član 50

Materijal potreban za građenje u iskopima (temelji, kanali, okna i sl.) ne treba da bude složen na ivice iskopa ili mjesta gdje bi rušenje materijala moglo prouzrokovati opasnost po zaposlene u iskopu.

Spuštanje materijala treba da se vrši pomoću naprava (žljebovi, lijevcii) ili pomoću transportnih sredstava (transporteri, dizalice i sl.), u zavisnosti od vrste, oblika i težine materijala.

Član 51

Građevinski i drugi radovi na prizemnim zgradama i u unutrašnjosti višespratnih objekata, visokim do 450 cm iznad terena odnosno iznad poda međuspratne konstrukcije, treba da se izvode sa upotrebom pomoćnih skela ili ljestava uz vezivanje zaposlenog, ako je uz korišćenje takvih sredstava moguće da se izvode ti radove bez opasnosti po život i zdravlje zaposlenog.

Pomoćne skele do 450 cm treba da se izvode u skladu sa uputstvom proizvođača.

Građevinski i drugi radovi na objektima višim od 450 cm iznad terena odnosno poda međuspratne konstrukcije, treba da se izvode uz upotrebu odgovarajućih skela ili na drugi podesan i bezbijedan način.

Član 52

Ako prilikom radova iz člana 51 ovog pravilnika postoji mogućnost da zaposleni padne van objekta, treba da se postave odgovarajuće zaštitne nadstrešnice tako da visina sa koje može da se padne ne prelazi 100 cm i zaposleni treba da bude vezan odgovarajućim zaštitnim opasačem (pojasom) za vezivanje cijelog tijela.

Ako prilikom rada na otvorenim ivicama spratova, balkona, terasa i dr, zaštitna ograda ne može da se postavi iz opravdanih razloga, ako su radovi koji se vrše na takvim mjestima manjeg obima ili su kratkotrajni, zaposleni koji vrši te poslove za vrijeme trajanja rada treba da budu vezani pomoću zaštitnog opasača (pojasa) za vezivanje cijelog tijela i konopca dužine najviše 150 cm.

Član 53

Prilikom građenja zidova, zidanje sa radne skele ili tla vrši se, po pravilu, do visine od najviše 150 cm od poda skele ili tla.

Opeke, malter i drugi potreban materijal treba da bude uredno, ravnomjerno i stabilno složen na radnom mjestu zidara.

Znak nosivosti skele treba postaviti na vidnom mjestu kako bi zaposleni bili upoznati sa dozvoljenom nosivošću skele.

Član 54

Označavanje stanja skela i njihova bezbjednost za upotrebu vrši se na sljedeći način:

- crvena - zabrana rada (skela nije bezbjedna za upotrebu);
- žuta - skela je u fazi montaže (demontaže) i
- zelena - skela je bezbjedna za upotrebu.

Član 55

Građenje, rekonstrukcija, montaža ili popravka visokog fabričkog dimnjaka treba da se vrši na osnovu tehničke dokumentacije, uputstava za bezbjedan rad i plana mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 56

Građenje novih, rekonstrukciju i popravku postojećih visokih fabričkih dimnjaka, treba da vrše zaposleni koji su osposobljeni za bezbjedan rad za tu vrstu radova i pod neposrednim nadzorom lica odgovornog za tu vrstu poslova.

Član 57

Visoki fabrički dimnjaci treba da imaju bezbjedan pristup za penjanje na dimnjak odnosno silazak sa dimnjaka prilikom građenja, opravke i za održavanja dimnjaka.

Ljestve za penjanje na dimnjak, odnosno silazak sa dimnjaka treba da imaju prečke od okruglog željeza prečnika najmanje 18 mm, na međusobnom vertikalnom odstojanju ne višem od 300 mm.

Širina ljestava treba da bude najmanje 450 mm, a udaljenost prečke od zida 160 mm.

Prva prečka ljestava za penjanje sa spoljne strane dimnjaka treba da bude ugrađena na visini od 300 cm iznad terena.

Član 58

Na ljestvama za penjanje na fabrički dimnjak treba da se u razmacima od najviše 500 cm ugrade čvrsti dvostruki lukovi sa razmakom od 200 mm za leđnu zaštitu odnosno za odmaranje pri penjanju ili silaženju.

Odstojanje između sredine prečaka za penjanje i sredine lukova za leđnu zaštitu treba da iznosi od 600 do 800 mm.

Član 59

Na zidanim ili betonskim dimnjacima na kojima su prečke za penjanje i lukovi za leđnu zaštitu ugrađeni u zid dimnjaka, treba da se ugradi čelično zaštitno uže za privezivanje pri penjanju odnosno silaženju.

Zaštitno uže iz stava 1 ovog člana ne treba da se postavlja ako je leđna zaštita cijelom dužinom ljestava postavljena na takvim razmacima da ne postoji opasnost da zaposleni padne.

Ako postoji mogućnost, po sredini prečki za penjanje i silaženje treba da bude ugrađena perforirana traka, a zaposleni treba da ima zaštitni opasač (pojas) za zaštitu cijelog tijela opremljen mehanizmom za kretanje i zabravljinje na perforiranoj traci.

Potrebno je predvidjeti prostor za odmorište na svakih 8 do 10 m za ljestve koje su postavljene pod uglom od 90 stepeni.

Član 60

Iznad prolaza odnosno radnih mjesta oko dimnjaka, prilikom građenja treba da se postavi nadstrešnica za zaštitu zaposlenih od slučajnog pada materijala odnosno alata sa visine.

Ako se dimnjak gradi sa njegove unutrašnje strane, na svakih 200 cm visine treba da se postavi radna platforma, koja ujedno služi i kao zaštita od pada materijala.

Prilikom građenja oko dimnjaka treba da bude određena bezbjedna zona kretanja, kao i kontrola pristupa toj zoni.

Član 61

Građenje svodova i lukova treba da se izvodi na osnovu tehničke dokumentacije, uputstava za bezbjedan rad i plana mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 62

Uklanjanje podupirača i oplata koji služe za građenje svodova i lukova treba da se vrši po nalogu i pod nadzorom lica odgovornog za tu vrstu radova.

Član 63

Montaža stepenica treba da se vrši na osnovu tehničke dokumentacije, plana mjera zaštite i zdravlja na radu i uputstava za bezbjedan rad.

Za vrijeme montaže stepenica, nije dozvoljena njihova upotreba za prolazak i treba da se spriječi pomoću odgovarajućih branika.

Član 64

Za savlađivanje nagiba, prilaza većih od nagiba preko 40% i preko 30° , kao i za prilaze radnim platformama na visinama 3,0 m i više od podlage upotrebljavaju se stepenice.

Član 65

Gradilišne stepenice izrađuju se, po pravilu, od drveta koje sipunjava uslove u skladu sa aktom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za drvene konstrukcije.

Član 66

Stepenice se izrađuju prema sljedećim normativima:

- 1) gazišta treba da budu usađena ili urezana u obrazne nosače i da imaju horizontalnu površinu gaženja, a izrađuju se od jednog komada;
- 2) visina stepenika ne treba da bude veća od 30 cm;

- 3) širina gazišta ne treba da bude manja od 16 cm;
- 4) razmak (čist otvor) između obraznih nosača ne treba da bude manji od 60 cm;
- 5) kad premošćavaju visinu do 1,0 m od tla ili čvrste podloge ne treba da imaju zaštitnu ogradu, a za visine 1,0 m i više postavlja se ograda sa obje strane;
- 6) visina zaštitne ograde na sredini gazišta iznosi najmanje 100 cm;
- 7) iste stepenice treba da se upotrebljavaju samo za jedan ugao;
- 8) u gornjem kraju treba da budu čvrsto prislonjene za objekat, a u donjem obezbijedene od klizanja i pomjeranja.

4. Tesarski radovi

Član 67

Oštra sječiva tesarskog alata (sjekire, testere, dlijeta i sl.) treba da se prilikom prenosa na podesan način pokriju, radi zaštite zaposlenih od povređivanja.

Član 68

Građa i elementi (oplata i sl.) poslije svake upotrebe čiste se od prljavštine, eksera, metalnih djelova i drugih predmeta koji mogu da budu uzrok povrede na radu zaposlenih.

Građa ili elementi oplate poslije čišćenja skladište se na način i na mjesta određena planom mjera zaštite i zdravlja na radu.

Prljavština i otpaci uklanjaju se odmah poslije nastanka sa radnih površina, prolaza i prilaza.

Član 69

Građa i oplata i njeni djelovi ne treba da se ostavljaju:

- 1) djelimično montirani ili djelimično demontirani sa neučvršćenim ili nestabilnim preostalim dijelom;
- 2) u blizini nezaštićenih ivica objekta, skele ili oplate;
- 3) ako na radnim podovima prilaza, prelaza, radnih platformi ili skela, to nije projektom ili uputstvom o korišćenju predviđeno, a ako jeste obezbijeduje se od preturanja i pada sa skele, naročito za slučaj udara vjetra.

Oplata ne treba da se koristi kao prilaz i nije dozvoljeno kretanje zaposlenih po elementima oplate.

Član 70

Rezana i obla građa skladište se na placevima u obliku složajeva kojima je obezbijeđena stabilnost.

Građa sa složaja skida se postepeno odozgo naniže.

Član 71

Složajevi građe oslanjaju se na čvrste i horizontalne oslonce postavljene na podlogu.

Oslonci ili podloga ne treba da se tokom vremena sležu ili deformišu.

Složajevi građe povremeno se pregledaju i preuzimaju se mјere za obezbijeđivanje stabilnosti, ukoliko je vremenom došlo do promjena koje mogu da prouzrokuju pad složaja.

Član 72

Visina složaja od tla ne treba da bude veća od:

- 1) 2,0 m za rezanu građu i 2,0 m za oblu građu kod ručnog slaganja i skidanja;

- 2) 4,0 m za rezanu građu i 3,0 m za oblu građu kod ručnog slaganja i skidanja preko platformi;
- 3) 6,0 m za rezanu građu i 3,0 m za oblu građu kod mehanizovanog slaganja i skidanja.

Član 73

Složajevi oble građe, po potrebi, osiguravaju se podupiračima.

Član 74

Nije dozvoljeno kretanje zaposlenih između složenog drveta, izuzev onih koji rade na skladištenju građe.

Prolazi za zaposlene koji vrše istovar, slaganje, skidanje i utovar građe ne treba da budu uži od 1,5 m.

Član 75

Ulazi, prelazi i prolazi oko objekta u građenju trebaju da budu zaštićeni od pada materijala sa visine zaštitnim nadstrešnicama izrađenim tako da mogu da izdrže pad materijala i spriječe njegovo odbijanje i rasipanje po okolini.

Visina zaštitne nadstrešnice od tla treba da bude najmanje 220 cm.

Član 76

Prolazi, uključujući stubišta, pričvršćene ljestve, kao i prostor za utovar i prilazne rampe treba da se projektuju, razmijeste, sagrade i, prema potrebi, mijenjaju kako bi se obezbijedio jednostavan, siguran i prikladan pristup, koji neće ugroziti zaposlene koji rade u blizini tih prolaza.

Putevi koji se koriste za prolaz pješaka i/ili roba, uključujući one koji se koriste za utovar ili istovar, treba da odgovaraju broju potencijalnih korisnika i vrsti radova koji se na njima obavljaju.

Ako se na prolazima koriste prevozna sredstva, treba da se obezbijedi dovoljno bezbjednog prostora ili odgovarajućih zaštitnih naprava za ostale korisnike gradilišta.

Član 77

Putevi treba da budu vidljivo označeni, redovno pregledani i pravilno održavani.

Potrebno je da se obezbijedi dovoljno slobodnog prostora između prolaza za vozila i vrata, rampi, prolaza za pješake, hodnika i stubišta.

Član 78

Ako gradilište uključuje područja na koja je pristup ograničen, ona treba da budu opremljena napravama koje sprječavaju ulaz neovlašćenim licima.

Bezbjedne zone treba da budu jasno označene.

Član 79

Klizna vrata treba da imaju sigurnosni uređaj koji sprječava njihovo iskakanje i prevrtanje.

Vrata i rampe koje se otvaraju prema gore treba da budu opremljene mehanizmom koji sprječava njihovo padanje.

Vrata i rampe duž puteva evakuacije treba da budu odgovarajuće označena.

Član 80

U neposrednoj blizini rampi, koje su prvenstveno namijenjene kretanju vozila, treba da postoje vrata za kretanje pješaka, osim u slučaju kada za pješake nema opasnosti prilikom prelaženja.

Vrata na mehanizovani pogon i rampe ne treba da predstavljaju nikakvu opasnost za zaposlene.

Vrata treba da budu opremljena napravama za zaustavljanje u slučaju opasnosti, koje su lako vidljive i dostupne i, ako se u slučaju nestanka struje ne otvaraju automatski, treba da postoji mogućnost njihovog ručnog otvaranja.

Član 81

Rampe i kosi prilazi i prolazi treba da budu izrađeni od čvrstog i zdravog materijala i održavani za cijelo vrijeme građenja u ispravnom stanju.

Postavljene rampe, kosi prilazi i prolazi treba da odgovaraju dimenzijama tereta koji se prevozi i da budu prije upotrebe i u toku radova pregledani od strane lica odgovornog za tu vrstu radova.

Rampe za utovar treba da budu dovoljno bezbjedne, da zaposleni sa njih ne mogu da padnu.

Rampe i kosi prilazi i prolazi sastavljeni od više elemenata treba da budu jedna cjelina i da se podupru tako da se spriječi prekomjerni ugib, odnosno lJuljanje.

Član 82

Mosnice (fosne), kao i ostali elementi rampi i kosih prilaza i prolaza (nosači i dr.), treba da se dobro međusobno i u cjelini pričvrste za svoje podloge, odnosno oslonce.

Ako se rampe i kosi prilazi i prolazi upotrebljavaju za prenos materijala, njihova širina ne treba da bude manja od 60 cm.

Nagib rampi i kosih prilaza i prolaza ne treba da bude veći od 40%.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, prilikom građenja stambenih objekata nagib rampi i kosih prilaza i prolaza može biti i veći, u zavisnosti od visine sprata.

Član 83

Rampe, kosi prilazi i prolazi na gornjoj površini treba da imaju pričvršćene letvice dimenzija 28x46 mm u jednakim razmacima do najviše 35 cm.

Rampe, kosi prilazi i prolazi na visini većoj od 100 cm iznad tla odnosno poda etaže ili skele trebaju da budu ograđeni čvrstom zaštitnom ogradom visine najmanje 100 cm.

Član 84

Rampe, kosi prilazi i prolazi trebaju da se postave odnosno naslove na čvrste nosače za drvene noseće konstrukcije koje odgovaraju predviđenom opterećenju.

Nije dozvoljeno naslanjanje rampi i kosih prilaza i prolaza na nestabilne elemente objekta u gradnji ili na gomile materijala.

Član 85

Rampe, kosi prilazi i prolazi treba da se održavaju u ispravnom stanju i povremeno da se čiste od prosutog materijala.

Mokra i klizava mjesta na rampama, kosim prilazima i prolazima treba da se posipaju pijeskom ili da se na drugi način obezbijede od klizanja.

Nije dozvoljena upotreba oštećenih i nedovršenih rampi, kosih prilaza i prolaza.

Član 86

Ljestve koje se upotrebljavaju za pristup na skele i sl., treba da prelaze ivicu poda na koju su naslonjene najmanje za 75 cm, mjereno vertikalno od poda.

Strane drvenih ljestava treba da budu iz jednog komada od odabranog drveta.

Presjek strane treba da odgovara dužini i opterećenju ljestava.

Član 87

Prečke drvenih ljestava treba da budu od tvrdog drveta mili kvadratnog presjeka i usađene ili urezane u strane.

Širina ljestava između strana treba da bude najmanje 45 cm.

Razmak između ivica prečaka ne treba da bude veći od 32 cm.

Ljestve duže od 400 cm treba da se osiguraju i željeznim utegama.

Član 88

Ljestve koje se postavljaju na glatku odnosno klizavu tvrdnu podlogu treba da na donjem kraju i, po potrebi, na gornjem kraju i kukama za kačenje, budu opremljene posebnim osloncima (nogari, papuče i sl.), koji sprječavaju klizanje.

Član 89

Prilikom postavljanja ljestava treba da se vodi računa o uglu nagiba ljestava, koji ne treba da bude veći od 75^0 u odnosu na podlogu, da bi se spriječilo prekomjerno savijanje strana, lom ljestava ili klizanje ljestava po podlozi.

Nije dozvoljena upotreba ljestava za prelaze, prolaze, prenos materijala i sl., sa prečkama prikovanim ekserima za strane, kao i ljestava sa polomljenim ili nedostajućim prečkama ili drugim oštećenjima (napukla strana ili prečka i sl.).

Član 90

Dvokrake ljestve treba da budu osigurane protiv prekomjernog razmicanja krakova pomoću čvrste veze između krakova (lanac, kaiš, čvrsto uže i sl.).

Donji krajevi (oslonci) dvokrakih ljestava treba da budu opremljeni posebnim osloncima (nogarima, papučama i sl.), radi sprječavanja klizanja po podlozi.

Nije dozvoljena upotreba dvokrakih ljestava za kretanje zaposlenog po podlozi i pri nepovoljnim atmosferskim uslovima, naročito pri brzini vjetra većoj od 50 km/h (snaga 7).

Član 91

Prilikom izvođenja građevinskih radova za privremeni prilaz djelovima objekta ili pomoćne konstrukcije, prilaz krovnim i drugim površinama koje su na visini od 3,0 m i više od podloge, treba da se izrađuju, postavljaju, koriste i održavaju vertikalne metalne ljestve sa zaštitnim leđobranom, tako da:

- 1) se prečke izgrađuju od okruglog gvožđa, najmanjeg prečnika 25 mm, ili od drugog materijala, sa jednakom mogućnošću prenošenja opterećenja i ostvarivanja deformacija;
- 2) međusobno vertikalno rastojanje (čist otvor prečki) ne treba da bude veće od 30 cm;
- 3) udaljenost prečki od zida objekta ne treba da bude manja od 16 cm;
- 4) se stranice ljestvi (obrazni nosači) postavljaju tako da im je međusobno rastojanje (čist otvor) najmanje 45 cm, a ukoliko se ovo rastojanje poveća, staticki se provjerava prečnik prečki;
- 5) se stranice ljestvi produžavaju iznad ivice platforme na koju se izlazi, za najmanje 150 cm i postavlja zaštitni leđobran, a na visini 100 cm ka platformi postavlja se horizontalni rukohvat;

- 6) leđobran započinje na visini 3,0 m od podloge, za platforme visoke između 3,0 m i 3,5 m započinje na visini 2,0 m, za platforme visoke između 3,5 m i 4,0 m započinje na visini 2,5 m;
- 7) na svakih 2,0 m visine leđobrana ugrađuje se horizontalni nosač od okruglog gvožđa prečnika najmanje 16 mm ili trakastog gvožđa iste nosivosti, čvrsto vezan za stranice ljestvi, oblika kruga prečnika svjetlog otvora najmanje 710 mm;
- 8) između nosača leđobrana postavljaju se horizontalna ukrućenja čvrsto vezana za stranice ljestvi, istog oblika kao nosači, prečnika ne manje od 14 mm i na međusobnom vertikalnom rastojanju ne većem od 1,0 m;
- 9) ispunu zaštitnog leđobrana čine vertikalna okrugla gvožđa prečnika najmanje 14 mm, raspoređena po unutrašnjoj površini nosača i ukrućenja leđobrana na međusobnom osovinskom rastojanju najviše do 35 cm, mjereno po obimu nosača leđobrana; ispuna treba da bude čvrsto spojena sa nosačima i ukrućenjima leđobrana;
- 10) dužina leđobrana ne treba da bude manja od 1,75 m.

Član 92

Najveća dužina kraka ljestvi sa zaštitnim leđobranom u istoj, vertikalnoj osovini bez prekida treba da iznosi 10,0 m.

Izmještanje krakova ljestvi izvodi se po vertikalnoj osovini ali najviše za jednu širinu ljestvi.

Donji dio svakog kraka ljestvi izrađuje se kao podest sa pločom ili kao pod sa okcima najvećeg otvora 4,0 cm.

Bočni otvori za prolazak iz jednog kraka u susjedni imaju najmanje dimenzije za visinu 90 cm, a za širinu 50 cm.

Član 93

Vertikalne ljestve sa zaštitnim leđobranom postavljaju se ili vješaju na stranu objekta, ili konstrukcije koja nije ugrožena radovima ili saobraćajem.

Djelovi ljestvi sa leđobranom ne treba da imaju nepravilne niti oštре ivice da ne bi došlo do povreda na radu zaposlenih ili kačenja opreme ili odjeće.

Ljestve treba da budu čvrsto pričvršćene i okačene za objekat ili konstrukciju, da se prilikom upotrebe ne pomjeraju.

Član 94

Nije dozvoljena upotreba penjalica za penjanje ili silaženje preko visine 3,0 m od podloge, bez zaštite od pada sa visine.

Penjalice iz stava 1 ovog člana su metalne prečke okruglog presjeka sa oba kraja ugrađene u zidani ili betonski zid objekta, zavarivanjem ili na drugi način pričvršćene na metalnu površinu objekta ili konstrukcije.

Penjalice mogu da se upotrijebjavaju kod privremenih objekata i konstrukcija i preko visine od 3,0 m, ali najviše do 10,0 m visine od podloge, kada nije moguće postavljanje zaštitnog leđobrana.

Član 95

Kad se upotrebljavaju penjalice na visinama preko 3,0 m od podloge treba da bude postavljeno vertikalno sigurnosno uže za vezivanje zaštitnog opasača (pojasa).

Uže treba da bude čvrsto vezano na oba kraja i na svakih 3,0 m visine posebnim držaćima za objekat ili konstrukciju.

Član 96

Ljestve sa zaštitnim leđobranom izgrađuju se, postavljaju, koriste i održavaju prema tehničkoj dokumentaciji koju obezbjeđuje izvođač radova u skladu sa planom mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 97

Tehnička dokumentacija treba da sadrži proračun nosivosti svakog elementa ljestvi i zaštitnog leđobrana sa utvrđivanjem njihovih dimenzija, proračun međusobnih veza elemenata i proračun veza ljestvi za objekat ili konstrukciju pričvršćenjem pomoću držača ili kačenjem pomoću kuka, a prema najnepovoljnijem opterećenju sa udarnim koeficijentom srazmernim mogućoj visini pada zaposlenih.

Član 98

U tehničkoj dokumentaciji prikazuje se broj, dimenzije, oblik i položaj, kao i način ugrađivanja držača ili kuka za pričvršćivanje ili vješanje ljestvi, sa mjerama zaštite i zdravlja na radu pri postavljanju, opisuje se i prikazuje svaka radna operacija procesa montaže ljestvi sa zaštitnim leđobranom, kao i radne operacije pričvršćivanja ljestvi sa mjerama zaštite i zdravlja na radu i postupkom kontrole.

Član 99

Radni pod (platforma za rad i sl.) postavljen na visini većoj od 100 cm treba da bude izrađen od zdravih dasaka, koje su priljubljene jedna uz drugu i položene vodoravno na čvrste nosače.

Širina radnog poda treba da odgovara prirodi posla koji se na njemu vrši, a ne treba da bude manja od 60 cm, ako se na podu vrši rad bez slaganja ili pripremanja materijala.

Ako se na radnom podu odlaže materijal, vrši pripremanje materijala ili postavljaju nogari i sl., širinu radnog poda treba odrediti tako da za kretanje zaposlenog po njemu bude najmanje 60 cm slobodnog prostora.

Dimenzije elemenata radnog poda odnosno platforme treba da odgovaraju predviđenom maksimalnom opterećenju poda.

Teretne platforme treba da imaju barem jedan izlaz.

Član 100

Radni pod treba da bude izrađen od materijala čije osobine odgovaraju standardima u skladu sa propisima kojima se uređuju materijali za noseće konstrukcije.

Radni pod treba da bude oslonjen tako da se u toku korišćenja ne može pomjeriti.

Kada se radni pod izrađuje od drveta, građa treba da bude odabrana i obilježena da bi se upotrebljavala isključivo za radne podove.

Nije dozvoljena izrada radnog poda od dasaka prepuštenih preko oslonca sa slobodnim krajem.

Član 101

Radni pod izrađuje se prema sljedećim normativima:

- 1) kad je namijenjen za prolaz i kretanje zaposlenih pri radu ne treba da bude širine manje od 80 cm, a kad je namijenjen za druge svrhe (deponovanje materijala, prevoz materijala i opreme i sl.) za prolaz zaposlenih obezbijeđuje se prostor širine najmanje 60 cm;
- 2) daske patosa treba da budu priljubljene jedna uz drugu po cijeloj širini radnog poda i međusobno obezbijeđene od razmicanja;

- 3) daska od četinara I klase, širine 20 cm, debljine 5 cm, ne treba da se koristi u sastavu radnog poda, na rastojanju oslonca većem od 2,0 m, pri radu na otvorenom prostoru;
- 4) ivica radnog poda ne treba da bude udaljena od objekta više od 20 cm, kad nije postavljena zaštitna ograda;
- 5) po svim slobodnim ivicama postavlja se zaštitna ograda sa ivičnom zaštitom za sprječavanje pada predmeta;
- 6) kada su daske patosa postavljene jedna preko druge, na čeonim stranama gornjih dasaka postavlja se poprečna trouglasta letvica.

Član 102

Ako nastavak dasaka radnog poda nije izведен u istom nivou nego polaganjem dasaka jedne na drugu, treba da se na sastavu dasaka pričvrsti trouglasta letvica, radi sprječavanja spoticanja zaposlenog i olakšanja prelaska kolica prilikom prevoza.

Član 103

Ako se radni pod postavlja uz zid objekta i na visini većoj od 100 cm iznad tla ili poda prostorije, ivica radnog poda ne treba da bude udaljena od zida više od 20 cm.

Član 104

Prenošenje, prevoženje i slaganje građevinskog materijala i težih građevinskih elemenata na radnim podovima treba da se vrši pažljivo i bez bacanja.

Sav potreban materijal na radnom podu treba da bude uredno složen i raspoređen prema predviđenoj nosivosti i opterećenju poda.

Za radne podove postavljane na visini većoj od 200 cm, nosivost i opterećenje poda treba da budu na ogradi poda vidljivo obilježeni (tabla, natpis u boji i sl.).

Član 105

Radna mjesta na visini većoj od 100 cm iznad terena ili poda, kao i ostala mjesta (prelazi, prolazi i sl.) na gradilištu i na građevinskom objektu sa kojih može da se padne, treba da budu ograđena čvrstom zaštitnom ogradom visine najmanje 100 cm.

Zaštitna ograda treba da bude izrađena od zdravog i neoštećenog drveta ili drugog podesnog materijala.

Razmak i dimenzije stubića i ostalih elemenata ograde treba da odgovaraju horizontalnom opterećenju na rukohвату ograde od najmanje 294 N/m.

Visina zaštitne ograde ne treba da bude manja od 100 cm mjereno od tla.

Član 106

Zaštitna ograda treba da bude troslojna, tako da razmak elemenata popune zaštitne ograde ne bude veći od 30 cm.

Kod ograde metalnih skela razmak između elemenata popune ne treba da bude veći od 35 cm.

Pri dnu zaštitne ograde (na radnom podu, skeli i dr.) treba da se postavi puna ivična zaštita (daska) visine najmanje 20 cm.

Umjesto uzdužne popune od dasaka (koljenska zaštita), za popunu zaštitne ograde može da se koristi žičana mreža sa otvorima okaca od najviše 2x2 cm.

Za zaštitne ograde većih dužina i sa većim opterećenjima i za ograde na velikim visinama treba da se izrade odgovarajući nacrti i statički proračuni.

Član 107

Ako zbog prirode posla zaštitna ograda treba da se privremeno ukloni, zaposleni na takvim radnim mjestima treba da budu privezani sa zaštitnim opasačima (pojasevima) za cijelo tijelo.

Kao kolektivna zaštita za rad na visini treba da se koristi čelična sajla koja se za podlogu pričvršćuje ankerima, za koju se zaposleni vezuju zaštitnim opasačima (pojasevima) za cijelo tijelo.

Za visoke objekte preko 22 m visine, predlaže se ograda visine minimum 130 cm.

Član 108

Otvori u međuspratnim konstrukcijama građevinskog objekta odnosno u radnim platformama, prilazima i prolazima, koji služe za prolazak zaposlenih ili za prenošenje materijala, za vrijeme rada, kao i za vrijeme prekida rada, treba da budu ograđeni čvrstom ogradom visine najmanje 100 cm sa strana koje nijesu potrebne za prolazak zaposlenog i prenošenje materijala u toku rada, odnosno sa svih strana za vrijeme prekida rada.

Otvori koji ne služe za svrhe iz stava 1 ovog člana treba da budu stalno pokriveni čvrstim poklopcom ugrađenim na otvor tako da ne mogu da se pomjeraju.

Otvori u zidovima do visine 100 cm od poda odnosno radnog poda, treba da se opreme zaštitnom ogradom odnosno odgovarajućom popunom.

Prilazi šahtovima za liftove i drugo u objektu treba da se obezbjede protiv pada zaposlenog u dubinu, zaštitnim troslojnim ogradama visne najmanje 100 cm.

Član 109

Otvori između drvenih, betonskih, željeznih i drugih nosača međuspratnih ili krovnih konstrukcija treba da se na mjestu rada ili u okolini radnih mjeseta obezbijede radnim platformama ili prelazima sa čvrstom zaštitnom ogradom visine najmanje 100 cm na strani na kojoj prijeti opasnost od pada u dubinu.

Ako otvore iz stava 1 ovog člana nije moguće obezbijediti predviđenim platformama odnosno prelazima (montažna gradnja i sl.), ispod radnih mjeseta treba da se postave odgovarajuće prihvratne mreže na dubini ne većoj od 300 cm.

5. Skele

Član 110

Pod skelama, u smislu ovog pravilnika, podrazumevaju se pomoćne konstrukcije koje služe za vršenje radova u građevinarstvu na visini većoj od 150 cm iznad tla.

Član 111

Skele treba da budu ispravno projektovane, postavljene i održavane kako ne bi došlo do njihovog urušavanja ili slučajnog pomjeranja.

Skele treba da budu građene i postavljene prema planovima koji sadrže dimenzije skele i svih njenih sastavnih elemenata, sredstva za međusobno spajanje sastavnih elemenata, način pričvršćivanja skele za objekat odnosno tlo, najveće dopušteno opterećenje vrste materijala i njihov kvalitet, statički proračun nosećih elemenata kao i uputstvo za montažu i demontažu skele.

Član 112

Metalna skela treba da se da zaposlenima na upotrebu, samo ako poslodavac odnosno izvođač radova posjeduje stručni nalaz, odnosno izvještaj o izvršenom pregledu i

ispitivanju uzemljenja, sa ocjenom da su obezbijeđene propisane mjere zaštite i zdravlja na radu.

Dokumentacija iz stava 1 ovog člana treba da bude ovjerena potpisom projektanta skele odnosno lica odgovornog za skele i treba da se čuva do demontaže skele na gradilištu.

Član 113

Projektant skele odnosno lice ogovorno za skele treba da vrši pregled:

- 1) prije upotrebe skele;
- 2) naknadno, u redovnim vremenskim razmacima;
- 3) nakon svake promjene, nakon dužeg vremena u kojem se skela nije koristila, izlaganja lošim vremenskim prilikama, seizmičkim podrhtavanjima ili bilo kojim drugim okolnostima, koje mogu da ugroze čvrstoću ili stabilnost skele.

Član 114

Ako se radovi izvode u blizini električnih vodova, odnosno ako se nađe na druge prepreke, treba da se obustave i preduzmu mjere za isključenje struje odnosno uklanjanje prepreka.

Član 115

Za vezivanje pojedinih elemenata skele treba da se upotrebljavaju samo tipska sredstva ili sredstva predviđena standardima (ekseri, zavrtnji, klanfe, spojnice i drugo).

Vezivanjem pojedinih elemenata skele u konstruktivnu cjelinu ne treba da se umanji njihova predviđena nosivost.

Član 116

Elementi poda skele (daske, limene ploče i drugo) treba da se prije upotrebe pažljivo pregledaju.

Oštećeni odnosno dotrajali elementi ne treba da se ugrađuju u pod skele.

Elementi poda treba da u potpunosti ispune prostor između nosećih stubova skele.

Odstojanje poda skele od zida objekta ne treba da bude veće od 20 cm.

Čista širina poda skele ne treba da bude manja od 60 cm.

Član 117

Zaštitna ograda na skeli treba da bude postavljena u skladu sa odredbama člana 105 ovog pravilnika.

Član 118

Na svaki sprat skele treba da bude izgrađen bezbjedan pristup odnosno silazak.

Ako se za pristup na svaki sprat skele koriste prilazi, oni treba da budu izvedeni u skladu sa odredbama člana 44 ovog pravilnika.

Ako se za pristup na svaki sprat skele koriste ljestve, one treba da budu u skladu sa odredbama člana 86 ovog pravilnika.

Ako se pristup skeli odnosno radnoj platformi vrši pomoću korpi za podizanje zaposlenih, one treba da budu izgrađene u skladu sa izjavom o usaglašenosti proizvoda, pratećom tehničkom dokumentacijom i upotrebljivosti skele.

Član 119

Skele na građevinskim objektima postavljena neposredno pored ili iznad saobraćajnica treba da bude na spoljnoj strani po cijeloj dužini i visini prekrivena čvrstom zaštitnom mrežom koja sprječava padanje materijala u dubinu.

Zaštitna mreža iz stava 1 ovog člana treba da bude postavljena na spoljnoj strani skele po cijeloj dužini i visini u slučaju da je udaljenost skele od granice parcele na kojoj se izvode radovi manja od 300 cm, odnosno 600 cm od susjednog objekta.

Član 120

Ispravnost skele treba da se provjerava najmanje jedanput mjesечно, a naročito poslije vremenskih nepogoda, pravakvi, oštećenja i sl.

Provjeravanje ispravnosti skele upisuje se u kontrolni list skele na obrascu datom u Prilogu broj 3, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 121

Nogari na koje se postavlja radni pod treba da budu izrađeni tako da mogu sa sigurnošću da podnose vertikalna i horizontalna opterećenja.

Nastavljanje nogu nogara treba da se vrši elementima istog presjeka, uz povezivanje odgovarajućom vezom.

Nije dozvoljeno povećavanje visine nogara podmetanjem opeka, klinova ili drugih provizornih predmeta.

Ako je debljina daske radnog poda najmanje 5 cm, razmak nogara ne treba da bude veći od 200 cm (mjereno od osovine do osovine nosača nogara).

Član 122

Skele na nogarima treba da se postavljaju jedna iznad druge, najviše u dva reda s tim da visina poda gornje skele ne prelazi 400 cm od podloge na kojoj stoe nogari.

Noge skele na nogarima treba da se letvama, papučama i sl. obezbijede od uzdužnog odnosno poprečnog pomjeranja na podlozi na koju se postavljaju.

Član 123

Nogari treba da se postavljaju samo na čvrstu i vodoravnu podlogu.

Nepropisno napravljeni ili oštećeni nogari ne treba da se upotrebljavaju.

Nije dozvoljeno postavljanje skele na nogarima na viseće i konzolne skele.

Nije dozvoljeno postavljanje dizalica ili drugih teških uređaja ili naprava na radni pod skele na nogarima, ako posebnim statickим proračunom i projektom nije drukčije predviđeno.

Član 124

Za lakše građevinske radove na održavanju i opravkama objekata (malterisanje, krečenje i sl.), sa upotrebom malih količina materijala, dozvoljeno je da se koriste skele na ljestvama, s tim što je potrebno obezbijediti mjere zaštite i zdravlja na radu za rad na visini (zaštitna ograda, vezivanje zaštitnim pojasmom i sl.)

Ljestve za nošenje radnog poda na skelama treba da budu izrađene od zdravog drveta i da imaju dobro učvršćene odnosno usađene prečke od tvrdog drveta osigurane gvozdenim zategama koje čvrsto vezuju obje strane ljestava.

Nastavljanje ljestava vrši se samo pomoću preklopa dužine najmanje 100 cm, koji je osiguran čvrstim zategama.

Član 125

Konzolna (izbočena) skela treba da se postavlja samo za vršenje lakših građevinskih radova, ako postoji mogućnost bezbjednog učvršćenja skele za objekat ili njegovu konstrukciju i ako je to nacrtima i proračunima dokazano.

Nosači konzolnih skela treba da budu od i neoštećenog metala.

Nije dozvoljena upotreba dasaka (fosni) za nosače konzolne skele.

Član 126

Na konzolnoj skeli treba da se na vidnom mjestu istakne upozorenje o broju zaposlenih i težini materijala kojima skela smije da bude opterećena.

Član 127

Odstojanje između nosećih stubova skele na stubovima treba da odgovara dimenzijama stubova i predviđenom opterećenju skele, ali ne treba da bude veće od 250 cm kod zidarskih skela (na novogradnjama) niti veće od 350 cm kod skela za opravke i održavanje postojećih građevinskih objekata, ako statičkim proračunom odnosno projektom skele nije drugačije određeno.

Član 128

Prečnik oblog drvenog stuba skele na stubovima na gornjem dijelu ne treba da bude manji od 8 cm.

Podloga stubova treba da bude uređena tako da onemogućava njihova horizontalna i vertikalna pomjeranja.

Nastavljanje stubova treba da se vrši pomoću preklopa dužine najmanje 200 cm, uz bezbjedno povezivanje odgovarajućim sredstvima (klanfama i dr.).

Gornji kraj stuba treba da dopire iznad predviđene (na novogradnji) odnosno postojeće nadstrešnice objekta (popravke i održavanje) i treba da bude vezan za vodoravnu gredu pričvršćenu za objekat.

Kod sastava dvije skele na uglu jednog građevinskog objekta, ugaoni stub sa spoljne strane skele treba da bude udvostručen i, po potrebi, ukopan u zemlju.

Član 129

Uzdužne grede treba da budu položene vodoravno uz stubove ili na grede nosača (konsole) i treba da budu čvrsto vezane za njih.

Spoljna mjesta produženja i veze uzdužnih greda treba da se izvode samo iznad stubova ili na nosačima položenim preko stubova.

Poprečne grede skela treba da imaju isti presjek i treba da budu položene na uzdužne grede na istim odstojanjima.

Kod jednorednih skela na stubovima, poprečne grede treba da se oslanjaju na zid u dužini od najmanje 20 cm.

Nije dozvoljena upotreba dasaka za poprečne nosače, umjesto greda.

Član 130

Viseće skele treba da se koriste samo za radove na opravkama i održavanju građevinskih objekata.

Izuzetno, viseće skele mogu da se upotrebljavaju i za vršenje lakših zidarskih radova (fasada i sl.).

Član 131

Viseća skela treba da se koristi ako su nosači (drvene grede ili čelični profili) koji služe za nošenje odnosno vješanje viseće skele položeni pod pravim uglom na zid objekta i ako su ispunjeni ostali uslovi iz člana 125 ovog pravilnika.

Nije dozvoljena upotreba vreća sa pijeskom ili drugim materijalom i nagomilavanje drugog nekompaktnog materijala radi opterećenja i održavanja ravnoteže nosača viseće skele.

Član 132

Elementi koji služe za vezivanje i učvršćivanje viseće skele za nosače na objektu, treba da budu izrađeni od atestiranog materijala i dimenzionisani prema najvećem dozvoljenom opterećenju viseće skele.

Vješanje radnog poda viseće skele za nosače treba da se vrši sa dva noseća i dva sigurnosna (zaštitna) čelična užeta istih presjeka.

Čelična noseća i sigurnosna (zaštitna) užad visećih skela treba da u pogledu izrade i kvaliteta materijala odgovaraju standardima.

Sigurnosno (zaštitno) uže treba da bude na gornjem kraju dobro pričvršćeno za nosače viseće skele, a na donjem kraju usidreno u tlo.

Hvatači (mačke) pričvršćeni na krajevima radnog poda skele, treba da budu izvedeni tako da čvrsto zahvate (uklješte) sigurnosno zaštitno uže u slučaju da noseće uže skele popusti ili pukne.

Najveće dozvoljeno opterećenje nosećeg i sigurnosnog (zaštitnog) užeta koje prelazi 1/10 jačine na kidanje užeta.

Član 133

Čekrci i noseća užad na visećim skelama treba da ispunjavaju uslove u skladu sa propisima o mjerama zaštite i zdravlja na radu prilikom upotrebe sredstava za rad za dizanje tereta.

Čekrci treba da budu pričvršćeni za noseću konstrukciju skele gvozdenim vezama koje prolaze do ispod radne platforme a koje su odozdo dobro pričvršćene i osigurane.

Kočnice čekrka viseće skele treba da budu podešene za držanje najvećeg dozvoljenog opterećenja skele (težina radne platforme sa težinom zaposlenih i materijala), sa koeficijentom sigurnosti od najmanje 1,5.

Član 134

Prije upotrebe, viseća skela treba da se ispita probnim statičkim i dinamičkim opterećenjem.

Probno statičko opterećenje viseće skele vrši se teretom većim za 50% od maksimalne nosivosti skele sa ravnomjerno raspoređenim teretom na radnom podu tako da se platforma podigne na visinu od 10 cm iznad tla sa zadržavanjem na toj visini najmanje 10 minuta, a potom se spusti na tlo i provjeravaju se eventualne deformacije na konstrukciji skele.

Probno dinamičko opterećenje viseće skele vrši se teretom za 10% većim od maksimalne nosivosti tako da se skela podigne od tla do najviše tačke dizanja, a potom se spusti.

O izvršenom ispitivanju iz st. 2 i 3 ovog člana, posle svakog premještanja i ponovnog postavljenja viseće skele na objektu, treba da se vodi uredna evidencija u kontrolnom listu skele, uz ovjeru lica odgovornog za tu vrstu radova.

Član 135

Radni pod viseće skele treba da bude sa svih strana ograđen čvrstom i, po pravilu, puno izvedenom zaštitnom ogradom visine najmanje 100 cm.

Ako se za popunu ograde koriste uzdužne prečke (metalne šipke) ili čvrsta žičana mreža, radni pod treba da ima najmanje 20 cm visoku punu ivičnu zaštitu (daska, lim) radi sprječavanja pada materijala ili alata sa poda viseće skele.

Na ogradi viseće skele treba da se pričvrsti tablica sa podacima o najvećoj dozvoljenoj nosivosti skele određenoj od strane proizvođača skele.

Član 136

Za pojedine lakše i kratkotrajne radove na građevinskim objekatima mogu da se umjesto viseće skele upotrebljavaju i druge naprave, kao što su pokretne (mobilne) fasadne skele, posebne korpe (košare) i sl.

Pokretne (mobilne) skele treba da budu učvršćene protiv nekontrolisanog pomjeranja.

Naprave i korpe (košare) treba da budu čvrsto građene, osigurane od pada odnosno prevrtanja, i da imaju prateću dokumentaciju od strane proizvođača da se radi o korpama (košarama) za prevoz zaposlenih.

Član 137

Za vrijeme nepovoljnih atmosferskih prilika i brzini vjetra većoj od 36 km/h, rad na visećoj skeli treba da se obustavi i skela spusti na tlo ili obezbijedi od njihanja vezivanjem za objekat ili na drugi podesan način.

Ugroženi prostor na tlu ispod viseće skele treba da se ogradi zaštitnom ogradom sa upozorenjem na opasnost od eventualnog pada materijala.

Član 138

Postavljanje nosećih skela treba da se za vrijeme nošenja predviđenog opterećenja i izvođenja radova pregledaju, a naročitu pažnju treba obratiti na elemente veza i oslonaca (klanfe, podupirači, ukrućenja i drugo).

Ako se za podupirače koristi obla građa, njihov prečnik ne treba da bude manji od 8 cm.

Kvalitet materijala upotrijebljenog za izradu nosećih skela treba da u svemu odgovara standardima.

Član 139

Podupirači oplate za betoniranje nosećih ploča ili betonskih nosača treba da budu sastavljeni od najviše dva komada drveta, s tim da mjesto sastavka ne treba da bude u srednjoj trećini dužine podupirača.

Veza nastavka podupirača iz stava 1 ovog člana treba da odgovara tehničkim propisima.

Broj nastavljenih podupirača za podupiranje oplate betonske ploče ne treba da prelazi polovinu, a kod noseće betonske grede 1/3 ukupnog broja potrebnih podupirača.

Član 140

Prilikom demontaže nosećih podupirača oplate za betonske ploče odnosno grede, pored nosećih podupirača treba da se postave zaštitni podupirači, radi obezbijeđenja od eventualnog rušenja.

Broj i raspored zaštitnih podupirača određuje se projektom.

Član 141

Prilikom postavljanja noseće skele za podupiranje oplate na visini većoj od 300 cm iznad terena treba, po potrebi, postaviti zaštitne prihvatne skele, mrežu i sl.

Vršenje pojedinačnih kratkotrajnih radova na nosećim skelama bez postavljanja zaštitnih prihvatnih skela, mreže i sl., u izuzetnim slučajevima može da se dopusti, ali uz obavezno vezivanje zaposlenog.

Član 142

Zaštitne nadstrešnice i zaštitne prihvatne skele treba da budu izrađene i postavljene tako da u potpunosti zaštite zaposlenog od pada u dubinu i od pada materijala, alata i drugih predmeta sa visine.

Zaštitne nadstrešnice i prihvatne zaštitne skele treba da budu postavljene do najviše 300 cm ispod mjesta izvođenja radova odnosno eventualnog pada materijala.

Širina zaštitne nadstrešnice odnosno zaštitne prihvatne skele određuje se zavisno od vertikalnog odstojanja između skele i mjesta pada, i treba da iznosi za odstojanja od 200 cm najmanje 130 cm, a za odstojanja od 300 cm najmanje 150 cm.

Član 143

Kod višespratnih objekata ne treba da se vrši demontaža zaštitne nadstrešnice odnosno zaštitne prihvatne skele dok se ne izgradi nova na odgovarajućem odstojanju.

Građevinski materijal koji je napadao na zaštitnu nadstrešnicu odnosno zaštitnu prihvatnu skelu treba da se redovno uklanja.

Član 144

Ako pri radovima na visini ne postoji mogućnost upotrebe prihvatnih skela, a rad se ne vrši pojedinačno (pri građenju industrijskih objekata na halama, dvoranama i sl.), treba da se ispod ugroženih mjesta treba da se postavi zaštitna mreža za prihvatanje u slučaju pada zaposlenog.

Prolazak zaposlenog ispod mreže treba da se, po potrebi, ograniči ili zabrani, ako postoji opasnost probijanja mreže uslijed pada materijala odnosno zaposlenog.

Član 145

Metalne skele treba da se postavljaju i upotrebljavaju u skladu sa članom 112 ovog pravilnika.

Sastavni djelovi metalnih skela (čelični štapovi, cijevi, spojne i čvorne veze i drugo) treba da su međusobno čvrsto vezani u stabilnu i jedinstvenu konstruktivnu cjelinu.

Elementi metalnih skela, u pogledu oblika, dimenzija i kvaliteta materijala, treba da odgovaraju standardima.

Član 146

Za sastavljanje metalnih skela treba da se upotrebljavaju samo ravne i neoštećene čelične cijevi, štapovi i drugi elementi.

Svaki element metalne skele treba da se prije ugrađivanja u skelu detaljno pregleda.

Nije dozvoljeno da se ugrade elementi metalnih skela koji su korozijom ili na drugi način oštećeni.

Član 147

Vertikalni noseći štapovi metalne skele treba da budu položeni na posebne elemente skele (oslonci, papuče), pričvršćene na ravnu podlogu skele (gredice, beton, ploča i drugo).

Vertikalni štapovi stubova skele treba da budu u uzdužnom i poprečnom pravcu vezani i učvršćeni pomoću dijagonalnih veza postavljenih pod uglom od 45° u oba pravca.

Odstojanje između nosećih vertikalnih štapova određuje se projektom skele zavisno od predviđenih opterećenja i visine skele.

Član 148

Prilikom sastavljanja metalnih skela treba da se pažljivo postupa sa sastavnim djelovima, a naročito sa spojnicama (čvorišta) za međusobno spajanje štapova.

Kod spojnica sa vijcima, zatezanje vijaka treba da se vrši pomoću momentnih ključeva odnosno prema uputstvu proizvođača.

Nije dozvoljeno zatezanje vijaka spojnica metalne skele nastavljenim ključevima (pomoću cijevi i sl.).

Vertikalnost i horizontalnost čeličnih štapova treba da se provjerava u toku i poslije završetka postavljanja skele.

Član 149

Samostojeće metalne skele i metalne skele čija je visina veća od objekta u gradnji ili drugog objekta u neposrednoj blizini skele treba da budu pregledane i ispitane u pogledu zaštite od udara groma u skladu sa tehničkim propisima.

6. Radovi na betoniranju

Član 150

Prije početka betoniranja, svi oštri vrhovi ili ivice sredstava za spajanje pojedinih djelova skele (ekseri, spone, žice i drugo), koji vire iz oplate i drugih djelova konstrukcije skele za betoniranje, treba da se podviju ili pokriju.

Metalni ili betonski okviri i njihovi sastavni djelovi, oplate, montažni elementi ili privremene potporne konstrukcije i podupirači treba da se postave i rastave samo pod nadzorom lica odgovornog za tu vrstu radova.

Oplate i privremene potporne konstrukcije treba da se projektuju, oblikuju, postave i održavaju tako da bez opasnosti podnose bilo kakva opterećenja ili naprezanja kojima mogu da budu izloženi.

Član 151

Prije početka betoniranja obavljaju se pripreme za obezbjeđivanje radnog mesta zaposlenih i to:

- 1) na ivice preko kojih treba da dođe do pada u prostor dubok preko 1,0 m postavlja se zaštitna ograda;
- 2) iznad armature postavljaju se staze za ručni prenos ili prevoz betonske mase i kretanje zaposlenih, radni podovi za prijem svježe betonske mase kad sudove prenosi dizalica, radni podovi za ubacivanje mase u oplatu, staze za kretanje zaposlenih pri ugrađivanju i ravnanju površine ugrađenog betona;
- 3) staze i radni podovi ne treba da se oslanjaju na armaturu, nego treba da imaju sopstvene oslonce postavljene na oplatu;
- 4) oštri vrhovi ili ivice spojnih i drugih djelova armature uklanjuju se, podvijaju ili pokrivaju;
- 5) čišćenje oplate i ugrađene armature od prljavštine i otpadaka mlazom vode ili vazduhom pod pritiskom, izvode se tako da ne dođe do povređivanja zaposlenog ili lica koja se kreću u blizini, uslijed udara odbačenih čestica ili predmeta;

- 6) kad se betonira noću ili kad dnevno svjetlo nije dovoljno, postavlja se električna rasvjeta, koja treba da obezbijedi osvjetljenost od najmanje 250 Lx na mjestu ugradnje betona, a najmanje 120 Lx na prilazima i stazama;
- 7) kod konstrukcija većih raspona (hale, mostovi i sl.) postavljaju se slegomeri ili se vrši geodetsko osmatranje ugiba i ponašanja konstrukcije skele pri nanošenju opterećenja ugrađivanjem svježe betonske mase;
- 8) kad se betonira u tunelima ili kad dnevno svjetlo nije dovoljno, postavlja se električna rasvjeta, koja treba da obezbijedi osvjetljenost od najmanje 250 Lx na mjestu ugradnje betona, a najmanje 120 Lx na prilazima i stazama;
- 9) kada se radovi izvode pomoću visoko pritisnih pumpi koje dopremaju beton na velike visine.

Član 152

Sa radovima na betoniranju treba da se otpočne, tek nakon što se preduzmu odgovarajuće mjere zaštite i zdravlja na radu od opasnosti od privremene lomljivosti ili nestabilnosti konstrukcije i nakon što lice odgovorno za tu vrstu radova provjeri da li je noseća skela propisno izrađena i da li su izvršeni svi potrebni prethodni radovi.

Član 153

Prilikom betoniranja sprovode se sljedeće mjere zaštite i zdravlja na radu:

- 1) sudovi za transport svježe betonske mase koje donosi i odnosi dizalica ne treba da se prenose preko glava zaposlenih;
- 2) prihvatanje sudova sa betonskom masom koji vise o kuki dizalice vrši se pomoću sigurnosnih konopaca za usmjeravanje, a kad rukovalac dizalice sa svog radnog mesta nije u mogućnosti da u potpunosti prati kretanje tereta, usmjeravanje obavlja zaposleni sposobljen za davanje znakova (signalista);
- 3) spuštanje na radni pod treba da bude izvedeno bez udara i njihanja, a odvezivanje od kuke dizalice treba da uslijedi tek pošto je sud stabilno oslonjen, kada treba da se pristupi izlivaju mase;
- 4) pri ugrađivanju betonske mase pervibratorom zaposleni treba da bude čvrsto oslonjen, da ne izgubi ravnotežu pri uranjanju igle pervibratora u betonsku masu;
- 5) kad se svježa betonska masa doprema na mjesto ugrađivanja pumpom za beton, treba stalno da se kontroliše ispravnost nastavaka, pogotovo fleksibilnog crijeva i cjevovoda, kao i priključka fleksibilnog crijeva na cjevovod;
- 6) fleksibilno crijevo ne treba da se oštro previja, niti pri rukovanju sa njim pomjera nosač cjevovoda, koji treba u povratnom hodu da odbaci zaposlenog;
- 7) pri betoniranju i pranju fleksibilno crijevo ne treba da bude upereno u zaposlenog;
- 8) kod prijema betonske mase automešalicom ne treba da se isipava masa iz bubnja, dok se metalni zglavkasti žljebi ("riža") ne pričvrsti i obezbijedi od iznenadnog pomjeranja;
- 9) prije nego što se pristupi polivanju ugrađene betonske mase uklanja se električna instalacija, koja je služila pri betoniranju.

Član 154

Nasilno skidanje (čupanje) oplate ne treba da se vrši uz pomoć dizalice ili drugih uređaja.

Prilikom klizanja i skidanja oplate pomoću posebnih uređaja za dizanje zaposleni ne treba stoji na napravi za prihvatanje oplate.

7. Pripremanje i izrada armature

Član 155

Metalne šipke za izradu armature, kao i gotova armatura, treba da budu pregledno i prema dimenzijama složene na gradilištu tako da rad sa njima ne prouzrokuje opasnost za zaposlene.

Ispravljanje, sječenje, savijanje i ostali radovi na obradi šipki za armaturu treba da se vrše na naročito za to određenom mjestu na gradilištu, sa odgovarajućim uređajima, napravama i alatom i uz preduzimanje odgovarajućih mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 156

Radovima na istovaru, utovaru, prenosu, pripremi (ispravljanje, sječenje i savijanje) nastavljanju i ugradnji betonskog gvožđa, namijenjenog za armirano betonske elemente ne treba da se pristupi:

- 1) sa dugom kosom, ako nije vezana maramom ili pokrivena kapom;
- 2) sa razdrljenom, odnosno neutegnutom odjećom ili neodjeven;
- 3) bez zaštitnih cipela i rukavica.

Član 157

Armatura u koturu (prečnika do 12 mm) treba da se vezuje za kuku dizalice nosećom čeličnom užadi.

Armatura u petljama, polubuntovima (prečnika 14 mm do 28 mm) i armatura u pravim šipkama (prečnika 30 mm do 40 mm) podiže se na pomoćnom ramu, koji je za kuku dizalice vezan nosećom čeličnom užadi.

Šipke armature obezbjeđuju se od ispadanja vezivanjem za ram za vrijeme prenosa.

Član 158

Zaposleni koji su obavili vezivanje noseće čelične užadi za kuku dizalice, treba da se uklone na bezbjednu udaljenost, prije nego što teret počne da se podiže.

Nije dozvoljeno prisustvo bilo kojih lica u području kruga gradilišta u kome se vrši prenos armature.

Okretni doboš za odvijanje koturova armature ograđuje se punom ili metalnom sitno mrežastom ogradom.

Nije dozvoljeno dodirivati uređaj sa valjcima na stazi za istezanje u toku ispravljanja armature.

Za vrijeme istezanja armature, na stazi ne treba da bude zaposlenih ili drugih lica, kao ni predmeta ili materijala.

Prilikom ugrađivanja i vezivanja armature, zaposleni treba da ima obezbijeđen siguran oslonac i bezbjednu stazu za kretanje pri radu.

Slobodni krajevi žice kojom je izvršeno vezivanje armature se savijaju ili podvijaju.

Član 159

Električni kablovi pod naponom ne treba da budu položeni preko armature, niti postavljeni tako da može doći do mehaničkog oštećenja.

8. Radovi na krovovima

Član 160

Osiguranje zaposlenog od pada sa krova, po pravilu, vrši se privezivanjem zaposlenog na zaštitni pojас i zaštitno uže, ili pomoću prihvavnih skela i zaštitnih mreža, kao i drugim mjerama u zavisnosti od vrste krova.

Član 161

Krov i njegovi djelovi, krovni pokrivač i konstrukcija koja nosi krovni pokrivač, treba da budu prije početka radova detaljno pregledani sa ciljem utvrđivanja nosivosti, obezbjeđivanja sigurnih putanja za kretanje zaposlenih po krovu i preuzimanje mjera zaštite i zdravlja na radu za sprječavanje propadanja kroz krovni pokrivač i za sprječavanje pada sa krova.

Član 162

Na krovovima koji su pokriveni krovnim pokrivačima koji ne podnose veća opterećenja, treba da se prije početka radova sprovedu posebne mjere radi sprječavanja loma krovnog pokrivača i pada zaposlenog u dubinu.

Na ravnim krovovima i krovovima sa padom, pokrivenim pokrivačima iz stava 1 ovog člana treba da se postave bezbjedni prelazi, prolazi i radne platforme za bezbjedan rad pri pokrivanju krova i drugim građevinskim radovima na krovu.

Prelazi i radne platforme iz stava 2 ovog člana treba da budu široki najmanje 60 cm i, po potrebi obezbijedeni čvrstom zaštitnom ogradom.

Član 163

Na ravnim krovovima treba da se postave ankeri kroz koje se provlače čelična užad ili sajle, na kojima se kaće zaposleni za zaštitnim pojasevima, tako da dužina zaštitnog pojasa bude manja od udaljenja čeličnog užeta ili sajle od ivice objekta, kako bi se obezbijedio eventualni pad zaposlenog.

Na kosim krovovima treba da se postave čvrste kuke radi privezivanja zaposlenog sa zaštitnim pojasmom ili užetom u toku izvođenja radova na krovovima, ali i kasnije radi održavanja krova.

Član 164

Svetlarnici i okna sa staklenim pokrivačem koji se nalaze iznad industrijskih i drugih hala odnosno prostorija, treba da budu iznad ravnine krova i obezbijedeni od eventualnog propadanja zaposlenog.

Prilikom čišćenja snijega ili održavanja krova kod svjetlarnika i okana iz stava 1 ovog člana treba da se preduzmu mjere zaštite i zdravlja na radu za obezbjeđenje od eventualnog propadanja zaposlenog.

Član 165

Kod krovnih pokrivača i pokrivača male nosivosti, radi sprječavanja propadanja postavljaju se patosi od dasaka na površinu krovnog pokrivača duž prilaza mjestima rada i na mjestima rada.

Patosi od dasaka treba da budu pričvršćeni za krovni pokrivač, tako da pri kretanju zaposlenih, ne dolazi do pomjeranja ili klizanja.

Daske patosa treba da budu položene na krovnu površinu tako da im krajevi budu prepušteni preko pravaca ispod kojih se nalaze nosači krovnog pokrivača.

Ako je patos izrađen u obliku povezanih dasaka u polja (štosovi), polja treba da budu laka i pogodna za ručno premještanje i pričvršćivanje.

Nije dozvoljeno kretanje izvan postavljenih patosa po krovnom pokrivaču.

Član 166

Krovovi, bez obzira na oblik i vrstu pokrivača, treba da imaju bezbjedan pristup i stalne bezbjedne prelaze (metalne ljestve, rampe i sl.).

Prostor ispod krova odnosno odgovarajući prostor oko objekta treba da bude obezbeđen od pristupa lica koja nijesu zaposlena na gradilištu, treba da budu postavljeni znakovi zaštite i zdravlja na radu u skladu sa aktom kojim se uređuju znakovi zaštite i zdravlja na radu.

9. Montažno građenje

Član 167

Montažno građenje treba da se izvodi na osnovu plana mera zaštite i zdravlja na radu i prema metodi gradnje.

Montažno građenje na gradilištu treba da se izvodi pod neposrednim nadzorom lica odgovornog za tu vrstu radova.

Član 168

Oblik i dimenzije montažnih elemenata treba da budu podešeni za lako i bezbjedno prenošenje do mjesta ugrađivanja i za bezbjedno pričvršćivanje na objektu.

Prilikom prenosa nekvalitetno izrađenih, napuklih ili na drugi način oštećenih montažnih elemenata, kao i prilikom rukovanja takvim elementima, treba da se preduzmu posebne mjeru zaštite i zdravlja na radu.

Član 169

Montažno građenje treba da se izvodi samo uz upotrebu odgovarajućih i za tu svrhu podešenih mehanizovanih transportnih sredstava, kao i uređaja za dizanje, prenošenje i spuštanje montažnih elemenata.

Član 170

Montažni element treba da bude na odgovarajući način, vidno i pogodno obilježen, u skladu sa planom mera zaštite i zdravlja na radu i metodom građenja.

Na montažnom elementu treba da bude označen i datum izrade i težina elementa u kilogramima.

Montažni elementi na gradilištu treba da budu složeni na određenom mjestu.

Član 171

Montažni element pored metalnih djelova za ugrađivanje i pričvršćivanje elementa na objektu, treba da ima pomoćne metalne djelove koji omogućavaju bezbjedno prenošenje i ugrađivanje na mjestu montaže (kuke i sl.).

Član 172

Transport montažnih elemenata od mjesta njihove izrade do gradilišta, odnosno mesta ugrađivanja treba da bude organizovan tako da se mogu bez zastoja ugrađivati u objekat, bez zatrpanjanja gradilišta.

Utovar, prevoz i istovar montažnih elemenata na gradilištu treba da se vrši samo odgovarajućim i ispravnim prevoznim sredstvima, uz obezbeđenje mjera zaštite i zdravlja na radu prilikom utovara i istovara tereta.

Član 173

Kačenje elemenata za kuku dizalice i njihovo otkačivanje sa kuke prilikom utovara montažnih elemenata u prevozna sredstva (motorna i druga vozila), i istovara montažnih elemenata iz prevoznih sredstava, po pravilu, treba da se vrši bez penjanja zaposlenog na prevozno sredstvo odnosno na elemente.

Za vrijeme spuštanja i dizanja montažnih elemenata na motorno vozilo pomoću dizalice, vozač ne treba da bude u kabini vozila.

Za vrijeme dizanja, prenošenja i spuštanja montažnog elementa na vozilo, signalista ne treba da stoji na vozilu.

Član 174

Dizanje i prenos montažnog elementa treba započeti kada:

- 1) se do mjesa postavljanja elementa na objektu obezbijedi bezbjedan prilaz;
- 2) se u potpunosti postave oslonci i pripremi alat i pribor za pričvršćivanje;
- 3) se provjeri da li su svi prilazi zoni montaže zatvoreni za zaposlene i ostala lica koja ne učestvuju u montaži i da li u ugroženoj zoni ima prisutnih lica, koja treba da napušte ugroženu zonu;
- 4) se zaposleni koji učestvuju u montaži udalje na bezbjedno rastojanje;
- 5) se provjeri da su staticke i mehaničke karakteristike pribora za dizanje i prostorni sklop veze elementa sa dizalicom u skladu sa projektom montaže.

Član 175

Probnim podizanjem montažnog elementa od podloge utvrđuje se:

- 1) da je vezivanje ili podupiranje tereta izvršeno ravnomjerno u odnosu na težiste i da prilikom prenosa teret neće da se njiše ili obrće (umiren teret);
- 2) da su mjesa vezivanja na montažnom elementu ili pomoćnoj napravi čvrsta, a užad i vezni pribor ili drugi vezni alat ispravni;
- 3) da pribor za vezivanje (užad, trake i sl.), nema prelome, nije prignječen, upreden, ne tare se o neobložene ivice elementa i nije izložen drugim mehaničkim oštećenjima;
- 4) da su ispunjeni normativi iz tehničke dokumentacije (dohvat, nosivost, radni položaj uređaja za dizanje i prenos, pravac i brzina vjetra, temperatura vazduha i sl.).

Član 176

Ugrađivanje svakog pojedinog montažnog elementa u građevinski objekat treba da se vrši po određenom redu, prema planu mjera zaštite i zdravlja na radu i metodi građenja.

Montaža elemenata višeg sprata na objektu ne treba da se počne prije nego što se obezbjedi bezbjedan prilaz na taj sprat (pomoćno stepenište sa bezbjednom ogradom i sl.).

Ugrađivanje teških montažnih elemenata (ploča, grede i drugo) treba da se vrši nakon prethodne pripreme pomoćnih sredstava za prenošenje, postavljanje i učvršćivanje tih elemenata na objektu (jarmovi, okviri za prenos i drugo).

Pomoćna sredstva iz stava 3 ovog člana treba da se prije upotrebe pregledaju i, po potrebi, ispitaju na opterećenje.

Član 177

Na visokim montažama, radne platforme se izrađuju u vidu visećih platformi (skela), prenose se dizalicom do mjesta postavljanja, vješaju za prethodno montirani i učvršćeni dio konstrukcije u blizini montažnog nastavka konstrukcije i ukrućivanjem i povezivanjem sa konstrukcijom dovode u stabilan radni položaj.

Član 178

Radne platforme za visoke montaže i prilazi radnim platformama izrađuju se, postavljaju i skidaju sa konstrukcije prema opisu i detaljnim crtežima iz tehničke dokumentacije i plana mjera zaštite i zdravlja na radu.

Mjesta montažnih nastavaka, kad postoji mogućnost, obezbjeđuju se prihvativim platformama ili prihvativim mrežama za sprječavanje pada zaposlenog.

Za vrijeme podizanja, prenosa i postavljanja montažnog elementa, nije dozvoljeno stajanje zaposlenog na elementu, uređaju za dizanje, priboru za vješanje ili prisustvo u opasnoj zoni ispod tereta.

Član 179

Nije dozvoljeno kretanje zaposlenog po postavljenom montažnom elementu i u njegovoј blizini, dok nije obezbijeđen od preturanja i pomjeranja, osim zaposlenog koji ukrućuje elemenat postavljenog elementa za prelaz dok nijesu obezbijeđeni propisani pod i zaštitna ograda.

Usmjeravanje i umirivanje montažnog elementa dok je u visećem položaju vrši se sa bezbjednog rastojanja pomoćnom užadi ili na drugi posredan način.

Pomjeranje tek postavljenog elementa na oslonce vrši se posrednim putem pomoću priručnog pomagala, uz uslov da je elemenat vezan za dizalicu zategnutim priborom.

Montažni elemenat se otpušta i odvezuje sa dizalice kad je postavljen čvrsto na oslonce i osiguran od preturanja.

Član 180

Prilikom prenošenja, postavljanja i pričvršćivanja svakog pojedinog montažnog elementa na objekat, lice koje daje znakove dizaličaru (signalista) i dizaličar treba pažljivo da prate put montažnog elementa do mjesta ugrađivanja, kao i rad montera na postavljanju i učvršćivanju tog elementa.

Zaposleni koji vrše prenošenje, postavljanje i pričvršćivanje svakog pojedinog montažnog elementa na objekat sa dizalicom, treba da napuste manipulativni prostor dizalice čim se teret podigne iznad podloge na visinu veću od 20 cm i ne treba da ulaze u manipulativni prostor dizalice dok se teret ne spušti na visinu do 10 cm iznad podloge na koju se odlaže.

Monter treba da javi posebnim znakom signalisti odnosno dizaličaru da je operacija prenošenja i ugrađivanja elementa u objekat završena.

Pravila za davanje ručnih signala data su u Prilogu broj 4, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 181

Djelovi armature koji izlaze iz elementa poslije izvršene montaže i koji bi mogli da prouzrokuju zapinjanje odjeće i povređivanje zaposlenog, treba da se na podesan način otklone (odsijecanjem, savijanjem i sl.).

Otvori u podovima i zidovima spratova na kojima se radi, treba da se pokriju čvrstim poklopцима ili da se ograde zaštitnim ogradama.

Član 182

Ako se spajanje armature i drugih metalnih djelova montažnih elemenata vrši pomoću gasnog ili električnog zavarivanja, treba da se primijene mjere zaštite i zdravlja na radu za razvijače acetilena i acetilenske stanice kao i drugi tehnički propisi.

10. Rušenje objekta

Član 183

Za rušenje (uklanjanje) objekta ili nekog njegovog dijela, bez obzira da li se rušenje vrši ručno, pomoću mašina ili miniranja, potrebno je izraditi plan mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 184

Prije početka rušenja (uklanjanja) treba da se ugroženo područje ogradi zaštitnom ogradom ili obezbijedi na odgovarajući način, u zavisnosti od načina rušenja i da se postave znaci upozorenja.

Zaštita ugroženog područja treba da traje do završetka radova na rušenju.

Član 185

Ručno rušenje objekta treba da se izvodi postepeno, odozgo naniže.

Nije dozvoljeno, da se pojedini djelovi zidova i dimnjaci ostavljaju neporušeni, već se ruše istovremeno sa ostalim djelovima objekta.

Rušenje međuspratne odnosno tavanske konstrukcije treba da otpočne tek nakon rušenja i uklanjanja svih porušenih djelova iznad nivoa te konstrukcije.

Ručno rušenje slobodno stojećeg zida (obimni i pregradni zid, ograda, stub i sl.) treba da se izvodi pomoću odgovarajućih radnih skela.

Nije dozvoljeno rušenje zidova potkopavanjem.

Član 186

Susjedni zidovi ili pojedini elementi koji se ne ruše a sa zidom, odnosno elementom koji se ruši čine stabilnu cjelinu, obezbjeđuju se od pada ili deformacije, prije nego što se pristupi rušenju.

Član 187

Demontirane grede, nosači i drugi teški ili glomazni djelovi konstrukcije treba da se sa objekta uklanjaju odnosno spuštaju pomoću odgovarajućih naprava ili uređaja (čekrk, dizalica, rampa i drugo).

Uklanjanje rastresitog i prašinastog materijala sa ruševine na tlo, treba da se vrši pomoću potpuno pokrivenih naprava, kroz plastične ili metalne limene cijevi ili na drugi način koji sprječava širenje prašine.

Nije dozvoljeno prikupljanje porušenog materijala na pojedinim spratovima prilikom rušenja višespratnih objekata.

Član 188

Kada u materijalu od koga je sagrađen objekat koji se ruši ima azbesta, treba da se preduzmu posebne mjere za sprječavanje da prašina i otpaci ne dospiju na alat, odjeću, tijelo zaposlenog ili u okolni prostor.

Član 189

Ako se rušenje objekta odnosno njegovih djelova vrši pomoću mašina, zaposleni treba da se nalazi na odstojanju koje je najmanje za 1,5 put veće od visine objekta odnosno dijela koji se ruši.

Jačina kidanja čeličnog užeta pomoću koga se prenosi vučna snaga potrebna za rušenje objekta, treba da bude najmanje triput veća od vučne snage mašine.

Vučna snaga mašine treba da se na površinu objekta odnosno njegovog dijela koji se ruši (zid, stub i drugo) prenosi ravnomjerno pomoću podmetnutih dasaka, greda i sl.

Nije dozvoljeno izvlačenje zatrpanih betonskih stubova, čeličnih nosača i drugih djelova objekta iz ruševine pomoću mašina, bez prethodnog oslobađanja od ostalog porušenog materijala.

Član 190

Kod mašinskog rušenja guranjem, na prednji dio mašine postavljaju se pomagala od gvožđa ili drveta preko kojih se sila prenosi na elemenat koji se ruši, a mašina se udaljava na bezbjedno odstojanje.

Izvlačenje betonskih stubova, čeličnih nosača i drugih djelova objekta iz ruševine treba da se izvodi tek pošto se prethodno oslobode od natrpanog porušenog materijala.

Član 191

Rušenje pojedinih djelova ili cijelog građevinskog objekta miniranjem, vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuje rukovanje eksplozivnim materijama.

11. Građenje puteva

Član 192

Kad se radovi na građenju puteva, radovi na izgradnji prilaza gradilištu ili radovi u krugu gradilišta, izvode u zemljištu koje ukazuje na mogućnost postojanja otrovnih zmija, ovakvo gradilište treba da bude snabdjeveno serumom.

Član 193

Privremene pristupne puteve gradilištu, prolaze, prilaze i prelaze izvođač radova treba da održava u ispravnom stanju, a u zimskom periodu da preduzima mjere za bezbjedno korišćenje.

Član 194

Prilikom građenja potpornih zidova i propusta sa strmim nagibom visine veće od 10 m, treba da se za dopremanje kamena i drugog građevinskog materijala izrade odgovarajuće ustave (kaskade).

Član 195

Ako se ručni prevoz materijala vrši vagonetima po radnom kolosjeku preko skela (privremeni mostovi), skele treba da budu čvrsto izgrađene i kolosjek osiguran od iskliznjuća vagoneta pri prelasku preko njih.

Ako je kolosjek izgrađen pod padom, vagoneti treba da imaju kočnice.

Prilikom ručnog prevoza materijala vagonetima na radnom koloseku, brzina vagoneta ne treba da bude veća od 15 km/h.

Radni kolosjek treba stalno da se održava u ispravnom stanju za saobraćaj.

Član 196

Prilikom izgradnje, opravke ili rekonstrukcije puteva preko kojih se u toku radova saobraćaj ne obustavlja, treba da budu preduzete mјere zaštite i zdravlja na radu, tako da zaposleni na dijelu puta koji se gradi budu zaštićeni od vozila.

Dio puta treba da bude zatvoren i obilježen uočljivim saobraćajnim znakovima.

U slučaju iz stava 1 ovog člana na jako frekventnim saobraćajnicama (auto-put, savremeni put, ulica i drugo) gdje saobraćaj ne može sasvim da se obustavi, treba da na oba kraja dionice budu postavljeni zaposleni koji će upravljati saobraćajem, naizmjenično u oba pravca.

Član 197

Drobilice treba da budu postavljene na čvrsto kameni, betonsko ili drveno postolje i za njega dobro pričvrste.

Ako je drobilica pokrivena nadstrešnicom, njeni visini ne treba da bude manja od 200 cm iznad gornjeg gabarita drobilice.

Cilindrična sita, elevatori i konvejeri treba da budu dobro učvršćeni na posebnim postoljima ili za konstrukciju pogona drobilice.

Član 198

Ako se pripremanje kamena - tucanika vrši u posebnom pogonu (drobilica, sita - granulatori, elevatori i transporteri), između pojedinih uređaja treba da budu postavljeni prolazi široki najmanje 100 cm a, po potrebi, postave i radne platforme za održavanje i opravku tih uređaja.

Stepenice i radne platforme oko uređaja za preradu kamena na visini većoj od 100 cm od poda treba da imaju čvrste ograde visoke najmanje 100 cm.

Član 199

Mesta prolaza iznad kojih postoji mogućnost pada kamena obezbjeđuju se zaštitnim nadstrešnicama.

Član 200

Čišćenje i podmazivanje uređaja za drobljenje i pripremanje kamena treba da se vrši samo kad su mašine zaustavljene.

Član 201

Ubacivanje kamena u drobilicu izvodi se sa čvrste radne platforme sa propisanom zaštitnom ogradom.

Za odglavljinjanje kamena koriste se posebne kuke.

Kad bunker za prijem kamena iz majdana ima rešetku u podu ka otvoru drobilice, čišćenje rešetke ili odglavljinjanje kamena treba da se vrši nakon što se zaposleni obezbijede od upada u otvor.

Nije dozvoljeno stajanje na ivicama otvora za ubacivanje kamena dok je drobilica u radu.

Član 202

Na drobilicama kamena i drugim uređajima za pripremanje tucanika (cilindrična i druga sita, konvejeri, elevatori i drugo) treba da budu istaknuta uputstva za bezbjedan rad, a u samom pogonu pripremanja kamena i uputstvo o prvoj pomoći u slučaju povrede zaposlenog.

Član 203

Kod drobilica kamena, zaposleni treba da bude zaštićen od iskakanja kamena iz čeljusti drobilice, zahvata pogonskog remena drobilice, zahvata lanca elevatora, pada niz tucanik na elevator ili konvejer i od pada između konstrukcije drobilice.

Nije dozvoljeno stajanje neposredno kod otvora drobilice za ubacivanje kamena i uvlačenje ruke u otvor, radi vađenja zaglavljene kame.

Za odglavljinjanje kamena treba da se koriste posebne kuke.

Otvor za ubacivanje kamena treba da bude obezbijeden čvrstom radnom platformom, sa zaštitnom ogradom visokom najmanje 100 cm.

Član 204

Zaposleni koji rade neposredno na drobilici treba da budu zaštićeni od kamene praštine respiratorima ili polivanjem kamena vodom, kao i zaštitnim naočarima.

Korišćenje zaštitnih naočara treba da se redovno kontroliše.

Član 205

Materijal koji se koristi pri asfaltiranju puteva (bitumen, katran i drugi derivati nafte) treba da se zagrijeva samo u posebnim zatvorenim sudovima.

Nije dozvoljeno zagrijevanje materijala iz stava 1 ovog člana u otvorenim sudovima, bez obzira na mjesto upotrebe.

Član 206

Kotlovi uređaja za zagrijevanje asfaltnih masa treba da imaju poklopce, radi sprječavanja prskanja te mase i izbjijanja požara.

Za posluživanje kotla odnosno uređaja, treba da budu postavljene radne platforme sa čvrstom zaštitnom ogradom, visine najmanje 100cm.

Podesnim razmještajem više uređaja za zagrijevanje i miješanje asfaltne mase na gradilištu, treba da se onemogući prenošenje odnosno širenje požara ili eksplozije sa jednog uređaja na drugi, uz obezbjeđivanje odgovarajućih sredstava za gašenje požara.

Član 207

Ložište peći kotla treba da bude zaštićeno tako da je nemoguće izbijanje plamena iz ložišta napolje.

Vozilo na kome je ugrađen kotao za zagrijavanje asfaltne mase treba da bude opremljeno kočnicama.

Član 208

Zahvatanje vrele rastopljene asfaltne mase treba da se vrši pomoću za to izrađenih sudova.

Vrela rastopljena asfaltna masa treba da se prenosi u posebno izrađenim sudovima sa poklopциma.

Sudovi iz st. 1 i 2 ne treba da se prepunjavaju.

Član 209

Otvor kotla za punjenje krečnim brašnom, agregatom tucanika i smolom na uređaju za kuvanje i miješanje asfaltne mase, treba da ima zaštitni poklopac, radi sprječavanja širenja praštine i štetnih gasova.

Uređaj iz stava 1 ovog člana treba da ima odgovarajuću napravu za odvođenje gasova, dima i praštine iz neposredne okoline gradilišta.

Član 210

Premazivanje i kvašenje valjka za ravnjanje asfalta vrši se pomoću za to izrađene naprave.

Nije dozvoljeno da zaposleni idući ispred motornog valjka za ravnjanje isti premazuje i kvasi.

Član 211

Prilikom hoda unazad, valjak treba da bude opremljen retrovizorima za pregled obje ivice putanje kretanja.

Nije dozvoljeno izvođenje radova na putanji kretanja valjka.

Član 212

Nije dozvoljeno gašenje vodom zapaljene asfaltne mase u sudovima.

Sredstva za gašenje zapaljene asfaltne mase (pijesak, cirade i drugo) treba da se unaprijed pripreme i da stoje na raspolaganju u blizini radova.

Zaposleni koji rade sa zagrijanom asfaltnom masom treba da budu osposobljeni za gašenje zapaljenih asfaltnih smola.

Član 213

Za zaposlene koji obavljaju asfalterske radove, na gradilištu treba da bude obezbjeđena topla voda za umivanje poslije završenog rada.

12. Građenje mostova

Član 214

Prilikom pneumatičkog fundiranja stubova za mostove, podvodna zvona i kesoni po svojoj konstrukciji, u pogledu bezbjednosti, treba da odgovaraju savremenim tehničkim dostignućima.

Podvodna zvona i kesoni treba da budu izrađeni od odgovarajućeg materijala dovoljne čvrstoće i opremljeni tako da zaposleni mogu da se sklone u slučaju nadiranja vode i materijala.

Član 215

Podvodna zvona i kesoni treba da se pregledaju i ispituju u rokovima koji važe za određena sredstva za rad.

Unutrašnja šupljina kesona (kesonska komora) treba da ima visinu od najmanje 2,20 m, sa bijelo krečenim zidovima radi bolje vidljivosti.

Kesonska komora treba da bude na odgovarajući način osvijetljena.

Ako keson ima električno osvetljenje, električna instalacija treba da bude obezbijeđena tako da ne dođe do paljenja eksplozivnih smjesa (Ex izrada) ako postoji opasnost od eksplozivnih gasova.

Član 216

Kesoni se primjenjuju kod izrade podzemnih objekata u zemljistima sa velikim prilivom podzemne vode, koji ne može da se savlada pumpama, pa se u keson uduvava vazduh pod pritiskom većim od atmosferskog, radi istiskivanja vode i omogućavanja rada zaposlenim u unutrašnjosti kesona.

Član 217

Kesonski radovi na gradilištu izvode se na osnovu dokumentacije koju obezbeđuje izvođač radova, i to:

- 1) tehničkog opisa i prikaza izrade kesona, iskopa u kesonu i vađenja iskopanog materijala, spuštanja kesona i nadogradnje iznad vode, sa bilansom težina prema otporima spuštanju (trenje, oslanjanje, uzgon);
- 2) tehničkog opisa i prikaza instalacije sa uputstvom za upotrebu i kontrole i uputstvom za montažu;
- 3) tehničkog opisa i prikaza betoniranja kesona na koti fundiranja;
- 4) redoslijeda i opisa demontaže opreme;
- 5) opisa organizacije radova i radnih zadataka i dužnost svakog učesnika.

Član 218

Pretkomora ili vazdušna komora kesona treba da ima zapreminu od najmanje $2,5 \text{ m}^3$ i visinu od najmanje 1,85 m.

Radna temperatura u komori i pretkomori kesona treba da odgovara temperaturi koja je propisana za radna mjesta i kontrolisana odgovarajućim termometrima.

Radi održavanja uslova iz stava 2 ovog člana, ljeti treba da se koriste podesni zakloni od sunca (mokre vreće i drugo), a zimi električne grijalice i sl.

Član 219

Kompresor za snabdijevanje kesona vazduhom pod pritiskom, treba da ima automatski sigurnosni ventil za sigurno zatvaranje daljeg dovoda vazduha čim se postigne granični pritisak predviđen za rad u kesonu.

Ako se za pogon kompresora koristi električna energija, treba da postoji rezervni kompresor za čiji se pogon koristi motor sa unutrašnjim sagorijevanjem.

Dovodna cijev komprimovanog vazduha treba na svom ulazu u keson da ima automatski ventil za sigurno zatvaranje u slučaju kvara na kompresoru.

Član 220

Za kontrolu vazdušnih pritisaka u kesonskoj komori i pretkomori spolja treba da se postave manometri.

Kesonska komora i pretkomora treba da ima uređaje za telefonsku i signalizacionu vezu (svjetlosna ili zvučna) sa spoljnim svjetлом.

Prije početka rada u kesonu, treba da bude ispitana ispravnost instalacije za dovodenje vazduha i signalizacionih uređaja.

Član 221

Uređaji potrebnii za nesmetan rad u kesonu treba da imaju rezervne djelove.

Ne treba da se izvode opravke uređaja i instalacije za održavanje određenih pritisaka, prilikom kojih se remete pritisci u toku rada u kesonu.

Član 222

Stepenice koje vode u radnu komoru treba da budu dovoljno široke i uvijek dobro osvijetljene električnim osvjetljenjem sa najmanje 120 Lx.

Za slučaj kvara osvjetljenja svaki zaposleni treba da ima ručnu električnu lampu.

Za eventualno izvlačenje zaposlenog iz kesona treba da bude pripremljeno odgovarajuće čvrsto uže.

Član 223

Vazduh koji se ubacuje u keson treba da bude svjež i čist.

Za svakog zaposlenog u kesonu treba da se obezbijedi najmanje 30 m^2 vazduha na sat.

U toku rada, a naročito za vrijeme betoniranja, treba da se vrše analize vazduha radi utvrđivanja količine ugljen-dioksida i drugih štetnih gasova u vazduhu radne komore i pretkomore.

Prilikom radova u poroznom materijalu ili u zemljištu sa organskim primjesama, treba da se obezbijedi jaka ventilacija.

Atmosferski vazduh temperature iznad 25°C ili ispod 10°C treba da se vještački hlađi odnosno zagrijeva.

Član 224

Prilikom ulaska zaposlenog u radnu komoru sa natpritiskom u radnoj komori do 1 bara (10^5 Pa), vrijeme zadržavanja zaposlenog u pretkomori odnosno vrijeme za izjednačavanje natpritisaka u pretkomori i radnoj komori ne treba da bude kraće od 8 minuta.

Prilikom ulaska zaposlenog u radnu komoru iznad 1 bara (10^5 Pa), vrijeme zadržavanja zaposlenog u pretkomori odnosno vrijeme za izjednačavanje natpritisaka u pretkomori i radnoj komori produžava se za po 30 sekundi (posle isteka 8 minuta), za svaku dalju desetinu ($1/10$ bara) natpritisaka iznad 1 bara (10^5 Pa).

Pritisak treba da se povećava postepeno i ravnomjerno u vremenskim intervalima iz st. 1 i 2 ovog člana.

Član 225

Prelazak zaposlenog iz slobodne atmosfere normalnog pritiska u vazdušnu odnosno radnu komoru sa određenim vazdušnim pritiskom iznad normalnog pritiska (natpritisak) i obratno, treba da se vrši pažljivo i u skladu sa članom 224 ovog pravilnika.

Član 226

Prilikom izlaska zaposlenog iz radne komore sa natpritiskom u radnoj komori od 1 bara (10^5 Pa), vrijeme zadržavanja zaposlenog u pretkomori odnosno vrijeme za izjednačavanje natpritisaka u radnoj komori i pretkomori ne treba da bude kraće od 10 minuta.

Prilikom izlaska zaposlenog iz radne komore sa natpritiskom u radnoj komori iznad 11 bara (10^5 Pa), vrijeme zadržavanja zaposlenog u pretkomori odnosno vrijeme za izjednačavanje natpritisaka u radnoj komori i pretkomori produžava se za 2 minuta (poslije isteka 10 minuta) za svaku dalju desetinu ($1/10$ bara) natpritisaka iznad 1 bara (10^5 Pa).

Član 227

Vrijeme za dovođenje natpritisaka u pretkomori, na normalan pritisak ne treba da bude kraći od:

- 5 minuta za natpritisak do 0,5 bara;
- 10 minuta za natpritisak do 1,0 bara;
- 24 minuta za natpritisak do 1,2 bara;
- 28 minuta za natpritisak do 1,4 bara;
- 32 minuta za natpritisak do 1,6 bara;
- 36 minuta za natpritisak do 1,8 bara;
- 40 minuta za natpritisak do 2,0 bara.

Član 228

Za ravnomjerno i postepeno regulisanje pritiska odgovorno je lice koje je odgovorno za tu vrstu radova, koje u tu svrhu kontroliše pritisak na manometru i časovniku postavljenim u pretkomori.

Regulisanje pritiska treba da se registruje odgovarajućim manometrima.

Vrijeme određeno za regulisanje pritiska u pretkomori treba da bude jasno označeno na tabli istaknutoj u pretkomori.

Imena svakog zaposlenog koji je sišao u keson, kao i posebno određenog rukovaoca vazdušne komore, treba da budu ispisana i istaknuta na tabli ispred kesona.

Spisak imena iz stava 4 ovog člana treba da se preda i evidentičaru.

Član 229

Zaposleni koji rade u kesonu ne treba prije polaska u komoru da preopterećuju stomak niti da piju alkoholna pića.

Nije dozvoljeno pušenje u kesonu.

Po izlasku iz kesona, zaposleni treba da se utopli i pređe u zagrijanu prostoriju posebno izgrađenu u blizini kesona, radi odmora od 30 minuta do 2 sata i da dobije toplo bezalkoholno piće po preporuci ljekara.

Ako se na zaposlenom primijete simptomi tzv. kesonske bolesti (bolovi u zglobovima, u stomaku ili u grudima, svrab kože, aeremija kože, vrtoglavica, glavobolja, povraćanje, srčane tegobe, krvarenje na koži ili iz nosa i sl.), zaposleni treba da se unese u dekompresionu komoru i stavi pod vazdušni pritisak do nivoa radnog kesonskog pritiska, gdje će ostati do prestanka simptoma oboljenja. Poslije toga, pritisak će se smanjiti za po 0,1 bara u toku dvostrukog i trostrukog vremenskog intervala predviđenog za normalno smanjivanje pritiska vazduha.

Nije dozvoljen ulazak u vazdušnu komoru kesona većeg broj zaposlenih nego što je za tu komoru određeno.

Član 230

Rukovanje uređajima za komprimovanje vazduha za kesone treba da se povjeri samo posebno osposobljenim zaposlenim koji su upoznati sa tehnikom rukovanja kesonskim uređajima, kao i sa načinom za ukazivanje prve pomoći licima oboljelim od povećanja vazdušnog pritiska (kesonska bolest).

Član 231

U neposrednoj blizini kesona treba da se obezbijedi i posebna prostorija za odmor zaposlenog koja može da se zagrijava, kao i prostor za umivanje i pranje topлом vodom, i odjeljenje za smještaj i sušenje vlažne odjeće.

U blizini prostorija iz stava 1 ovog člana treba da se nalazi dekompresioni uređaj (dekompresiona komora) za ponovno stavljanje zaposlenog pod pritisak radne komore u slučaju pojave simptoma kesonske bolesti.

Član 232

Zaposleni u kesonima koji su odsustvovali više od dva dana sa rada, kao i poslije svakog bolovanja, treba da se podvrgnu ponovnom zdravstvenom pregledu prije nego što nastave rad u kesonu.

Zaposleni koji prvi put stupaju na rad u kesonu treba da se poslije zdravstvenog pregleda za rad na tom radnom mjestu podvrgnu probnom ispitivanju za rad pod pritiskom iznad normalnog pritiska, pri čemu se povećavanje pritiska vrši oprezno u vremenskim

razmacima od najmanje 1 min za 0,1 bar pritiska. Pod takvim radnim pritiskom zaposleni treba da ostane i izdrži najmanje jedan sat. Ispitivanje se vrši u dekompresionoj komori.

Zaposleni iz stava 2 ovog člana treba da ostanu na radu prvog dana samo polovinu određenog radnog vremena, drugog i trećeg radnog dana po 2/3 radnog vremena, a tek četvrtog dana, ako se nijesu pojavile nikakve zdravstvene tegobe ili simptomi kesonske bolesti, treba da provedu cijelo radno vrijeme. Simptomi kesonske bolesti, kao i zdravstveno stanje ovih zaposlenih utvrđuju se zdravstvenim pregledom svakodnevno u toku trajanja probnog ispitivanja.

Član 233

Zaposleni u kesonu treba bez prekida da radi najviše šest nedelja, nakon čega zaposlenom treba da se da odmor ili rad na slobodnom vazduhu za onoliko vremena koliko je trajao rad u kesonu.

Član 234

Prilikom pobijanju šipova pomoću makara, pomjeranje postolja makara treba da se vrši samo sa spuštenim maljem.

Nije dozvoljeno premještanje makara zajedno sa šipom.

Prilikom vršenja opravke na glavi šipa, malj treba da bude pričvršćen za svoje vodice.

U blizini mjesta pobijanja šipova ne treba da se nalazi niko osim rukovaoca makarama i rukovaoca pobijanjem šipova.

Poslije završenog pobijanja šipa treba da se pregleda mehanizam i postolje makara.

Član 235

Uredaji za dizanje montažnih djelova mosta (čekrk, koturača, montažna igla, auto-dizalice, dizalice na gusjenicama i drugo), treba da budu sigurno pričvršćeni za svoju podlogu.

Celična užad, lanci i druga oprema uređaja za dizanje treba da budu u skladu sa propisima kojima se uređuje upotreba dizalica.

Prilikom dizanja teških i drugih konstruktivnih delova (teški profili, betonske grede, rešetke, stubovi i sl.), treba da se na podesan način sprijeći njihovo nekontrolisano okretanje.

Za vrijeme dizanja djelova iz stava 3 ovog člana zaposleni koji ne učestvuju u tom radu ne treba da se zadržavaju niti da prolaze ispod tereta odnosno dizalice.

Član 236

Prilikom izvođenja radova iznad vode, gradilište treba da bude opremljeno čamcima sa osposobljenim spasiocima, za slučaj pada zaposlenog u vodu.

Prilikom montažnih radova na mostu, zaposleni treba da imaju zaštitni pojas i da budu vezani zaštitnim užetom za konstrukciju mosta.

13. Građenje tunela, štolni i potkopa

Član 237

Na izvođenje tunelskih radova, pored mjera propisanih ovim pravilnikom primjenjuju se i mjere zaštite na radu u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast rudarstva.

Član 238

Tunelskim radovima, u smislu ovog pravilnika, smatraju se radovi u podzemnom zasvedenom prostoru, kao što su radovi u tunelima, kolektorima, dovodnim i odvodnim cijevima u hidrotehničkim objektima, revizionim ili injekcionim galerijama i drugi podzemni radovi.

Član 239

Prilikom upotrebe drvene građe za radove u tunelima treba da se koristi samo zdravo i neoštećeno oblo ili tesano drvo četinara.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, dozvoljena je i upotreba rezane građe ako to zahtijeva tehnika izvođenja radova.

Noseći elementi i daske upotrijebljene za oplatu treba da budu bez pukotina i drugih oštećenja.

Dimenzije građe iz st. 1 i 2 ovog člana treba da odgovaraju pritisku i opterećenjima koji mogu da nastanu pri radu.

Član 240

Drvena građa koja se upotrebljava u tunelima za zaštitu od obrušavanja (podgrada sa oplatom), treba da bude od zdravog drveta, bez mehaničkih oštećenja.

Dimenzije i raspored elemanta podgrade sa oplatom, redoslijed postavljanja, način međusobnog povezivanja i drugi detalji neophodni za izvođenje podgrade i oplate treba da budu prikazani u projektu o građenju tunela.

Član 241

Djelovi metalne oplate, kao i druga savremena sredstva koja se koriste za oplatu u tunelima, treba da odgovaraju geološkim i drugim uslovima na mjestu na kome se postavljaju.

Korišćenje oplate vrši se prema uputstvu proizvođača.

Ako se radovi u tunelu izvode savremenim sredstvima za rad - ekskavatorima ili drugim građevinskim mašinama, isti treba da imaju prateću dokumentaciju i da budu pregledani i ispitani u skladu sa propisima o bezbjednosti mašina i zaštiti i zdravlju na radu prilikom upotrebe sredstava za rad.

Član 242

Sredstva za spajanje i vezivanje djelova oplate (klinovi, kopče, zavrtnji i sl.), treba da odgovaraju standardima i atestima proizvoda.

Veze treba da budu stručno izvedene, jednostavne i čvrste, tako da mogu brzo da se sastavljaju i rastavljaju.

Član 243

Podgrađivanje potkopa (štolna, tunel) treba da se vrši uporedo sa ostalim radovima u potkopu.

Slobodna visina potkopa ne treba da bude manja od 200 cm, a širina ne manje od 230 cm, od čega za sloboden prolazak zaposlenog treba da ostane najmanje 60 cm.

Član 244

Nezaštićena zona može da se ostavlja samo u stijenama koje su kompaktne i nemaju labilne komade podložne padu.

Prije nego što zaposleni započnu radove u zoni u kojoj nije postavljena zaštita od obrušavanja, treba da se izvrši provjera otkopanih površina, radi utvrđivanja i eventualnog

uklanjanja labilnih komada na način i sa pomagalima kako je predviđeno u projektu građenja tunela.

Član 245

Zaposleni koji provjeravaju da li na otkopanoj površini ima labilnih komada, prilikom ispitivanja stoje u bezbjednoj zoni koja je prethodno provjerena, a provjeru vrše pomoću štapova dovoljne dužine koja im omogućava da su na sigurnom odstojanju od dijela koji se ispituje.

Kad se kopanje tunela vrši iskopnom mašinom, dužina nezaštićene zone od obrušavanja ne treba da prelazi dužinu kraka maštine.

Član 246

Ako se za odvoženje materijala iz potkopa koriste vertikalna okna koja vode u donji potkop, otvori okana treba da budu pokriveni poklopcom, koji se poslije završenog sisanja materijala zatvara.

Član 247

Prevoz iskopanog materijala obavlja se ne prepunjavajući vagonete ili vozila.

Sredstvima namijenjenim za prevoz materijala ne treba da se prevoze zaposleni.

Nije dozvoljeno uskakanje i iskakanje u i iz sredstava prevoza, dok su u pokretu.

Kolovoz ili kolosjek kod motornog prevoza materijala u tunelu, treba da se održava u ispravnom stanju.

Član 248

Nije dozvoljeno guranje, odnosno potiskivanje voza kada se prevoz u tunelu obavlja lokomotivskom vučom.

Potiskivanje voza lokomotivom može da se vrši samo kad se vagoneti razmještaju pri manevrisanju.

Izuzetno, potiskivanje voza lokomotivom može da se dozvoli na kraćim rastojanjima, samo kada su od strane izvođača radova utvrđeni uslovi pod kojima se ovaj prevoz obavlja i sprovedene odgovarajuće mjere zaštite i zdravlja na radu.

Član 249

Prevoz u tunelu pomoću motorne vuče izvodi se u skladu sa tehničkom dokumentacijom o građenju tunela kojom se utvrđuju uslovi za obavljanje i održavanje prevoza.

Projekat treba da sadrži brzinu vožnje, najveće dozvoljeno opterećenje, način prevoza zaposlenog, signalne znake, najmanje dozvoljeno rastojanje gabarita voza do elemenata zaštitne konstrukcije, najveći poduzni pad ili uspon podloge i druge eksploracione normative značajne za bezbjednost prevoza.

Član 250

Prilikom miniranja u tunelima (potkopi, štolne) treba da budu obezbjeđenje mjere zaštite i zdravlja u skladu sa propisima kojima se uređuje miniranje pri podzemnim radovima.

Prilikom električnog miniranja u tunelu, po pravilu, treba da se koriste električni upaljači sa rascjepom, koji odgovaraju uslovima upotrebe u eksplozivnim sredinama.

Za vrijeme nepogode (grmljavine) radovi na električnom miniranju treba da se obustave.

Član 251

Radi zaštite zaposlenog od eksplozije i štetnih gasova nastalih prilikom eksplozije, na podesnim mjestima i u zidovima tunela treba da se izgrade odgovarajuća skloništa.

Kontrola prisustva štetnih gasova vrši se u sljedećim vremenskim intervalima:

- 1) prije početka smjene;
- 2) na kraju smjene;
- 3) pola sata poslije miniranja, naročito prije prilaska zaposlenog zoni miniranja;
- 4) na svaka dva sata i
- 5) vandredno.

Član 252

Tokom bušenja treba da budu postavljeni automatski javljači koji konstantno mjere koncentraciju gasova i zvučnom i svjetlosnom signalizacijom upozoravaju u kom dijelu tunela je došlo do povećane koncentracije štetnih gasova.

Član 253

Tuneli (potkopi, štolne) treba da budu dobro osvijetljeni.

Ako postoji mogućnost da se pojave lako zapaljivi gasovi u tunelu (metan i sl.), električna instalacija, svetiljke i drugi pripadajući uređaji treba da budu izvedene u skladu sa propisima kojima se uređuje rad u eksplozivnoj atmosferi.

Nije dozvoljena upotreba karbidskih lampi za osvetljavanje tunela.

Član 254

Električna instalacija u tunelu izvodi se sa kablovima čija je izolacija ojačana zbog zaštite od mehaničkih oštećenja.

Električni kablovi duž tunelske cijevi, koja se koristi za smještaj vodova, podižu se od podloge po kojoj se kreću zaposleni na visinu od najmanje 2,00 m na dijelu u kome radovi nijesu dovršeni i 3,50 m na dijelu u kome su radovi dovršeni.

Član 255

Električni vodovi u tunelskoj cijevi u kojoj se koristi električna ili druga vuča, postavljaju se duž tunela na visinu određenu projektom o građenju tunela, u zavisnosti od vrste vuče, nivelete, gabarita kola i drugih saobraćajno-manipulativnih elemenata, tako da ne dođe do mehaničkog dodira pri eventualnom iskakanju kompozicije i skretanju vozila.

U području čela iskopa, na udaljenosti najmanje 15,0 m od čela, ako projektom o građenju tunela nije drukčije predviđeno, kao i u zoni drugih mesta rada, treba da budu preduzete posebne mjere protiv udara električne struje, kao što su sniženje napona, galvansko razdvajanje i druge mjere u skladu sa propisima kojima se uređuju mjere zaštite od opasnog dejstva struje.

Član 256

Radna mjesta u tunelu, a naročito ona na čelu potkopa, treba da budu dobro provjetravana vještačkom ventilacijom.

Sistem provjetravanja (dovođenje svježeg vazduha odnosno odvođenje nečistog), treba da odgovara lokaciji i dužini tunela, kao i štetnostima koje nastaju prilikom rada u tunelu (gasovi, prašina, SiO₂ i sl.).

Sistem provjetravanja u slučaju nestanka električne energije treba da ima rezervni sistem napajanja.

Prilikom radova u tunelima, po mogućnosti treba da se obezbijede uređaji za stalno praćenje uslova radne sredine, prisustva gasova koji mogu da izazovu eksploziju ili opasnost od trovanja i gušenja.

Član 257

Instalacija za dovođenje vode u tunel ili odvođenje vode iz tunela treba da bude izvedena i uređena tako da ne može da dođe do poplave, rušenja štolni, skela, oplata i sl., odnosno do rušenja slojeva zemlje u tunelu.

Član 258

Podzemna voda koja pritiće u tunel treba da se odvodi iz tunela tako da mesta rada, staze za kretanje zaposlenih, kolosjek ili kolovoz ne treba da budu pod vodom.

Horizontalni prilazi i prolazi sa malim padom odvodnjavaju se jarkovima ili kanalima, po potrebi pumpama, koji svojim položajem i dubinom ne treba da ugroze bezbjednost zaposlenih prilikom kretanja.

Prolazi većih podužnih nagiba odvodnjavaju se cijevima.

Jarkovi, kanali sa pumpnim mjestima i cijevi za odvodnjavanje treba da se redovno čiste i održavaju u ispravnom stanju.

Član 259

Prolazi i mesta rada treba da budu osvjetljeni rasvjetnim tijelima, koja se priključuju na električnu mrežu sa sopstvenim izvorom energije, kako bi u slučaju nestanka električne energije u spoljnoj mreži, bila obezbijedena osvjetljenost komunikacionog prostora.

Nivo osvjetljenja u prolazu treba da bude najmanje 78 Lx, a na mjestu mjesto rada najmanje 120 Lx.

Član 260

Komprimovani vazduh za pogon pneumatskih čekića i bušilica treba da se dovodi do čela potkopa čeličnim bešavnim cijevima, koje svojim položajem ne treba da ometaju rad u tunelu.

Član 261

Prilikom prevoženju iskopanog materijala iz tunela pomoću vagoneta, vagoneti ne treba da se prepunjavaju.

Ako se vagoneti pokreću ljudskom snagom, prostor između šina kolosjeka treba da bude popločan čvrstim daskama odnosno drugim podesnim materijalom.

Ako se prevoženje materijala u tunelu vrši motornom vučom, krajevi kompozicije treba da se osvijetle crvenim svjetiljkama.

14. Minerski radovi

Član 262

Prilikom minerskih radova u građevinarstvu primjenjuju se mjere zaštite na radu u skladu sa propisima kojima se uređuje rukovanje eksplozivom i miniranje u rudnicima i kamenolomima.

Član 263

Dokumentacija o primjeni eksploziva na gradilištu treba da sadrži:

- 1) način transporta kroz gradilište, istovar, skladištenje, utovar ili preuzimanje radi prevoza, prenosa sa mesta upotrebe, odlaganje na mjestu upotrebe, mjere

- zaštite i zdravlja na radu i mjere zaštite životne sredine prilikom svake navedene radne operacije;
- 2) način upotrebe i mjere zaštite i zdravlja na radu zaposlenih koji rukuju sa eksplozivom i mjere zaštite životne sredine.

Član 264

Prilikom upotrebe eksploziva, dokumentacija o primjeni eksploziva na gradilištu treba da obuhvati radne operacije:

- 1) pripremu za bušenje rupa (izrada prilaza, radnih platformi, skela, postavljanje i učvršćivanje opreme za bušenje i sl.);
- 2) bušenje rupa (upotreba opreme, premještanje opreme i sl.);
- 3) punjenje rupa eksplozivom i povezivanje eksplozivnih punjenja;
- 4) obezbeđivanje zaposlenog i okoline od letećih komada i od potresa uslijed eksplozije;
- 5) aktiviranje eksplozivnog punjenja;
- 6) kontrolu posle izvršenog otpucavanja.

Član 265

Prilikom vađenja, obrađivanja i prerađivanja kamena, šljunka, gline i pijeska za potrebe građenja, treba da budu primijenjene mjere zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa propisima kojima se uređuje proizvodnja građevinskog materijala.

Član 266

Masovna miniranja u kamenolomu ili majdanu gline treba da se vrše na osnovu projektne dokumentacije i plana mjera zaštite zdravlja na radu u kamenolomu odnosno majdanu.

15. Građevinske mašine i uređaji

Član 267

Sredstva za rad koja se upotrebljavaju u građevinarstvu, u pogledu zaštite i zdravlja na radu treba da odgovaraju specifičnim uslovima građevinarstva.

Zaštitne naprave ugrađene na sredstva za rad koja se upotrebljavaju u građevinarstvu treba da odgovaraju uslovima rada i stepenu ugroženosti zaposlenog koji njima rukuju, vremenskim uslovima, vrsti i osobinama materijala koji se obrađuje (drvo, kamen i sl.), kao i stepenu osposobljenosti zaposlenog.

Član 268

Da bi se građevinske mašine pravilno koristile, izvođač radova treba da obezbijedi:

- 1) pristupni put mjestu rada uređaja, tako da čvrstoča kolovoza, elementi puta, gabarit, udaljenost puta od ivice ili nožice kosine ili iskopa, zatim mimoilaznice, prelazi preko smetnji i drugi eksploracioni elementi, obezbeđuju sigurno kretanje uređaja i transportnih sredstava;
- 2) manevarski prostor uređaja na mjestu rada oslobođen od nadzemnih, podzemnih i prizemnih smetnji;
- 3) u radnom položaju ravnost i tvrdoču podloge, potrebnu površinu oslanjanja i ostale uslove iz uputstva proizvođača;
- 4) radni položaj ili radnu stazu uređaja tako da uređaj prilikom kretanja i rada potresima ili sopstvenom težinom ne izazove poremećaje tla, deformacije zaštitnih konstrukcija ili susjednih objekata;

5) zatvaranje ili obezbjeđivanje prolaza za zaposlene kroz manevarske prostore uređaja.

Član 269

Kad prolaz ne može da se zatvori, rad uređaja se zaustavlja dok zaposleni ne prođu ili se ne zaustave na bezbjednoj udaljenosti, dok uređaj ne završi radnu operaciju.

Ako ne može da se izbjegne stalno kretanje zaposlenog kroz područje dejstva uređaja, postavljaju se zaštitni privremeni objekti, kao što su zaštitne platforme, nadstrešnice, zaštitni zidovi, galerije, pasarele ili podzemni prolazi ispod zone dejstva djelovanja uređaja.

Član 270

Kretanjem uređaja prilikom obavljanja radnih operacija ne treba da bude ugrožena bezbjednost zaposlenog koji opslužuje uređaj ili radi u blizini njegovog manevarskog prostora.

Svaka građevinska mašina treba da bude opremljena zvučnim i svjetlosnim signalom za upozoravanje zaposlenog.

Zvučni signal se upotrebljava samo kad je to neophodno, da se ne povećava postojeća buka.

Zvučni signal je obavezan za kretanje unazad u tunelima jamama.

Član 271

Rukovalac građevinskom mašinom ili uređajem koji pokreće motor sa unutrašnjim sagorijevanjem, treba da bude zaštićen od štetnog dejstva izduvnih gasova motora.

Član 272

Preko kabine rukovaoca ili preko zaposlenog koji opslužuje uređaj ili radi u neposrednoj blizini uređaja ne treba da se obavlja utovar, istovar ili prenos tereta.

Nije dozvoljeno penjanje ili zadržavanje zaposlenog na uređaju u pokretu.

Nije dozvoljeno čišćenje, popravka ili dodirivanje uređaja dok se uređaj ne zaustavi i obezbijedi od iznenadnog uključenja.

Član 273

U kabini rukovaoca građevinkim mašinama buka ne treba da prelazi graničnu vrijednost propisanu aktom kojim se uruđuju mјere zaštite na radu prilikom izloženosti buci.

Kod uređaja sa jakim vibracijama (separacije, vibratori i sl.), zaposleni treba da budu zaštićeni na podesan način, sredstvima za zatitu sluha (posebni temelji za mašine, platforme na elastičnim podmetačima i drugo).

Član 274

Građevinske mašine i uređaji sa ugrađenim elektromotorima ili električnom instalacijom, treba da budu zaštićeni od udara električne struje, prema važećim tehničkim propisima.

Član 275

Lako dostupni rotirajući i pokretni djelovi mašina i uređaja za obrađivanje i prerađivanje raznog građevinskog materijala (mješalice za beton, mašine za kuvanje i polaganje asfalta i drugo), treba da budu na podesan način opremljeni zaštitnim napravama radi zaštite zaposlenog od mogućeg povređivanja.

Zaštitne naprave na mašinama i uređajima iz stava 1 ovog člana treba da, po potrebi, budu ugrađene tako da bez njih mašina odnosno uređaj ne može da se stavi u pogon.

Otvori za ubacivanje odnosno dodavanje materijala na mašinama sa valjcima, noževima i drugim oštrim alatima treba da budu osigurani od zavlačenja ruku zaposlenog u opasnu zonu noževa ili drugih oštrih alata.

Komandne poluge i dugmad sklopki treba da na sredstvu za rad budu smješteni tako da je nekontrolisano uključivanje mašine onemogućeno.

Član 276

Djelovi samohodnih građevinskih mašina (bageri, buldožeri, plugovi, valjci, utovarivači, demperi, ježevi i drugo), treba da budu lako i bez opasnosti zamjenljivi.

Mjesto za rukovanje treba da bude smješteno na mašini tako da je rukovaocu mašinom omogućena laka preglednost terena na kome se kreće.

Ramovi pokretnih djelova mašine (raonik, korpa utovarivača i sl.), treba da budu obojeni crnim i žutim odnosno bijelim trakama pod uglom od 45° prema horizontali radi upozorenja na opasnost.

Samohodne građevinske mašine treba da imaju napravu za davanje svjetlosnih i zvučnih signala.

Član 277

Ručni alat koji se koristi u građevinarstvu (lopata, motika, budak, testera, svrdlo, čekić, dlijeto, sjekira i drugo), u pogledu materijala, oblika i dimenzija treba da odgovara standardima.

Član 278

Ručni alat na gradilištu treba da bude uredno i pregledno složen i čuvan u posebnim skladištima.

Zaposleni koji je zadužen da čuva i slaže ručni alat na gradilištu, kao i zaposleni koji alat koristi, treba da svakodnevno provjerava ispravnost alata i da oštećeni ili neispravni alat odmah isključi iz upotrebe.

Nije dozvoljeno izdavanje na upotrebu neispravnog i oštećenog alata (sa napuklim radnim površinama, zupcima, drškama i sl.).

Član 279

Mehanizovani alat koji se koristi u građevinarstvu (pneumatski čekići za kamen, beton, asfaltni pokrivač i tvrdu zemlju, električni ručni alat za obradu metala, drveta i drugo), treba da bude oblika i težine podesnih za lako prenošenje i rukovanje i pod otežanim uslovima rada (uska i neudobna mjesta, rad iznad glave i sl.).

Član 280

Uređaji i naprave za dizanje i prenošenje slobodno visećeg tereta u građevinarstvu (kabl-dizalica, građevinska stubna dizalica, koturača i drugo), treba da posjeduju prateću dokumentaciju (uputstva za bezbjedan rad, matičnu knjigu, kontrolnu knjigu, atestnu dokumentaciju i dr.), i da u pogledu mjera zaštite ispunjavaju uslove u skladu sa propisima kojima se uređuju mjere zaštite na radu prilikom upotrebe sredstava za rad za dizanje tereta.

Član 281

Na gradilištu na kome se za dizanje i prenošenje terete koriste pokretne dizalice sa kukama i drugim zahvatnim napravama koje vise na čeličnom užetu, treba da budu obezbjeđene mjere u skladu sa aktom kojim se propisuju mjere zaštite na radu od pada terete.

Član 282

Za svaki složeni odnosno pokretni uređaj za dizanje i prenošenje tereta (kabl-dizalice, stubna dizalica i drugo), poslodavac treba da izradi odgovarajuće uputstvo za postavljanje, rukovanje, održavanje i demontažu, kao i za prenošenje dizalice na drugo mjesto rada (gradilište).

Uputstvo iz stava 1 ovog člana, sadrži mjere zaštite i zdravlja na radu koje treba da budu preduzete pri svakoj radnoj operaciji i izrađuje se u skladu sa uputstvom proizvođača dizalice.

Član 283

Pomoćna noseća sredstva za dizanje tereta (čelična užad i užad od drugog materijala, lanci, karike, kuke i druga zahvatna noseća sredstva), koja se koriste na dizalicama ili samostalno, treba da ispunjavaju uslove u skladu sa aktom kojim se uređuju mjere zaštite na radu prilikom upotrebe sredstava za rad.

Član 284

Zahvatne naprave i druga sredstva za prenošenje sirkog i sl. materijala, svojom konstrukcijom i oblikom treba da odgovaraju vrsti materijala koji se u njima prenosi i treba da bude onemogućeno ispadanje materijala iz ovih naprava za vrijeme prenošenja.

Zahvatne naprave u obliku suda treba da se pune samo do visine označene ispod gornje ivice suda.

Naprave iz stava 2 ovog člana treba da budu uobličene tako da bude spriječeno njihovo zapinjanje o okolne djelove objekta.

Na sudovima treba da bude vidno označena njihova sopstvena težina i zapremina (m^3), i da budu podešeni za lak utovar i istovar materijala.

Član 285

Prostor ispod viseće građevinske koturače treba da se ogradi (ograda od letava i sl.), i na ogradu da se stavi upozorenje na opasnost.

Ispred ili oko vitla treba da se, po potrebi, stavi zaštitna ograda ili mreža radi zaštite od udarca užeta u slučaju njegovog prekidanja.

Član 286

Nosači ili konzole (grede i sl.) za koje su pričvršćene konzolne dizalice (vrabac i sl.) treba da budu izvedeni tako da mogu sa sigurnošću preuzeti radno opterećenje konzolne dizalice.

Član 287

Nosači se izvode prema tehničkoj dokumentaciji koju obezbjeđuje proizvođač, a koja sadrži proračun stabilnosti, crteže za izvođenje, redoslijed i opis montaže i demontaže.

Član 288

Radno mjesto zaposlenog koji prima materijal sa konzolne dizalice treba da bude ograđeno čvrstom ogradom, a zaposleni vezan užetom za zaštitni pojas radi zaštite od pada.

Član 289

Nije dozvoljeno naginjanje preko ivice radne platforme.

Privlačenje visećeg tereta obavlja se pomoću šipke sa kukom, čiji drugi kraj drži zaposleni u ruci.

Član 290

Prilikom dizanja dugačkih predmeta konzolnom dizalicom i sl. (grede, daske, šipke za armiranje, cijevi i sl.), zaposleni koji primaju i skidaju teret ne treba da uklanjaju zaštitnu ogradu i treba da budu vezani sa zaštitnim pojasom, ako rade na visini.

Prilikom dizanja tereta iz stava 1 ovog člana, po cijeloj visini građevinskog objekta treba da se uklone istureni djelovi ili postave zaštitne ograde koje će spriječiti zapinjanje tereta.

Član 291

Ispod naprava odnosno uređaja za dizanje tereta ugroženo područje treba da se ogradi ili postavi upozorenje sa zabranom prolaska odnosno pristupa na to područje.

Član 292

Prilikom noćnog rada, opšta osvijetljenost gradilišta treba da bude najmanje 50 Lx, a lokalna osvijetljenost kod dizalica i na mjestima rada (vezivanje i odvezivanje tereta), najmanje 75 Lx.

Vrh stuba i kraj kraka stubne dizalice treba da ima crveno signalno svjetlo ako je dizalica viša od 20 m i ako to zahtijevaju prilike (blizina aerodroma i sl.).

Član 293

Dizalice sa vođicama (teretni građevinski liftovi), postavljene u šahtu ili između stubova, treba da odgovaraju savremenim tehničkim dostignućima.

Prostor oko dizalice (šaht, okno i drugo), treba da bude sa svih strana ograđen punom ogradom od dasaka ili drugog pogodnog materijala, ako tovarna platforma dizalice nije ograđena.

Ako je tovarna platforma dizalice iz stava 2 ovog člana zatvorena ili je pod platforme ograđen, puna ograda oko okna (šahta), odnosno kaveza dizalice ne treba da bude izvedena po cijeloj dužini lifta nego samo kod pristupa na spratovima do visine od najmanje 200 cm od poda.

Ako se za ograđivanje okna upotrebljava metalna mreža, okca mreže ne treba da budu veća od 20x20 mm.

Član 294

Svaka dizalica sa kavezom ili platformom (teretni građevinski lift), treba da ima automatski uređaj za zabravljuvanja u slučaju prekida užeta, kao i napravu za automatsko sprječavanje dizanja kaveza odnosno platforme iznad dozvoljene visine.

Za sporazumijevanje između rukovaoca dizalicom i zaposlenog koji vrše utovar odnosno istovar materijala, dizalice iz stava 1 ovog člana, smještene u oknu treba da imaju električnu signalizaciju.

Član 295

Dizalice sa vođicom na stubu (skip-dizalice) treba da budu konstruisane, građene i postavljane tako da ne ugrožavaju bezbjednost zaposlenog.

Mjesto utovara i istovara tereta na spratovima kod dizalica iz stava 1 ovog člana treba da bude obezbijedeno, da ne bi došlo do pada zaposlenog sa sprata za vrijeme rada.

Pristup u ugroženi prostor ispod teretne platforme dizalice iz stava 1 ovog člana dozvoljen je samo zaposlenom koji vrši utovar ili istovar materijala.

Platforma dizalice treba da odgovara uslovima bezbjednog prenosa tereta odnosno materijala.

Član 296

Za prenošenje japanera, kolica i drugih sredstava za prevoženje materijala na gradilištu, teretna platforma dizalice treba da ima poseban sigurnosni uređaj za pričvršćivanje tih sredstava za platformu dizalice.

Član 297

Mehanizovane transportne trake za prenošenje sipkog materijala treba da budu na gradilištu izgrađene i postavljene tako da ne ugrožavaju zaposlenog koji njima rukuje ili oko njih radi.

Trake iz stava 1 ovog člana treba da imaju uređaj za automatsko zaustavljanje, radi sprječavanja hoda trake u slučaju prekida električne struje.

16. Prevoženje građevinskog materijala na gradilištu

Član 298

Za prevoženje građevinskog materijala na gradilištima treba da se upotrebljavaju samo ispravna vozila koja svojim oblikom odgovaraju vrsti i težini materijala.

Član 299

Ako se prevoženje građevinskog materijala vrši željezničkim vagonima, na upotrebu sredstva za prevoz i željeznički kolosjek primjenjuju se propisi kojima se uređuje zaštita na radu u željezničkom saobraćaju.

Član 300

Prevoz građevinskog materijala željezničkim sredstvima treba da se obavlja na gradilištu, samo ako su željeznički kolosjek, postrojenja, signalizacija i mjere bezbjednosti izvedene u skladu sa dokumentacijom koju obezbjeđuje izvođač radova.

Član 301

Ako se za prevoženje građevinskog materijala na gradilištu koriste šinska vozila, tlo na koje se kolosjek polaže treba da bude prethodno dobro nivelisano i nabijeno, u skladu sa tehničkom dokumentacijom.

Dimenzije pragova i njihov razmak, kao i profil šina kolosjeka treba da odgovaraju maksimalnom opterećenju vagoneta za prevoženje materijala po kolosjeku.

Šine kolosjeka treba da budu propisno pričvršćene za pragove.

Uzdužni nagib građevinskog kolosjeka ne treba da prelazi 1%.

Član 302

Odstojanje kolosjeka od stalnih i privremenih prepreka na gradilištu (građevinski objekat, stubovi, složen materijal i sl.), treba da bude toliko da prevoženi teret ne ugrožava zaštitu i zdravlje zaposlenih pri prolasku u blizini kolosjeka.

Slobodno odstojanje između gabarita vagoneta i prepreka iz stava 1 ovog člana ne treba da bude manje od 70 cm, mjereno horizontalno.

Član 303

Ako se na kolosjek ostavlja okretnica, ona treba da ima osigurač za sprječavanje obrtanja ploče okretnice prilikom prelaženja preko nje.

Na krajevima građevinskog kolosjeka treba da se postavi čvrst branik (poprijeko na šine pričvršćen prag ili branik pričvršćen za obje šine).

Član 304

Vagoneti za prevoženje građevinskog i drugog materijala treba da budu konstruisani i izrađeni tako da rukovanje njima bude bezbjedno.

Oštećeni vagoneti treba da se isključe iz upotrebe.

Vagoneti sa preklopnom korpom treba da imaju osigurač koji sprječava preturanje korpe za vrijeme vožnje.

Preklopni mehanizam na vagonetu treba da bude podešen tako da se vagonet pri preklapanju (istovaru materijala), ne preture odnosno ne spadnu sa kolosjeka.

Kvačila za spajanje vagoneta treba da budu laka za rukovanje i sigurna.

Član 305

Prilikom kretanja vagoneta koji se pokreću ljudskom snagom po vodoravnom kolosjeku, odstojanje između pojedinih vagoneta ne treba da bude manje od 10,0 m pri brzini normalnog hoda zaposlenog koji gura vagonet.

Vagonet zaustavljen na kolosjeku, treba da se podmetanjem papuče osigura od pomjeranja.

Nije dozvoljeno pokretanje vagoneta vučom zaposlenog, kao i vožnja zaposlenog na vagonetima.

Član 306

Na kolosjeke i sredstva za spuštanje (svoznica) ili dizanje materijala (uspinjača) primenjuju se propisi kojima se uređuje zaštita na radu pri ekstrakciji rude.

Član 307

Posebna vozila za prevoženje građevinskog materijala (utovarivač, damper i drugo), treba da se upotrebljavaju samo za svrhe za koji su konstruisana i izrađena.

Član 308

Na prevoženje građevinskog materijala teretnim motornim vozilima na gradilištima primenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje bezbjednost saobraćaja i zaštite na radu pri utovaru i istovaru.

17. Električne instalacije na gradilištu

Član 309

Električne instalacije, uređaji, oprema i postrojenja na gradilištima treba da svojom izradom i izvođenjem odgovaraju tehničkim propisima i standardima.

U pogledu zaštite i zdravlja na radu, ove instalacije, uređaji, oprema i postrojenja treba da budu u skladu sa propisima kojima se uređuju mјere zaštite na radu na radnom mjestu, sredstvima za rad i protiv opasnosti od električne struje u radnim prostorijama i na gradilištima.

Član 310

Gradilišne (privremene) električne instalacije, postavljaju se prema tehničkoj dokumentaciji i prikazu a, po potrebi i opisu mјera zaštite zaposlenog od opasnog dejstva električne struje.

Član 311

Slobodni električni vodovi ili kablovi na gradilištu treba da budu postavljeni tako da ne postoji opasnost od njihovog mehaničkog oštećenja (visina iznad tla, slobodan prostor van manevarskog prostora dizalica i drugih sredstava mehanizacije).

Član 312

Električni uređaji (sklopke, elektromotori i drugo), smješteni na slobodnom prostoru, treba da budu zaštićeni od atmosferskih nepogoda.

Sklopke i drugi uređaji za uključivanje i isključivanje pogonske struje treba da budu postavljeni u ormarima na pristupačnom mjestu i opremljeni za zaključavanje u isključenom položaju.

Član 313

Rasklopni blok se postavlja u tački napajanja električne instalacije iz izvora električne energije, po pravilu, u središtu upotrebe na jednakoj udaljenosti od raznih potrošača.

Ukoliko se gradilište napaja električnom energijom iz više izvora, u tački napajanja svake instalacije postavlja se rasklopni blok u kome treba da budu obezbeđeni glavna upravljački uređaj i glavni uređaj za zaštitu.

Član 314

Prilikom noćnog rada, radna mjesta na gradilištu treba da budu osvijetljena vještačkom svjetlošću jačine najmanje 75 Lx.

Električne svjetiljke koje služe za osvjetljavanje gradilišta treba da budu priključene na napon od 230 V ako služe za stalno osvjetljavanje i ako se nalaze na visini iznad dohvata ruke zaposlenog.

Prenosne električne svjetiljke koje se koriste na gradilištu, treba da budu priključene samo na sniženi zaštitni napon do 24 V.

Član 315

Električna instalacija, uređaji i oprema na gradilištu treba da se pušte u rad samo nakon prethodnog pregleda i ispitivanja u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu.

Periodični pregledi i ispitivanja ispravnosti električnih instalacija, uređaja i opreme na gradilištu vrše se, po pravilu, jednom u šest mjeseci.

Član 316

Instalacije treba da se projektuju, instaliraju i koriste tako da ne predstavljaju opasnost od požara ili eksplozije, a zaposleni treba da budu na odgovarajući način zaštićeni od opasnosti od električnog udara, uzrokovanog direktnim ili indirektnim dodirom.

Prilikom projektovanja, instaliranja i izbora opreme i sigurnosnih uređaja treba da se uzme u obzir vrsta i snaga distribuirane energije, spoljašnji uslovi i sposobljenost zaposlenog koji ima pristup djelovima instalacije.

18. Rad sa opasnim materijama na gradilištu

Član 317

Pod opasnim materijama na gradilištu, u smislu ovog pravilnika, podrazumijevaju se materije koje mogu da prouzrokuju požar, eksploziju, trovanje i slične štetne posljedice.

Član 318

Lako zapaljivi građevinski materijal (daske, grede, letve i drugo), treba da se na gradilištu slaže na mjestima udaljenim od toplotnih izvora.

Otpaci od drveta (strugotine, šuške, iverje i drugo), treba da se uklanjanju na mesta obezbijeđena od požara.

Na smjestima na gradilištu na kojima postoji opasnost od paljenja lako zapaljivog materijala, treba da budu sprovedene mjere zaštite u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita od požara.

Član 319

Zapaljive tečnosti sa lako eksplozivnim isparenjima, kao etar benzol, benzin, nafta i razna ulja, treba da se na gradilištu čuvaju samo u posebnim skladištima, obezbijeđenim od požara i eksplozije.

Prevoženje, prenošenje i korišćenje zapaljivih tečnosti treba da se obavlja u skladu sa propisima kojima se uređuje prevoz opasnih materija.

Član 320

Eksplozivi i eksplozivna sredstva treba da se na gradilištima čuvaju samo u posebnim skladištima.

Prevoženje, prenošenje i korišćenje eksploziva i eksplozivnih sredstava treba da se obavlja u skladu sa uputstvima proizvođača.

Član 321

Stvaranje ugljen-monoksida na gradilištu treba da se sprječava primjenom sljedećih mjer:

- 1) efikasnim provjetravanjem prostorija pri sušenju prostorije užarenim koksom u otvorenim korpama prije ulaska zaposlenog u takve prostorije;
- 2) sigurnim odvođenjem sagorelih gasova iz motora sa unutrašnjim sagorijevanjem ili zabranom rada takvih motora u zatvorenim prostorijama;
- 3) zabranom zagrijevanja zatvorenih prostorija na gradilištu pomoću otvorenog ili provizornog ložišta (mangala i sl.);
- 4) zabranom ulaženja zaposlenog u zatvorene sudove u kojima se čuvaju naftni derivati (čišćenje cistijerne i drugo), bez preuzimanja odgovarajućih mjer zaštite i sl.

III. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 322

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o zaštiti na radu u građevinarstvu („Službeni list SFRJ“, broj 42/68).

Član 323

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavlјivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Savjeta 92/57/EEZ od 24. juna 1992. o primjeni minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih uslova na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).

Broj: 170-78/18 - 3
Podgorica, 28. marta 2019. godine

Ministar,
Kemal Purišić, s.r.

Prilog broj 1

POPIS GRAĐEVINSKIH RADOVA

1. Iskopavanje
2. Zemljani radovi
3. Građenje
4. Montaža i demontaža djelova
5. Rekonstrukcija ili opremanje
6. Adaptacija
7. Renoviranje
8. Sanacija
9. Uklanjanje sa rastavljanjem – demontaža
10. Rušenje
11. Investiciono održavanje
12. Održavanje - bojenje i čišćenje
13. Drenaža

Prilog broj 2

POPIS GRAĐEVINSKIH RADOVA KOJI ZAHTIJEVAJU POSEBNE MJERE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

1. Radovi koji zaposlene dovode u opasnost od zatrpananja u iskopima dubljim od 1m uslijed obrušavanja zemlje, propadanja i utapanja uslijed rada na mekom ili močvarnom terenu ili pada sa visine veće od 1m, pri čemu je rizik povećan zbog prirode posla ili procesa rada ili zbog uticaja okoline na mjestu izvođenja radova ili gradilištu
2. Radovi koji ugrožavaju zaposlene zbog izloženosti hemijskim ili biološkim materijama, odnosno koji predstavljaju posebnu opasnost po život i zdravje zaposlenih
3. Radovi pri kojima su zaposleni izloženi jonizujućem zračenju
4. Radovi u blizini električnih vodova visokog napona (visokonaponski dalekovodi)
5. Radovi pri kojima se zaposleni izlažu opasnosti od utapanja
6. Radovi na bunarima, pod zemljom i u tunelima
7. Radovi koje izvode ronioci uz upotrebu sistema za dovod svježeg ili komprimovanog vazduha
8. Radovi koje izvode zaposleni u kesonima sa komprimovanim vazduhom
9. Radovi sa eksplozivnim materijama
10. Radovi na montaži i demontaži teških montažnih djelova (sklopova)

Prilog broj 3

Evidencijski broj	
-------------------	--

(poslodavac)

(gradilište)

(mjesto i adresa)

KONTROLNI LIST SKELE**I OSNOVNI PODACI**

Red. br.	PITANJA	ODGOVOR
1.	Naziv objekta	
2.	Dio objekta	
3.	Vrsta skele	

II VRSTA PREGLEDA

Red. br.	PITANJA	ODGOVOR
1.	Redovan pregled (prilikom prvog postavljanja, premještanja i najmanje jedanput mjesecno)	
2.	Vanredan pregled (zbog vremenske nepogode, oštećenja, popravke, dopuna, proširenja ili drugih razloga)	

III PODACI O ISPRAVNOSTI SKELE

Red. br.	ELEMENTI PROVJERE ISPRAVNOSTI SKELE	PRAVILA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU	Stanje	
			zadovoljava	ne zadovoljava
1.	Dokumentacija o skeli	Zavisno od vrste skele: projekat, proračun, specifikacija materijala, upustvo za montažu i demontažu	☐	☐
2.	Mjesto postavljanja	Neke vrste skela ne smiju se postavljati na druge skele (skele na nogarima)	☐	☐
3.	Podloga za skele (teren, nosači sl.)	Tlo čvrsto, nabijeno, prema potrebi nasuto. Zabranjeno postavljanje na ravne krovove i stalke bez posebnog proračuna Zabranjeno postavljanje na opeke, bačve i sl.	☐	☐
4.	Nastavljanje nosivih stubova podupirača ili nogara (spajanje, dužina preklopa, materijal za izradu preklopa)	Zavisno od vrste skele i projekta. Za cijevne skele spojnice sa šiljkom naizmjenična nastavljanja susjednih stubova. Skele na ljestvama ili drvenim stubovima preklapanje u odgovarajućoj dužini spojki i sl. Podupirači samo u odgovarajućem procentu i području, materijala istog kvaliteta i dimenzija. Nogari posebno sa materijalom istog kvaliteta i dimenzija.	☐	☐
5.	Nastavljanje uzdužnih nosača (mjesto spoja i način izrade)	Zavisno od vrste skele i projekta.	☐	☐
6.	Polaganje poprečnih nosača (način polaganja)	U zavisnosti od vrste skele i dizajna. Obavezno na uzdužni nosač	☐	☐

7.	Oslanjanje skele na objekat (zajedno redne skele)	Odnosi se na skele sa drvenim stubovima. Dopuštena duljina oslanjanja najmanje 20 cm.	☐	☐
8.	Najviša dopuštena visina	Zavisno od vrste skele i projekta. Za skele na nogarima. Za skele na nogarima najviše 4m (dva reda nogara jedan iznad drugoga)	☐	☐
9.	Raspon nosivih stubova ili elemenata	Zavisno od vrste skele i statičkog proračuna	☐	☐
10.	Raspon uzdužnih ukrećanja	Zavisno od vrste skele i statičkog proračuna	☐	☐
11.	Raspon poprečnih ojačanja	Zavisno od vrste skele i statičkog proračuna odnosno debljini radnog poda	☐	☐
12.	Način postavljanja skele na tlo (podložni elementi, podmetači, ukopavanje i sl.)	Zavisno od vrste skele. Za skele na ljestvama - mosnice, skele na stubovima - mosnice i ukopavanje, skele od cijevi – mosne podložne pločice i sl.	☐	☐
13.	Prepreke (udaljenost elektrovodova djelova koji strče a o koje mogu zapeti zaposleni, vozila ili viseći tereti.	Goli vazdušni vodovi isključeni ili postavljeni na odgovarajućoj udaljenosti. Svi strčeći djelovi uklonjeni.	☐	☐
14.	Način vezivanja skele za objekat	Skelo se ne smije odmicati niti primicati objektu više od propisanih vrijednosti. Veze čvrste na razmaku od 6 m u vertikalnom i horizontalnom smjeru. Za neke skele povezivanje sa krovnom gredom na visini najviše 3 m od zadnjeg poda.	☐	☐

15.	Način osiguranja skele od udara vjetra	Osiguranje prostornim, rešetkastim nosačima za skele koje se ne mogu povezati sa objektom	☐	☐
16.	Dijagonalno ojačanje skele	Dijagonalna ojačanja u oba smjera sa spoljnje strane skele pod uglom od 45° povezane sa svakog stuba kojeg presijecaju	☐	☐
17.	Poprečna ojačanja skele	Postavljanje dijagonalnih ojačanja na kraju svakog nivoa, zavisno od vrste skele	☐	☐
18.	Sredstva za vezivanje	Ispravna tipska ili standardna sredstva (ekseri, šrafovi spojnice	☐	☐
19.	Vrsta i kvalitet materijala	U skladu sa zahtjevima za pojedine vrste skele	☐	☐
20.	Dopuštena opterećenja	Zavisno od tipa skele odnosno statickog proračuna	☐	☐
21.	Stanje radnog odnosno nosivog poda	Elementi poda čitavi bez oštećenja, naprslina i sl. Bez otvora u podu	☐	☐
22.	Dozvoljena dužina preklapanja poda	Najveći preklop preko nosača 20 cm	☐	☐
23.	Spajanja i nastavljanja poda	Čeone ploče sprata povezane na istoj visini. Na mjestima preklapanja postavljene trouglaste letve	☐	☐
		Radni pod širok najmanje 60 cm. Na mjestima gdje se odlaže		

24.	Ukupna širina radnog poda i širina potrebna za prolaz	materijal ukupna širina potrebna za prolaz najmanje 60 cm. Za prihvatore skele zavisno od mesta postavljanja.	☐	☐
25.	Udaljenost poda skela od objekta	Najveća dopuštena udaljenost 20cm. Kod veće udaljenosti, na visinu veću od 1 m od tla treba da se postavi zaštitna ograda sa obje strane.	☐	☐
26.	Zaština ograda	Na svim mjestima na visini većoj od 1 m od tla ili poda mora se postaviti zaštitna ograda. Zaštitna ograda mora biti visoka najmanje 1 m izrađena sa ivičnom zaštitom visine 20 cm. Razmak izmedju prečki je 30 cm a za cijevne skele 35 cm	☐	☐
27.	Pristup na svaku etažu skele	Osiguran pristup na svaku etažu skele propisno izvedenim ljestvama ili bezbjednim prilazima odnosno rampama.	☐	☐
28.	Zaštita prolaznika, sredstava javnog saobraćaja (za skele blizu ili iznad saobraćajnica) ili blizu susjednih objekata	Prekrivanje spoljne strane skele zaštitnim mrežama za sprječavanje pada materijala ili alata u dubinu	☐	☐
29.	Zaštita zaposlenih na gradilištu (za skele kod kojih je predviđeno izvođenje zaštitne nadstrešnice iznad ulaza u objekat)	Nadstrešnice postavljene iznad svih ulaza ili prolaza na visini manjoj 2,20 m od tla	☐	☐
30.	Ograda na tlu ispod skele (za viseće skele)	Ograda mora obuhvatiti cijelo ugroženo podršće	☐	☐
31.	Znakovi upozorenja	Za skele za koje se to zahtjeva (konzolne skele, viseće skele, specijalne skele)	☐	☐

32.	Način upotrebe skele	Skele se smiju upotrebljavati samo u svrhu za koju su namijenjene i na propisan način	☐	☐
33.	Ostali elementi			

IV. UTVRĐENA ISPRAVNOST SKELE

Na osnovu podataka o stanju primjene mjera zaštite i zdravlja na radu utvrđeno je:

skela JE bezbjedna za upotrebu
 skela NIJE bezbjedna za upotrebu

O utvrđenom stanju obaviješten je:

Nalog za otklanjanje nedostataka izdao je:

(ime i prezime odgovornog lica)

U _____, dana _____ 20 ____.

Provjeru ispravnosti je utvrdilo lice odgovorno za tu vrstu radova (odgovorni odnosno ovlašćeni inženjer)

(Prezime, ime, zanimanje)

(Potpis)

V. PROSTOR ZA SLIKE I BILJEŠKE

PRAVILA ZA DAVANJE RUČNIH SIGNALA

1. Lice koje daje ručne signale je signalista.

Signalista daje manevarske instrukcije rukovaocu.

2. Signalista mora vizuelno da prati sve manevre, koje izvodi rukovaoc.
3. Dužnost signaliste je da pored vođenje manevra vodi računa o zaštiti i zdravlju zaposlenih i drugih lica u blizini izvođenja operacija.
4. Ako signalista sam ne može da ispunji sve zahtjeve iz tačke 2. ovog Priloga, u tom slučaju poslodavac treba da odredi više signalista.
5. Rukovaoc treba da prekine manevr u skladu sa novim signalima odmah, čim ih dobije od signaliste. Isto tako treba da postupa u slučaju, ako nije razumio signale koji su mu upućeni.

Rukovac treba jasno i bez poteškoća da vidi signalistu sa svog mesta.

Signalista treba da nosi jedno ili više obilježja za raspoznavanje npr. fluorescentne odnosno reflektujuće jakne ili prsluke koji se po boji razlikuju od ostalih zaposlenih, šljem, podlaktice, reflektirajuće trake ili da upotrebljavaju signalnu palicu.

Obilježja za raspoznavanje signaliste treba da budu jasno vidljiva. Sva obilježja treba da budu iste boje i treba da se upotrebljava isključivo u tu svrhu.

Ručni signali

Značenje	Opis	Prikaz
----------	------	--------

Opšti signali

POČETAK Pažnja! Početak naredbe	Obje ruke su ispružene vodoravno sa dlanovima okrenutim naprijed	
ZAUSTAVLJANJE Prekid Kraj pokretanja	Desna ruka podignuta prema gore sa dlanom okrenutim naprijed	

Vertikalno kretanje

DIZANJE	Desna ruka podignuta prema gore sa dlanom okrenutim naprijed koji lagano kruži	
SPUŠTANJE	Desna ruka spuštena prema dolje sa dlanom okrenutim prema unutra koji lagano kruži	
VODORAVNA UDALJENOST	Ruke pokazuju vodoravnu udaljenost	

Vodoravno kretanje

KRETANJE NAPRIJED	Obje ruke su okrenute sa dlanovima prema gore i laganim pokretima podlaktica prema sebi	
KRETANJE NAZAD	Obje ruke su zakrenute s dlanovima okrenutim prema dolje i laganim pokretima podlaktica od sebe	

DESNO - LIJEVO od signaliste	Desna ruka je ispružena više ili manje vodoravno sa dlanom okrenutim prema dolje i lagano čini male pokrete u desno Lijeva ruka je ispružena više ili manje vodoravno sa dlanom okrenutim prema dolje i lagano čini male pokrete u lijevo	
VODORAVNA UDALJENOST	Ruke pokazuju relevantnu udaljenost	

Opasnost

OPASNOST Hitno zaustavljanje	Obje ruke podignute prema gore sa dlanovima okrenutim naprijed	
BRZO	Sva kretanja ubrzati	
SPORO	Sva kretanja usporiti	

Na osnovu člana 41 stav 4 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (“Službeni list CG”, broj 12/18), uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja donijelo je

P R A V I L N I K
O NAČINU PRIJAVLjIVANjA ZARAZNIH BOLESTI, BOLNIČKIH INFEKCIJA,
STANjA I SMRTI OBOLjELIH OD OVIH BOLESTI

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi u pogledu načina prijavljivanja zaraznih bolesti, bolničkih infekcija, stanja i smrti oboljelih od ovih bolesti.

Član 2

Obavezno prijavljivanje zaraznih bolesti iz člana 41 stav 1 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (u daljem tekstu: Zakon), vrše zdravstvene ustanove i druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite, popunjavanjem prijave od strane doktora medicine, na način i u rokovima propisanim ovim pravilnikom.

Član 3

Obavezno prijavljivanje zaraznih bolesti, vrši se:

- pojedinačnom prijavom;
- nultom prijavom;
- hitnom prijavom;
- zbirnom prijavom;
- sistemom za rano upozoravanje i hitno reagovanje (u daljem tekstu: ALERT).

Član 4

Pojedinačnom prijavom prijavljuje se:

- 1) oboljenje od zarazne bolesti utvrđeno u Listi zaraznih bolesti;
- 2) smrt od zarazne bolesti utvrđena u Listi zaraznih bolesti;
- 3) smrt od druge zarazne bolesti koja nije navedena u Listi zaraznih bolesti;
- 4) sumnja da postoji oboljenje od zarazne bolesti utvrđene u članu 6 stav 1 ovog pravilnika;
- 5) izlučivanje uzročnika trbušnog tifusa i paratifusa;
- 6) izlučivanje uzročnika drugih salmoneloza, šigeloza, jersinioza, kampilobakterioza;
- 7) nosilaštvo površinskog antigena virusnog hepatitisa B;
- 8) nosilaštvo antitijela na virusni hepatitis C;
- 9) laboratorijski utvrđen uzročnik ili mikrobiološki marker prisustva uzročnika zarazne bolesti;
- 10) nosilaštvo parazita - uzročnika malarije;
- 11) nosilaštvo antitijela na HIV;
- 12) oboljenje i smrt od tuberkuloze.

Prijavljinje slučajeva utvrđenih u stavu 1 tač.1 do 4 ovog člana, vrši se na Obrascu broj 1.

Prijavljinje oboljenja, odnosno smrti od virusnog hepatitisa B i virusnog hepatitisa C, vrši se na Obrascu broj 2.

Prijavljinje slučajeva utvrđenih u stavu 1 tač. 5 do 9 ovog člana, vrši se na Obrascu broj 3.

Prijavljinje oboljenja, odnosno smrti od malarije, kao i nosilaštvo parazita - uzročnika malarije vrši se na Obrascu broj 4.

Prijavljinje nosilaštva antitijela na HIV, oboljenja, odnosno smrti od HIV bolesti, vrši se na Obrascu broj 5.1 i 5.2.

Prijavljanje laboratorijski potvrđenog slučaja obolijevanja izazvanog virusom gripe, vrši se na Obrascu broj 6.

Član 5

Nultom prijavom prijavljuje se odsustvo akutne flakcidne paralize, malih boginja – morbila, rubele, kongenitalne rubele i drugih zaraznih bolesti, slučajeva i stanja, u skladu sa epidemiološkom situacijom i mišljenjem Instituta za javno zdravlje Crne Gore (u daljem tekstu: Institut).

Postupak prijavljivanja nultom prijavom vrši se u skladu sa Stručno-metodološkim uputstvom Instituta, usklađenim sa programima za odstranjanje i iskorjenjivanje određenih zaraznih bolesti.

Član 6

Hitnom prijavom prijavljuje se svaki slučaj akutne flakcidne paralize uzrasta do 15 godina života, sumnja da postoji oboljenje od: kolere, kuge, žute groznice, virusnih hemoragijskih groznica osim hemoragijske groznice sa bubrežnim sindromom, poliomijelitisa, difterije, velikih boginja (variole), malih boginja, botulizma, SARS-a (nezavisno od uzročnika), gripe izazvanog novim podtipovima virusa influence, opasnost od korišćenja biološkog agensa ili sumnja na upotrebu tog agensa i drugih oboljenja, kao i sumnja na epidemiju zarazne bolesti.

Hitno prijavljivanje vrši se odmah po postavljanju dijagnoze akutne flakcidne paralize – AFP, sumnje da postoji oboljenje, stanje ili epidemija zarazne bolesti utvrđene u stavu 1 ovog člana, telefonom, telefaksom, elektronskim putem ili na drugi način pogodan za hitno obavještavanje, uz istovremeno podnošenje pojedinačne prijave sumnje da postoji to oboljenje.

Hitno prijavljivanje se vrši podnošenjem pojedinačne prijave.

Član 7

Zbirnom prijavom prijavljuju se teške akutne respiratorne infekcije (SARI) u skladu sa Stručno-metodološkim uputstvom Instituta i druge zarazne bolesti, slučajevi i stanja, u skladu sa epidemiološkom situacijom, mišljenjem Instituta i preporukama Svjetske zdravstvene organizacije.

Prijavu iz stava 1 ovog člana popunjava doktor medicine zadužen za nadzor nad zaraznim bolestima u zdravstvenoj ustanovi na Obrascu broj 7.

Prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se teritorijalno nadležnoj zdravstvenoj ustanovi koja ima organizovanu epidemiološku službu i Institutu najmanje jedanput sedmično u roku od 48 sati od isteka prethodne sedmice.

U zavisnosti od epidemiološke situacije prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se i češće, u dinamici koju predloži Institut.

Član 8

ALERT se sprovodi kada Institut procijeni da na određenoj teritoriji postoji opasnost od:

- 1) ozbiljnog javno-zdravstvenog događaja;
- 2) neuobičajenog ili neočekivanog događaja za određeno mjesto i vrijeme koje može ukazivati na upotrebu biološkog agensa ili događaja koji uzrokuje ili može uzrokovati značajno obolijevanje i/ili umiranje kod ljudi ili koji ugrožava lokalne i/ili nacionalne kapacitete za adekvatan odgovor;
- 3) ozbiljnog rizika da će se zarazna bolest proširiti ili pogoditi više zemalja;
- 4) ozbiljnog rizika koji bi mogao da dovede do uvođenja ograničenja prekograničnog putovanja ili prometa i koji zahtijeva ili može zahtijevati kordinisani odgovor više zemalja povodom događaja koji mogu da učine javno-zdravstveni događaj od međunarodnog značaja;
- 5) pojave epidemija zaraznih bolesti u elementarnim nesrećama, katastrofama i organizovanim masovnim okupljanjima;

Prijavljanje ALERT-om počinje odmah po saznanju da postoji opasnost od slučaja utvrđenog u stavu 1 ovog člana.

Organizaciju, učesnike kao i postupke u sistemu prijavljivanja ALERT-om utvrđuju organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo) i Institut.

ALERT se sprovodi dok postoje razlozi utvrđeni u stavu 1 ovog člana.

Član 9

Prijavljivanje zarazne bolesti vrši se u skladu sa kliničkim, laboratorijskim i epidemiološkim kriterijumima.

Ako se prijavljivanje zarazne bolesti vrši na osnovu kliničke dijagnoze, pojedinačna prijava podnosi se u roku od 24 sata od postavljanja dijagnoze.

Ako je u cilju postavljanja dijagnoze preduzeto laboratorijsko ispitivanje pojedinačna prijava se podnosi u roku od 24 sata od dobijanja rezultata laboratorijskih nalaza.

Epidemiološku klasifikaciju prijavljenih slučajeva sprovodi nadležna zdravstvena ustanova koja ima organizovanu epidemiološku službu, prema definiciji slučaja.

Član 10

Dijagnoza zarazne bolesti upisuje se na latinskom jeziku i šifrira se prema važećoj Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i uzroka smrti.

Član 11

Prijave iz čl. 4 do 8 ovog pravilnika, dostavljaju se elektronski, preko integralnog zdravstvenog informacionog sistema (elektronski sistem prijavljivanja zaraznih bolesti) ili u papirnoj formi popunjavanjem prijave u dva primjerka.

Ako se prijavljivanje vrši u papirnoj formi, jedan primjerak prijave se dostavlja zdravstvenoj ustanovi koja ima organizovanu epidemiološku službu i koja je nadležna za praćenje kretanja zaraznih bolesti na teritoriji na kojoj su se oboljenje, sumnja na oboljenje, smrt, stanje ili epidemija registrovali, a drugi primjerak Institutu.

Prijavu HIV infekcije, kao i oboljenja ili smrti od AIDS-a, popunjava doktor medicine specijalista infektolog, i u zapečaćenim kovertama dostavlja Institutu.

Član 12

Lični podaci na prijavi o zaraznim bolestima obrađuju se i koriste u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita ličnih podataka.

Član 13

Prijavu epidemije zarazne bolesti popunjava specijalista epidemiolog (u daljem tekstu: epidemiolog), zdravstvene ustanove koja ima organizovanu epidemiološku službu ili Instituta.

Prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se Institutu, u roku od tri dana od dana kada je epidemija utvrđena, na Obrascu broj 8.

O pojavi epidemije zarazne bolesti nastale upotrebom hrane i vode porijeklom iz objekata koji su pod zdravstvenim nadzorom i nadzorom inspekcije za hranu, epidemija iz grupe zoonoza i u slučaju većih epidemija, Institut odmah putem telefona, elektronske pošte, telegrama, teleksa ili na drugi način pogodan za brzo obavještavanje, obavještava organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, organ uprave nadležan za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Ministarstvo.

Član 14

Odjavu epidemije zarazne bolesti popunjava epidemiolog zdravstvene ustanove koja ima organizovanu epidemiološku službu ili Instituta.

Odjava epidemije iz stava 1 ovog člana podnosi se Institutu, na Obrascu broj 9.

Odjava epidemije zarazne bolesti vrši se po isteku dvostrukog najdužeg inkubacionog perioda određenog za zaraznu bolest koja je prouzrokovala epidemiju.

Član 15

Prijavu o sumnji na mogućnost infekcije virusom bjesnila (ugriz, odnosno kontakt sa bijesnom ili na bjesnilo sumnjivom životinjom, životinjom koja se ne može držati pod veterinarskim nadzorom ili životinjom koja nije redovno vakcinisana protiv bjesnila), popunjava epidemiolog zdravstvene ustanove koja ima organizovanu epidemiološku službu.

Prijava iz stava 1 ovog člana, popunjava se u dva primjerka na Obrascu broj 10.

Jedan primjerak prijave iz stava 1 ovog člana dostavlja se Institutu u roku od 24 sata od momenta prvog javljanja pacijenta epidemiologu, a drugi primjerak prijave ostaje zdravstvenoj ustanovi.

Pored prijave iz stava 1 ovog člana, epidemiolog zdravstvene ustanove koja ima organizovanu epidemiološku službu, jednu prijavu o povredi nanesenoj od strane životinje dostavlja i organu uprave nadležnom za poslove veterinarstva, na Obrascu broj 10.1.

O rezultatima posmatranja životinje 24 sata nakon isteka propisanog vremena posmatranja, nadležna veterinarska služba obavještava zdravstvenu ustanovu iz stava 4 ovog člana, na Obrascu broj 10.2.

Član 16

Prijavu bolničke infekcije popunjava doktor medicine ili epidemiolog zdravstvene ustanove u kojoj je infekcija nastala.

Prijava iz stava 1 ovog člana, podnosi se komisiji za bolničke infekcije na Obrascu broj 11.

Prijava o potvrđenoj bolničkoj infekciji od strane komisije iz stava 2 ovog člana, popunjava se u dva primjerka i dostavlja zdravstvenoj ustanovi koja imao organizovanu epidemiološku službu i Institutu, u roku od tri dana od dana kada je bolnička infekcija potvrđena.

Prijavljivanje bolničke infekcije vrši se na osnovu kriterijuma za postavljanje dijagnoze bolničke infekcije, prema definiciji slučaja.

Član 17

Prijavu o laboratorijski utvrđenom uzročniku zarazne bolesti popunjava doktor medicine, specijalista mikrobiologije ili transfuziologije iz laboratorije u kojoj su utvrđeni sljedeći uzročnici zaraznih bolesti: trbušnog tifusa, paratifusa, drugih salmoneloza, šigelosa, jersinioza, kampilobakterioza, hepatitisa B, hepatitisa C, HIV-a, malarije, kolere, karantinskih bolesti, poliomijelitisa, difterije, velikih boginja, rubele, epidemijskih zaušaka, SARS-a, MERS-CoV, meningitisa uzrokovanih sa Hib, pneumokokom, meningokokom, velikog kašla, virusnog hepatitisa A, botulizma ili ptičijeg gripa.

Prijava iz stava 1 ovog člana popunjava se u dva primjerka i podnosi zdravstvenoj ustanovi koja ima organizovanu epidemiološku službu i Institute osim prijave za HIV, na Obrascu broj 3.

Član 18

U slučaju oboljenja ili smrti od tuberkuloze, obavezno se podnosi prijava oboljenja, smrti od tuberkuloze i rezistencije na Mycobacterium tuberculosis na Obrascu broj 12.

Prijavu iz stava 1 ovog člana popunjava doktor medicine koji je postavio dijagnozu, odnosno započeo liječenje i podnosi je Specijalnoj bolnici za plućne bolesti i tuberkulozu u Brezoviku, najkasnije u roku od sedam dana od dana postavljanja dijagnoze.

Član 19

Ako je lice oboljelo od zarazne bolesti za koju je u skladu sa Zakonom, obavezno epidemiološko ispitivanje, odnosno laboratorijski dokazan uzročnik, nema prebivalište na teritoriji opštine na kojoj se bolest pojavila, kopije pojedinačne prijave o oboljenju od zarazne bolesti dostavljaju se Institutu i zdravstvenoj ustanovi koja ima organizovanu epidemiološku službu, prema mjestu prebivališta oboljelog lica.

Član 20

Ako zdravstvena ustanova u koju je oboljelo lice upućeno radi liječenja, izolacije ili izolacije i liječenja, utvrdi dijagnozu kojom se mijenja prvo bitno prijavljena dijagnoza, dužna je da o izmjeni i dopuni dijagnoze obavijesti Institut i zdravstvenu ustanovu u kojoj je prvo bitno postavljena dijagnoza, na pojedinačnoj prijavi ili preko integralnog zdravstvenog informacionog sistema.

Član 21

Zdravstvena ustanova koja ima organizovanu epidemiološku službu, nedjeljne i mjesecne izvještaje o kretanju zaraznih bolesti na teritoriji za koju je nadležna podnosi Institutu i Ministarstvu.

Nedjeljni izvještaj iz stava 1 ovog člana podnosi se do posljednjeg dana tekuće nedjelje za prethodnu nedjelju na Obrascu broj 13.1, a mjesecni izvještaj iz stava 1 ovog člana podnosi se najkasnije do 15-og u tekućem mjesecu za prethodni mjesec na Obrascu broj 13.2.

Član 22

Na osnovu prijava zaraznih bolesti i izvještaja iz člana 21 ovog pravilnika, Institut sačinjava objedinjene nedjeljne i mjesecne izvještaj o ukupnom kretanju zaraznih bolesti.

Nedjeljne izvještaje iz stava 1 ovog člana Institut dostavlja Ministarstvu i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i svim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori, u roku od 5 radnih dana od posljednjeg dana nedjelje za koju se izvještaj sačinjava, na Obrascu broj 14.1.

Mjesecni izvještaj iz stava 1 ovoga člana, Institut dostavlja Ministarstvu i organu uprave nadležnom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i svim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori, najkasnije do posljednjeg radnog dana tekućeg mjeseca za prethodni mjesec, na Obrascu broj 14.2.

Član 23

Institut sačinjava objedinjeni godišnji izvještaj o kretanju zaraznih bolesti na teritoriji Crne Gore.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana Institut dostavlja Ministarstvu, najkasnije do 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži i tabelarni prikaz o broju oboljelih odnosno umrlih od zaraznih bolesti u odnosu na teritoriju, uzrast, pol, vrijeme i dijagnozu zaraznih bolesti.

Član 24

Godišnji izvještaj o kretanju tuberkuloze i o rezistenciji *Mycobacterium tuberculosis*, sačinjava Specijalna bolnica za plućne bolesti i tuberkulozu u Brezoviku i dostavlja Institutu i Ministarstvu najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Specijalna bolnica iz stava 1 ovog člana, osim Godišnjeg izvještaja, Institutu dostavlja i tabelarni prikaz obolijevanja od tuberkuloze na Obrascu broj 15.

Član 25

Obrasci br. od 1 do 15 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 26

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti, bolničkih infekcija, stanja i smrti oboljelih od zaraznih bolesti (“Službeni list RCG”, broj 45/07 i “Službeni list CG”, broj 66/15).

Član 27

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 011-126/2019
Podgorica, 29. marta 2019.godina

Ministar,
dr Kenan Hrapović, s.r.

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____**POJEDINAČNA PRIJAVA ZARAZNE BOLESTI****Prijava****Oboljenja** **Sumnje** **Smrti** **PODACI O BOLESNIKU:**1. _____
(prezime, ime jednog roditelja i ime)2. JMBG 3. Dan, mjesec i godina rođenja 4. POL: muški 1 ženski 2 5. Adresa stavnog boravka, telefon i opština _____
_____ 6. Zanimanje - posao koji obavlja (detaljno) _____
_____7. Gdje je zaposlen _____
(za djecu: škola - razred i odjeljenje – dječija ustanova)

Mjesto _____ Ul. _____ broj _____

U _____

MP

Datum podnošenja prijave
_____**PODACI O BOLESTI:**8. Oboljenje (latinski) _____
Uzročnik (latinski) _____
Šifra (MKB) 9. Datum obolijevanja (dan, mjesec, godina) 10. Datum smrti (dan, mjesec, godina) 11. Bolest utvrđena:
klinički DA – 1 NE – 2
laboratorijski DA – 1 NE – 2 12. Klasifikacija slučaja:
moguć 1 vjerovatan 2 potvrđen 3
13. Upućen u bolnicu DA – 1 NE – 2
Datum hospitalizacije 14. Materijal uzet za lab. analizu DA – 1 NE – 2 15. Vakcinisan protiv ove bolesti
15.a DA - potpuno 1
15.b NE - nevakcinisan 2
15.c DA – nepotpuno 3 15. Datum poslednje vakcinacije - revakcinacije

Potpis i faksimil doktora medicine

Lista šifara međunarodne klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti (MKB) za šifriranje zaraznih bolesti obaveznih za prijavljivanje

A 00 Cholera A 00.0 Cholera classica A 00.1 Cholera El Tor A 00.9 Cholera, non specificata	A 22 Anthrax A 22.0 Anthrax cutaneus A 22.1 Anthrax pulmonalis A 22.2 Anthrax gastrointestinalis A 22.9 Anthrax non specificatus	A 90 Febris Dengue A 91 Febris dengue haemorrhagica A 92.0 Morbus viralis Chikungunya A 92.3 Febris West Nile A 92.4 Febris Rift Valley A 93.1 Papatači groznača - Febris sant dfly A 94 Febris viralis arthropodis transmissa, non specificata (ZIKA) A 95.9 Febris flava, non specificata	B 53.0 Malaria ovale B 54 Malaria, non specificata
A 01 Febris typhica et febris paratyphica A 01.0 Typhus abdominalis A 01.1 Paratyphus A A 01.2 Paratyphus B A 01.3 Paratyphus C A 01.4 Paratyphus, non specificatus	A 23 Brucellosis A 23.9 Brucellosis, non specificata	A 96.2 Febris lassa A 98.0 Febris haemorrhagica Crim - Congo A 98.3 Marbus viralis Marburg A 98.4 Morbus viralis Ebola	B 55 Leishmaniasis B 55.0 Leishmaniasis visceralis B 55.1 Leishmaniasis cutanea B 55.9 Leishmaniasis, non specificata
A 02 Salmonelloses aliae A 02.0 Enteritis salmonellosa A 02.1 Salmonellosis septica A 02.2 Infectio per salmonellam localisata A 02.9 Infectio per salmonellam, non specificata	A 27 Leptospirosis A 27.9 Leptospirosis, non specificata	A 98.5 Febris haemorrhagica cum syndroma renali B 01 Varicella B 01.8 Varicella cum complicationibus aliis B 01.9 Varicella sine complicationibus	B 58 Toxoplasmosis B 58.9 Toxoplasmosis, non specificata
A 03 Shigelloses A 03.0 Dysenteria bacillaris per Sh. Dysenteriae A 03.1 Dysenteria bacillaris per Sh. Flexneri A 03.2 Dysenteria bacillaris per Sh. Boydii A 03.3 Dysenteria bacillaris per Sh. Sonnei A 03.9 Shigellosis, non specificata	A 32 Listeriosis A 32.9 Listeriosis, non specificata	B 05 Morbilli B 05.8 Morbilli cum complicationibus alii B 05.9 Morbilli sine complicationibus	B 67 Echinococcosis B 67.0 Echinococcosis hepatis B 67.1 Echinococcosis pulmonis B 67.9 Echinococcosis alia non specificata
A 04 Infectiones intestinales bacteriales aliae A 04.0 Infection intestinalis per E. coli enteropathogenem A 04.1 Infection intestinalis per E. coli enterotoxigenem A 04.2 Infection intestinalis per E. coli enteroinvasivum A 04.3 Infection intestinalis per E. coli enterohaemorrhagic. A 04.4 Infection intestinalis per E. coli A 04.5 Enteritis campylobacterialis A 04.6 Enteritis yersiniosa enterocolitica A 04.7 Enterocolitis per Clostridium difficile A 04.9 Infectio intestinalis bacterialis, non specificata	A 33 – A 35 Tetanus A 33 Tetanus neonati A 34 Tetanus puerperalis A 35 Tetanus alias	B 06 Rubella B 06.8 Rubella cum complicationibus B 06.9 Rubella sine complicationibus	B 75 Trichinellosis B 77 Ascariasis B 80 Enterobiasis B 86 Scabies
A 05 Intoxications alimentariae bacteriales aliae A 05.0 Intoxication alimentaria staphylococcica A 05.1 Botulismus	A 36 Diphtheria A 37 Pertussis A 37.9 Pertussis, non specificata	P 35.0 Syndroma rubellae congenitae B 15 Hepatitis acuta A B 15.9 Hepatitis A sine comate hepatico	B 96.3 Epiglotitis (Haemophilus influenzae ut causa morborum) B 97.7 Papiloma virus kao uzročnik bolesti
A 05.2 Intoxicatio alimentaria per Clostridium perfringentem A 05.3 Intoxicatio per Vibronem parahaemolyticum A 05.4 Intoxicatio alimentaria per Bacillus cereum A 05.8 Intoxications alimentariae bacteriales aliae, specificatae A 05.9 Intoxicatio alimentaria bacterialis, non specificata	A 38 Scarlatina A 39 Infectio meningococcica A 39.0 Meningitis meningococcica A 39.1 Syndrom Waterhouse-Friderichsen A 39.2 Sepsis meningococcica acuta A 39.9 Infectio meningococcica, non specificata	B 16 Hepatitis acuta B cum delta agente B 16.1 Hepatitis acuta B sine delta agente B 16.9 Hepatitis acuta B sine delta agente	G 00 Meningitis bacterialis G 00.0 Meningitis haemophilosa G 00.1 Meningitis pneumococcica G 00.2 Meningitis streptococcica G 00.3 Meningitis staphylococcica
A 05.5 Intoxicatio alimentaria bacterialis, non specificata	A 40 – A 41 Septicaemia A 40.9 Septicaemia streptococcica A 40.8 Septicaemia alia, specificata	B 17.1 Hepatitis acuta C B 17.2 Hepatitis acuta E B 18 Hepatitis viralis chronica B,C	G 00.9 Meningitis bacterialis, non specificata
A 05.6 Intoxicatio alimentaria per Listeria monocytogene	A 48.1 Legionellosis A 50 – A 53 Syphilis A 50.9 Syphilis congenita, non specificata A 51.9 Syphilis recens, non specificata A 52.9 Syphilis tarda, non specificata A 53.9 Syphilis alia et non specificata	B 18.1 Hepatitis viralis chronica B sine delta agente B 18.2 Hepatitis viralis chronica C	G 83.9 Syndroma paralytica, non specificata (AFP)
A 05.7 Intoxicatio alimentaria per Escherichia coli O157:H7	A 54 Infectio gonococcica A 54.9 Infectio gonococcica, non specificata	B 19 Hepatitis viralis, non specificata B 19.9 Hepatitis viralis, non specificata	J 02.0, J 03.0 Pharyngitis et tonsillitis streptococcica
A 05.8 Intoxicatio alimentaria per <i>Campylobacter</i> spp.	A 56 Infectiones sexuales chlamydiales A 56.8 Infection chlamydialis modo sexuali transmissa	B 20 – B 24 Morbus HIV B 20 Morbus HIV-morbus deficientiae immunitatis acquisitae cum morbis infectivis et parasitariis adjunctis	J 02.0 Pharyngitis steptococcica
A 05.9 Intoxicatio alimentaria bacterialis, non specificata	A 69.2 Morbus Lyme A 70 Ornithosis, psittacosis A 75 Typhus exanthematosus per Rickettsiam prowazeki	B 21 Morbus HIV cum neoplasmatis malignis adjunctis B 22 Morbus HIV cum morbis alis specificatis adjunctis B 23 Morbus HIV cum statibus adjunctis alii	J 03.0 Tonsillitis streptococcica
A 06 Amoebiasis A 06.9 Amoebiasis, non specificata	A 75.1 Morbus Brill A 78 Ferbis Q	B 24 Morbus HIV, non specificatus	J 10 - J 11 Influenza
A 07.1 Lambliasis A 07.2 Cryptosporidiosis A 08.0 Enteritis rotaviralis	A 80 Poliomyelitis anterior acuta A 80.0 Poliomyelitis paralitica acuta, postvaccinalis A 80.1 Poliomyelitis paralitica acuta, virus importatum A 80.2 Poliomyelitis paralitica acuta, virus autochtonum A 80.9 Poliomyelitis acuta, non specificata	B 26 Parotitis B 26.0 Orchitis parotitica B 26.1 Meningitis parotitica	J 10 Influenza, virus identificatum
A 09 Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis suspecta A 15 - A 19 Tuberculosis A 15.0-A 15.9 Tuberculosis organorum respiratoriorum, per bacteriologiam et histologiam confirmata	A 81.0 Morbus Creutzfeldt – Jakob A 82 Rabies A 84 Encephalitis viralis ixodibus A 84.9 Encephalitis viralis ixodibus transmissa, non specificata	B 26.2 Encephalitis parotitica B 26.3 Pancreatitis parotitica B 26.9 Parotitis epidemica sine complicatione	J 11 Influenza, virus non identificatum
A 16.0-A 16.9 Tuberculosis organorum respiratoriorum, per bacteriologiam et histologiam non confirmata	A 85 Encephalitis viralis aliae	B 27 Mononucleosis infectiva B 27.9 Mononucleosis infectiva, non specificata	* grip izazvan virusom avijarne influence
A 17.0-A 17.9 Tuberculosis systematis nervosi	A 87.0 Meningitis enteroviralis	B 34.2 Infectio Coronaviralis (MERS-CoV)	J 12, J 13, J 14, J 15, J 84 Pneumonia viralis et bacterialis
A 18.0-A 18.9 Tuberculosis organorum aliorum		B 50 – B 54 Malaria B 50.9 Malaria tropica B 51.9 Malaria tertiana B 52.9 Malaria quartana	J 12 Pneumonia viralis
A 19.0-A 19.9 Tuberculosis miliaris			J 13 Pneumonia pneumococcica
A 20 Pestis A 20.9 Pestis, non specificata			J 14 Pneumonia per Haemophilum influenzae
A 21 Tularaemia A 21.9 Tularaemia, non specificata			J 15 Pneumonia bacterialis
			J 84 Pneumonia interstitialis aliae
			Kliničoštvo
			Z 22.0 izlučivanje uzročnika trbušnog tifusa i paratifusa
			Z 22.1 izlučivanje uzročnika drugih salmoneloza, šigelzoza, jersinioza, kampilobakterioza
			Z 22.5 nosilaštvo antigena virusnog hpatitisa B - HBsAg
			Z 22.9 nosilaštvo antitijela na virusni hepatitis C - anti HCV
			Z 21 nosilaštvo antitijela na HIV, anti-HIV
			Z 22.8 nosilaštvo parazita uzročnika malarije
			U 04 Teški akutni respiratori sindrom
			SARS

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)
Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

POJEDINAČNA PRIJAVA OBOLIJEVANJA, ODNOŠNO SMRTI OD VIRUSNOG HEPATITISA B ILI VIRUSNOG HEPATITISA C

PRIJAVA **Oboljenja** **Smrti** **ili** **DOPUNA PRIJAVE**

PODACI O PACIJENTU

Prezime, ime jednog roditelja i ime: _____

JMBG Datum rođenja Pol M Ž

Mjesto rođenja _____ Državljanstvo (za strance) _____

Adresa stanovanja _____ Mjesto _____

Zanimanje _____ Posao koji obavlja _____

Trudnica da ne nepoznato broj nedjelja trudnoće _____

KLINIČKI PODACI

Klinički stadijum HBV ili HCV infekcije: _____
1-akutna infekcija, 2-hronična infekcija, 9-nepoznato

1. Akutna HBV ili HCV infekcija

prisutna žutica: da ne nepoznato

ukoliko su simptomi prisutni, datum početka prvih simptoma:

datum dijagnostikovanja

2. Hronična HBV ili HCV infekcija

datum dijagnostikovanja

prethodno dijagnostikovana akutna infekcija da ne nepoznato

komplikacije:	ciroza	☐ da	☐ ne	☐ nepoznato
	hepatocelularni karcinom	☐ da	☐ ne	☐ nepoznato

HBV infekcija sa delta agensom da ne nepoznato

Da li je pacijent hospitalizovan da ne nepoznato datum hospitalizacije

Antivirusna terapija uvedena: da ne nepoznato naziv lijeka _____

PODACI O LABORATORIJSKIM NALAZIMA

Laboratorijski nalazi za HEPATITIS B

- HBs Ag – površinski antigen virusa hepatitis B	☐ pozitivan ☐ negativan ☐ nepoznato
- HBe Ag – e antigen virusa hepatitis B	☐ pozitivan ☐ negativan ☐ nepoznato
- anti-HBc At – antitijela na antigen jezgra	☐ pozitivan ☐ negativan ☐ nepoznato
- anti-HBc At klase IgM – antitijela klase IgM na antigen jezgra HBV	☐ pozitivan ☐ negativan ☐ nepoznato
- anti-HBs At – antitijela na površinski antigen HBV	☐ pozitivan ☐ negativan ☐ nepoznato
- PCR HBV DNK – nukleinska kiselina virusa hepatitis B	☐ pozitivan ☐ negativan ☐ nepoznato
- Serumski ALT > 200	☐ da ☐ ne ☐ nepoznato

Laboratorijski nalazi za HEPATITIS C

- Anti-HCV antitijela pozitivan negativan nepoznato
- Potvrđni Imunoblot HCV test pozitivan negativan nepoznato
- HCV-core Ag – antigen jezgra virusa hepatitis C pozitivan negativan nepoznato
- PCR HCV RNK – nukleinska kiselina virusnog hepatitis C pozitivan negativan nepoznato
- Serumski ALT > 200 da ne nepoznato

FAKTORI RIZIKA ZA INFKECIJU

- Kontakt sa potvrđenim slučajem HBV ili HCV infekcije da ne nepoznato
Ako je da:
 - seksualni kontakt
 - kontakt sa krvlju preko kože i sluzokože
 - profesionalna izloženost
- Prenos sa majke na dijete da ne nepoznato
- Primalac krvi i krvnih derivata ili tkiva i organa da ne nepoznato
- Osoba na hemodializici da ne nepoznato
- Korišćenje droga injektiranjem da ne nepoznato

VAKCINALNI STATUS ZA HEPATITIS B

- Potpuno vakcinisan Datum poslednje vakcinacije/revakcinacije
- Nepotpuno vakcinisan
- Nevakcinisan
- Nepoznato

UDRUŽENA HIV INFKECIJA

Pacijent testiran na HIV da ne nepoznato Datum testiranja

Vrsta testa: ELISA Western Blot rapid HIV test PCR HIV RNK

Rezultat testa: pozitivan negativan nepoznato

PODACI O SMRTI

Datum smrti: ili nepoznat datum

Osnovni uzrok smrti: _____ dijagnoza MKB-10

U _____
Datum podnošenja prijave _____

MP

Potpis i faksimil dr medicine

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

**PRIJAVA LABORATORIJSKI UTVRĐENOG UZROČNIKA
ZARAZNE BOLESTI**

Podaci o bolesniku / pacijentu

Prezime, ime jednog roditelja i ime _____

JMBG

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Dan, mjesec i godina rođenja

--	--	--	--	--	--	--

Pol: M - 1 Ž - 2

Mjesto stanovanja, ulica i broj _____

Telefon: _____

Zanimanje/zaposlen u _____

Razlog uzimanja i slanja materijala: _____ (dijagnoza/simptomi)

Ko šalje materijal: _____ (zdravstvena ustanova / drugi subjekti koji obavljaju zdravstvenu djelatnost / fizičko lice-lično)

(dr medicine – ime i prezime)

Datum prijema materijala u laboratoriju (uzorkovanja u laboratoriji):

--	--	--	--	--	--	--

Vrsta uzorka: _____
(navesti)

Laboratorijski metod: _____

Rezultat (datum izolacije, vrsta uzročnika – latinski naziv) _____
_____U _____
Datum podnošenja prijave _____

MP

Potpis i faksimil
dr medicine – mikrobiologa

MP

Potpis i faksimil
dr medicine – transfuziologa

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)
Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

**POJEDINAČNA PRIJAVA OBOLJENJA, ODNOSNO SMRTI OD MALARIE,
KAO I NOSILAŠTVO PARAZITA - UZROČNIKA MALARIE**

Prezime, ime jednog roditelja i ime _____

Godina rođenja _____ JMBG Pol: M Ž

Mjesto stanovanja _____ Država _____

Adresa _____ Telefon _____

Zanimanje _____ radna organizacija _____

Zemlje u kojima je boravio: _____ vrijeme boravka: od _____ do _____
_____ od _____ do _____
_____ od _____ do _____

Zemlja iz koje je došao _____

Datum dolaska u RCG _____ Datum obolijevanja _____

Anamneza malarije _____

Oboljenje (latinski) _____ šifra

Razlog boravka u malaričnom području

- 1) privremen rad
- 2) posjeta zemlji svog porijekla
- 3) član posade (broda, aviona, vojna služba), humanitarni radnici
- 4) službeno ili turističko putovanje
- 5) ostalo _____

Hemioprofilaksa protiv malarije primijenjena:	prije odlaska	DA	NE
	za vrijeme boravka	DA	NE
	po povratku u zemlju	DA	NE

U slučaju potvrđnog odgovora:

Naziv lijeka i vremenski period uzimanja _____ učestalost davanja _____ 1) redovno 2) neredovno

Naziv lijeka i vremenski period uzimanja _____ učestalost davanja _____ 1) redovno 2) neredovno

Naziv lijeka i vremenski period uzimanja _____ učestalost davanja _____ 1) redovno 2) neredovno

Naziv lijeka i vremenski period uzimanja _____ učestalost davanja _____ 1) redovno 2) neredovno

Naziv lijeka i vremenski period uzimanja _____ učestalost davanja _____ 1) redovno 2) neredovno

Način postavljanja dijagnoze: 1) gusta kap, razmaz; 2) serološki; 3) klinički;

4) Vrsta parazita: 1) P. falciparum 2) P. vivax 3) P. malariae 4) P. ovale 5) miješana infekcija

Vrijeme, dužina hospitalizacije i način liječenja: _____

Ishod slučaja: 1) oporavljen 2) parazitonoša 3) umro 4) nepoznat

Primjedba: _____

U _____
Datum podnošenja prijave

MP

Potpis i faksimil
doktora medicine

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)
Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

PRIJAVA NOSILAŠTVA ANTITIJELA NA HIV, OBOLJENJA/ SMRTI OD HIV BOLESTI
(za lica sa 15 i više godina)

Nosilašta Oboljenja Smrti ili DOPUNA PRIJAVE

PODACI O PACIJENTU

Prezime, ime jednog roditelja i ime: _____
JMBG Datum rođenja Pol M Ž
Mjesto rođenja _____ Državljanstvo (za strance) _____
Adresa stanovanja _____ Mjesto _____
Zanimanje _____ Posao koji obavlja _____
Zemlja boravka u vrijeme otkrivanja infekcije/bolesti _____

LABORATORIJSKI I KLINIČKI PODACI

Datum postavljanja laboratorijske dijagnoze HIV infekcije : tip virusa HIV 1 HIV 2

Datum posljednjeg anti-HIV negativnog testa:

Vrsta testa kojim je utvrđena HIV pozitivnost: a) ELISA b) Imunofluorescentni c) Drugo _____

Vrsta testa kojim je potvrđena HIV pozitivnost: a) Western Blot b) PCR c) Drugo _____

Datum prvog CD4 testa Broj CD4 limfocita prilikom prvog pozitivnog testa _____

Datum prvog PCR HIV RNK testa Vrijednost PCR testa (br kopija/ml) _____

Klinički stadijum HIV infekcije: akutna infekcija (navesti način dijagnostikovanja _____)
 asimptomatska HIV infekcija
 simptomatska HIV infekcija, non- AIDS
 stadijum AIDS

Datum utvrđivanja kliničke dijagnoze AIDS

Dijagnostikovane AIDS indikativne bolesti*:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

Kombinovana ARV terapija: nije uvedena uvedena datum uvođenja ART

- vremenski period od prvog pozitivnog testa do početka primanja antiretrovirusne terapije _____

Pacijent hospitalizovan: ne da datum hospitalizacije

Da li je pacijent umro? ne da **datum smrti:**

Uzrok smrti: AIDS osnovna bolest (navesti) _____
 drugo (navesti) _____

- vremenski period od prvog pozitivnog testa na HIV do momenta smrti _____

PODACI O NAČINU TRANSMISIJE

Način prenošenja HIV-a:

- upotreba droga injektiranjem
 primanje faktora koagulacije (hemofilija)
- primaoci krvi/krvnih derivata, datum transplantata, datum
- seks muškarca sa muškarcem (homo ili biseksualna osoba)
 heteroseksualni kontakt sa: injektirajućim korisnikom droga biseksualnim muškarcem (samo za žene)
 partnerom iz zemlje sa generalizovanom HIV epidemijom
 ostalo (navesti) _____
 nije poznato
- drugo (navesti) _____
- neutvrđen

PODACI O DRUGIM INFEKCIJAMA

Akutni virusni hepatis B (IgM anti-HBc)	☐ da	☐ ne	☐ nepoznato
HBsAg test	☐ pozitivan	☐ negativan	☐ nije testiran/nepoznato
Anti-HCV At test	☐ pozitivan	☐ negativan	☐ nije testiran/nepoznato
PCR HCV RNK test	☐ pozitivan	☐ negativan	☐ nije testiran/nepoznato
Sifilis test	☐ pozitivan	☐ negativan	☐ nije testiran/nepoznato
Genitalna hlamidijaza test	☐ pozitivan	☐ negativan	☐ nije testiran/nepoznato
Tuberkuloza (latentna) test	☐ pozitivan	☐ negativan	☐ nije testiran/nepoznato

OSTALI PODACI (samo za osobe ženskog pola)

Trudnica da ne nepoznato Broj nedjelja trudnoće _____

Da li pacijentkinja ima živorodeno dijete/djecu da ne nepoznato

Broj trudnoća _____ Broj porođaja _____ Datum poslednjeg porođaja

U _____
Datum podnošenja prijave

Potpis i faksimil dr medicine

MP

*Bolesti indikativne za AIDS, prema Evropskoj definiciji AIDS

A. OPORTUNISTIČKE INFEKCIJE

- 1 Bakterijske infekcije, multiple ili rekurentne kod djece ispod 13 godina života
- 2 Kandidijaza traheje, bronha ili pluća
- 3 Kandidijaza jednjaka
- 4 Kokcidioidomikoza, diseminovana ili ekstrapulmonalna
- 5 Kriptokokoza, ekstrapulmonalna
- 6 Kriptosporidijaza (> 1 mjesec trajanja), intestinalna sa dijarejom
- 7 Citomegalovirusno oboljenje bilo kog organa (osim jetre, slezine i limfnih žljezda) kod pacijenata starijih od mjesec dana
- 8 Citomegalovirusni retinitis (sa gubitkom vida)
- 9 Herpes simpleks: hronični ulcer(aciјe) (> 1 mjesec trajanja) ili bronhitis, pneumonija, ili ezofagitis kod pacijenata starijih od mjesec dana
- 10 Histoplazmoza, diseminovana ili ekstrapulmonalna
- 11 Izosporijaza (> 1 mjesec trajanja), intestinalna sa dijarejom
- 12 Mycobacterium avium complex ili M. kansasii, diseminovana ili ekstrapulmonalna
- 13 Mycobacterium tuberculosis, pulmonalna kod starijih od 13 godina
- 14 Mycobacterium tuberculosis, ekstrapulmonalna
- 15 Mycobacterium, druge ili neodređene vrste, ekstrapulmonalna ili diseminovana
- 16 Pneumocystis carinii pneumonija
- 17 Pneumonija, rekurentna, bakterijska kod starijih od 13 godina
- 18 Progresivna multifokalna leukoencefalopatija (PLM)
- 19 Salmonelozna sepsa (isključujući S. typhi), rekurentna
- 20 Toksoplazmoza mozga kod pacijenata starijih od mjesec dana

B. OSTALE BOLESTI

- 21 Cervikalni karcinom, invazivni kod starijih od 13 godina
- 22 HIV encefalopatija («AIDS dementia complex» - ADC)
- 23 Kapošijev sarkom
- 24 Limfoidna intersticijalna pneumonija (LIP) kod djece mlađe od 13 godina
- 25 Limfom Burkittov (ili ekvivalent)
- 26 Imunoblastni limfom (ili ekvivalent)
- 27 Limfom mozga, primarni
- 28 HIV kahektični sindrom

C. INDIKATORI BOLESTI SA NEKOMPLETNOM INFORMACIJOM (koristiti samo ako nijesu dostupne detaljnije informacije)

- 30 Oportunistička infekcija, neodređena
- 31 Limfom, neodređen

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)
Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

PRIJAVA NOSILAŠTVA ANTITIJELA NA HIV, OBOLJENJA/ SMRTI OD HIV BOLESTI
(za djecu mlađu od 15 godina)

Nosilaštva Oboljenja Smrti ili DOPUNA PRIJAVE

A. PODACI O PACIJENTU

Prezime, ime jednog roditelja i ime: _____

JMBG Datum rođenja Pol M Ž

Mjesto rođenja _____ Državljanstvo (za strance) _____

Adresa stanovanja _____ Mjesto _____

Zemlja boravka u vrijeme otkrivanja infekcije/bolesti _____

Gdje se školuje _____

B. LABORATORIJSKI I KLINIČKI PODACI

Datum postavljanja laboratorijske dijagnoze HIV infekcije :

tip virusa HIV 1 HIV 2

Vrsta testa kojim je potvrđena HIV pozitivnost (za djecu iznad 18 mjeseci):

a) Western Blot b) PCR c) Drugo _____

Datum prvog CD4 testa Broj CD4 limfocita prilikom prvog pozitivnog testa _____

Datum prvog PCR HIV RNK testa Vrijednost PCR testa (br kopija/ml)_____

Klinički stadijum HIV infekcije: akutna infekcija (navesti način dijagnostikovanja _____)

- asimptomatska HIV infekcija
- simptomatska HIV infekcija, non- AIDS
- stadijum AIDS

Datum utvrđivanja kliničke dijagnoze AIDS

Dijagnostikovane AIDS indikativne bolesti*:

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

Kombinovana ARV terapija: nije uvedena uvedena datum uvođenja ART

- vremenski period od prvog pozitivnog testa do početka primanja antiretrovirusne terapije _____

Pacijent hospitalizovan: ne da datum hospitalizacije

Da li je pacijent umro? ne da **datum smrti:**

Uzrok smrti: AIDS osnovna bolest (navesti) _____
 drugo (navesti) _____

- vremenski period od prvog pozitivnog testa na HIV do momenta smrti _____

C. PODACI O MAJCI

Prezime, ime jednog roditelja, ime: _____

JMBG

HIV status majke: HIV+ prije trudnoće dijagnoza HIV+ tokom trudnoće nepoznato

Kategorija majke u odnosu na način prenosa HIV-a:

upotreba droga injektiranjem

primanje faktora koagulacije (hemofilija)

primanje krvi/krvnih derivata, datum transplantata, datum

heteroseksualni kontakt sa: injektirajućim korisnikom droga biseksualnim muškarcem (samo za žene)

partnerom iz zemlje sa generalizovanom HIV epidemijom

ostalo (navesti) _____

nije poznato

drugo (navesti) _____

neutvrđen

Da li je majka dobijala ARV lijekove prije trudnoće da ne nepoznato

Da li je majka dobijala ARV lijekove tokom trudnoće da ne nepoznato

Da li je dijete dobijalo:

ARV lijekove kao profilaksu HIV infekcije da ne nepoznato datum početka

D. PODACI O DRUGIM INFKEKCIJAMA

Akutni virusni hepatis B (IgM anti-HBc) da ne nepoznato

HBsAg test pozitivan negativan nije testiran/nepoznato

Anti-HCV At test pozitivan negativan nije testiran/nepoznato

PCR HCV RNK test pozitivan negativan nije testiran/nepoznato

Sifilis test pozitivan negativan nije testiran/nepoznato

Tuberkuloza (latentna) test pozitivan negativan nije testiran/nepoznato

U _____
Datum podnošenja prijave _____

Potpis i faksimil dr medicine _____

MP

*Bolesti indikativne za AIDS kod djece, prema Evropskoj definiciji AIDS

- A. Indikatorske bolesti nezavisne od laboratorijskog dokaza HIV infekcije** (ako se isključe drugi mogući uzroci imunodeficijencije)
- Kandidijaza jednjaka, bronha, traheje ili pluća
 - Kriptokokoza, ekstrapulmonalna
 - Kriptosporidijaza – hronična crijevna (trajanja >1 mjesec)
 - Citomegalovirusno oboljenje bilo kog organa (osim jetre, slezine i limfnih žljezda) kod pacijenata starijih od mjesec dana
 - Herpes simpleks - hronični ulcer(aciјe) (> 1 mjesec trajanja) ili bronhitis, pneumonija, ili ezofagitis kod pacijenata starijih od mjesec dana
 - Kapošijev sarkom
 - Limfom mozga
 - Limfoidna intersticijalna pneumonija (LIP) kod djece mlađe od 13 godina
 - Mycobacterium avium complex ili M. kansasii, diseminovana, zahvata druge organe osim pluća, kože, cervicalne ili hilarne limfne čvorove
 - Pneumocystis carinii pneumonija
 - Progresivna multifokalna leukoencefalopatija (PLM)
 - Toksoplazmoza mozga kod pacijenata starijih od mjesec dana

B. Indikatorske bolesti uz laboratorijski dokaz HIV infekcije

- Bakterijske infekcije, multiple ili rekurentne kod djece ispod 13 godina života
 - Kokcidiodomikoza, diseminovana ili ekstrapulmonalna
 - HIV encefalopatija
 - Histoplazmoza, diseminovana ili ekstrapulmonalna
 - Izosporodioza (> 1 mjesec trajanja), intestinalna sa dijarejom
 - Limfom malih ćelija (Burkitt) ili imunoblastičan ili limfom velikih ćelija B-limfocita ili nepoznatog imunološkog fenotipa
 - Bolest uzrokovan mikobakterijama koje nijesu M. tuberculosis, diseminovana, zahvata druge organe osim pluća, kože, cervicalne ili hilarne limfne čvorove
 - Mycobacterium tuberculosis, diseminovana ili pulmonalana
 - Rekurentna salmonella sepsa koja nije uzrokovan sa S. typhi ili sindrom propadanja uzrokovan HIV-om
-

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____

Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

PRIJAVA LABORATORIJSKI POTVRĐENOG SLUČAJA OBOLJENJA IZAZVANOG VIRUSOM GRIPA

Ime i prezime ljekara	
Zdravstvena ustanova	
Kontakt telefon	
Datum prijavljivanja	

I. Podaci o slučaju

Nacionalni EPID broj			
Ime i prezime pacijenta		Datum rođenja	
Matični broj			
Adresa prebivališta			
Ustanova u kojoj je osoba zaposlena			
Radno mjesto/Zanimanje			
Pol	Muški	Ženski	

2. Simptomi

Datum početka bolesti _____

Datum prvog javljanja zdravstvenom sistemu _____

Datum laboratorijske potvrde slučaja _____

Laboratorijski potvrđen virus gripa /navesti koji/navesti dg. tehniku _____

Simptomi u bilo kom periodu tokom trajanja infekcije	Označiti ukoliko je prisutno sa X	Komentar, ukoliko postoji
Temperatura $\geq 38^{\circ}\text{C}$		
Podatak o temepeaturi (nije mjerena)		
Gušobolja		
Curenje nosa		
Kijanje		
Kašalj		
Otežano disanje		
Konjunktivitis		
Dijarea		
Mučnina		
Povraćanje		

Glavobolja		
Konvulzije		
Promjena stanja svijesti		
Bol u mišićima		
Bol u zglobovima		
Krvarenje iz nosa		
Drugi simptomi/opisati		

3. Drugi anamnestički podaci

Da li je pacijent primio vakcinu protiv sezonskog gripe tokom ove sezone?

Da Ne Komentar

Da li je pacijent primio vakcinu protiv pneumokoka?

Da Ne Komentar

Da li je uzimao antivirusnu profilaksu unutar 14 dana pre početka bolesti?

Da Ne Komentar

Ako je odgovor da, koju (zaokružiti)?

Oseltamivir

Zanamivir

Amantadin

Rimantadin

Drugo, navesti

***Da li je pacijent imao neko od sledećih oboljenja/stanja pre pojave bolesti (zaokružiti)?*

Hronično respiratorno oboljenje

Astma

Dijabetes

Hronično oboljenje srca

Hronično oboljenje bubrega

Hronično oboljenje jetre

Hronično neurološko oboljenje

Imunokompromitovane osobe

Gojaznost

Tuberkuloza

Trudnoća

► prvi trimestar

► drugi trimestar

► treći trimestar

► nepoznata gestacijska starost

Drugo _____

4. Pneumonija, druge komplikacije

Da li pacijent ima kliničke znake pneumonije?

Da Ne Nepoznato

Da li je urađen RTG pluća?

Da Ne Nepoznato

Ukoliko je odgovor ne ili nepoznato, preći na odeljak 5.

Primarna virusna/influenca pneumonija dijagnostikovana?

Da Ne Nepoznato

Sekundarna bakterijska pneumonija dijagnostikovana?

Da Ne Nepoznato

Da li je bilo drugih komplikacija (npr. ARDS, otkazivanje funkcija više organa, promene na CNS)?

Da Ne Nepoznato

Ukoliko su registrovane, opisati ih.

5. Tretman

Pacijent hospitalizovan tokom infekcije

Da Ne Nepoznato

Ukoliko jeste, datum prve hospitalizacije

Da li je pacijent primljen u jedinicu za intenzivnu negu?

Da Ne Nepoznato

Da li je pacijent zahtevao mehaničku ventilaciju?

Da **Ne** **Nepoznato**

Da li je pacijent zantevao medicinsku
Da li je pacijent primao antibiotike?

Da **Ne** **Nepoznato**

Da li je pacijent primao antivirusnu terapiju?

Da **Ne** **Nepoznato**

Ukoliko je odgovor ne, pređite na odeljak 6.

Tretman	Označiti sa X	Datum otpočinjanja primjene	Trajanje u danima
Oseltamivir			
Zanamivir			
Armantadine			
Rimantadin			

Da li je registrovana neželjena reakcija nakon primjene? **Da** **Ne** **Nepoznato**

Ukoliko Da, da li je Umerena Teška Životno ugrožavajuća

Navesti i opisati vrstu neželjene reakcije

6. *Ishod*

Pacijent potpuno oporavljen

Da Ne Nepoznato

Ukoliko Da, navesti dužinu trajanja bolesti u danima

Pacijent umro

Da **Ne** **Nepoznato**

Ukoliko jeste, navesti datum smrtnog ishoda _____

Navesti uzrok smrtnog ishoda. _____

7. Druga zapažanja/komentari

Potpis ljekara

**** Oboljenja/stanja prije pojave bolesti:**

Hronično respiratorno oboljenje

- *Hronična opstruktivna bolest pluća (HOBP) uključujući hronični bronhitis i emfizem, bronhiektažije, cističnu fibrozu, intersticijalnu fibrozu pluća, pneumokonijozu i bronhopulmonarnu displaziju.*

Astma

- *Na primer, astma koja zahtijeva neprekidnu ili ponavljajuću upotrebu bronhodilatatora, inhalacionu ili sistemsku terapiju kortikosteroidima ili ranija pogoršanja astmatičnog statusa koja su zahtijevala hospitalizaciju.*

Dijabetes

- *Tip 1 dijabetes*
- *Tip 2 dijabetesa koji zahtijeva insulinsku ili oralnu hipoglikemijsku terapiju*

Hronično oboljenje srca

- *Kongenitalno oboljenje srca*
- *Kardiomiopatija koja je posledica prolungirane hipertenzije (hipertenzija bez pridruženog oboljenja srca nije faktor rizika)*
- *Hronična slabost srca*
- *Osobe sa ishemijskim oboljenjem srca koje su na medikamentoznoj terapiji i/ili pod stalnim nadzorom ljekara*

Hronično oboljenje bubrega

- *Hronična bubrežna insuficijencija*
- *Nefrotični sindrom*
- *Osobe sa transplantiranim bubregom*

Hronično oboljenje jetre

- *Ciroza*
- *Biljarna atrezija*
- *Hronični hepatitis*

Hronično neurološko oboljenje

- *Moždani udar ili tranzitorni ishemijski atak*
- *Neuromišićno oboljenje sa posledičnim oštećenjem respiratorne funkcije ili rizik od aspiracije kod cerebralne paralize ili mijastenije gravis*

Imunokompromitovane osobe (usled bolesti ili terapije)

- *Imunodeficijencija usled primene imunosupresivne terapije ili sistemske terapije kortikosteroidima*
- *Asplenija ili disfunkcija slezine (anemija srpastih ćelija)*
- *Infekcija virusom humane imunodeficijencije ili Stečeni sindrom imunodeficijencije*
- *Maligna oboljenja*

Gojaznost

- *BMI veći od 30 kg/m²*

Tuberkuloza

- *Podatak o prethodnom oboljenju ili prisutni simptomi tuberkuloze koji zahtevaju tretman.*

Trudnoća

- *Prvi trimestar*
- *Drugi trimestar*
- *Treći trimestar*
- *Trudnoća nepoznate gestacijske starosti*

Drugo (navesti): _____

(podnositac prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
 Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

Sentinel hospital SARI nadzor: Zbirni podaci - nedjelja, od _____ do _____							
ID broj sentinel mjesta, ime bolnice:							
Uzrasne grupe	0–1	1–4	5–14	15–29	30–64	≥ 65	Ukupno
Broj novih SARI slučajeva tokom nedelje							
Broj novoprimaljenih bolesnika u bolnici tokom nedelje							
Broj SARI slučajeva laboratorijski testiranih na druge patogene osim influence (RSV, Haemophilus influence, Streptococcus pneumonia)							
Broj SARI slučajeva laboratorijski pozitivnih na virus influence A / navesti koji tip, subtip							
Broj SARI slučajeva laboratorijski pozitivnih na virus influence A							
Broj SARI slučajeva laboratorijski pozitivnih na virus influence B							
Broj smrtnih slučajeva uslijed SARI infekcije tokom nedelje							
Ime i prezime koordinatora za bolnički sentinel:							
Jedan popunjeno primjerak čuvati u bolnici, drugi poslati nadležnoj HES i jedan primjerak Centru za kontrolu i prevenciju bolesti/jedinici za nadzor nad gripom u IJZ							

(podnosič prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____**PRIJAVA EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI****Oboljenje koje se pojavilo u epidemskoj formi:**

Dijagnoza (latinski) _____

Šifra (MKB – važeća)

Datum početka epidemije _____ Datum otkrivanja epidemije _____

Mjesto u kom se javila epidemija _____ Broj stanovnika _____

Zahvaćena grupacija (škola – razred i odjeljenje; dječja ustanova; kolektiv; porodica i dr) _____

(mjesto, ulica i broj)

Broj: eksponiranih _____ oboljelih _____ hospitalizovanih _____ umrlih _____ sumnjivih _____

Izvor zaraze: utvrđen - neutvrđen**Put prenošenja:**

hrana : _____

voda za piće: DA	NE	1. Objekat za javno snabdijevanje vodom	2. Individualni vodni objekat
kontakt :	DA	NE	
inokulacija:	DA	NE	
aerogeni:	DA	NE	
vektorski:	DA	NE	
neutvrđen:	DA	NE	

Uzročnik: u ispitivanju _____ nije dokazan _____
 dokazan _____ nije ispitivan _____

Klinički znaci _____

Preduzete mjere _____

Epidemiološka prognoza zasnovana na dosadašnjim ispitivanjima _____

Neophodna pomoć: (u kadrovima, opremi i sredstvima) _____U _____
Datum podnošenja prijave _____

MP

Potpis i faksimil
doktora medicine - epidemiologa

(podnosič prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)
Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

ODJAVA EPIDEMIJE ZARAZNIH BOLESTI

Oboljenje koje se pojavilo u epidemijskoj formi:

Dijagnoza (latinski) _____

Šifra (MKB – važeća)

Datum početka epidemije _____ Datum otkrivanja epidemije _____ Datum završetka epidemije _____

Mjesto u kom se javila epidemija _____ Broj stanovnika _____

Zahvaćena grupacija (škola – razred i odjeljenje; dječija ustanova; kolektiv; porodica i dr) _____

(mjesto, ulica i broj)

Broj: eksponiranih _____ oboljelih _____ hospitalizovanih _____ umrlih _____ sumnjivih _____

Izvor zaraze: **utvrđen** - **neutvrđen**

Put prenošenja:

hrana : _____ voda za piće: DA NE 1. Objekat za javno snabdijevanje vodom 2. Individualni vodni objekat
kontakt : DA NE
inokulacija: DA NE
aerogeni: DA NE
vektorski: DA NE
neutvrđen: DA NE

Uzročnik: latinski _____
Potvrda referens – laboratorije: DA - NE

Sprovedene mjere _____

Predložene mjere za trajno otklanjanje opasnosti _____

Oboljeli po polu i uzrastu:

Pol	UZRAST OBOLJELIH PO GODINAMA														Uku – pno
	<1	1	2	3	4	5	6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	
M															
Ž															
Uku- pno															

Drugi poznati podaci značajni za pojavu i širenje epidemije i o sprovedenim mjerama

U _____
Datum podnošenja prijave _____

MP

Potpis i faksimil
doktora medicine - epidemiologa

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)
Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

PRIJAVA O MOGUĆNOSTI INFKECIJE VIRUSOM BJESENILA

Prezime, ime jednog roditelja i ime ozlijedenog lica _____ godina rođ. _____

Br.knižice _____ registar.Br _____ JMBG

Zanimanje _____ Adresa i telefon _____

Datum ozljede _____ Mjesto /Opština gdje je nastalo ozljeđivanje _____

Lokalizacija ozljede _____ Broj ozljeda _____

Opis ozljede: laka teška kroz odijelo kontakt rana krvarila

Ujed/ozljeda provočiran/a: Okolnosti pod kojim je nastala ozljeda _____

Vrsta životinje koja je nanijela ozljedu : _____ *Grupa: A B C D

Stanje životinje: živa poznata vakcinisana nepoznata odlutala ubijena uginula

Vlasnik životinje _____ Adresa i telefon _____

Dat nalog za veterinarski nadzor Datum izdavanja naloga _____

Datum prijema izvještaja od veterinarske službe _____ Zdravstveno stanje životinje _____

Laboratorijski pregled uzorka životinje na bjesnilo: TFA (+) Biološki ogled (+)

AT zaštita primljena Datum posljednje doze _____

Potpis pacijenta / roditelja* *ako je ozlijedena osoba maloljetna

Da li je ranije antirabično tretiran: Broj doza: _____ Datum posljednje doze _____

ANTIRABIČNI TRETMAN

1. Lokalna obrada rane: datum _____ u zdravstvenoj ustanovi _____

Način obrade rane: _____

2. Humani antirabični imunoglobulin (HRIG):

datum aplikacije _____ u zdravstvenoj ustanovi _____

mjesto aplikacije: oko rane u glutealni mišić

Tjelesna masa pacijenta _____ jedinica HRIG-a _____

Proizvođač i serija HRIG-a: _____

Neželjene reakcije na HRIG: _____

3. Postekspoziciona imunizacija

dani	Datum imunizacije	lot. br.	Naziv vakcine i proizvođač	Primjedbe/reakcije
0				
3				
7				
14				
28				

Napomena: _____

U _____
Datum podnošenja prijave _____

MP

Potpis i faksimil
doktora medicine

MP

Potpis i faksimil
doktora medicine - epidemiologa

*SVRSTAVANJE ŽIVOTINJA U EPIDEMIOLOŠKE GRUPE ILI ZDRAVSTVENO STANJE ŽIVOTINJE KOJA JE NANIJELA OZLJEDU

GRUPA »A« : laboratorijski **dokazano** bjesnilo (negri, tehnika fluoroscentnih antitijela i biološki ogled)

GRUPA »B« : klinički **sumnjična** na bjesnilo od strane veterinara ili na osnovu izjave pacijenta o ponašanju životinje, ali životinja nije dostavljena na pregled: salivacija, paraliza, promuklo lajanje/mjaukanje, agresivnost, ne prepoznavanje vlasnika, promjena ponašanja, odsustvo straha kod životinja,

GRUPA »C« : **nepoznate**, kao i **uginule, ubijene**, odlutale i sve divlje životinje

GRUPA »D« : **poznate** životinje koje su u vrijeme ujeda izgledale zdrave i ostale zdrave nakon 10-dnevnog posmatranja

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

CRNA GORA

(zdravstvena ustanova)_____
(opština)_____
(tel/fax)

Broj:_____

Datum:_____

UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE,
VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE

Opština _____

**PRIJAVA O OZLIJEĐIVANJU LICA
od strane životinje**

Ozlijedeni(a) _____,

rođen _____, iz _____,

ulica i broj _____, tel: _____,

ujeden(a) je dana _____, od strane psa/mačke ili druge životinje

_____, čiji je vlasnik poznat _____,

iz _____, ulica i broj _____,

tel: _____, ili nepoznatog vlasnika.

Ozljeta nanesena u gradu _____, naselje _____, ulica _____.

Saglasno zakonu, dostavljamo Vam gore navedenu prijavu, kako bi preduzeli mjere iz Vaše nadležnosti.

Molimo Vas da nam nakon preduzetih mjera vratite kopiju ove prijave, a original zadržite. Ukoliko za vrijeme posmatranja postavite sumnju na bijesnilo, odnosno pas, mačka ili druga životinja odlutaju ili budu ubijeni, **o d m a h** nas obavijestite putem telefona, a ujedno osobu uputite nama zbog antirabičnog tretiranja.

DOSTAVLJENO:
Veterinarskoj inspekciji (kom.2)

Potpis i faksimil
doktora medicine - epidemiologa

MP

(podnosič prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____**VETERINARSKA SLUŽBA**

(zdravstvena ustanova)

Broj, _____

Opština _____

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOM POSMATRANJU ŽIVOTINJE

Ozlijedeni, _____, rođen, _____ iz _____,
povrijeđen(a) je dana, _____, od strane psa-mačke ili druge životinje _____,
čiji je vlasnik _____ iz _____, ulica i broj _____,
tel. _____.

Datum vakcinisanja životinje, _____

Rezultat kliničkog ispitivanja:

1. dan _____ datum _____ potpis

5. dan _____ datum _____ potpis

10. dan _____ datum _____ potpis

Primjedba:

Datum

MP

Potpis i faksimil doktora veterine

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)
Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____

PRIJAVA BOLNIČKE INFEKCIJE

- Prezime, ime jednog roditelja i ime _____

- Datum rođenja _____ JMBG _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- Pol: M – 1 Ž – 2

--	--

- Datum prijema u bolnicu _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- Razlog hospitalizacije (klinička dijagnoza/MKB) _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- Broj istorije bolesti _____

- Materijal za mikrobiološko ispitivanje uzet na prijemu: DA -1 NE -2

--	--

- Vrsta materijala _____

- Rezultat / uzročnik na prijemu: _____

- Lokalizacija BI (vidi lokalizaciju na poledini prijave)* _____

--	--

- Datum nastanka BI _____

--	--	--	--	--

- Materijal za mikrobiološko ispitivanje uzet u toku BI DA-1 NE -2

--	--

- Vrsta materijala _____

- Rezultat / uzročnik BI: _____

- Rezistentnost uzročnika (spisak antibiotika po grupama na poledini prijave):**

- 0 nije rezistentan na Ab
- 1. rezistentan na 1 grupu Ab
- 2. rezistentan na 2 grupe Ab
- 3. rezistentan na 3 i više grupe Ab

- Navesti naziv grupe antibiotika na koje je mikroorganizam rezistentan _____

- Ishod bolničke infekcije : 1. izliječen 2. nije izliječen 3. smrt)***

- Otpušten iz bolnice : DA / NE

U _____
Datum podnošenja prijave Komisiji

MP

Potpis i faksimil
doktora medicine ili epidemiologa

U _____
Datum podnošenja prijave I/HES

Komisija za bolničke infekcije
(predsjednik Komisije)

*) lokalizacija bolničke infekcije
**) spisak ljekova/grupa antibiotika
***) prijavljuje se posebnom prijavom na Obrascu br. 1

ANTIBIOTICI	
BETA LAKTAMSKI ANTIBIOTICI	
I. PENICILINI	
001 - Penicilin G	
002 - Meticilin	
003 - Ampicilin	
004 - Amoxicillin	
005 - Karbenicilin	
006 - Piperacilin	
007 - Amoxicillin + klavulanska kisjelina	
008 - Piperacilin + tazobactam	
009 - drugi penicilini	
II. CEFALOSPORINI	
010 - Cephalexin	
011 - Cefaclor	
012 - Cefuroksim	
013 - Cefotaksim	
014 - Cefriaxon	
015 - Ceftazidim	
016 - Cefpodoxim	
017 - Cefepim	
018 - Cefpirom	
019 - drugi cefalosporini	
III. MONOBAKTAMI	
020 - Aztreonam	
021 - drugi monobaktami	
IV. KARBAPENEMI	
022 - Imipenem	
023 - Meropenem	
024 - drugi carbapenemi	
GLIKOPEPTIDI	
025 - Vankomycin	
026 - drugi glikopeptidi	
FOSFOMICINI	
027 - Phosphomycin	
028 - drugi fosfomicini	
TETRACIKLINI	
029 - Tetracyclin	
030 - Doxycyclin	
031 - drugi tetraciklini	
AMINOGLIKOZIDI	
032 - Streptomycin	
033 - Gentamicin	
034 - Amikacin	
035 - Netilmicin	
036 - Neomycin	
037 - drugi aminoglikozidi	
SPEKTINOMICINI	
038 - Spectinomycin	
MAKROLIDI	
039 - Erythromycin	
040 - Roxitromycin	
041 - Azithromycin	
042 - Clarithromycin	
043 - drugi makrolidi	
CHLORAMPHENICOLI	
044 - Chloramphenicol	
LINKOZAMINI	
045 - Linkomycin	
046 - Clindamycin	
047 - drugi linkozamini	
FUSIDINSKA KISJELINA	
048 - Fusidinska kisjelina	

HINOLONI
049 – Ofloxacin
050 – Ciprofloxacin
051 – Nofloxacin
052 - drugi hinoloni
SULFONAMIDI I TRIMETHOPRIM
053 – Sulfonamidi
054 - Sulphametoxazol + trimethoprim
055 - drugi sulfonamidi
POLIMIKSINI
056 - Polymyxin B
057 - Polymyxin E
RIFAMICINI
058 - Rifampicin
DRUGI ANTIBIOTICI

* **BI - LOKALIZACIJA BOLNIČKE INFEKCIJE**

1. Infekcije operativnog mjesta
2. Infekcije mokraćnog sistema
3. Infekcije krvi
4. Pneumonija
5. Infekcije koštano-zglobnog sistema
6. Infekcije kardiovaskularnog sistema
7. Infekcije centralnog nervnog sistema
8. Infekcije oka, uha i nosa
9. Infekcije sistema za varenje
10. Infekcije sistema za disanje
11. Infekcije polnog sistema
12. Infekcije kože i mekih tkiva
13. Sistemske infekcije

(podnositelj prijave: zdravstvena ustanova / druga pravna lica koja pružaju usluge zdravstvene zaštite)

Mjesto _____ Opština _____ Crna Gora, Ulica i br. _____
Telefon: _____ Faks: _____ e-mail: _____ Broj pod kojim je zavedena prijava _____**PRIJAVA – ODJAVA OBOLJENJA/SMRTI OD TUBERKULOZE I REZISTENCIJE MYCOBACTERIUM TUBERCULOSIS**

(Prezime)	(ime jednog roditelja)	(ime)	JMBG				
_____	_____	_____	_____	☐	M	☐	Ž
(Mjesto rođenja)	(datum rođenja)	Telefon	Pol	_____	Državljanstvo	_____	
Bračno stanje _____	Adresa _____	(mjesto)	(Ulica i broj)	_____	(Opština)	_____	
Školska spremi _____	GDJE JE ZAPOSLEN ILI SE ŠKOLUJE _____	Posao koji obavlja _____	(za predškolsku djecu i naziv ustanove, za vojna lica broj VP)				

DIJAGNOZA _____ ŠIFRA MKB

KLASIFIKACIJA BOLESTI _____ Plućna _____ Vanplućna → Lokalizacija _____

BOLEST UTVRĐENA	BAKTERIOLOŠKI	mikroskopski kulturom PCR	KAVERNA
☐	☐	☐	DA
☐	PATOHISTOLOŠKI	☐	NE
☐	KLINIČKI	☐	
☐	OSTALO _____	☐	
☐	POST MORTEM	☐	

TIP BOLESNIKA	NOVOOBOLJELI	KONTAKT
☐	☐	☐
☐	RECIDIV	SPECIJALNO UGROŽENI
☐	NEUSPJEŠNO LIJEĆENJE	☐
☐	LIJEĆENJE POSLE PREKIDA	☐
☐	DOSELJEN	☐
☐	OSTALI _____	☐
	(navesti)	OSTALI

TRAJANJE SIMPTOMA DO POČETKA LIJEĆENJA _____ DATUM POČETKA LIJEĆENJA _____
(broj nedjelja)

RANIJE UTVRĐENA OBOLJENJA	godina obolijevanja	BCG IMUNIZACIJA	TESTIRAN NA HIV
DIJABETES	☐	da	☐ da
HIV	☐	☐ ne	☐ ne
ALKOHOLIZAM	☐		
DRUGO _____	☐		
(navesti)			

HOSPITALIZOVAN NE DA _____ Ustanova _____ Datum _____ broj dana hospitalizacije _____

ISHOD LIJEĆENJA: Datum BAKTERIOLOŠKA DIJAGNOSTIKA I REZISTENCIJA

- IZLJEĆENJE
- ZAVRŠENO LIJEĆENJE
- NEUSPJEŠNO LIJEĆENJE
- PREKINUTO LIJEĆENJE
- ODSELJEN U
- UMRO OD TB
- UMRLO OD DRUGE BOlesti
- LIJEĆENJE U TOKU
- DOT

Mjeseci	Datum	DMP*	K (Löw)**	R***
0				
2				
5				

REŽIM LIJEĆENJA inicijalna faza produžna faza

PATRONAŽNE POSJETE _____

KONTAKTI: ukupno
pregledano
oboljelo

Potpis i faksimil doktora medicine

Datum prijave _____ Datum odjave _____

MP _____

- * direktni mikroskopski preparat
- ** podloga po Levenštajnu
- *** rezistencija

TIP BOLESNIKA

Novooboljeli: bolesnik koji nikada nije liječen od tuberkuloze ili je uzimao AT ljekove kraće od četiri nedjelje.

Recidiv (ponovni slučaj tuberkuloze): bolesnik koji je ranije liječen od tuberkuloze i koga je ljekar posle kompletne kure AT ljekova proglašio izliječenim od ma kog oblika tuberkuloze ili je liječenje završeno, a koji ponovo ima pozitivan bakteriološki nalaz (ramaz ili kulturu).

Neuspješno liječenje: bolesnik kome je ramaz sputuma za vrijeme liječenja ostao ili ponovo postao pozitivan posle više od pet mjeseci liječenja.

Liječen posle prekida: bolesnik koji je prekinuo liječenje tokom dva ili više mjeseci, a zatim se ponovo javlja radi liječenja i ima pozitivan bakteriološki nalaz.

Premješten/doseljen : bolesnik koji je premješten iz drugog registra tuberkuloze da nastavi liječenje.

Ostali : u ostale su svrstani bolesnici koji se ne uklapaju u gore navedene kategorije. Ova grupa uključuje hronične slučajeve, odnosno bolesnike koji su bakteriološki pozitivni po završetku ponovnog režima liječenja.

ISHOD LIJEČENJA

Izliječen: bolesnik sa negativnim razmazom sputuma u poslednjem mjesecu liječenja i najmanje jedanput prije toga.

Završno liječenje: bolesnik kod koga je liječenje završeno (standardnim režimom), ali nema bakteriološkog dokaza tuberkuloze na početku i/ili u toku i na kraju liječenja, a definiše se radiografskim i kliničkim znacima izliječenja bolesti.

Neuspješno liječen: bolesnik koji je ostao ili ponovo postao sputum direktno pozitivan pet i više mjeseci od početka liječenja.

Prekinuto liječenje: bolesnik koji je prekinuo liječenje tokom dva i više uzastopnih mjeseci.

Odseljen: bolesnik koji je premješten u drugu AT jedinicu i za koga ishod liječenja nije poznat.

Umro: bolesnik koji je umro iz bilo kog razloga tokom liječenja TB

- umro zbog TB
- umro zbog druge bolesti.

NEDJELJNI IZVJEŠTAJ O KRETANJU ZARAZNIH BOLESTI - OPŠTINSKI
 za period od _____ do _____

Obrazac broj 13.1

Opština _____

Naziv bolesti	Broj oboljelih	Incidenca 1/100.000	Broj umrlih	Mortalitet 1/100.000	Letalitet %
Crijevne zarazne bolesti - ukupno					
Respiratorne zarazne bolesti - ukupno					
Parazitarne bolesti - ukupno					
Polno prenosive bolesti - ukupno					
Vektorske bolesti - ukupno					
Zoonoze - ukupno					
Ostale bolesti - ukupno					
Kliconoštvo - ukupno					
SVEGA					

MJESEČNI IZVJEŠTAJ O KRETANJU ZARAZNIH BOLESTI - OPŠTINSKI
 za period od _____ do _____

Obrazac broj 13.2

Opština _____

Naziv bolesti	Broj oboljelih	Incidencija 1/100.000	Broj umrlih	Mortalitet 1/100.000	Letalitet %
Crijevne zarazne bolesti - ukupno					
Respiratorne zarazne bolesti - ukupno					
Parazitarne bolesti - ukupno					
Polno prenosive bolesti - ukupno					
Vektorske bolesti - ukupno					
Zoonoze - ukupno					
Ostale bolesti - ukupno					
Kliconoštvo - ukupno					
UKUPNO					

NEDJELJNI IZVJEŠTAJ O KRETANJU ZARAZNIH BOLESTI ZA CRNU GORU

Obrazac broj 14.1

za period od _____ do _____

Naziv bolesti	Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovgrad	Gusinje	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Crijevne zarazne bolesti - ukupno												
Respiratorne zara-zne bolesti-ukupno												
Parazitarne bolesti – ukupno												
Polno prenosive bolesti – ukupno												
Vektorske bolesti – ukupno												
Zoonoze - ukupno												
Ostale bolesti - ukupno												
Kliconoštvo-ukupno												

Naziv bolesti	Nikšić	Petnjica	Plav	Pljevlja	Plužine	Podgorica	Rožaje	Šavnik	Tivat	Tuzi	Ulcinj	Žabljak	SVEGA
Crijevne zarazne bolesti - ukupno													
Respiratorne zarazne bolesti-ukupno													
Parazitarne bolesti – ukupno													
Polno prenosive bolesti – ukupno													
Vektorske bolesti – ukupno													
Zoonoze - ukupno													
Ostale bolesti - ukupno													
Kliconoštvo-ukupno													
UKUPNO													

MJESEČNI IZVJEŠTAJ O KRETANJU ZARAZNIH BOLESTI ZA CRNU GORU

Obrazac broj 14.2

za period od _____ do _____

Naziv bolesti	Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovgrad	Gusinje	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Crijevne zarazne bolesti - ukupno												
Respiratorne zarazne bolesti – ukupno												
Parazitarne bolesti – ukupno												
Polno prenosive bolesti – ukupno												
Vektorske bolesti – ukupno												
Zoonoze - ukupno												
Ostale bolesti - ukupno												
Kliconoštvo-ukupno												

Naziv bolesti	Nikšić	Petnjica	Plav	Pljevlja	Plužine	Podgorica	Rožaje	Šavnik	Tivat	Tuzi	Ulcinj	Žabljak	SVEGA
Crijevne zarazne bolesti - ukupno													
Respiratorne zarazne bolesti – ukupno													
Parazitarne bolesti – ukupno													
Polno prenosive bolesti – ukupno													
Vektorske bolesti – ukupno													
Zoonoze - ukupno													
Ostale bolesti - ukupno													
Kliconoštvo-ukupno													
UKUPNO													

Tabelarni prikaz obolijevanja od tuberkuloze

Grad	Pol	0 do 4	5 do 14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	64+	Nepoznato	Ukupno
Andrijevica	m										
	ž										
	ukupno										
Bar	m										
	ž										
	ukupno										
Berane	m										
	ž										
	ukupno										
Bijelo Polje	m										
	ž										
	ukupno										
Budva	m										
	ž										
	ukupno										
Cetinje	m										
	ž										
	ukupno										
Danilovgrad	m										
	ž										
	ukupno										
Gusinje	m										
	ž										
	ukupno										
Herceg Novi	m										
	ž										
	ukupno										
Kolašin	m										
	ž										
	ukupno										
Kotor	m										
	ž										
	ukupno										
Mojkovac	m										
	ž										
	ukupno										
Nikšić	m										
	ž										
	ukupno										
Petnjica	m										
	ž										
	ukupno										
Plav	m										
	ž										

Grad	Pol	0 do 4	5 do 14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	64+	Nepoznato	Ukupno
	ukupno										
Pljevlja	m										
	ž										
	ukupno										
Plužine	m										
	ž										
	ukupno										
Podgorica	m										
	ž										
	ukupno										
Rožaje	m										
	ž										
	ukupno										
Šavnik	m										
	ž										
	ukupno										
Tivat	m										
	ž										
	ukupno										
Tuzi	m										
	ž										
	ukupno										
Ulcinj	m										
	ž										
	ukupno										
Žabljak	m										
	ž										
	ukupno										
Stranci	m										
	ž										
	ukupno										
Crna Gora	m										
	ž										
	ukupno										

Obolijevanje od TB

GODINA	BROJ OBOLJELIH			INCIDENCIJA / 100 000
	PLUCNA TBC	VAN PLUCNA TBC	UKUPAN BROJ	

Obolijevanje od TB po mjesecima

Godina Mjesec		
Januar		
Februar		
Mart		
April		
Maj		
Jun		
Jul		
Avgust		
Septembar		
Oktobar		
Novembar		
Decembar		

Broj oboljelih od TB&HIV u godini _____

Crna Gora	Pol	0 do 4	5 do 14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	64+	Nepoznato	Ukupno
	m										
	ž										
	ukupno										

Na osnovu člana 3 stav 1 i člana 4 stav 4 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", broj 12/18), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

P R A V I L N I K
**O LISTI ZARAZNIH BOLESTI NAD KOJIMA SE SPROVODI EPIDEMIOLOŠKI NADZOR I PROTIV KOJIH SE PRIMJENJUJU
MJERE SPRJEČAVANJA I SUZBIJANJA ZARAZNIH BOLESTI I DEFINICIJAMA SLUČAJEVA ZARAZNIH BOLESTI***

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuje se Lista zaraznih bolesti nad kojima se sprovodi epidemiološki nadzor i protiv kojih se primjenjuju mjere sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti (u daljem tekstu: Lista zaraznih bolesti), kao i definicije slučajeva zaraznih bolesti nad kojima se sprovodi epidemiološki nadzor i infekcijama povezanim sa zdravstvenom zaštitom (u daljem tekstu: bolničke infekcije).

Član 2

Lista zaraznih bolesti data je u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Definicije slučajeva zaraznih bolesti nad kojima se sprovodi epidemiološki nadzor date su u Prilogu 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 3

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 011-90/2019
Podgorica, 29. marta 2019.godine

Ministar,
dr **Kenan Hrapović**, s.r.

U ovaj pravilnik prenesena je Odluka Komisije (EU) 2018/945 od 22. juna 2018.godine, o zaraznim bolestima i povezanim posebnim zdravstvenim pitanjima, koje je potrebno obuhvatiti epidemiološkim nadzorom i o relevantnim definicijama slučajeva*

Prilog 1

LISTA ZARAZNIH BOLESTI

A 00 kolera (Cholera)

A 00.0	kolera, uzročnik Vibrio cholerae 01, biotip cholerae (Cholera classica)
A 00.1	kolera, uzročnik Vibrio cholerae 01, biotip El Tor (Cholera El. Tor)
A 00.9	kolera, neoznačena (Cholera, non specificata)

A 01 trbušni tifus i paratifus (Febris typhica et febris paratyphica)

A 01.0	trbušni tifus (Typhus abdominalis)
A 01.1	paratifus A (Paratyphus A)
A 01.2	paratifus B (Paratyphus B)
A 01.3	paratifus C (Paratyphus C)
A 01.4	paratifus neoznačen (Paratyphus, non specificatum)

A 02 druge salmoneloze (Salmonelloses aliae)

A 02.0	zapaljenje tankog crijeva uzrokovoano salmonelama (Enteritis salmonellosa)
A 02.1	sepsa uzrokovanu salmonelama (Salmonellosis septica)
A 02.2	lokalizovana infekcija salmonelama (Infectio per salmonellam localisata)
A 02.9	salmonelozna infekcija, neoznačena (Infectio per salmonellam, non specificata)

A 03 šigeloze (Shigellosis)

A 03.0	dizenterija, uzročnik Shigella dysenteriae (Dysenteria bacillaris per Sh. dysenteriae)
A 03.1	dizenterija, uzročnik Shigella flexneri (Dysenteria bacillaris per Sh. flexneri)
A 03.2	dizenterija, uzročnik Shigella boydii (Dysenteria bacillaris per Sh. boydii)
A 03.3	dizenterija, uzročnik Shigella sonnei (Dysenteria bacillaris per Sh. sonnei)
A 03.9	dizenterija, neoznačena (Shigellosis, non specificata)

A 04 druge infekcije crijeva uzrokovane bakterijama (Infectiones intestinales bacteriales aliae)

A 04.0	infekcija crijeva, uzročnik EPEC (Infection intestinalis per E. coli enteropathogenem)
A 04.1	infekcija crijeva, uzročnik ETEC (Infection intestinalis per E. coli enterotoxigenem)
A 04.2	infekcija crijeva, uzročnik EIEC (Infection intestinalis per E. coli enteroinvasivam)
A 04.3	infekcija crijeva, uzročnik EHEC (Infection intestinalis per E. coli enterohaemorrhagicam)
A 04.4	druga infekcija crijeva, uzročnik Escherichia coli (Infection intestinalis per E. coli)
A 04.5	zapaljenje crijeva, uzročnik Campylobacter (Enteritis campylobacterialis)
A 04.6	zapaljenje tankog crijeva, uzročnik Yersinia enterocolitica (Enteritis yersiniosa enterocolitica)
A 04.7	zapaljenje crijeva, uzročnik Clostridium difficile (Enterocolitis per Clostridium difficile)
A 04.9	infekcija crijeva, uzrokovana bakterijama, neoznačena (Infectio intestinalis bacterialis, non specificata)

A 05 druga trovanja hranom uzrokovanu bakterijama (Intoxications alimentariae bacteriales aliae)

A 05.0	trovanje hranom uzrokovoano stafilokokom (Intoxication alimentaria staphylococcica)
A 05.1	trovanje hranom uzrokovoano sa Clostridium botulinum (Botulismus)
A 05.2	trovanje hranom, uzročnik Clostridium perfringens (Intoxicatio alimentaria per Clostridium perfringentem)
A 05.3	trovanje hranom, uzročnik Vibrio parahaemolytica (Intoxicatio per Vibronem parahaemolyticam)
A 05.4	trovanje hranom, uzročnik Bacillus cereus (Intoxicatio alimentaria per Bacillum cereum)
A 05.8	druga označena trovanja hranom uzrokovanu bakterijama (Intoxications alimentariae bacteriales aliae, specificatae)
A 05.9	trovanje hranom uzrokovanu bakterijama, neoznačeno (Intoxicatio alimentaria bacterialis, non specificata)

A 06 amebijaza, uzročnik patogena ameba (Amoebiasis)

A 06.9	amebijaza, neoznačena (Amoebiasis, non specificata)
--------	---

A 07.1 lamblijaza (Giardiasis), uzročnik Giardia Lamblia intestinalis (Lambliasis)**A 07.2 kriptosporidijaza, uzročnik Cryptosporidium (Cryptosporidiasis)****A 08 infekcije crijeva uzrokovane virusima**

A 08.0	Enteritis rotaviralis
--------	-----------------------

A 09 proliv i želudačno-crijevno zapaljenje, vjerovatno zaraznog porijekla (Diarrhoea et gastroenteritis, causa infectionis suspecta)**A 15-A 19 tuberkuloza (Tuberculosis)**

A 15.0-A 15.9	tuberkuloza organa za disanje potvrđena bakteriološki i histološki (Tuberculosis organorum respiratoriorum, per bacteriologiam et histologiam confirmata)
A 16.0-A 16.9	tuberkuloza organa za disanje, nepotvrđena bakteriološki i histološki (Tuberculosis organorum respiratoriorum, per bacteriologiam et histologiam non confirmata)
A 17.0-A 17.9	tuberkuloza nervnog sistema (Tuberculosis systematis nervosi)
A 18.0-A 18.9	tuberkuloza drugih organa (Tuberculosis organorum aliorum)
A 19.0-A 19.9	rasejana tuberkuloza (Tuberculosis miliaris)

A 20 kuga (Pestis)

A 20.9	kuga neoznačena (Pestis, non specificata)
--------	---

A 21 tularemija (Tularaemia)

A 21.9	tularemija, neoznačena (Tularaemia, non specificata)
--------	--

A 22 antraks (Anthrax)

A 22.0	antraks kože (Anthrax cutaneus)
A 22.1	antraks pluća (Anthrax pulmonalis)
A 22.2	antraks želuca i crijeva (Anthrax gastrointestinalis)
A 22.9	antraks, neoznačen (Anthrax, non specificatum)

A 23 bruceloza (Brucellosis)

A 23.9	bruceloza, neoznačena (Brucellosis, non specificata)
--------	--

A 27 leptospiroza (Leptospirosis)

A 27.9	leptospiroza, neoznačena (leptospirosis, non specificata)
--------	---

A 32 listerioza (Listeriosis)

A 32.9	listerioza, neoznačena (Listeriosis, non specificata)
--------	---

A 33 – A35 tetanus (Tetanus)

A 33	tetanus novorođenčeta (Tetanus neonati)
A 34	porodajni tetanus (Tetanus puerperalis)
A 35	drugi tetanus (Tetanus alias)

A 36 difterija (Diphtheria)**A 37 veliki kašalj (Pertussis)**

A 37.9	veliki kašalj, neoznačen (Pertussis, non specificata)
--------	---

A 38 šarlah (Scarlatina)

A 39 meningokokna bolest (Infectio meningococcica)

A39.0	zapaljenje moždanica uzrokovano meningokokom (Meningitis meningococcica)
A 39.1	sindrom Waterhouse-Friderichsen (Syndroma Waterhouse-Friderichsen)
A 39.2	akutna meningokokna sepsa (Sepsis meningococcica acuta)
A 39.9	infekcija uzrokovana meningokokom, neoznačena (Infectio meningococcica, non specificata)

A 40 - A 41 sepsa (Septicaemia)

A 40.9	sepsa uzrokovana streptokokom (Septicaemia streptococcica)
A 41.8	druga označena sepsa (Septicaemia alia, specificata)

A 48.1 legioneloza (Legionellosis)

A 50 - A 53 sifilis (Syphilis)

A 50.9	urođeni sifilis, neoznačen (Syphilis congenita, non specificata)
A 51.9	svježi sifilis, neoznačen (Syphilis recens, non specificata)
A 52.9	pozni sifilis, neoznačen (Syphilis tarda, non specificata)
A 53.9	drugi neoznačeni sifilis (Syphilis alia et non specificata)

A 54 infekcija gonokokom (Infectio gonococcica)

A 54.9	Infekcija gonokokom, neoznačena (Infectio gonococcica, non specificata)
--------	---

A 56 polna hlamidijaza (Infectiones sexuales chlamydiales)

A 56.8	Infekcija prenijeta polnim odnosom, uzrokovana hlamidijom (Infection chlamydialis modo sexuali transmissa)
--------	--

A 69.2 lajmska bolest (Morbus Lyme)

A 70 ornitoza, psitakoza (Ornithosis, psittacosis)

A 75 pjegavi tifus (Typhus exanthematosus per Rickettsiam prowazeki)

A 75.1 Brillova bolest (Morbus Brill)

A 78 kju-groznica (Q groznica) (Ferbis Q)

A 80 akutna dječja paraliza (Poliomylitis anterior acuta)

A 80.0	akutna dječja paraliza, posle vakcinacije (Poliomyelitis paralitica acuta, postvaccinalis)
A 80.1	akutna dječja paraliza, divlji importovani virus (Poliomyelitis paralitica acuta, virus importatum)
A 80.2	akutna dječja paraliza, domaći virus (Poliomyelitis paralitica acuta, virus autochtonum)
A 80.9	akutna dječja paraliza, neoznačena (Poliomyelitis acuta, non specificata)

A 81.0 Krojcfeld - Jakobova bolest (Morbus Creutzfeldt - Jakob)

A 82 bjesnilo (Rabies)

A 82.9	bjesnilo neoznačeno (Rabies, non specificata)
--------	---

A 84 krpeljski virusni encefalitis (Encephalitis viralis ixodibus)

A 84.9	zapaljenje mozga uzrokovano virusima koje prenose krpelji, neoznačeno (Encephalitis viralis ixodibus transmissa, non specificata)
--------	---

A 85 ostala zapaljenja mozga (encefalitis) uzrokovana virusima (Encephalitis viralis aliae)

A 87.0 enterovirusni meningitis (Meningitis enteroviralis)

A 90 Febris Dengue

A 91 Febris dengue haemorrhagica

A 92.0 Morbus viralis Chikungunya

A 92.3 Febris West Nile

A 92.4 Febris Rift Valley

A 93.1 druga groznica uzrokovana virusom koju prenose insekti - papatači groznica (Febris sand fly)

A 94 Febris viralis arthropodis transmissa, non specificata (ZIKA)

A 95.9 žuta groznica, neoznačena (Febris flava, non specificata)

A 96.2 lassa hemoragična groznica (Febris lassa)

A 98.0 Krimsko-Kongo hemoragijska groznica (Febris haemorrhagica Crim- Congo)

A 98.3 Marburška bolest (Marbus viralis Marburg)

A 98.4 bolest Ebola (Morbus viralis Ebola)

A 98.5 hemoragijska groznica sa bubrežnim sindromom (Febris haemorrhagica cum syndroma renali)

B 01 ovčje boginje - varičela (Varicella)

B 01.8	ovčje boginje sa drugim komplikacijama (Varicella cum complicationibus alii)
B 01.9	ovčje boginje bez komplikacija (Varicella sine complicationibus)

B 03 velike boginje – Variola vera**B 05 male boginje - morbili (Morbilli)**

B 05.8	male boginje sa drugim komplikacijama (Morbilli cum complicationibus alii)
B 05.9	male boginje bez komplikacija (Morbilli sine complicationibus)

B 06 crvenka - rubela (Rubella)

B 06.8	rubela sa drugim komplikacijama (Rubella cum complicationibus)
B 06.9	rubela bez komplikacija (Rubella sine complicationibus)

P 35.0 kongenitalna rubella (Syndroma rubellae congenitae)**B 15 akutni virusni hepatitis A (Hepatitis viroza A)**

B 15.9	akutno zapaljenje jetre bez hepatičke kome (Hepatitis A sine comate hepatico)
--------	---

B 16 akutni virusni hepatitis B (Hepatitis acuta B)

B 16.1	akutno zapaljenje jetre uzrokovano virusom B sa delta agensom (Hepatitis acuta B cum delta agente)
B 16.9	akutno zapaljenje jetre, uzrokovano virusom B bez delta agensa (Hepatitis acuta B sine delta agente)

B 17.1 akutni virusni hepatitis C (Hepatitis acuta C)**B 17.2 akutni virusni hepatitis E (Hepatitis acuta E)****B 18 hronični virusni hepatitis B, C (Hepatitis viralis chronica B, C)**

B 18.0	hronično zapaljenje jetre uzrokovano virusom B sa delta agensom (Hepatitis viralis chronica B cum delta agente)
B 18.1	hronično zapaljenje jetre uzrokovano virusom B bez delta agensa (Hepatitis viralis chronica B sine delta agente)
B 18.2	hronično zapaljenje jetre uzrokovano virusom C (Hepatitis viralis chronica C)

B 19 neodredeni virusni hepatitis (Hepatitis viralis, non specificata)

B 19.9	zapaljenje jetre uzrokovano virusima, neoznačeno (Hepatitis viralis, non specificata)
--------	---

B 20 – B 24 HIV bolest (Morbus HIV)

B 20	SIDA – bolest stečenog nedostatka imuniteta sa zaraznim bolestima i parazitarnim bolestima (Morbus HIV-morbus deficientiae immunitatis aquisitae cum morbis infectivis et parasitaris adjunctis)
B 21	SIDA sa zločudnim tumorima (Morbus HIV cum neoplasmatis malignis adjunctis)
B 22	SIDA sa drugim označenim bolestima (Morbus HIV cum morbis alis specificatis adjunctis)
B 23	SIDA sa drugim stanjima (Morbus HIV cum statibus adjunctis alii)
B 24	SIDA, neoznačena (Morbus HIV, non specificatus)

B 26 zauške (Parotitis)

B 26.0	zapaljenje sjemenika uzrokovano virusom zaušaka (Orchitis parotitica)
B 26.1	zapaljenje moždanica uzrokovano virusom zaušaka (Meningitis parotitica)
B 26.2	zapaljenje mozga uzrokovano virusom zaušaka (Encephalitis parotitica)
B 26.3	zapaljenje gušterića uzrokovano virusom zaušaka (Pancreatitis parotitica)
B 26.9	epidemijske zauške bez komplikacija (Parotitis epidemica sine complicatione)

B 27 infektivna mononukleoza (Mononucleosis (infectiva))

B 27.9	zarazna mononukleoza, neoznačena (Mononucleosis infectiva, non specificata)
--------	---

B 50 - B 54 malarija (Malaria)

B 50.9	tropska malarija, uzročnik Plasmodium falciparum (Malaria tropica)
B 51.9	trećednevna malarija, uzročnik Plasmodium vivax (Malaria tertiana)
B 52.9	četvorodnevna malarija, uzročnik Plasmodium malariae (Malaria quartana)
B 53.0	druga malarija, uzročnik Plasmodium ovale (Malaria ovale)
B 54	malarija, neoznačena (Malaria, non specificata)

B 55 lajšmanijaza (Leishmaniasis)

B 55.0	sistemska lajšmanijaza (Leishmaniasis visceralis)
B 55.1	lajšmanijaza kože (Leishmaniasis cutanea)
B 55.9	lajšmanijaza, neoznačena (Leishmaniasis, non specificata)

B 58 toksoplazmoza (Toxoplasmosis)

B 58.9	toksoplazmoza, neoznačena (Toxoplasmosis, non specificata)
--------	--

B 67 ehinokokoza (Echinococcosis)

B 67.0	ehinokokoza jetre (Echinococcosis hepatis)
B 67.1	ehinokokoza pluća (Echinococcosis pulmonis)
B 67.9	druga ehinokokoza, neoznačena (Echinococcosis alia non specificata)

B 75 trihinelzoa (Trichinellosis)**B 77 askarijaza (Ascariasis)****B 80 enterobijaza (Enterobiasis)****B 86 šuga (Scabies)****B 96.3 bolest čiji je uzročnik hemofilus influence – (Haemophilus influenzae ut causa morborum)****B 97 virusi kao uzročnici bolesti**

B97.4	Respiratori sincijalni virus kao uzročnik bolesti (Virus respiratorium syncytiale ut causa morborum)
B 97.7	Papiloma virusi kao uzročnik bolesti (Papiloma virus ut causa morborum – condylomatta accuminata)

G 00 bakterijski meningitis (Meningitis bacterialis)

G 00.0	zapaljenje moždanica, uzročnik Haemophilus influenzae (Meningitis haemophilosa)
G 00.1	zapaljenje moždanica, uzročnik pneumokok (Meningitis pneumococcica)
G 00.2	zapaljenje moždanica uzrokovano streptokokom (Meningitis streptococcica)
G 00.3	zapaljenje moždanica uzrokovano stafilokokom (Meningitis staphylococcisa)
G 00.8	Ostali bakterijski meningitisi (Meningitis bacterialis alia)
G 00.9	Meningitis bacterialis, non specificata

G 83.9 Syndroma paralytica, non specificata (AFP)**J 02.0, J 03.0 streptokokni faringitis i tonzilitis (Pharyngitis et tonsillitis streptococcica)**

J 02.0	zapaljenje ždrijela uzrokovano streptokokom (Pharyngitis et tonsillitis streptococcica)
J 03.0	zapaljenje krajnika uzrokovano streptokokom (Tonsillitis streptococcica)

J 10, J 11 grip (Influenza)

J 10	grip, identifikovani virus (Influenza, virus identificatum)
J 11	grip, neidentifikovani virus (Influenza, virus non identificatum)

J 12, J 13, J 14, J 15, J 84 zapaljenje pluća (Pneumonia viralis et bacterialis)

J 12	zapaljenje pluća uzrokovano virusima (Pneumonia viralis)
J 13	zapaljenje pluća, uzročnik Streptococcus pneumoniae (Pneumonia pneumococcica)
J 14	zapaljenje pluća, uzročnik Haemophilus influenzae (Pneumonia per Haemophilum influenzae)
J 15	zapaljenje pluća uzrokovano bakterijama (Pneumonia bacterialis)
J 84	druga zapaljenja potpornog tkiva pluća (Pneumoniae interstitiales aliae)

U 04 Teški akutni respiratorni sindrom (SARS)**B 34.2 Infectio Coronaviralis (MERS-CoV)****Z 22.0 izlučivanje uzročnika trbušnog tifusa i paratifusa****Z 22.1 izlučivanje uzročnika drugih salmonelzoza, šigeloza, jersinioza, Kampilobakterioza****Z 22.5 nosilaštvo antigena virusnog hpatitisa B - HBsAg****Z 22.9 nosilaštvo antitijela na virusni hepatit C - anti HCV****Z 21 nosilaštvo antitijela na HIV, anti-HIV****Z 22.8 nosilaštvo parazita uzročnika malarije**

Druge zarazne bolesti koje utvrđi Ministarstvo, u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije, Evropske komisije, Evropskog centra za prevenciju i kontrolu bolesti ili na prijedlog Instituta za javno zdravlje.

Bolničke infekcije:

- BJ: INFEKCIJE KOŠTANO-ZGLOBOGNOG SISTEMA (BONE AND JOINT INFECTION),
- BJ-BONE: Osteomijelitis (Osteomyelitis),
- BJ-JNT: Infekcije zglobova ili bursi (Joint or bursa),
- BJ-DISC: infekcija medupršljenskog prostora - prstena tj. diska (Disk space infection),

- BSI: INFEKCIJE SISTEMA KRVOTOKA (BLOODSTREAM INFECTION),
 - BSI:Laboratorijski potvrđena infekcija krvotoka (Laboratory-confirmed bloodstream infection),
- CNS: INFEKCIJE CENTRALNOG NERVNOG SISTEMA (CENTRAL NERVOUS SYSTEM INFECTION),
 - CNS-IC: Intrakranijalna infekcija (absces mozga, subduralna ili epiduralna infekcija, encefalitis) (Intracranial infection (brain abscess, subdural or epidural infection, encephalitis)),
 - CNS-MEN: Meningitis ili ventriculitis (Meningitis or ventriculitis),
 - CNS-SA: Spinalni absces bez meningitisa (Spinal abscess without meningitis),
- CRI: INFEKCIJE POVEZANE SA KORIŠĆENJEM KATETERA (CATHETER-RELATED INFECTION),
 - CRI1-CVC: Lokalne infekcije vezane za centralni vaskularni kateter - CVC (negativne hemokulture) (Local CVC - related infection (no positive blood culture)),
 - CRI1-PVC: Lokalne infekcije vezane za periferni vaskularni kateter - PVC (negativne hemokulture) (Local PVC - related infection (no positive blood culture)),
 - CRI2-CVC: Opšte infekcije vezane za CVC (negativne hemokulture) (General CVC – related infection (no positive blood culture)),
 - CRI2-PVC: Opšte infekcije vezane za PVC (negativne hemokulture) General PVC – related infection (no positive blood culture),
 - CRI3-CVC: Mikrobiološki potvrđena infekcija krvotoka povezana sa CVC (microbiologically confirmed CVC - related bloodstream infection),
 - CRI3-PVC: Mikrobiološki potvrđena infekcija krvotoka povezana sa PVC (microbiologically confirmed PVC - related bloodstream infection),
- CVS: INFEKCIJE KARDIOVASKULARNOG SISTEMA (CARDIOVASCULAR SYSTEM INFECTION),
 - CVS-VASC: Infekcija arterija ili vena (arteritis i phlebitis) (Arterial or venous infection),
 - CVS-ENDO: Endokarditis (Endocarditis),
 - CVS-CARD: Miokarditis ili perikarditis (Myocarditis or pericarditis),
 - CVS-MED: Mediastinitis (Mediastinitis),
- EENT: INFEKCIJE OKA, UHA, USTA, GRLA I NOSA (EENT: EYE, EAR, NOSE, THROAT, OR MOUTH INFECTION),
 - EENT-CONJ: Konjuktivitis (Conjunctivitis),
 - EENT-EYE: Infekcije oka i drugih elemenata oka, izuzev konjuktivitisa (Eye, other than conjunctivitis),
 - EENT-EAR: Infekcije uha i mastoidnih šupljina (Ear mastoid),
 - EENT-ORAL: Infekcije usne šupljine (usna duplja, jezik i gingive) (Oral cavity (mouth, tongue, or gums)),
 - EENT-SINU: Sinusitis (Sinusitis),
 - EENT-UR: Infekcije gornjih respiratornih puteva: faringitis, laringitis, epiglotitis (Upper respiratory tract, pharyngitis, laryngitis, epiglottitis),
- GI:INFEKCIJE GASTROINTESTINALNOG SISTEMA (GASTROINTESTINAL SYSTEM INFECTION),
 - GI-CDI: Infekcija sa Clostridium difficile (Clostridium difficile infection),
 - GI-GE: Gastroenteritis (isključujući infekciju sa CD) (Gastroenteritis (excl. CDI)),
 - GI-GIT: Infekcije gastrointestinalnog trakta (jednjak, želudac, tanko i debelo crijevo i rektum), isključujući gastroenteritis i apendicitis (Gastrointestinal tract (oesophagus, stomach, small and large bowel, and rectum) excluding gastroenteritis and appendicitis),
 - GI-HEP: Hepatitis (Hepatitis),
 - GI-IAB: Intraabdominalna infekcija neoznačene lokalizacije uključujući infekcije žučne kese, žučnih puteva, jetre (isključujući virusne hepatitise), slezine, pankreasa, peritoneuma, subdiaphragmalnih prostora i drugih intraabdominalnih tkiva nenabrojanih na drugom mjestu (Intraabdominal, not specified elsewhere including gallbladder, bile ducts, liver (excluding viral hepatitis), spleen, pancreas, peritoneum, subphrenic or subdiaphragmatic space, or other intraabdominal tissue or area not specified elsewhere),
- LRI: INFEKCIJE DONJIH RESPIRATORNIH PUTEVA ISKLJUČUJUĆI PNEUMONIJU (LOWER RESPIRATORY TRACT INFECTION, OTHER THAN PNEUMONIA),
 - LRI-BRON: Bronchitis, tracheobronchitis, bronchiolitis, tracheitis, bez znakova pneumonije (Bronchitis, tracheobronchitis, bronchiolitis, tracheitis, without evidence of pneumonia)
 - LRI-LUNG: Druge infekcije donjih respiratornih puteva (Other infections of the lower respiratory tract),
- NEO: SPECIFIČNE DEFINICIJE SLUČAJA ZA NEONATUSE (SPECIFIC NEONATAL CASE DEFINITIONS),
 - NEO-CSEP: Klinička sepsa - (Clinical Sepsis),
 - NEO-LCBI: Laboratorijski potvrđena infekcija krvotoka - sepsa (Laboratory-confirmed BSI)
 - NEO-CNSB: Laboratorijski potvrđena infekcija krvotoka (sepsa) sa koagulaza negativnim stafilokokama (Laboratory-confirmed BSI with coagulase-negative staphylococci (CNS)),
 - NEO-PNEU: Pneumonija,
 - NEO-NEC: Nekrotizirajući enterokolitis (Necrotising enterocolitis),
 - PN: PNEUMONIJA (PNEUMONIA): Pneumonija povezana za plasiranjem endotrhealnog tubusa - Intubation-associated pneumonia (IAP)
- REPR: INFEKCIJE REPRODUKTIVNOG SISTEMA (REPRODUCTIVE TRACT INFECTION),
 - REPR-EPIS: Inficirana epiziotomija (Episiotomy),
 - REPR-VCUF: Infekcija vaginalnog prostora (Vaginal cuff),
 - REPR-OREP: Ostale infekcije muškog ili ženskog reproduktivnog trakta (epididymis, orchitis, prostatitis, vaginitis, adnexitis, ili infekcije drugih dubokih tkiva karlice, isključujući endometritis ili infekcije vaginalnog prostora) (Other infections of the male or female reproductive tract (epididymis, testes, prostate, vagina, ovaries, uterus, or other deep pelvic tissues, excluding endometritis or vaginal cuff infections)),
- SSI: INFEKCIJA HIRURŠKE RANE (SURGICAL SITE INFECTION),
 - Površna infekcija incizije (SSI-S)
 - Infekcija duboke incizione rane (SSI-D)
 - Infekcija organa i tjelesnih šupljina (SSI-O) Organ/Space infection
- SST: INFEKCIJE KOŽE I MEKİH TKIVA (SKIN AND SOFT TISSUE INFECTION)

- SST-SKIN: Infekcija kože (Skin infection)
 - SST-ST: Infekcije mekih tkiva (nekrotizirajući fasciitis, infektivna gangrena, nekrotizirajući celulitis, infektivni miozitis, limfadenitis, ili limfangitis) (Soft tissue (necrotising fasciitis, infectious gangrene, necrotising cellulitis, infectious myositis, lymphadenitis, or lymphangitis)).
 - SST-DECU: Infekcija dekubitalne ulceracije, uključujući površnu i duboku infekciju (Decubitus ulcer, including both superficial and deep infections),
 - SST-BURN: Inficirana opekom (SST-BURN: Burn),
 - SST-BRST: Absces dojke ili mastitis (Breast abscess or mastitis),
 - SYS: SISTEMSKE INFEKCIJE (SYSTEMIC INFECTION),
 - SYS-DI: Diseminovana infekcija (Disseminated infection),
 - SYS-CSEP: Klinička sepsa kod djece i odraslih (Clinical sepsis in adults and children)
 - UTI: INFEKCIJE URINARNOG TRAKTA (URINARY TRACT INFECTION),
 - UTI-A: Mikrobiološki potvrđena simptomatska infekcija urinarnog trakta (microbiologically confirmed symptomatic UTI),
 - UTI-B: Mikrobiološki nepotvrđena simptomatska infekcija urinarnog trakta (not microbiologically confirmed symptomatic UTI)
- OPŠTA DEFINICIJA ANTIMIKROBNE REZISTENCIJE - GENERIC CASE DEFINITION OF ANTIMICROBIAL RESISTANCE (GENERIC CASE DEFINITION OF ANTIMICROBIAL RESISTANCE)
- Klinički osjetljiv (S) – Clinically Susceptible (S);
 Klinički intermedijarno (umjereno) osjetljiv (I) - Clinically Intermediate (I);
 Klinički rezistentan (R) - Clinically Resistant (R);

Prilog 2

DEFINICIJE SLUČAJEVA ZARAZNIH BOLESTI

1. OBJAŠNJENJE TERMINA KOJI SE KORISTE U DEFINICIJAMA I KLASIFIKACIJI SLUČAJEVA

KLINIČKI KRITERIJUMI

Klinički kriterijumi obuhvataju uobičajene i relevantne znake i simptome bolesti koji individualno ili u kombinaciji upućuju na jasnu ili indikativnu kliničku sliku bolesti. Oni služe kao opšti koncept bolesti i ne moraju da obuhvataju sva obilježja potrebna za individualne kliničke dijagnoze.

LABORATORIJSKI KRITERIJUMI

Laboratorijske kriterijume čini popis laboratorijskih metoda koje se upotrebljavaju za potvrdu određene bolesti. Za potvrdu je obično dovoljan samo jedan od navedenih testova. Ako je za laboratorijsku potvrdu potrebna kombinacija metoda, to je posebno navedeno. Tip uzoraka koje treba prikupiti za laboratorijske testove navodi se samo ako se odredeni uzorci smatraju relevantnim za potvrdu dijagnoze. Za neke dogovorene izuzetne slučajeve uključeni su laboratorijski kriterijumi za vjerovatne slučajeve. Ti laboratorijski kriterijumi se sastoje od popisa laboratorijskih metoda koje se mogu upotrijebiti kao pomoć kod dijagnostikovanja slučaja, ali nisu potvrđne.

EPIDEMIOLOŠKI KRITERIJUMI

Epidemiološki kriterijumi su zadovoljeni kada može da se uspostaviti epidemiološka veza.

Epidemiološka veza tokom razdoblja inkubacije definisana je kao jedna od sljedećih šest situacija:

- prenos sa čovjeka na čovjeka: činjenica da je jedno lice bilo u kontaktu sa drugim licem kod kojeg je bolest laboratorijski potvrđena, i to na način koji omogućava prenos infekcije;
- prenos sa životinje na čovjeka: činjenica da je lice bilo u kontaktu sa životinjom kod koje je infekcija/kolonizacija laboratorijski potvrđena, i to na način koji omogućava prenos infekcije;
- izloženost zajedničkom izvoru: činjenica da je jedno lice bilo izloženo istom zajedničkom izvoru ili sredstvu prenosa infekcije kao i drugo lice, kod koga je bolest potvrđena;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće: činjenica da je lice konzumiralo hranu ili vodu za piće za koje je laboratorijski potvrđeno da su kontaminirane ili da je konzumiralo potencijalno kontaminirane proizvode dobijene od životinje kod koje je laboratorijski potvrđena infekcija/kolonizacija;
- izloženost u životnoj sredini: činjenica da se lice kupalo u kontaminiranoj vodi ili da je bilo u kontaktu sa nekim izvorom u životnoj sredini za koju je laboratorijski potvrđeno da su kontaminirani;
- izloženost u laboratoriju: činjenica da je lice radilo u laboratoriju u kojoj postoji mogućnost izloženosti.

Lice se može smatrati epidemiološki povezano sa potvrđenim slučajem ako je najmanje jedan slučaj u lancu prenosa laboratorijski potvrđen. U slučaju epidemije fekooralnih infekcija ili infekcija koje se prenose vazduhom, nije neophodno utvrditi lanac prenosa da bi se smatralo da je slučaj epidemiološki povezan.

Prenos se može dogoditi na jedan ili više sljedećih načina:

- vazduhom: prenosom aerosola sa zaraženog lica na mukozne membrane tokom kašljanja, pljuvanja, pjevanja ili govora, ili kada druga lica udišu mikrobne aerosole raspršene u vazduhu;
- kontaktom: direktni kontakt sa zaraženim licem (fekooralno, kapljично, preko kože ili polnim kontaktom) ili sa zaraženom životinjom (npr. ugriz, dodir) odnosno indirektnim kontaktom preko zaraženih materijala ili predmeta (zaraženi predmeti, tjelesne tečnosti, krv);
- vertikalno: sa majke na dijete, često intrauterino ili kao rezultat slučajne razmjene tjelesnih tečnosti tokom perinatalnog perioda;
- vektorski: indirektni prenos preko zaraženih komaraca, krpelja, grinja, muva i drugih insekata koji ujednom prenose bolesti na ljude;
- hranom ili vodom: konzumiranjem potencijalno kontaminirane hrane ili vode za piće.

KLASIFIKACIJA SLUČAJEVA

Slučajevi se klasifikuju kao „moguć”, „vjerovatn” i „potvrđen”.

Periodi inkubacije bolesti navode se u dodatnim informacijama radi lakše procjene epidemiološke veze.

A. MOGUĆ SLUČAJ

Moguć slučaj je slučaj klasifikovan kao moguć za potrebe prijavljivanja. Najčešće je to slučaj koji zadovoljava kliničke kriterijume kako su opisani u definiciji slučaja, bez epidemioloških ili laboratorijskih dokaza o predmetnoj bolesti. Moguć slučaj po definiciji ima visoku osjetljivost i nisku specifičnost. Omogućava otkrivanje većine slučajeva, ali u toj se kategoriji nadu i neki lažno pozitivni slučajevi.

B. VJEROVATN SLUČAJ

Vjerovatan slučaj je slučaj klasifikovan kao vjerovatan za potrebe prijavljivanja. Najčešće je to slučaj sa kliničkim kriterijumima i epidemiološkom vezom kako je opisano u definiciji slučaja. Laboratorijski testovi za vjerovatne slučajeve navedeni su samo za neke bolesti.

C. POTVRĐEN SLUČAJ

Potvrđen slučaj je slučaj klasifikovan kao potvrđen za potrebe prijavljivanja. Potvrđeni su slučajevi laboratorijski potvrđeni i mogu ili ne moraju ispunjavati kliničke kriterijume kako su opisani u definiciji slučaja. Potvrđen slučaj po definiciji ima visoku specifičnost i manju osjetljivost, stoga će većina prikupljenih slučajeva biti stvarni slučajevi, iako će neki ipak promaći detekciju.

U kliničkim kriterijumima za neke bolesti ne navodi se činjenica da su mnogi akutni slučajevi asimptomatski (npr. hepatitis A, B i C, kampilobakterioza, salmonelzoza), ali ti slučajevi ipak mogu biti važni iz perspektive javnog zdravlja na nacionalnom nivou.

Potvrđeni slučajevi razvrstavaju se u tri podkategorije navedene u nastavku. Tokom analize podataka na osnovu varijabli prikupljenih u okviru informacija o slučaju, slučajevi se razvrstavaju u jednu od tih podkategorija.

LABORATORIJSKI POTVRĐEN SLUČAJ SA KLINIČKIM KRITERIJUMIMA

Slučaj ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja i kliničke kriterijume navedene u definiciji slučaja.

LABORATORIJSKI POTVRĐEN SLUČAJ SA NEPOZNATIM KLINIČKIM KRITERIJUMIMA

Slučaj ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja, ali nijesu dostupne informacije o kliničkim kriterijumima (npr. samo laboratorijski izvještaj).

LABORATORIJSKI POTVRĐEN SLUČAJ BEZ KLINIČKIH KRITERIJUMA

Slučaj ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja, ali ne ispunjava kliničke kriterijume iz definicije slučaja ili je asimptomatski.

Napomena: Za odredene bolesti koje se nadziru, npr. za Creutzfeldt-Jakobovu bolest (CJD), infekcije povezane sa zdravstvenom njegom i antimikrobnom rezistencijom, struktura definicija slučajeva ne odgovara tipičnoj strukturi definicije slučaja.

2. LISTA SKRAĆENICA

1. AFP: akutna flakcidna paraliza
2. AIDS: sindrom stečene imunodeficiencije
3. AMR: antimikrobna rezistencija
4. Anti-HBc: antitijela na antigen jezgra virusa hepatitisa B
5. Anti-HCV: specifična antitijela na virus hepatitisa C
6. ARI: akutna respiratorna infekcija
7. BAL: bronhoalveolarno ispiranje (lavaža)
8. BCG: Bacille de Calmette et Guérin
9. BJ: infekcija kostiju i zglobova
10. BJ-BONE: osteomijelitis
11. BJ-DISC: infekcija prostora vertebralnog diska
12. BJ-JNT: infekcija zgloba ili burze
13. BoNT: neurotoksin botulizma
14. BSI: infekcija krvotoka
15. C-CVC: infekcija povezana s kateterom – centralni venski kateter
16. CDAD: proliv povezan s bakterijom *Clostridium difficile*
17. CFU: jedinice koje stvaraju kolonije
18. CJD: Creutzfeldt-Jakobova bolest
19. CMV: citomegalovirus
20. CNRL: mreža referentnih laboratorija Evropske unije za grip kod ljudi
21. CNS: centralni nervni sistem
22. CNS-IC: infekcija centralnog nervnog sistema – intrakranijalna infekcija
23. CNS-MEN: infekcija centralnog nervnog sistema – meningitis ili ventrikulitis
24. CNS-SA: infekcija centralnog nervnog sistema – spinalni apses bez meningitisa
25. C-PVC: infekcija povezana s kateterom – periferni venski kateter
26. CRI: infekcija povezana s kateterom
27. CRS: kongenitalni rubela sindrom
28. CRT: vrijeme kapilarnog punjenja
29. CSF: cerebrospinalna tečnost
30. snimanje CT-om: snimanje kompjuterizovanom tomografijom
31. CVS: infekcija kardiovaskularnog sistema
32. CVS-CARD: infekcija kardiovaskularnog sistema – miokarditis ili perikarditis
33. CVS-ENDO: infekcija kardiovaskularnog sistema – endokarditis
34. CVS-MED: infekcija kardiovaskularnog sistema – medijastinitis
35. CVS-VASC: infekcija kardiovaskularnog sistema – arterijska ili venska infekcija
36. DFA: direktna fluorescentna antitijela
37. DFA-TP: test direktnim fluorescentnim antitijelima na bakteriju *Treponema pallidum*
38. DNA: dezoksiribonukleinska kiselina
39. DPA: distalni zaštićeni aspirat
40. EARS-Net: Evropska mreža za nadzor antimikrobne rezistencije
41. ECDC: Evropski centar za kontrolu i prevenciju bolesti
42. ECOFFs: epidemiološke granične vrijednosti
43. EEG: elektroenzefalografija
44. EENT: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta

45. EENT-CONJ: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta – konjunktivitis
 46. EENT-EAR: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta – uho i mastoid
 47. EENT-EYE: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta – oko, osim konjunktivitisa
 48. EENT-ORAL: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta – usna šupljina (usta, jezik ili desni)
 49. EENT-SINU: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta – sinusitis
 50. EENT-UR: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta – gornji disajni putevi, faringitis, laringitis, epiglotitis
 51. EFNS: Evropska federacija neuroloških udruženja
 52. EIA: imunološko određivanje enzimima
 53. ELISA: imunoenzimski test (eng. enzyme-linked immunosorbent assay)
 54. EM: elektronska mikroskopija
 55. EUCAST: Evropski odbor za testiranje osjetljivosti na antimikrobnja sredstva
 56. FAMA: test fluorescentnih antitijela na antigen membrane
 57. FTA-abs: apsorpkcija fluorescentnih treponemskih antitijela
 58. FUO: visoka temperatura nepoznatog porijekla
 59. GI: infekcija digestivnog sistema
 60. GI-CDI: infekcija digestivnog sistema – infekcija bakterijom *Clostridium difficile*
 61. GI-GE: infekcija digestivnog sistema – gastroenteritis (osim infekcije bakterijom *Clostridium difficile*)
 62. GI-GIT: infekcija digestivnog sistema – digestivni trakt (jednjak, želudac, tanko i debelo crijevo, te rektum) osim gastroenteritisa i apendicitisa
 63. GI-HEP: infekcija digestivnog sistema – hepatitis
 64. GI-IAB: infekcija digestivnog sistema – trbušna šupljina, neka druga lokacija uključujući žučnu kesu, žučni putevi, jetru (osim virusnog hepatitisa), slezenu, gušteraču, trbušnu maramicu, subfrenični ili subdijafragmalni prostor, odnosno druga tkiva ili područja trbušne šupljine, neka druga lokacija
 65. HAI: bolničke infekcije
 66. HBeAg: antigen e hepatitisa B
 67. HBsAg: površinski antigen hepatitisa B
 68. HBV-DNA: dezoksinukleinska kiselina hepatitisa B
 69. HCV-core: antigen jezgra virusa hepatitisa C
 70. HCV-RNA: ribonukleinska kiselina virusa hepatitisa C
 71. HIV: virus humane imunodeficiencije
 72. HUS: hemolitički uremijski sindrom
 73. IAP: upala pluća povezana s intubacijom
 74. IFA: indirektna fluorescentna antitijela
 75. IgG: imunoglobulin G
 76. IgM: imunoglobulin M
 77. ILI: bolesti slične gripu
 78. LGV: limfogranulom (venereum)
 79. LPS: lipopolisaharidi
 80. LRI: infekcija donjih disajnih puteva, osim upale pluća
 81. LRI-BRON: infekcija donjih disajnih puteva – bronhitis, traheobronhitis, bronhiolitis, traheitis, bez dokaza upale pluća.
 82. TBE: encefalitis koji prenose krpelji

3. DEFINICIJE SLUČAJEVA

3. 1. ANTRAKS

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima najmanje jedan od sljedećih kliničkih oblika:

Kutani (kožni) antraks

Najmanje jedan od sljedeća dva simptoma:

- lezija kože u obliku papule ili vezikule;
- udubljena crna krusta okružena edemom.

Gastrointestinalni antraks

- visoka temperatura ili febrilno stanje

I najmanje jedan od sljedeća dva simptoma:

- snažna bol u abdomenu;
- proliv.

Inhalacioni antraks

- visoka temperatura ili febrilno stanje

I najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma (simptoma):

- akutni respiratori distres sindrom;
- radiološki dokaz o proširenju mediastinuma.

Meningealni/meningoencefalitični antraks

- visoka temperatura

I najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:

- konvulzije;
- gubitak svijesti;
- meningealni znaci.

Antraksna sepsa

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija bakterije *Bacillus anthracis* iz kliničkog uzorka
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Bacillus anthracis* u kliničkom uzorku

Pozitivan briš nosa bez kliničkih simptoma ne doprinosi potvrdi dijagnoze slučaja.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće tri epidemiološke veze:

- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi smatraju se za potrebe prijavljivanja potvrdenim slučajevima.

3.2. BOTULIZAM

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima najmanje jedan od sljedećih kliničkih oblika:

Botulizam prenesen hranom (alimentarni botulizam) i botulizam nakon povrede

Najmanje jedan od sljedeća dva simptoma:

- bilateralno oštećenje kranijalnih nerava (npr. diplopija, nejasan vid, disfagija, bulbarna slabost);
- periferna simetrična paraliza.

Botulizam odojčeta

Svako odojče sa barem jednim od sljedećih šest simptoma:

- opstipacija;
- letargija;
- otežano sisanje ili hranjenje;
- ptoza;
- disfagija;
- opšta mišićna slabost.

Oblik botulizma koji se obično javlja kod odojčadi (starosti < 12 mjeseci) može da zahvati i djecu stariju od 12 mjeseci života i povremeno odrasle, koji imaju promijenjenu anatomsku strukturu i mikrofloru digestivnog sistema.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija klostridija koje proizvode BoNT (npr. *Clostridium botulinum*, *C. baratii*, *C. butyricum*) za botulizam novorođenčadi (stolica) i botulizam nakon povrede (povreda);
- detekcija neurotoksina botulizma u kliničkom uzorku;
- detekcija genetskog koda neurotoksina botulizma u kliničkom uzorku.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće dvije epidemiološke veze:

- izloženost zajedničkom izvoru (npr. hrana, razmjena igala ili sličnog pribora);
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

3.3. BRUCELOZA

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima visoku temperaturu

I najmanje jedan od sljedećih sedam simptoma:

- znojenje (obilno, neugodnog mirisa, posebno noću);
- drhtavica;
- artralgija;
- slabost;
- depresija;
- glavobolja;
- anoreksija.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija ljudskih patogenih bakterija *Brucella* spp. iz kliničkog uzorka;
- odgovor specifičnih antitijela na ljudske patogene bakterije *Brucella* (standardni test aglutinacije, fiksacija komplementa, ELISA);
- detekcija nukleinske kiseline ljudskih patogenih bakterija *Brucella* spp. u kliničkom uzorku.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedećih pet epidemioloških veza:

- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost proizvodima dobijenim od kontaminiranih životinja (mljeko ili mlječni proizvodi);
- prenos sa životinje na čovjeka (kontaminirane izlučevine ili organi; npr. vaginalni iscjadak, placenta);
- izloženost zajedničkom izvoru;
- izloženost u laboratoriji.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koja ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi smatraju se za potrebe prijavljivanja potvrđenim slučajevima.

3.4. ENTERITIS UZROKOVAN BAKTERIJOM RODA CAMPYLOBACTER

Klinički kriterijumi

Svako lice s najmanje jednim od sljedeća tri simptoma:

- proliv;
- bol u abdomenu;
- visoka temperatura.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija ljudskih patogenih bakterija *Campylobacter* spp. iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Campylobacter* spp. u kliničkom uzorku.

Napomena: Testiranje osjetljivosti na antimikrobna sredstva za bakteriju *Campylobacter* spp. treba da se sproveđe na reprezentativnom podskupu izolata.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedećih pet epidemioloških veza:

- prenos sa životinje na čovjeka;
- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost u životnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koja ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi smatraju se za potrebe prijavljivanja potvrđenim slučajevima.

Antimikrobna rezistencija

O rezultatima testiranja osjetljivosti na antimikrobna sredstva obavještava se u skladu sa metodama i kriterijumima koja su dogovorili ECDC i države članice kako je navedeno u protokolu EU-a za uskladeno praćenje antimikrobne rezistencije u ljudskim izolatima bakterija *Salmonella* i *Campylobacter*.⁽¹⁾

3.5. BOLEST VIRUSA CHIKUNGUNYA

Klinički kriterijumi⁽²⁾

-visoka temperatura.

Laboratorijski kriterijumi⁽³⁾

A. Vjerovatan slučaj:

- detekcija antitijela IgM specifičnih za virus *chikungunya* u jednom uzorku seruma.

B. Potvrđen slučaj: Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija virusa *chikungunya* iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline virusa *chikungunya* u kliničkom uzorku;
- detekcija antitijela IgM specifičnih za virus *chikungunya* u jednom uzorku seruma i potvrda testom neutralizacije;
- serokonverzija ili četvorostruki porast titra antitijela specifičnih za virus *chikungunya* u uparenim uzorcima seruma.

Epidemiološki kriterijumi

Putovanje na područje na kojem je zabilježen aktivan prenos virusa *chikungunya* u periodu od 15 dana prije nastupanja simptoma ili boravak na tom području u tom period.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i epidemiološke kriterijume i laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrđen slučaj

Napomena: Serološki rezultati se tumače prema prethodnoj izloženosti drugim infekcijama uzrokovanim flavivirusom i prema statusu vakcinisanja protiv flavivirusa. Potvrđeni slučajevi u takvim situacijama treba da se ocjenjuju analizom neutralizacije seruma ili drugim odgovarajućim analizama.

⁽¹⁾ Protokoli EU-a, uključujući buduća ažuriranja, dostupni su na web-mjestu ECDC-a: <https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/eu- protocol-harmonised-monitoring-antimicrobial-resistance-human-salmonella-and-0>.

⁽²⁾ Kliničke kriterijume treba tumačiti uzimajući u obzir postojanje alternativne dijagnoze kojom se bolest može u potpunosti objasniti.

⁽³⁾ Serološke rezultate treba tumačiti prema prethodnoj izloženosti drugim infekcijama uzrokovanim alfavirusom.

3.6. INFKECIJA HLAMIDIJOM, UKLJUČUJUĆI HLAMIDIJSKI LIMFOGRANULOM VENEREUM (LGV)

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima najmanje jedan od sljedećih kliničkih oblika:

Infekcija hlamidijom koja nije LGV

Najmanje jedan od sljedećih šest simptoma:

- uretritis;
- epididimitis;
- akutni salpingitis;
- akutni endometritis;
- cervicitis;
- proktitis.

Kod novorođenčadi najmanje jedan od sljedeća dva simptoma:

- konjunktivitis;
- upala pluća.

LGV

Najmanje jedan od sljedećih pet simptoma:

- uretritis;
- genitalna ulceracija;
- ingvinalna limfadenopatija;
- cervicitis;
- proktitis.

Laboratorijski kriterijumi

Hlamidijska infekcija koja nije LGV

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Chlamydia trachomatis* iz uzorka anogenitalnog trakta ili iz konjunktive;
- dokaz bakterije *Chlamydia trachomatis* u kliničkom uzorku testom DFA;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Chlamydia trachomatis* u kliničkom uzorku.

LGV

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija bakterije *Chlamydia trachomatis* iz uzorka anogenitalnog trakta ili iz konjunktive;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Chlamydia trachomatis* u kliničkom uzorku

I

- identifikacija serovara (genovara) L1, L2 ili L3.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenosom sa čovjeka na čovjeka (polni kontakt ili vertikalni prenos).

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume

3.7. KOLERA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća dva simptoma:

- proliv;
- povraćanje.

Laboratorijski kriterijumi

- izolacija bakterije *Vibrio cholerae* iz kliničkog uzorka
- I
- dokaz antigena O1 ili O139 u izolatu
- I
- dokaz enterotoksina kolere ili gena za enterotoksin kolere u izolatu.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće četiri epidemiološke veze:

- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost u životnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koja ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi treba da se za potrebe prijavljivanja smatraju potvrđenim slučajevima.

3.8. CREUTZFELDT-JAKOBOVA BOLEST (CJD)

Preduslovi

- svako lice sa progresivnim neuropsihijatrijskim poremećajem s trajanjem bolesti od najmanje 6 mjeseci;
- rutinske pretrage ne upućuju na neku drugu moguću dijagnozu;
- nema podataka o izloženosti preparatima humanih hormona hipofize ili o transplantatu humane *dure mater*;
- nema dokaza za genetski (ili nasljedni) oblik prenosne spongiformne encefalopatije.

Klinički kriterijumi

Svako lice sa *najmanje četiri* od sljedećih pet simptoma:

- rani psihijatrijski simptomi ⁽¹⁾;
- postojani simptomi bola ⁽²⁾;
- ataksija;
- mioklonus ili korea ili distonija;
- demencija.

Dijagnostički kriterijumi

Dijagnostički kriterijumi za potvrdu slučaja:

- neuropatološka potvrda: spongiformne promjene i opsežni depoziti prionskog proteina s floridnim plakovima u velikom i malom mozgu

Dijagnostički kriterijumi za vjerovatan ili moguć slučaj:

- EEG ne pokazuje tipičan izgled ⁽³⁾ sporadičnog CJD-a ⁽³⁾ u ranoj fazi bolesti;
- visok bilateralni pulvinarni signal na MR-u (magnetskoj rezonanciji) mozga;
- pozitivna biopsija tonsila ⁽⁴⁾.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenosom sa čovjeka na čovjeka (npr. transfuzija krvi)

Klasifikacija slučajeva

A. Moguć slučaj:

Svako lice koje ispunjava preduslove

I

koje ispunjava laboratorijske kriterijume

I

negativan EEG na sporadični CJD ⁽¹⁾

B. Vjerovatan slučaj:

Svako lice koje ispunjava preduslove

I

- koje ispunjava laboratorijske kriterijume

I

- negativan EEG na sporadični CJD ⁽¹⁾

I

- pozitivan nalaz MR-a mozga

ILI

Svako lice koje ispunjava preduslove

I

- pozitivna biopsija tonsila

C. Potvrđen slučaj:

Svako lice koje ispunjava preduslove

I

koje ispunjava dijagnostičke kriterijume za potvrdu slučaja

3.9. KRIPTOSPORIDIOZA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća dva simptoma:

- proliv;
- bol u abdomenu.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- dokaz oocista kryptosporidija u stolicu;
- dokaz kryptosporidija u uzorcima crijevne tečnosti ili biopsije tankog crijeva;
- detekcija nukleinske kiseline kryptosporidija u stolicu;
- detekcija antigena kryptosporidija u stolicu.

⁽¹⁾Depresija, osjećaj tjeskobe, apatija, halucinacije.

⁽²⁾Obuhvata i pravu bol i ili disesteziju.

⁽³⁾Tipičan izgled EEG-a u sporadičnom CJD-u sastoji se od generalizovanih periodičnih kompleksa s intervalom, otplike, jedan u sekundi. To se ponekad može vidjeti u kasnijim fazama vCJD-a.

⁽⁴⁾Biopsiju tonsila ne preporučuje se rutinski raditi ni u slučajevima s nalazom EEG-a tipičnim za sporadični CJD, ali može biti korisna u sumnjivim slučajevima u kojima su kliničke forme kompatibilne s vCJD-om i kad MR ne pokazuje visoki pulvinarni signal.

⁽¹⁾Tipičan izgled EEG-a u sporadičnom CJD-u sastoji se od generalizovanih periodičnih kompleksa s intervalom, otplike, jedan u sekundi. To se ponekad može vidjeti u kasnijim fazama vCJD-a.

Epidemiološki kriterijumi

Jedna od sljedećih pet epidemioloških veza:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost u životnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi smatraju se za potrebe prijavljivanja potvrđenim slučajevima.

3.10. DENGA GROZNICA

Klinički kriterijumi⁽¹⁾

- visoka temperatura

Laboratorijski kriterijumi⁽²⁾

- A. Vjerovatan slučaj: Detekcija antitijela IgM specifičnih za deng groznici u jednom uzorku seruma
- B. Potvrđen slučaj

Najmanje jedan od sljedećih pet kriterijuma:

- izolacija virusa denga groznice iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline virusa denga groznice u kliničkom uzorku;
- detekcija antigena virusa denga groznice u kliničkom uzorku;
- detekcija antitijela IgM specifičnih za deng groznici u jednom uzorku seruma i potvrda neutralizacijom;
- serokonverzija ili četvorostruki porast titra antitijela specifičnih za deng groznici u uparenim uzorcima seruma.

Epidemiološki kriterijumi

Putovanje na područje na kojem je zabilježen aktivan prenos deng groznice u periodu od 15 dana prije nastupanja simptoma ili boravak na tom području u tom period.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i epidemiološke kriterijume i laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrđen slučaj

3.11. DIFTERIJA

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima najmanje jedan od sljedećih kliničkih oblika:

Klasična respiratorna difterija:

Bolest gornjeg disajnog sistema s laringitisom ili nazofaringitisom ili tonsilitisom

I

Adherentna membrana/pseudomembrana

Blaga respiratorna difterija:

Bolest gornjeg disajnog sistema s laringitisom ili nazofaringitisom ili tonsilitisom

BEZ

Adherentne membrane/pseudomembrane.

Kožna difterija:

Lezija kože

Difterija ostalih lokalizacija:

Lezija konjunktive ili sluznica

Laboratorijski kriterijumi

Izolacija bakterija *Corynebacterium diphtheriae*, *Corynebacterium ulcerans* ili *Corynebacterium pseudotuberculosis* koje proizvode toksine, iz kliničkog uzorka.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedećih epidemioloških veza:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- prenos sa životinje na čovjeka.

⁽¹⁾ Kliničke kriterijume treba tumačiti uzimajući u obzir postojanje alternativne dijagnoze kojom se bolest može u potpunosti objasniti.

⁽²⁾ Serološke rezultate treba tumačiti prema prethodnoj izloženosti drugim infekcijama uzrokovanim flavivirusom i prema vaksinalnom statusu protiv flavivirusa. Potvrđeni slučajevi u takvim situacijama trebali bi se ocjenjivati analizom neutralizacije seruma ili drugim odgovarajućim analizama.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za klasičnu respiratornu difteriju
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume za difteriju (*klasičnu respiratornu difteriju, blagu respiratornu difteriju, kožnu difteriju, difteriju ostalih lokalizacija*) i ima epidemiološku vezu sa potvrđenim slučajem kod čovjeka ili epidemiološku vezu sa prenosom sa životinje na čovjeka
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume i ima najmanje jedan od kliničkih oblika

3.12. EHINOKOKOZA

Klinički kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Dijagnostički kriterijumi

Najmanje jedan od sljedećih pet kriterijuma:

- histopatološki ili parazitološki nalaz kompatibilan s bakterijom *Echinococcus multilocularis* ili *granulosus* (npr. direktna vizualizacija protoskoleksa u tekućem sadržaju ciste);
- detekcija patognomonične makroskopske morfologije ciste ili cista bakterije *Echinococcus granulosus* u uzorcima dobijenim hirurškim zahvatom;
- tipične lezije organa detektovane metodama snimanja (npr. kompjuterizovanom tomografijom (CT), ultrazvukom, magnetnom rezonancem (MR)) i potvrda serološkim testovima;
- serumska antitijela za bakterije *Echinococcus* spp. detektovana serološkim testom visoke osjetljivosti i potvrđena serološkim testom visoke specifičnosti;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Echinococcus multilocularis* ili *granulosus* u kliničkom uzorku.

Epidemiološki kriterijumi N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj N.P.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava dijagnostičke kriterijume

3.13. ĐARDIJAZA [LAMBLIJAZA]

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća četiri simptoma:

- proliv;
- bol u abdomenu;
- nadutost;
- znakovi malapsorpcije (npr. steatoreja, gubitak tjelesne težine).

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- dokaz cista ili trofozoita *Giardia lamblia* u stolici, duodenalnoj tečnosti ili bioptatu tankog crijeva;
- dokaz antigena *Giardia lamblia* u stolici, duodenalnoj tečnosti ili bioptatu tankog crijeva;
- dokaz nukleinske kiseline *Giardia lamblia* u stolici, duodenalnoj tečnosti ili bioptatu tankog crijeva.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće četiri epidemiološke veze:

- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- izloženost u životnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

3.14. GONOKOKNA INFEKCIJA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedećih osam simptoma:

- uretritis;
 - akutni salpingitis;
 - upalna bolest karlice;
 - cervicitis;
 - epididimitis;
 - proktitis;
 - faringitis;
 - artritis.
- ILI
- Svako novorođenče sa konjunktivitisom

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Neisseria gonorrhoeae* iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Neisseria gonorrhoeae* u kliničkom uzorku;
- dokaz bakterije *Neisseria gonorrhoeae* u kliničkom uzorku testom za dokazivanje prisutnosti nukleinske kiseline bez njene amplifikacije;
- mikroskopska detekcija gram-negativnih intracelularnih diplokoka u brisu uretre muškarca.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenosom sa čovjeka na čovjeka (polni kontakt ili vertikalni prenos)

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume

Antimikrobna rezistencija

Za slučajeve potvrđene na osnovu kulture o rezultatima testiranja osjetljivosti na antimikrobnu sredstva obavještava se u skladu sa metodama i kriterijumima koje su dogovorili ECDC i države članice kako je navedeno u standardnom protokolu ECDC-a za nadzor antimikrobne rezistencije gonokoknih infekcija⁽¹⁾

3.15. INFEKCIJA BAKTERIJOM HAEMOPHILUS INFLUENZAE, INVAZIVNA BOLEST

Klinički kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija bakterije *Haemophilus influenzae* iz uzorka mjesta koje je obično sterilno;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Haemophilus influenzae* iz uzorka mjesta koje je obično sterilno.

Epidemiološki kriterijumi N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: N.P.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume

3.16. AKUTNI HEPATITIS A

Klinički kriterijumi

Svako lice sa postupnom pojavom simptoma (npr. umor, bol u abdomenu, gubitak apetita, povremene mučnine i povraćanje)

I

Najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:

- visoka temperatura;
- žutica;
- povišeni nivo serumskih aminotransferaza.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- detekcija nukleinske kiseline virusa hepatitisa A u serumu ili stolici;
- odgovor specifičnih antitijela na virus hepatitisa A;
- detekcija antigena virusa hepatitisa A u stolici.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost u životnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi trebaju se za potrebe prijavljivanja smatrati potvrđenim slučajevima.

(1)Standardni protokol ECDC-a za nadzor antimikrobne rezistencije gonokoknih infekcija objavljuje se svake godine u prilozima godišnjem izvještaju o antimikrobnoj rezistenciji gonokoknih infekcija u Europi. Vidjeti: Evropski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti. Gonococcal antimicrobial susceptibility surveillance in Europe („Nadzor osjetljivosti gonokoknih infekcija na antimikrobnu sredstva u Evropi”), www.ecdc.europa.eu.

3.17. HEPATITIS B⁽¹⁾

Klinički kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Laboratorijski kriterijumi

Pozitivni rezultati najmanje jednog ili više od sljedećih testova ili kombinacije testova:

- IgM antitijela na jezgru virusa hepatitisa B (anti-HBc IgM);
- površinski antigen virusa hepatitisa B (HBsAg);
- antigen e virusa hepatitisa B (HBeAg);
- nukleinska kiselina virusa hepatitisa B (HBV-DNA).

Epidemiološki kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj N.P.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume

(1) Kad prijavljuju slučajeve hepatitisa B, države članice trebale bi razlikovati akutne i hronične slučajeve u skladu sa zahtjevima ECDC-a.

3.18. HEPATITIS C⁽¹⁾

Klinički kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- detekcija nukleinske kiseline virusa hepatitisa C (HCV RNA);
- detekcija antigena jezgra virusa hepatitisa C (HCV-core);
- odgovor specifičnih antitijela na virus hepatitisa C (anti-HCV) potvrđen potvrđnim testom na antitijela (npr. imunoblot) kod osoba starijih od 18 mjeseci bez dokaza o riješenoj infekciji.

Epidemiološki kriterijumi N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj N.P.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume

(1) Kad prijavljuju slučajeve hepatitisa C, države članice trebale bi razlikovati akutne i kronične slučajeve u skladu sa zahtjevima ECDC-a.

3.19. INFEKCIJA VIRUSOM HUMANE IMUNODEFICIJENCIJE (HIV) I SINDROM STEČENOGL NEDOSTATKA IMUNITETA (AIDS)

Klinički kriterijumi (AIDS)

Svako lice kod kojeg je zabilježeno bilo koje od kliničkih stanja opisanih u evropskoj definiciji slučaja AIDS-a za:

- odrasla lica i adolescente starosne dobi ≥ 15 godina;
- djecu starosne dobi < 15 godina.

Laboratorijski kriterijumi (HIV)

Odrasla lica, adolescenti i djeca starosne dobi ≥ 18 mjeseci

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- pozitivan rezultat skrininga testa za antitijela na HIV ili kombinovanog skrininga testa (test na antitijela na HIV i na antigen HIV-a p24) potvrđen specifičnijim testom na antitijela (npr. testom *Western blot*);
- pozitivan rezultat dva EIA testa na antitijela potvrđen pozitivnim rezultatom dodatnog EIA testa;
- pozitivni rezultati dobijeni na dva različita uzorka najmanje jednim od sljedeća tri postupka:
- detekcija nukleinske kiseline HIV-a (HIV-RNA, HIV-DNA);
- dokaz HIV-a testom na antigen HIV-a p24, uključujući test neutralizacije;
- izolacija HIV-a.

Djeca starosne dobi < 18 mjeseci

Pozitivni rezultati dobijeni na dva različita uzorka (isključujući krv iz pupčane vrpce) najmanje jednim od sljedeća tri postupka:

- izolacija HIV-a;
- detekcija nukleinske kiseline HIV-a (HIV-RNA, HIV-DNA);
- dokaz HIV-a testom na antigen HIV-a p24, uključujući test neutralizacije, kod djeteta dobi ≥ 1 mjesec.

Epidemiološki kriterijumi: N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: N.P.
- C. Potvrđen slučaj:
- infekcija HIV-om: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za infekciju HIV-om.
- AIDS: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume za AIDS i laboratorijske kriterijume za infekciju HIV-om.

3.20. GRIP, INFLUENCA

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima najmanje jedan od sljedećih kliničkih oblika:

Bolest slična gripu

- iznenadna pojava simptoma
- I
 - najmanje jedan od sljedeća četiri opšta simptoma:
 - visoka temperatura ili groznica;
 - malaksalost;
 - glavobolja;
 - bolovi u mišićima (mijalgija)
 - I
 - najmanje jedan od sljedeća tri respiratorna simptoma:
 - kašalj;
 - grlobolja;
 - otežano disanje.
 - Akutna respiratorna infekcija (ARI)
 - iznenadna pojava simptoma
 - I
 - najmanje jedan od sljedeća četiri respiratorna simptoma:
 - kašalj;
 - grlobolja;
 - otežano disanje;
 - koriza
 - I
 - klinička procjena da je bolest nastupila zbog infekcije.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija virusa gripe iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline virusa gripe u kliničkom uzorku;
- identifikacija antigena virusa gripe testom DFA u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na virus gripe.

Ako je moguće, treba sprovesti podtipizaciju izolata gripe.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenosom sa čovjeka na čovjeka

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koja ispunjava kliničke kriterijume (ILI ili ARI)
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koja ispunjava kliničke kriterijume (ILI ili ARI) i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume (ILI ili ARI) i laboratorijske kriterijume

3.21. GRIP (INFLUENCA) A/H5N1

Klinički kriterijumi

Svako lice sa jednim od sljedeća dva simptoma:

- visoka temperatura i znakovi i simptomi akutne respiratorne infekcije;
- smrt zbog nerazjašnjene akutne respiratorne bolesti.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija virusa gripe A/H5N1 iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline virusa gripe A/H5 u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na virus gripe A/H5 (četvorostruki ili veći porast titra ili pojedinačni visok titar antitijela).

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- prenos sa čovjeka na čovjeka u bliskom kontaktu (na udaljenosti do jednog metra) sa licem koje je prijavljeno kao vjerovatan ili potvrđen slučaj;
- izloženost u laboratoriji: ako postoji mogućnost izloženosti virusu gripe A/H5N1;
- blizak kontakt (na udaljenosti do jednog metra) sa životinjom koja ne pripada peradi ili divljim pticama (npr. mačka ili svinja) i kod koje je potvrđena infekcija virusom A/H5N1;
- boravak na području ili posjeta području na kojem se trenutno sumnja na prisutnost virusa gripe A/H5N1 ili je ona potvrđena i najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:
- blizak kontakt (na udaljenosti do jednog metra) sa bolesnom ili uginulom životinjom koja pripada domaćoj peradi ili divljim pticama na zahvaćenom području;
- posjeta domaćinstvu ili poljoprivrednom gazdinstvu na zahvaćenom području gdje su tokom prethodnog mjeseca prijavljeni slučajevi bolesne ili uginule domaće živine.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i epidemiološke kriterijume

- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice sa pozitivnim nalazom testa na virus gripa A/H5 ili A/H5N1 sprovedenog u bilo kojoj laboratoriji koja nije nacionalna referentna laboratorija koja je uključena u mreži referentnih laboratorijskih Evropske unije za ljudski grip (CNRL)
- C. Potvrđen slučaj:
- Nacionalno potvrđen slučaj: Svako lice sa pozitivnim nalazom testa na virus gripa A/H5 ili A/H5N1 sprovedenog u bilo kojoj nacionalnoj referentnoj laboratorijskoj koja učešćuje u mreži referentnih laboratorijskih Evropske unije za ljudski grip (CNRL)
 - Slučaj koji je potvrdila Svjetska zdravstvena organizacija (SZO): Svako lice sa laboratorijskom potvrdom saradničkog centra SZO za virus H5

3.22. LEGIONARSKA BOLEST

Klinički kriterijumi

Svako lice sa upalom pluća.

Laboratorijski kriterijumi

Laboratorijski kriterijumi za potvrdu slučaja

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Legionella* spp. iz uzoraka respiratornih izlučevina ili sa bilo kojeg mesta koje je obično sterilno;
- detekcija antigena bakterije *Legionella pneumophila* u urinu;
- značajan porast specifičnih antitijela na bakteriju *Legionella pneumophila* serogrupe 1 u uparenim uzorcima seruma.

Laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj:

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- detekcija antigena bakterije *Legionella pneumophila* u respiratornim izlučevinama ili u plućnom tkivu, npr. testom bojenja DFA uz primjenu reagensa koji sadrže monoklonska antitijela;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Legionella* spp. u respiratornim izlučevinama, plućnom tkivu ili na mjestima koja su obično sterilna;
- značajan porast specifičnih antitijela na bakteriju *Legionella pneumophila* koja ne pripada serogrupi 1 ili na druge vrste bakterije *Legionella* spp. u uparenim uzorcima seruma;
- jedan visok nivo specifičnih serumskih antitijela na bakteriju *Legionella pneumophila* serogrupe 1.

Epidemiološki kriterijumi N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i najmanje jedan laboratorijski kriterijum za vjerovatan slučaj.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava klinički kriterijum i najmanje jedan laboratorijski kriterijum za potvrđen slučaj.

3.23. LEPTOSPIROZA

Klinički kriterijumi

Svako lice kod kojeg je prisutno sljedeće:

- visoka temperatura

ILI

Najmanje dva od sljedećih jedanaest simptoma:

- drhtavica;
- glavobolja;
- bolovi u mišićima (mijalgija);
- infekcija konjuktive;
- hemoragije po koži ili sluznicama;
- osip;
- žutica;
- miokarditis;
- meningitis;
- oštećenje bubrega;
- respiratorijski simptomi poput hemoptize.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Leptospira interrogans* ili bilo koje druge patogene vrste iz roda *Leptospira* spp. iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Leptospira interrogans* ili bilo koje druge patogene vrste iz roda *Leptospira* spp. u kliničkom uzorku;
- dokaz bakterije *Leptospira interrogans* ili bilo koje druge patogene vrste iz roda *Leptospira* spp. u kliničkom uzorku metodom imunofluorescencije;
- odgovor specifičnih antitijela na bakteriju *Leptospira interrogans* ili bilo koju drugu patogenu vrstu iz roda *Leptospira* spp.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće tri epidemiološke veze:

- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost u životnoj sredini;
- izloženost zajedničkom izvoru.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume.

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

3.24. LISTERIOZA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedećih pet simptoma:

- visoka temperatura;
- meningitis, meningoencefalitis ili encefalitis;
- simptomi slični gripu;
- septikemija;
- lokalizovane infekcije, kao što su artritis, endokarditis, endoftalmitis i apscesi.

Listerioza u trudnoći:

- posljedice infekcije Listerijom tokom trudnoće obuhvataju sljedeće: spontani pobačaj, mrtvorodenje ili prijevremeno rođenje;
- listerioza novorodenčadi odnosi se na jedan od sljedećih slučajeva:
- mrtvorodenje (smrt fetusa nakon 20 nedjelja trudnoće);
- prijevremeno rođenje (prije 37. nedelje trudnoće)

ILI

Najmanje jedan od sljedećih pet kriterijuma u prvom mjesecu života (novorođenačka listerioza):

- meningitis ili meningoencefalitis;
- septikemija;
- dispneja;
- Granulomatosis infantiseptica (septikemični oblik novorođenačke listerioze);
- lezije kože, mukoznih membrana ili konjunktiva.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija bakterije *Listeria monocytogenes* ili detekcija nukleinske kiseline bakterije *Listeria monocytogenes* na mjestu koje je obično sterilno;
- u slučaju povezanom sa trudnoćom, i sljedeće: izolacija bakterije *Listeria monocytogenes* ili detekcija nukleinske kiseline bakterije *Listeria monocytogenes* na mjestu koje obično nije sterilno (npr. tkivo posteljice, amnionska tečnost, mekonijum, vaginalni bris) ili na uzorku s fetusa, mrtvorodenčeta, novorodenčeta ili majke.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće četiri epidemiološke veze:

- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa čovjeka na čovjeka (vertikalni prenos);
- izloženost kontaminiranoj hrani;
- prenos sa životinje na čovjeka.

Klasifikacija slučajeva

A. Moguć slučaj N.P.

B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu

C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za mjesto koje je obično sterilno

ILI

Ako slučaj povezan sa trudnoćom (majka ili novorodenče u prvom mjesecu života) ispunjava laboratorijske kriterijume, samo se majka prijavljuje kao slučaj.

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

3.25. LAJMSKA NEUROBORELIOZA

Klinički kriterijumi

Neurološki simptomi u skladu sa definicijom slučaja koju je predložilo Evropsko udruženje neuroloških društava (EFNS)⁽¹⁾, bez drugih očiglednih uzroka

Laboratorijski kriterijumi

A. Potvrđen slučaj:

- pleocitoza u cerebrospinalnoj tečnosti
- I
- dokaz antitijela na lajmsku boreliozu

ILI

- izolacija bakterije *Borrelia burgdorferi* s.l.

ILI

- detekcija nukleinske kiseline u cerebrospinalnoj tečnosti

ILI

- detekcija antitijela IgG na lajmsku boreliozu u uzorku krvi isključivo za djecu (mladu od 18 godina) s Bellovom paralizom ili nekom drugom vrstom kranijalnog neuritisa i nedavno (u posljednja dva mjeseca) zabilježenom bolesti *erythema migrans*

B. Vjerovatan slučaj:

- pleocitoza u cerebrospinalnoj tečnosti i pozitivan serološki test za lajmsku boreliozu u cerebrospinalnoj tečnosti
- ILI
- specifična antitijela na lajmsku boreliozu

(1)EFNS guidelines on the diagnosis and management of European Lyme neuroborreliosis („Smjernice EFNS-a za dijagnozu europske lajmske neuroborelioze i upravljanje njome“), European Journal of Neurology 17, 8–16: doi:10.1111/j.1468-1331.2009.02862.

Epidemiološki kriterijumi

Nije primjenjivo (N.P.)

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i najmanje jedan laboratorijski kriterijum za vjerovatne slučajeve.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i najmanje jedan laboratorijski kriterijum za potvrđene slučajeve.

3.26. MALARIA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa visokom temperaturom
ILI
sa visokom temperaturom u anamnezi

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- dokaz parazita malarije u krvnim razmazima metodom svjetlosne mikroskopije;
- detekcija nukleinske kiseline plazmodijuma u krvi;
- detekcija antiga plazmodijuma.

Ako je moguće, treba sprovesti diferencijaciju parazita *Plasmodium* spp.

Epidemiološki kriterijumi: N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: N.P.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

3.27. MALE BOGINJE (MORBILI)

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima visoku temperaturu

I

- makulo-papulozni osip
- I najmanje jedan od sljedeća *tri* simptoma:
- kašalj;
 - koriza;
 - konjunktivitis.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća *četiri* kriterijuma:

- izolacija virusa malih boginja iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline virusa malih boginja u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na virus malih boginja u serumu ili u nazofaringealnom sekretu karakterističan za akutnu infekciju;
- identifikacija antiga virusa malih boginja testom DFA u kliničkom uzorku, pri čemu se koriste monoklonska antitijela specifična za virus malih boginja.

Laboratorijski rezultati treba da se tumače u skladu sa kalendarom vakcinacije. Ako je lice nedavno vakcinisano, ispitati u odnosu na vakcinarni soj virusa.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenos sa čovjeka na čovjeka.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume.

- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.

- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume i nije nedavno vakcinisano.

3.28. MENINGOKOKNA INFEKCIJA, INVAZIVNA BOLEST

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedećih simptoma:

- meningealni znaci;
- hemoragijski osip;
- septički šok;
- septički artritis.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća *četiri* kriterijuma:

- izolacija bakterije *Neisseria meningitidis* iz uzorka s mesta koje je obično sterilno ili iz purpuralnih lezija kože;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Neisseria meningitidis* u uzorku sa mesta koje je obično sterilno ili iz purpuralnih lezija kože;
- detekcija antiga bakterije *Neisseria meningitidis* u cerebrospinalnoj tečnosti;
- mikroskopska detekcija gram negativnih diplokoka u cerebrospinalnoj tečnosti.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenos sa čovjeka na čovjeka.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koja ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume.

3.29. ZAUŠKE (MUMPS)

Klinički kriterijumi

Svako lice kod kojeg je prisutno sljedeće:

- visoka temperatura

I

Najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:

- iznenadno bolno oticanje parotidne/ih žlijezde/a (jednostrano ili obostrano) ili drugih pljuvačnih žlijezda bez drugog očiglednog uzroka;
- orhitis;
- meningitis.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija virusa zaušaka iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline vírusa zaušaka;
- odgovor specifičnih antitijela na vírus zaušaka u serumu ili pljuvački karakterističan za akutnu infekciju. Laboratorijske rezultate treba tumačiti u skladu sa vakcinalnim statusom.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenos sa čovjeka na čovjeka.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume i nije nedavno vakcinisano.

U slučaju nedavnog vakcinisanja: svako lice kod kojeg je detektovan divlji soj vírusa mumpsa.

3.30. VELIKI KAŠALJ (PERTUSIS)

Klinički kriterijumi

Svako lice kod kojeg je prisutan kašalj u trajanju od najmanje 15 dana

I

- najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:
- paroksizmi kašla;
- zacenjivanje pri udisanju;
- povraćanje nakon kašljivanja.

ILI

Svako lice kod kojeg doktor dijagnostikuje zacenjivanje

ILI

apnoične epizode kod dojenčadi

Napomene: Sva lica, uključujući odrasle osobe, adolescente i vakcinisanu djecu, mogu imati atipične simptome. Treba ispitati karakteristike kašla, a posebno je li paroksizmalan, pojačava li se tokom noći i nastupa li bez visoke temperature.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Bordetella pertussis* iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Bordetella pertussis* u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na bakteriju *Bordetella pertussis*.

Direktna dijagnoza (odnosi se na prva dva kriterijuma): *Bordetella pertussis* i njena nukleinska kiselina najbolje se izoljuje iz nazofaringealnih uzoraka i detektuju u njima.

Posredna dijagnoza (odnosi se na treći kriterijum): ako je moguće, treba sprovesti test ELISA uz upotrebu toksina velikog kašla visoke čistoće i referentnih serumova SZO kao standarda. Rezultate treba tumačiti u skladu sa statusom vakcinisanja protiv velikog kašla. Ako je lice vakcinisano u nekoliko godina prije uzimanja uzorka, titar specifičnih antitijela na toksin bakterije *Bordetella pertussis* može biti posljedica prethodnog vakcinisanja ili ono može uzrokovati drukčiji titar.

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza prenos sa čovjeka na čovjeka.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume.

3.31. KUGA

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima najmanje jedan od sljedećih kliničkih oblika:

Bubonska kuga:

- visoka temperatura
- I
- iznenadni bolni limfadenitis.

Septikemijska kuga:

- visoka temperatura

Plućna kuga:

- visoka temperatura
- I

najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:

- kašalj;
- bol u grudima;
- hemoptiza.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Yersinia pestis* iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Yersinia pestis* u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na antigen anti-F1 za bakteriju *Yersinia pestis*.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće četiri epidemiološke veze:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost u laboratoriji (ako postoji mogućnost izloženosti virusu kuge);
- izloženost zajedničkom izvoru.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N. P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume.

3.32. INFEKCIJA BAKTERIJOM VRSTE *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE*, INVAZIVNA BOLEST

Klinički kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Streptococcus pneumoniae* iz uzorka s mesta koje je obično sterilno;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Streptococcus pneumoniae* iz uzorka s mesta koje je obično sterilno;
- detekcija antigena bakterije *Streptococcus pneumoniae* iz uzorka sa mesta koje je obično sterilno.

Epidemiološki kriterijumi N. P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N. P.
- B. Vjerovatan slučaj N. P.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume.

Antimikrobnna rezistencija:

O rezultatima testiranja osjetljivosti na antimikrobnna sredstva obavještavanje je u skladu sa metodama i kriterijumima koje su dogovorili ECDC i države članice kako ih je utvrdila ECDC-ova Evropska mreža za nadzor antimikrobnne rezistencije (EARS-Net).

3.33. AKUTNI POLIOMIJELITIS (DJEĆJA PARALIZA)

Klinički kriterijumi

Svako lice starosne dobi < 15 godina sa akutnom flakcidnom paralizom (AFP)

ILI

Svako lice kod kojeg doktor sumnja na poliomijelitis.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija poliovirusa i podtipска diferencijacija uzročnika — divlji poliovirus (WPV);
- vakcinalni soj poliovirusa (VDPV) (za VDPV sličnost sa vakcinalnim sojem virusa u najmanje 85 % nukleotidnih sekvenci dijela VP1);
- poliovirus sličan Sabinovom soju: intratipска diferencijacija sprovodi se u laboratoriji za poliomijelitis koja ima akreditaciju SZO-a (kod VDPV-a je > 1 % do 15 % sekvenci VP1 različito od vakcinalnog virusa istog serotipa).

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće dvije epidemiološke veze:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- putovanje na endemska područje za poliomijelitis odnosno na područje gdje postoji sumnja na cirkulaciju poliovirusa ili je njegova cirkulacija potvrđena.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijeume.

3.34. Q GROZNICA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća tri simptoma:

- visoka temperatura;
- upala pluća;
- hepatitis.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Coxiella burnetii* iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Coxiella burnetii* u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na bakteriju *Coxiella burnetii* (IgG ili IgM faze II).

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće dvije epidemiološke veze:

- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa životinje na čovjeka.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume.

3.35. BJESNIVO

Klinički kriterijumi

Svako lice kod kojeg je prisutan akutni encefalomijelitis

I

Najmanje dva od sljedećih sedam simptoma:

- osjetljivost na mjestu životinjskog ugriza;
- pareza ili paraliza;
- spazam mišića gutanja;
- hidrofobija;
- delirijum;
- konvulzije;
- anksioznost.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija virusa bjesnila (*Lyssavirus*) iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline virusa bjesnila u kliničkom uzorku (npr. pljuvačka ili moždano tkivo);
- detekcija virusnih antigena testom DFA u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na virus bjesnila dokazan u serumu ili cerebrospinalnoj tečnosti testom neutralizacije.

Laboratorijske rezultate treba tumačiti u skladu sa statusom imunizacije.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće tri epidemiološke veze:

- prenos sa životinje na čovjeka (životinja kod koje se sumnja na infekciju ili je infekcija potvrđena);
- izloženost zajedničkom izvoru (ista životinja);
- prenos sa čovjeka na čovjeka (npr. transplantacija organa).

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

3.36. RUBELA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa naglom pojavom generaliziranog makulo-papuloznog osipa

I

Najmanje jedan od sljedećih pet simptoma:

- cervikalna adenopatija;
- subokcipitalna adenopatija;
- postaurikularna adenopatija;
- artralgija;
- artritis.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija virusa rubele iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kisjeline virusa rubele u kliničkom uzorku;
- detekcija antitijela IgM na virus rubele (*);
- serokonverzija antitijela IgG na virus rubele ili značajan porast titra antitijela IgG na virus rubele u parnim uzorcima koji su uporedno testirani. Laboratorijske rezultate treba tumačiti u skladu sa vakcinalnim statusom (moguće je opstanak antitijela IgM nakon vakcinisanja).

Epidemiološki kriterijumi

Epidemiološka veza sa potvrđenim slučajem

Klasifikacija slučajeva

- Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume
- Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume i nije nedavno vakcinisano. Ako je nedavno vakcinisano, lice koje ispunjava kliničke kriterijume i kod kojeg je detektovan divlji soj virusa rubele smatra se potvrđenim slučajem.

Napomena: Ako postoji sumnja na rubelu u trudnoći, u obradi slučaja obavezna je dodatna potvrda pozitivnog rezultata testa na antitijela IgM na virus rubele (npr. test aviditeta specifičnih antitijela IgG na virus rubele, poređenje nivoa antitijela IgM i antitijela IgG na virus rubele u parnim serumima sprovedena u referentnoj laboratoriji).

3.37. KONGENITALNI RUBELA SINDROM

Klinički kriterijumi

Kongenitalna infekcija rubelom (CRI)

Za CRI se ne mogu definisati klinički kriterijumi

Kongenitalni rubella sindrom (CRS)

Svako dojenče uzrasta < 1 godine ili mrtvorodenče s:

Najmanje dvije bolesti navedene u kategoriji (A)

ILI

Jednom bolesti iz kategorije (A) i jednom bolesti iz kategorije (B)

(A)

- katarakta (siva mrena)
- kongenitalni glaukom
- kongenitalna srčana bolest
- gubitak slуха
- pigmentna retinopatija

(B)

- purpura
- splenomegalija
- mikrocefalija
- zastoj u razvoju
- meningoencefalitis
- radiološki nalaz smanjene gustine kostiju
- žutica koja započinje unutar 24 sata nakon porođaja.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija virusa rubele iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kisjeline virusa rubele;
- odgovor specifičnih antitijela (IgM) na virus rubele;
- persistencija antitijela IgG na virus rubele od 6. do 12. mjeseci života (barem dva uzorka sa sličnom koncentracijom IgG).

Laboratorijske rezultate treba tumačiti u skladu sa statusom vakcinisanja.

Epidemiološki kriterijumi

Svako dojenče ili mrtvorodeno dijete čijoj se majci laboratorijski dokaže infekcija rubelom tokom trudnoće (vertikalni prenos sa čovjeka na čovjeka).

Klasifikacija slučajeva kongenitalne rubele

A. Moguć slučaj N.P.

B. Vjerovatan slučaj:

Svako mrtvorodeno dijete ili odojče koje nije testirano

ILI

su laboratorijski rezultati negativni, s najmanje jednim od sljedeća dva kriterijuma:

- epidemiološka veza i najmanje jedna bolest navedena u kliničkim kriterijumima kategorije „A” za CRS;
- ispunjeni klinički kriterijumi za CRS.

C. Potvrđen slučaj:

Svako mrtvo rođeno dijete koje ispunjava laboratorijske kriterijume

ILI

Svako odojče koje ispunjava kliničke kriterijume i najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- epidemiološka veza;
- najmanje jedno od stanja navedenih u kliničkim kriterijumima kategorije „A” za CRS.

^(*) U područjima koja su blizu iskorjenjivanju bolesti u određenim situacijama može se razmotriti dodatno testiranje radi isključivanja lažno pozitivnih rezultata IgM-a (Priručnik WHO-a za laboratorijski nadzor virusa ospica i rubeole, 2017.).

3.38. ENTERITIS UZROKOVAN BAKTERIJOM RODA SALMONELLA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sledeća četiri simptoma:

- proliv;
- visoka temperatura;
- bol u abdomenu;
- povraćanje.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija bakterije roda *Salmonella* (osim *Salmonella Typhi* ili *Salmonella Paratyphi*) iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije roda *Salmonella* (osim *Salmonella Typhi* ili *Salmonella Paratyphi*) u kliničkom uzorku.

Napomena: Testiranje osjetljivosti na antimikrobnna sredstva za bakteriju *Salmonella enterica* trebalo bi sprovesti na reprezentativnom podskupu izolata.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedećih pet epidemioloških veza:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost u životnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

- A. Mogući slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

Antimikrobna rezistencija

O rezultatima testiranja osjetljivosti na antimikrobnna sredstva obavještava se u skladu sa metodama i kriterijumima koje su dogovorili ECDC i države članice kako je navedeno u protokolu EU-a za usklađeno praćenje antimikrobine rezistencije u ljudskim izolatima bakterija vrsta *Salmonella* i *Campylobacter*.

3.39. TEŠKI AKUTNI RESPIRATORNI SINDROM [SARS]

Klinički kriterijumi

Svako lice sa visokom temperaturom ili sa visokom temperaturom u anamnezi

I

Najmanje jedan od sledeća tri simptoma:

- kašalj;
- napor pri disanju;
- otežano disanje.

I

Najmanje jedan od sledeća četiri kriterijuma:

- radiološki dokaz upale pluća;
- radiološki dokaz akutnog respiratornog distres sindroma;
- obducijski nalaz upale pluća;
- obducijski nalaz akutnog respiratornog distres sindroma.

I

Nema druge moguće dijagnoze koja bi mogla u potpunosti objasniti bolest.

Laboratorijski kriterijumi

Laboratorijski kriterijumi za potvrdu slučaja

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija virusa u kulturi celija iz bilo kog kliničkog uzorka i identifikacija virusa SARS-CoV primjenom metode kao što je RT-PCR;
- detekcija nukleinske kiseline virusa SARS-CoV u najmanje jednom od sljedeća tri slučaja:
- najmanje dva različita klinička uzorka (npr. bris nazofarinks i stolica);
- isti klinički uzorak prikupljen u dva ili više navrata tokom trajanja bolesti (npr. sekvensijski nazofaringealni aspirati);
- dva različita testa ili ponovljeni RT-PCR koristeći novi RNA ekstrakt iz originalnog kliničkog uzorka prilikom svakog testiranja;
- odgovor specifičnih antitijela na virus SARS-CoV utvrđen na jedan od sljedeća dva načina:
- serokonverzija utvrđena testom ELISA ili IFA u akutnom i rekonvalsentnom i serumu, testiranima istovremeno (parni serumi);
- četverostruki ili veći porast titra antitijela u akutnom i rekonvalsentnom serumu, testiranima istovremeno (parni serumi).

Laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj:

Najmanje jedan od sledeća dva kriterijuma:

- jedan pozitivan test antitijela na virus SARS-CoV;
- pozitivan rezultat PCR-a za SARS-CoV u jednom kliničkom uzorku i jednom testu.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- lice sa najmanje jednim od sljedeća tri uslova:

1) zaposleni na radnom mjestu povezanim s povećanim rizikom od izloženosti virusu SARS-CoV (npr. radnici laboratorija koji rade sa živim virusom SARS-CoV i virusima koji su slični virusu SARS-CoV ili koji skladište kliničke uzorke inficirane virusom SARS-CoV; lica koja su u kontaktu sa divljim ili drugim životinjama za koje se smatra da su rezervoari virusa SARS-CoV, sa njihovim ekskretima ili sekretima itd.);

- 2) bliski kontakt⁽¹⁾ sa licem/licima kojima je SARS potvrđen ili su u fazi pretraga na SARS;
- 3) putovanje ili boravak na području zahvaćenom epidemijom SARS-a;
- dva ili više zdravstvenih radnika⁽²⁾ iz iste jedinice zdravstvene njegе sa klinički dokazanim SARS-om, kod kojih je do bolesti došlo u istom desetodnevnom razdoblju;
- tri ili više lica (zdravstveni radnici i/ili pacijenti i/ili posjetioc) sa klinički dokazanim SARS-om, kod kojih je do bolesti došlo u istom desetodnevnom razdoblju i koji su epidemiološki povezani sa istom zdravstvenom ustanovom.

Klasifikacija slučajeva u razdoblju između epidemija

Primjenjuje se i tokom epidemije u nezahvaćenim zemljama ili područjima

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koja ispunjava kliničke kriterijume, ima epidemiološku vezu i ispunjava laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj
- C. Potvrđen slučaj:
 - Nacionalno potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja, ako je testiranje sprovedeno u nacionalnoj referentnoj laboratoriji
 - Potvrđen slučaj u referentnim SZO laboratorijama: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja, ako je testiranje sprovedeno u referentnoj laboratoriji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) za verifikaciju SARS-a

Klasifikacija slučajeva tokom epidemije

Primjenjuje se tokom epidemije u zemlji/na području gdje je tokom epidemije najmanje jedno lice laboratorijski potvrđeno od strane referentne laboratorije Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) za verifikaciju SARS-a

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu sa nacionalno potvrđenim slučajem ili potvrđenim slučajem
- C. Nacionalno potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja, ako je testiranje sprovedeno u nacionalnoj referentnoj laboratoriji
- D. Potvrđen slučaj: Jeden od sledeća tri slučaja:
 - svako lice koja ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja, ako je testiranje sprovedeno u referentnoj laboratoriji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) za verifikaciju SARS-a;
 - svaki nacionalno potvrđen slučaj sa utvrđenom epidemiološkom vezom sa lancem prenosa, ako je najmanje jedan slučaj nezavisno verifikovan od strane referentne laboratorije Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) za verifikaciju SARS-a;
 - svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj, sa utvrđenom epidemiološkom vezom s lancem prenosa, ako je najmanje jedan slučaj nezavisno potvrđen od strane referentne laboratorije Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) za verifikaciju SARS-a.

3.40. INFKECIJA BAKTERIJOM VRSTE E. COLI KOJA PROIZVODI TOKSIN SHIGA/VEROCITOKSIN (STEC/VTEC), UKLJUČUĆI HEMOLITIČKI UREMIJSKI SINDROM (HUS)

Klinički kriterijumi

Proliv koji izaziva STEC/VTEC

Svako lice sa najmanje jednim od sledeća dva simptoma:

- proliv;
- bol u abdomenu.

HUS:

Svako lice sa akutnim zastojem bubrega i najmanje jednim od sledeća dva simptoma:

- mikroangiopatska hemolitička anemija;
- trombocitopenija.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sledeća četiri kriterijuma:

- izolacija/kultivacija bakterije *Escherichia coli* koja proizvodi toksin *shiga*/verocitoksin ili prenosi gen(e) *stx1/vtx1* ili *stx2/vtx2*;
- izolacija bakterije *Escherichia coli* O157 koja ne fermentira sorbitol (bez traženja toksina ili gena koji proizvode toksin);
- direktna detekcija nukleinske kiseline gena *stx1/vtx1* ili *stx2/vtx2*;
- direktna detekcija slobodnog toksina *shiga*/verocitoksina u stolici.

Sljedeći laboratorijski kriterijum za potvrdu toksina STEC/VTEC može se primijeniti samo za HUS:

- odgovor serotip-specifičnih antitijela na bakteriju *Escherichia coli* (LPS)

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedećih pet epidemioloških veza:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost u prirodnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

A.Moguć slučaj HUS-a povezanog sa STEC-om: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume za HUS

B.Vjerovatan slučaj STEC-a/VTEC-a: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu

C.Potvrđen slučaj STEC-a/VTEC-a: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

⁽¹⁾ Bliskim kontaktom smatra se lice koje je brinulo o pacijentu zaraženom SARS-om, živjelo sa njim ili je bilo u direktnom kontaktu sa njegovim izlučevinama respiratornog sistema, tjelesnim tečnostima i/ili ekskretima (npr. stolica).

⁽²⁾ U ovom kontekstu pojam „zdravstveni radnik“ obuhvata sva lica zapošljena u bolnici. Definicija jedinice zdravstvene njegе u kojoj je došlo do pojave klastera zavisi od lokalne situacije. Veličina jedinice može varirati od cijelog objekta za zdravstvenu njegu do jednog odjeljenja ili pododjeljenja velike tercijarne bolnice.

3.41. ŠIGELOZA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća četiri simptoma:

- proliv;
- visoka temperatura;
- povraćanje;
- bol u abdomenu.

Laboratorijski kriterijumi

Za potvrđen slučaj:

- izolacija bakterija *Shigella* spp. iz kliničkog uzorka

Za vjerovatan slučaj:

- detekcija nukleinske kiseline bakterija *Shigella* spp. u kliničkom uzorku

Napomena: Ako je moguće, za bakteriju *Shigella* treba sprovesti testiranje osjetljivosti na antimikrobnna sredstva.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće četiri epidemiološke veze:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće;
- izloženost u životnoj sredini.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
ILI
Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i laboratorijske kriterijume za potvrđen slučaj

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

Antimikrobna rezistencija

O rezultatima testiranja osjetljivosti na antimikrobnna sredstva obavještava se u skladu sa metodama i kriterijumima koje su dogovorili ECDC i države članice.

3.42. VELIKE BOGINJE

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća dva simptoma:

- visoka temperatura
- I
- Osip koji karakterišu vezikule ili čvrste pustule istog razvojnog stadijuma i centrifugalne distribucije
- tipični oblici bolesti definisani su kao najmanje jedan od sledeća četiri oblika:
 - hemoragijske lezije;
 - pljosnate mekane lezije koje se ne razvijaju u vezikule;
 - variola bez erupcije;
 - blaži oblik.

Laboratorijski kriterijumi

Laboratorijski kriterijumi za potvrdu slučaja

Najmanje jedan od sledeća dva laboratorijska testa:

- izolacija velikih boginja (virusa variole) iz kliničkog uzorka, nakon koje slijedi sekvenciranje (samo ovlašćene laboratorije P4);
- detekcija nukleinske kiseline virusa variole u kliničkom uzorku, nakon koje slijedi sekvenciranje.

Laboratorijske rezultate treba tumačiti u skladu sa vakcinarnim statusom.

Laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj

- identifikacija ćestica virusa ortopoks elektronском mikroskopijom (EM)

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće dvije epidemiološke veze:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost u laboratoriji (ako postoji mogućnost izloženosti virusu variole).

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:
 - epidemiološka veza sa potvrđenim slučajem bolesti kod čovjeka sa prenosom sa čovjeka na čovjeka;
 - ispunjeni laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja. Tokom epidemije: svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.

3.43. SIFILIS

Klinički kriterijumi

Primarni sifilis

Svako lice sa jednim ili više ulkusa, najčešće bezbolnih, na genitalnom, perinealnom ili analnom području, na sluznici usta ili ždrijela ili drugo van genitalnog područja

Sekundarni sifilis

- Svako lice sa najmanje jednim od sledećih pet simptoma:
- difuzni makulo-papulozni osip koji često zahvata dlanove i stopala;
 - generalizovana limfadenopatija;
 - *condyloma lata* (široki, pljosnati kondilomi);
 - enantem;
 - difuzna alopecija.

Rani latentni sifilis (< 1 godine)

Bez simptoma i prisutnost simptoma kompatibilnih sa simptomima ranog stadijuma sifilisa zabilježena u anamnezi u zadnjih 12 mjeseci. Okularne i neurološke manifestacije mogu se pojaviti u svakoj fazi sifilisa.
Za slučajeve kasnog latentnog sifilisa (> 1 godine) ne sprovodi se nadzor EU-a/EEA-e.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- dokaz bakterije *Treponema pallidum* u eksudatima lezija ili tkivima pomoću mikroskopskog pregleda u tamnom polju;
- dokaz bakterije *Treponema pallidum* u eksudatima lezija ili tkivima testom DFA;
- dokaz bakterije *Treponema* u eksudatima lezija ili tkivima tehnikom amplifikacije nukleinske kiseline (NAAT);
- detekcija antitijela na bakteriju *Treponema pallidum* testovima za skrining (TPHA, TPPA ili EIA) i dodatna detekcija antitijela TP-IgM (npr. testovima IgM- ELISA ili imunoblot ili 19S-IgMFTA- abs) ILI antitijela ne-TP (npr. RPR, VDRL).

Epidemiološki kriterijumi

Primarni/sekundarni sifilis

Epidemiološka veza prenosom sa čovjeka na čovjeka (polni kontakt)

Rani latentni sifilis

Epidemiološka veza prenosom sa čovjeka na čovjeka (polni kontakt) u zadnjih 12 mjeseci.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja

3.44. KONGENITALNI SIFILIS

Klinički kriterijumi

Svako dijete mlađe od 2 godine života sa barem jednim od sljedećih deset simptoma:

- hepatosplenomegalija;
- mukokutane lezije;
- *condyloma lata* (široki, pljosnati kondilomi);
- perzistentni rinitis;
- žutica;
- pseudoparaliza (uzrokovana periostitisom i osteohondritisom);
- zahvaćenost centralnog nervnog sistema;
- anemija;
- nefrotski sindrom;
- pothranjenost.

Laboratorijski kriterijumi

Laboratorijski kriterijumi za potvrdu slučaja

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- dokaz bakterije *Treponema pallidum* u pupku, placenti, sekretu nosa ili kožnim lezijama pomoću mikroskopskog pregleda u tamnom polju;
- dokaz bakterije *Treponema pallidum* u pupku, placenti, sekretu nosa ili kožnim lezijama testom DFA-TP;
- detekcija specifičnih antitijela IgM (FTA-abs, EIA) na bakteriju *Treponema pallidum* i reaktivni netreponemski test (VDRL, RPR) u serumu djeteta

Laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- rezultat reaktivnog testa VDRL u cerebrospinalnoj tečnosti (test VDRL-CSF);
- reaktivni ne-treponemski i treponemski serološki testovi u serumu majke;
- titar netreponemskih antitijela odojčeta četverostruko ili više od četverostruko veći od titra antitijela u majčinom serumu.

Epidemiološki kriterijumi

Svako odojče za koje postoji epidemiološka veza prenosom sa čovjeka na čovjeka (vertikalni prenos).

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako odojče ili dijete koje ispunjava kliničke kriterijume i najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:
 - epidemiološka veza;
 - ispunjeni laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj.
- C. Potvrđen slučaj: Svako odojče koje ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja.

3.45. TETANUS

Klinički kriterijumi

Svako lice kod kojeg su se akutno pojavila najmanje dva od sljedeća tri simptoma:

- bolne kontrakcije mišića, primarno mišića vilice i vrata, koje dovode do spazma lica poznatog kao trizmus i *risus sardonicus*;

- bolne kontrakcije mišića trupa;
- generalizovani spazmi, često položaj *opistotonus*.

Laboratorijski kriterijumi N.P.

Epidemiološki kriterijumi N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i nema druge, vjerovatnije dijagnoze.
- C. Potvrđen slučaj N.P.

3.46. VIRUSNI ENCEFALITIS KOJI PRENOSE KRPELJI

Klinički kriterijumi

Svako lice sa simptomima upale CNS-a (npr. meningitis, meningoencefalitis, encefalomijelitis, encefaloradikulitis).

Laboratorijski kriterijumi⁽¹⁾

Laboratorijski kriterijumi za potvrdu slučaja:

Najmanje jedan od sljedećih pet kriterijuma:

- antitijela IgM i IgG specifična za virus TBE, u krvi;
- antitijela IgM specifična za virus TBE, u cerebrospinalnoj tečnosti;
- serokonverzija ili četvorostruki porast titra antitijela specifičnih za virus TBE u parnim uzorcima serumu;
- detekcija nukleinske kiseline virusa TBE u kliničkom uzorku;
- izolacija virusa TBE iz kliničkog uzorka.

Laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj:

Detekcija antitijela IgM na virus TBE u jednom uzorku serumu

Epidemiološki kriterijumi

Izloženost zajedničkom izvoru (nepasterizovani mlječni proizvodi)

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj
ILI
Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja

3.47. KONGENITALNA TOKSOPLAZMOZA

Klinički kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- dokaz organizma *Toxoplasma gondii* u tjelesnim tkivima ili tečnostima;
- detekcija nukleinske kiseline organizma *Toxoplasma gondii* u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na organizam *Toxoplasma gondii* (IgM, IgG, IgA) kod novorođenčeta;
- trajno stabilni titri antitijela IgG na organizam *Toxoplasma gondii* kod odojčeta (starosne dobi < 12 mjeseci).

Epidemiološki kriteriji N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.

- B. Vjerovatan slučaj: N.P.

- C. Potvrđen slučaj: Svako odojče koje ispunjava laboratorijske kriterijume

3.48. TRIHINELOZA

Klinički kriterijumi

Svako lice kod kojeg su prisutna najmanje *tri* od sljedećih šest simptoma:

- visoka temperatura;
- osjetljivost i bol u mišićima;
- proliv;
- edem lica;
- eozinofilija;
- subkonjunktivne hemoragije, hemoragije pod noktima i hemoragije mrežnjaca.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- dokaz larvi *Trichinella* u uzorku tkiva dobijenom biopsijom mišića;
- odgovor specifičnih antitijela na larve *Trichinella* (test IFA, ELISA ili *Western Blot*).

(1)

Serološke rezultate treba tumačiti u skladu sa vakcinalnim statusom i prethodnoj izloženosti drugim infekcijama uzrokovanim flavivirusom. Potvrđeni slučajevi u takvim situacijama treba da se ocjenjuju analizom neutralizacije seruma ili drugim odgovarajućim analizama.

Epidemiološki kriterijumi

- Najmanje jedna od sljedeće dvije epidemiološke veze:
- izloženost kontaminiranoj hrani (meso);
 - izloženost zajedničkom izvoru.

Klasifikacija slučajeva

A.Moguć slučaj N.P.

B.Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu

C.Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

3.49. TUBERKULOZA

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ispunjava jedan od sljedeća dva uslova:

- znakovi, simptomi i ili radiološki nalazi koji upućuju na aktivnu tuberkulozu bilo koje lokalizacije

I

- odluka doktora da lice lječi punom antituberkuloznom terapijom

ILI

-slučaj otkriven poslije smrti sa patološkim nalazom aktivne tuberkuloze za koju bi bila indikovana terapija antituberkuloticima da je bolest otkrivena prije smrti bolesnika.

Laboratorijski kriterijumi

Laboratorijski kriterijumi za potvrdu slučaja

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija kompleksa *Mycobacterium tuberculosis* (osim soja BCG iz *Mycobacterium bovis*) iz bilo kojeg kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline kompleksa *Mycobacterium tuberculosis* u kliničkom uzorku

I

- pozitivan mikroskopski nalaz na acidorezistentne bacile ili pozitivan nalaz dobijen jednakovrijednom metodom fluorescentnog bojenja bacila uz primjenu svjetlosnog mikroskopa.

Laboratorijski kriterijumi za vjerovatan slučaj

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- pozitivan mikroskopski nalaz na acidorezistentne bacile ili pozitivan nalaz dobijen jednakovrijednom metodom fluorescentnog bojenja bacila uz primjenu svjetlosnog mikroskopa;
- detekcija nukleinske kiseline kompleksa *Mycobacterium tuberculosis* u kliničkom uzorku;
- histološki nalaz granuloma.

Epidemiološki kriterijumi N.P.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja

Antimikrobnna rezistencija

O rezultatima testiranja osjetljivosti na antimikrobnna sredstva obaveštava se u skladu sa metodama i kriterijumima koje su dogovorili ECDC i države članice kako je utvrdila Evropska mreža referentnih laboratorija za tuberkulozu i Evropska mreža za nadzor nad tuberkulozom.

3.50. TULAREMIJA

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima najmanje jedan od sljedećih kliničkih oblika:

Ulceroglandularna tularemija

- kožni ulkus

I

- regionalna limfadenopatija

Glandularna tularemija

- povećani i bolni limfnii čvorovi bez vidljivog ulkusa

Okuloglandularna tularemija

- konjunktivitis

I

- regionalna limfadenopatija

Orofaringealna tularemija

- cervikalna limfadenopatija

I najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:

- stomatitis;
- faringitis;
- tonsilitis.

Intestinalna tularemija

Najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:

- bol u abdomenu;
- povraćanje;
- proliv.

Plućna tularemija

-upala pluća

Tifoidna tularemija

Najmanje jedan od sljedeća dva simptoma:

- visoka temperatura bez ranih lokalnih znakova i simptoma;
- septikemija.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri kriterijuma:

- izolacija bakterije *Francisella tularensis* iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Francisella tularensis* u kliničkom uzorku;
- odgovor specifičnih antitijela na bakteriju *Francisella tularensis*.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće tri epidemiološke veze:

- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće.

Klasifikacija slučajeva

A.Moguć slučaj: N.P.

B.Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu

C.Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

3.51. TIFUSNA I PARATIFUSNA GROZNICA

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća dva simptoma:

- pojava trajne visoke temperature
- ILI
- najmanje dva od sljedeća četiri simptoma:
 - glavobolja;
 - relativna bradikardija;
 - neproduktivni kašalj;
 - proliv, konstipacija, neprijatnost ili bol u abdomenu.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija bakterije *Salmonella typhi* ili *paratyphi* iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline bakterije *Salmonella typhi* ili *paratyphi* u kliničkom uzorku.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće tri epidemiološke veze:

- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost kontaminiranoj hrani/vodi za piće.

Klasifikacija slučajeva

A.Moguć slučaj N.P.

B.Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu

C.Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

3.52. VIRUSNE HEMORAGIJSKE GROZNICE (VHF)

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedeća dva simptoma:

- visoka temperatura;
- hemoragijske manifestacije različitih oblika koje mogu dovesti do višestrukog zatajivanja organa.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija specifičnog virusa iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline specifičnog virusa u kliničkom uzorku i genotipizacija.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- putovanje u posljednjih 21 dan na područje za koje se zna ili vjeruje da je u njemu bilo pojave slučajeva virusne hemoragijske groznice;
- kontakt u posljednjih 21 dan s vjerovatnim ili potvrđenim slučajem virusne hemoragijske groznice (VHF) kod kojeg je bolest nastupila u zadnjih 6 mjeseci.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

3.53. INFEKCIJA VIRUSOM ZAPADNOG NILA

Klinički kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća tri simptoma:

- svako lice koje ima visoku temperaturu;
- encefalitis;
- meningitis.

Laboratorijski kriterijumi

Laboratorijski test za potvrdu slučaja

Najmanje jedan od sljedeća četiri kriterijuma:

- izolacija virusa Zapadnog Nila iz krvi ili cerebrospinalne tečnosti;
- detekcija nukleinske kiseline virusa Zapadnog Nila u krvi ili cerebrospinalnoj tečnosti;
- odgovor antitijela (IgM) specifičnih za virus Zapadnog Nila u likvoru
- visok titer IgM antitijela na virus Zapadnog Nila i detekcija IgG antitijela na virus Zapadnog Nila i potvrda neutralizacijom.

Laboratorijski test za vjerovatan slučaj

Odgovor specifičnih antitijela na virus Zapadnog Nila u serumu. Laboratorijske rezultate treba tumačiti u skladu vakcinalnim sa statusom protiv flavivirusa.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće dvije epidemiološke veze:

- prenos sa životinje na čovjeka (stalni ili kraći boravak na područjima gdje je virus Zapadnog Nila endemičan kod konja ili ptica odnosno izloženost komarcima na tim područjima);
- prenos sa čovjeka na čovjeka (vertikalni prenos, transfuzija krvi, transplantati).

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:
 - epidemiološka veza;
 - laboratorijski test za vjerovatan slučaj.
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrdu slučaja.

Napomena: Serološke rezultate treba tumačiti prema prethodnoj izloženosti drugim infekcijama uzrokovanim flavivirusom i prema statusu vakcinisanja protiv flavivirusa. Potvrđeni slučajevi u takvim situacijama treba da se ocjenjuju analizom neutralizacije seruma ili drugim odgovarajućim analizama.

3.54. ŽUTA GROZNICA

Klinički kriterijumi

Svako lice koje ima visoku temperaturu

I

Najmanje jedan od sljedeća dva simptoma:

- žutica;
- generalizovana hemoragija.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedećih pet kriterijuma:

- izolacija virusa žute groznice iz kliničkog uzorka;
- detekcija nukleinske kiseline virusa žute groznice;
- detekcija antigena virusa žute groznice;
- odgovor specifičnih antitijela na virus žute groznice;
- dokaz tipičnih histopatoloških lezija jetre na obdukciji.

Epidemiološki kriterijumi

Putovanje u zadnjih sedam dana na područje za koje se zna ili vjeruje da je u njemu bilo slučajeva žute groznice

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume i nije skorije vakcinisano. U slučaju skorijeg vakcinisanja, svako lice kod kojeg je detektovan divlji soj virusa žute groznice

Napomena: Serološke rezultate treba tumačiti prema prethodnoj izloženosti drugim infekcijama uzrokovanim flavivirusima i prema statusu vakcinisanja protiv flavivirusa. Potvrđeni slučajevi u takvim situacijama treba da se ocjenjuju analizom neutralizacije seruma ili drugim odgovarajućim analizama.

3.55.ENTERITIS UZROKOVAN BAKTERIJOM VRSTE YERSINIA ENTEROCOLITICA ILI YERSINIA PSEUDOTUBERCULOSIS

Klinički kriterijumi

Svako lice sa najmanje jednim od sljedećih pet simptoma:

- visoka temperatura;
- proliv;
- povraćanje;
- bol u abdomenu (pseudoappendicitis);
- rektalni tenezmi.

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedan od sljedeća dva kriterijuma:

- izolacija ljudske patogene bakterije *Yersinia enterocolitica* ili *Yersinia pseudotuberculosis* iz kliničkog uzorka;
- detekcija virulentnih gena bakterije *Y. enterocolitica* ili *Y. pseudotuberculosis* u kliničkom uzorku.

Epidemiološki kriterijumi

Najmanje jedna od sljedeće četiri epidemiološke veze:

- prenos sa čovjeka na čovjeka;
- izloženost zajedničkom izvoru;
- prenos sa životinje na čovjeka;
- izloženost kontaminiranoj hrani.

Klasifikacija slučajeva

- A. Mogući slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu
- C. Potvrđen slučaj: Svako lice koje ispunjava kliničke i laboratorijske kriterijume

Napomena: Ako nacionalni sistem nadzora ne obuhvata kliničke simptome, svi laboratorijski potvrđeni slučajevi za potrebe prijavljivanja smatraju se potvrđenim slučajevima.

3.56. BOLEST IZAZVANA ZIKA VIRUSOM

Klinički kriterijumi

- Lice koja ima osip

Laboratorijski kriterijumi

A. Potvrđen slučaj

Najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- detekcija nukleinske kiseline zika virusa u kliničkom uzorku;
- detekcija antigena zika virusa u kliničkom uzorku;
- izolacija zika virusa iz kliničkog uzorka;
- detekcija IgM antitijela specifičnih za zika virus u uzorku/uzorcima seruma i potvrda neutralizacijskim testom;
- serokonverzija ili četvorostruki porast titra antitijela specifičnih za virus zika u parnim uzorcima seruma.

B. Vjerovatan slučaj

- detekcija IgM antitijela specifičnih za zika virus u jednom uzorku seruma

Epidemiološki kriterijumi

Putovanje u područje na kojem je zabilježen aktivan prenos zika virusa u periodu od 15 dana prije nastupanja simptoma ili boravak na tom području u tom razdoblju

ILI

Polni kontakt sa licem koje je nedavno bilo izloženo zika virusu ili kod kojeg je potvrđena infekcija virusom zika.

Klasifikacija slučajeva

- A. Mogući slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Lice koje ispunjava kliničke i epidemiološke kriterijume i laboratorijske kriterijume za vjerovatan slučaj
- C. Potvrđen slučaj: Lice koje ispunjava laboratorijske kriterijume za potvrđen slučaj

Napomena: Serološke rezultate treba tumačiti prema prethodnoj izloženosti drugim infekcijama uzrokovanim flavivirusom i prema statusu vakcinisanja protiv flavivirusa. Potvrđeni slučajevi u takvim situacijama treba da se ocjenjuju analizom neutralizacije seruma ili drugim odgovarajućim analizama.

3.57. KONGENITALNA BOLEST IZAZVANA ZIKA VIRUSOM

Klinički kriterijumi

Odoje ili fetus sa mikrocefalijom ili intrakranijalnim kalcifikacijama ili drugim anomalijama centralnog nervnog sistema.

Laboratorijski kriterijumi

A.Potvrđen slučaj

- detekcija nukleinske kiseline zika virusa u kliničkom uzorku;
- detekcija antigena zika virusa u kliničkom uzorku;
- izolacija zika virusa iz kliničkog uzorka;
- detekcija IgM antitijela specifičnih za zika virus u serumu, cerebrospinalnoj tečnosti ili amnionskoj tečnosti.

Epidemiološki kriterijumi

Majci je tokom trudnoće potvrđena infekcija virusom zika.

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj: N.P.
- B. Vjerovatan slučaj: Odojče ili fetus koji ispunjava kliničke kriterijume i ima epidemiološku vezu.
- C. Potvrđen slučaj: Odojče ili fetus koji ispunjava kliničke kriterijume i laboratorijske kriterijume.

4. DEFINICIJE SLUČAJEVA POSEBNIH ZDRAVSTVENIH PITANJA

4.1. OPŠTA DEFINICIJA SLUČAJA BOLNIČKE INFEKCIJE (ILI „INFEKCIJE POVEZANE SA ZDRAVSTVENOM NJEGOM”)

Bolnička infekcija povezana sa trenutnim boravkom u bolnici definiše se kao infekcija koja odgovara jednoj od definicija slučajeva:

- kod koje su se simptomi pojavili treći dan nakon prijema u bolnicu ili kasnije (dan prijema je prvi dan)
ILI
- kod koje je pacijent operisan prvi ili drugi dan i kod njega su se prije trećeg dana pojavili simptomi infekcije hirurške rane
ILI
- kod koje je prvi ili drugi dan stavljen invazivno medicinsko sredstvo koje je prije trećeg dana uzrokovalo infekciju povezanu sa zdravstvenom njegom.

Bolnička infekcija povezana sa prethodnim boravkom u bolnici definiše se kao infekcija koja odgovara jednoj od definicija slučajeva:

- kod koje pacijent pokazuje znakove infekcije, ali je ponovo primljen u bolnicu manje od 48 sati nakon prethodnog primanja u bolnicu za akutnu njegu
ILI
- kod koje je pacijent primljen sa infekcijom koja odgovara definiciji slučaja infekcije hirurške rane, tj. infekcija hirurške rane pojavila se u periodu od 30 dana nakon operacije (ili je, kad je riječ o operaciji koja uključuje implantat, u periodu od 90 dana nakon operacije došlo do duboke infekcije ili infekcije organa/međuorganskih prostora), i pacijent ima simptome koji odgovaraju definiciji slučaja i/ili je podvrgnut antimikrobnom tretmanu za tu infekciju
ILI
- kod koje je pacijent primljen u bolnicu (ili su se kod njega u sljedeća dva dana razvili simptomi) sa infekcijom bakterijom *Clostridium difficile* manje od 28 dana od prethodnog otpusta iz bolnice za akutnu njegu.

Napomena: Za potrebe praćenja prevalencije bolničkih infekcija u određenom trenutku aktivna bolnička infekcija koja je prisutna na dan kontrolnog pregleda u okviru praćenja definije se kao infekcija kod koje su znakovi i simptomi infekcije prisutni na dan kontrolnog pregleda u okviru praćenja ili su bili prisutni u prošlosti, a pacijent se na dan pregleda (još) liječi od te infekcije. Prisutnost simptoma i znakova treba provjeriti prije početka liječenja kako bi se utvrdilo odgovara li liječena infekcija jednoj od definicija slučajeva bolničke infekcije.

4.1.1. BJ: infekcija kostiju i zglobova

BJ-BONE: osteomijelitis

Za osteomijelitis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka kosti;
- kod pacijenta su direktnim pregledom kosti tokom hirurškog zahvata ili histopatološkim analizama utvrđeni osteomijelitis — pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), otok, bolna osjetljivost, lokalna vrelina i/ili curenje (dreniranje) sadržaja na mjestu suspektne infekcije kosti

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- uzročnik izolovan iz krvi;
- pozitivan test na antigen u krvi (na primjer *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*)
- radiološki dokaz infekcije (npr. patološki nalaz na RTG, CT i/ili MR snimku, patološki nalaz scintigrafije koštanog sistema [galijum, tehnicijum itd.]).

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Medijastinitis koji se pojavi nakon operacije srca i praćen je osteomijelitom treba prijaviti kao infekciju hirurške rane – organa/međuorganskih prostora (SSI-O).

BJ-JNT: infekcije zglobova ili bursi

Za infekciju zgloba ili bursi mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka zglobne tečnosti ili biopsijom sinovijalne membrane;
- kod pacijenta su pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkim analizama utvrđeni dokazi infekcije zgloba ili burse;
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: bol u zglobu, osjetljivost, otečenost, lokalno povišenu temperaturu, prisutne znakove efuzije zgloba ili ograničenost pokreta u zglobu
- i najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - pri bojenju sinovijalne tečnosti metodom po Gramu vidljivi su uzročnici i leukociti;
 - pozitivan test na antigen u krvi, urinu ili sinovijalnoj tečnosti;
 - biohemijska analiza sinovijalne tečnosti dobijene punkcijom zahvaćenog zgloba/zglobova, u saglasnosti je sa nalazima tipičnim za infekciju pri čemu su kao uzroci isključeni reumatološki poremećaji;
 - radiološki dokaz infekcije (npr. patološki nalaz na RTG, CT i/ili MR snimku, patološki nalaz na scintigrafskom snimku koštanog sistema [galijum, tehnicijum i sl.]).

BJ-DISC: infekcija međupršljenskog prostora

Za infekciju u međupršljenskom prostoru mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka tkiva iz međupršljenskog diska, dobijenog tokom hirurškog zahvata ili iglenom aspiracijom;
- kod pacijenta su tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom pretragom utvrđeni dokazi infekcije međupršljenskog diska;
- pacijent ima povišenu tjelesnu temperaturu ($> 38^{\circ}\text{C}$) bez drugih poznatih uzroka ili bol u visini suspektnog međupršljenskog prostora

I

- radiološki dokaz infekcije (npr. patološki nalaz na RTG, CT i/ili MR snimku, patološki nalaz na scintigrafskom snimku koštanog sistema [galijum, tehnicijum i sl.]).
- pacijent ima visoku temperaturu ($> 38^{\circ}\text{C}$) bez drugih poznatih uzroka ili bol u zahvaćenom prostoru vertebralnog diska

I

- pozitivan test na antigen u krvi ili urinu (npr. *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis* ili *Streptococcus* grupe B).

4.1.2. BSI: infekcija krvotoka

BSI: Laboratorijski potvrđena infekcija krvotoka

- Jedna pozitivna hemokultura sa identifikovanim patogenim mikroorganizmom
- ILI
- Pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma: povišena tjelesna temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), drhtavica ili hipotenzija (nizak krvni pritisak)
- Dvije pozitivne hemokulture iz dva uzorka uzeta u razmaku od najmanje 48 sati, iz kojih su izolovani mikroorganizmi porijeklom sa kože tj. kontaminenti = koagulaza negativne stafilokoke, *Micrococcus spp.*, *Propionibacterium acnes*, *Bacillus spp.*, *Corynebacterium spp*

Izvor infekcije krvotoka:

- infekcija povezana sa kateterom: isti mikroorganizam izolovan je s katetera ili se simptomi pojačavaju u 48 sati nakon odstranjivanja katetera (C-PVC: periferni venski kateter, C-CVC: centralni venski kateter (*napomena*: infekciju krvotoka povezanu s centralnim ili perifernim venskim kateterom (C-CVC ili C-PVC BSI) treba u slučaju mikrobiološke potvrde prijaviti kao mikrobiološki potvrđenu infekciju krvotoka povezanu s centralnim kateterom (CRI3-CVC), odnosno kao potvrđenu infekciju krvotoka povezanu s perifernim venskim kateterom (CRI3-PVC); vidjeti definiciju za mikrobiološki potvrđenu infekciju krvotoka povezanu s centralnim ili perifernim venskim kateterom (CRI3));
- sekundarna infekcija uz drugu infekciju: isti je mikroorganizam izolovan sa drugog mesta infekcije ili postoji čvrsti klinički dokaz da je infekcija krvotoka sekundarna uz infekciju na drugom mjestu, uzrokovana invazivnim dijagnostičkim postupkom ili stranim tijelom,
- plućna infekcija (S-PUL);
- infekcija mokraćnog sistema (S-UTI);
- infekcija gastrointestinalnog sistema (S-DIG);
- infekcija hirurške rane (S-SSI);
- infekcija kože i mekih tkiva (S-SST);
- infekcije na drugim mjestima (S-OTH);
- infekcija nepoznatog porijekla (UO): ništa od prethodno navedenog, infekcija krvotoka nepoznatog porijekla (provjera tokom testa, ali izvor nije pronađen);
- nepoznat izvor infekcije (UNK): nema (dovoljno) informacija o izvoru infekcije krvotoka.

4.1.3. CNS: infekcije centralnog nervnog sistema

CNS-IC: intrakranijalna infekcija (apsces mozga, subduralna ili epiduralna infekcija, encefalitis)

Za intrakranijalnu infekciju mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka moždanog tkiva ili tvrde moždane ovojnice (*dura mater*);
- kod pacijenta je pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom pretragom utvrđen apsces ili dokaz intrakranijalne infekcije — pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: glavobolja, vrtoglavica, povišena tjelesna temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), fokalni neurološki ispadni, izmijenjen nivo svijesti ili konfuzija

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- uzročnici su vidljivi pri mikroskopskom pregledu uzorka mozga ili tkiva u kojem se razvio apsces, dobijenog iglenom aspiracijom ili biopsijom tokom hirurškog zahvata ili obdukcije;
- pozitivan test na antigene u krvi ili urinu;
- radiološki dokaz infekcije (patološki nalaz ultrazvuka, CT-a, MR-a, scintigrafije ili arteriograma);
- jedan dijagnostički titar antitijela (IgM) ili četverostruki porast titra antitijela (IgG) na patogen u parnim uzorcima seruma

I, ako se dijagnoza postavi prije smrti, doktor propisuje odgovarajuću antimikrobnu terapiju.

Napomena uz upute za prijavljivanje

Ako su meningitis i apsces mozga prisutni zajedno, infekciju treba prijaviti kao intrakranijalnu infekciju -IC

CNS-MEN: meningitis ili ventrikulitis

Za meningitis ili ventrikulitis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

 kod pacijenta je uzročnik izolovan kulturom likvora;

- pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: povišena tjelesna temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), glavobolja, ukočenost vrata, meningealni znaci, znaci neurološkog ispada nekog od kranijalnih živaca ili iritabilnost

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- povećan broj leukocita, povišene vrijednosti bjelančevina i/ili smanjene vrijednosti glukoze u likvoru;
- vidljivi mikroorganizmi na mikroskopskom preparatu likvora, bojenom po Gramu;
- pozitivna hemokultura;
- pozitivan test na antigene mikroorganizma likvoru, krvi ili urinu;
- pozitivni dijagnostički testovi za odredene patogene (IgM) odnosno četverostruki porast titra antitijela (IgG) u parnim uzorcima seruma za određene patogene

I, ako se dijagnoza postavi prije smrti, doktor propisuje odgovarajuću antimikrobnu terapiju.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- Infekciju u cerebrospinalnoj tečnosti nakon ugradnje šanta treba prijaviti kao infekciju hirurške rane (SSI) ako se pojavi u periodu od 90 dana nakon ugradnje; ako se pojavi nakon što prođe 90 dana ili nakon manipulacije šantom ili pristupanja šantu, infekciju treba prijaviti kao CNS-MEN ako odgovara opštoj definiciji slučaja za infekciju povezanu sa zdravstvenom uslugom;
- meningoencefalitis treba prijaviti kao MEN;
- spinalni apsces s meningitismom treba prijaviti kao MEN.

CNS-SA: spinalni apsces bez meningitisa

Za apsces u spinalnom epiduralnom ili subduralnom prostoru, bez zahvaćenosti cerebrospinalne tečnosti ili susjednih koštanih struktura mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan kulturom materijala iz apsesa u kičmenom epiduralnom ili subduralnom prostoru;
- kod pacijenta je apsces u kičmenom epiduralnom ili subduralnom prostoru uočen tokom hirurške intervencije ili obdukcije u spinalnom epiduralnom ili subduralnom prostoru ili su histopatološkom pretragom utvrđeni dokazi apsesa;
- pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: povišena tjelesna temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol u ledima, fokalna osjetljivost, radikulitis, parapareza ili paraplegija

I najmanje jedan od sljedećih kriterija:

- pozitivna hemokultura;
- radiografski dokaz kičmenog apsesa (npr. patološki nalaz mijelografije, ultrazvuka, CT-a, MR ili drugih radioloških metoda snimanja–scintigrafija i sl.)

I, ako se dijagnoza postavi prije smrti, doktor propisuje odgovarajuću antimikrobnu terapiju.

Napomena uz upute za prijavljivanje

Spinalni apses s meningitisom treba prijaviti kao meningitis (CNS-MEN).

4.1.4. CRI: infekcija povezana s kateterom ⁽¹⁾

CRII-CVC: lokalna infekcija povezana s centralnim venskim kateterom (CVC) (nema pozitivne krvne kulture)

- kvantitativna kultura s centralnog venskog katetera (CVC) ≥ 103 CFU/ml ili polukvantitativna kultura s centralnog venskog katetera (CVC) > 15 CFU
- i gnoj/upala na mjestu insercije (umetanja) ili u području tunela.

CRII-PVC: lokalna infekcija povezana s perifernim venskim kateterom (PVC) (nema pozitivne krvne kulture)

- kvantitativna kultura s perifernog venskog katetera (PVC) ≥ 103 CFU/ml ili polukvantitativna kultura s perifernog venskog katetera (PVC) > 15 CFU
- i gnoj/upala na mjestu insercije (umetanja) ili u području tunela.

CRI2-CVC: opšta infekcija povezana s centralnim venskim kateterom (CVC) (nema pozitivne krvne kulture)

- kvantitativna kultura s centralnog venskog katetera (CVC) ≥ 103 CFU/ml ili polukvantitativna kultura s centralnog venskog katetera (CVC) > 15 CFU
- i poboljšanje kliničkih znakova u razdoblju od 48 sati nakon odstranjenja katetera.

CRI2-PVC: opšta infekcija povezana s perifernim venskim kateterom (PVC) (nema pozitivne krvne kulture)

- kvantitativna kultura s perifernog venskog katetera (PVC) ≥ 103 CFU/ml ili polukvantitativna kultura s perifernog venskog katetera (PVC) > 15 CFU
- i poboljšanje kliničkih znakova u razdoblju od 48 sati nakon odstranjenja katetera.

CRI3-CVC: mikrobiološki potvrđena infekcija krvotoka povezana s centralnim venskim kateterom (CVC)

- pojava infekcije krvotoka (BSI) 48 sati prije ili nakon odstranjenja katetera (ako je odstranjen)
- i pozitivna kultura s istim mikroorganizmom u jednom od sljedećih testova:
 - kvantitativna kultura s centralnog venskog katetera (CVC) ≥ 103 CFU/ml ili polukvantitativna kultura s centralnog venskog katetera (CVC) > 15 CFU;
 - odnos kvantitativne krvne kulture kod uzorka krvi s centralnog venskog katetera (CVC)/perifernog uzorka krvi > 5 ;
 - diferencijalno kašnjenje pozitivnih krvnih kultura: kultura uzorka krvi s centralnog venskog katetera (CVC) pozitivna dva ili više sati prije nego kultura periferne krvi (uzorci krvi uzeti u isto vrijeme);
 - pozitivna kultura s istim mikroorganizmom iz uzorka s gnoja s mesta insercije (umetanja).

CRI3-PVC: mikrobiološki potvrđena infekcija krvotoka povezana s perifernim venskim kateterom (CPC)

- Pojava infekcije krvotoka (BSI) 48 sati prije ili nakon odstranjenja katetera (ako je odstranjen)
- I pozitivna kultura s istim mikroorganizmom u jednom od sljedećih testova:
 - kvantitativna kultura s perifernog venskog katetera (PVC) ≥ 103 CFU/ml ili polukvantitativna kultura s perifernog venskog katetera (PVC) > 15 CFU;
 - pozitivna kultura s istim mikroorganizmom iz uzorka s gnoja s mesta insercije (umetanja).

4.1.5. CVS: infekcija kardiovaskularnog sistema

CVS-VASC: arterijska ili venska infekcija

Za arterijsku ili vensku infekciju mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka tkiva arterija ili vena odstranjenih tokom hirurškog zahvata i krvna kultura nije napravljena ili uzročnik nije izolovan iz krvi
- kod pacijenta su pregleđeni tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom pretragom utvrđeni dokazi arterijske ili venske infekcije;
- pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura (> 38 °C), bol, eritem ili vrućina na mjestu zahvaćenom infekcijom i više od 15 kolonija uzgojenih od uzorka s vrha intravaskularne kanile polukvantitativnom metodom i krvna kultura nije napravljena ili uzročnik nije izolovan iz krvi
- kod pacijenta se na mjestu zahvaćenom infekcijom pojavit će gnojni iscjedak i krvna kultura nije napravljena ili uzročnik nije izolovan iz krvi

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Infekcije na mjestu ugradnje arteriovenskog transplantata odnosno umetanja šanta ili fistule ili intravaskularne kanile bez uzročnika izolovan iz uzorka krvi treba prijaviti kao arterijsku ili vensku infekciju (CVS-VASC). Arterijsku ili vensku infekciju koja ispunjava treći kriterijum treba prijaviti kao CRI1 ili CRI2, prema potrebi.

CVS-ENDO: endokarditis

Za endokarditis prirodnog ili ugradenog srčanog zaliska mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka zaliska ili vegetacije;
- pacijent ima dva ili više sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura (> 38 °C), novi ili promjenjivi šum, pojava embolija, promjene na koži (npr. petehije, splinter hemoragije, bolni potkožni čvorovi), kongestivni zastoj srca ili abnormalnosti srčane provodljivosti

⁽¹⁾ CVC = centralni venski kateter, PVC = periferni venski kateter. Kolonizacija centralnog venskog katetera ne prijavljuje se. Mikrobiološki potvrđena infekcija krvotoka (CRI3) povezana s centralnim venskim kateterom ili perifernim venskim kateterom (CRI3-CVC, odnosno CRI3-PVC) ujedno je i infekcija krvotoka čiji je izvor centralni venski kateter (C-CVC), odnosno periferni venski kateter (C-PVC); međutim kada se prijavljuje CRI3, infekcija krvotoka (BSI) ne prijavljuje se u okviru praćenja prevalencije u određenom momentu; mikrobiološki potvrđenu infekciju krvotoka (BSI) koja je povezana s kateterom treba prijaviti kao CRI3.

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- izolacija uzročnika iz dvije ili više krvnih kultura;
- uzročnici su vidljivi pri bojenju zališka metodom po Gramu kada je kultura negativna ili nije napravljena;
- pregledom tokom hirurškog zahvata ili autopsije utvrđena prisutnost vegetacija na zaliscima;
- pozitivan test na antigen u krvi ili urinu (npr. *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis* ili *Streptococcus* grupe B);
- na ultrazvuku srca (ehokardiogram) vidljivi znakovi nove vegetacije

I, ako se dijagnoza postavi prije smrti, doktor propisuje odgovarajuću antimikrobnu terapiju.

CVS-CARD: miokarditis ili perikarditis

Za miokarditis ili perikarditis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka perikardijalnog tkiva ili perikardijalne tečnosti dobijenog iglenom aspiracijom ili tokom hirurškog zahvata;
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol u grudima, paradoksalni puls ili povećanje srca

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- abnormalan EKG koji upućuje na miokarditis ili perikarditis;
- pozitivan test na antigen u krvi (npr. *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*);
- histološkim pregledom srčanog tkiva utvrđeni dokazi miokarditisa ili perikarditisa;
- četvorostruki porast tipski specifičnih antitijela, sa ili bez izolacije virusa iz ždrijela (farinks) ili stolice;
- perikardijalna efuzija identifikovana ultrazvukom srca (ehokardiogramom), snimanjem kompjuterizovanom tomografijom (CT), magnetnom rezonancicom (MR) ili angiografijom.

CVS-MED: medijastinitis

Za medijastinitis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka medijastinalnog tkiva ili tečnosti, dobijene tokom hirurškog zahvata ili iglenom aspiracijom;
- kod pacijenta su pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkim analizama utvrđeni dokazi medijastinitisa;
- pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol u grudima ili nestabilnost sternuma

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- gnojni iscijedak iz medijastinalnog područja;
- uzročnik izolovan iz krvi ili iscjetka iz medijastinalnog područja;
- proširenje medijastinuma vidljivo na rendgenskim snimcima.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Medijastinitis koji se pojavi nakon operacije srca i praćen je osteomijelitism treba prijaviti kao infekciju hirurške rane – organa/međuorganских prostora (SSI-O).

4.1.6. EENT: infekcija oka, uha, nosa, grla ili usta

EENT-CONJ: konjunktivitis

Za konjunktivitis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka gnojnog eksudata dobijenog iz konjunktive ili susjednih tkiva, kao što su tkivo kapaka, rožnjače, Meibomovih žlijezda ili lakrimalnih (suznih) žlijezda;
- kod pacijenta se javlja bol ili crvenilo u području konjunktive ili oko očiju

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- leukociti i uzročnici vidljivi su pri bojenju eksudata metodom po Gramu;
- gnojni eksudati;
- pozitivan test na antigen u eksudatu ili uzorku dobijenom struganjem konjunktive (npr. test ELISA ili IF za bakteriju *Chlamydia trachomatis*, virus herpes simpleks, adenovirus);
- kod mikroskopskog pregleda eksudata ili uzorka dobijenog struganjem konjunktive vidljive su velike ćelije s više jedara — pozitivna virusna kultura;
- jedan dijagnostički titar antitijela (IgM) ili četvorostruki porast titra antitijela (IgG) na patogen u parnim serumima

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- Druge infekcije očiju treba prijaviti kao EENT-EYE.
- Hemski konjunktivitis uzrokovani srebro-nitratom (AgNO₃) ne prijavljuje se kao infekcija povezana sa zdravstvenom njegom.
- Konjunktivitis koji se javlja kao dio šire rasprostranjene virusne bolesti (malih boginja, ovčijih boginja ili infekcija gornjeg respiratornog trakta (URI)) ne prijavljuje se.

EENT-EYE: infekcije oka osim konjunktivitisa

Za infekciju oka osim konjunktivitisa mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka prednje ili zadnje očne komore ili staklastog tijela;
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: bol u oku, smetnje vida ili hipopion I najmanje jedan od sljedećih kriterija:
 - klinička dijagnoza infekcije oka;
 - pozitivan test na antigen u krvi (npr. *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*);
 - uzročnik izolovan iz krvi.

EENT-EAR: infekcija uha i mastoidea

Za infekcije uha i mastoidea mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- Za infekciju spolnjeg uha (**otitis externa**) mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka gnojnog iscjetka iz ušnog kanala;
 - pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol, crvenilo ili iscijedak iz ušnog kanala
 - i uzročnici su vidljivi pri bojenju gnojnog iscjetka metodom po Gramu.
- Za infekciju srednjeg uha (**otitis media**) mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka tekućine iz srednjeg uha, dobijenog timpanocentezom ili tokom hirurškog zahvata;
 - pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol u bubnoj opni, upala, povlačenje ili smanjena pokretljivost bubne opne, tečnost iza bubne opne.
- Za infekciju unutrašnjeg uha (**otitis interna**) mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka tečnosti iz unutrašnjeg uha, dobijenog tokom kirurškog zahvata;
- pacijent ima kliničku dijagnozu infekcije unutrašnjeg uha.
- Za **mastoiditis** mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka gnojnog iscjetka iz mastoide;
 - pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol, osjetljivost, eritem, glavobolja ili facijalna paraliza
 - I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - uzročnici su vidljivi pri bojenju gnojnog materijala iz mastoide metodom po Gramu;
 - pozitivan test na antigen u krvi.

EENT-ORAL: infekcija usne šupljine (usta, jezik ili desni)

- Za infekcije usne šupljine mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka gnojnog materijala iz tkiva usne šupljine;
 - kod pacijenta je neposrednim pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkim analizama utvrđen apses ili drugi dokaz infekcije usne šupljine;
 - pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: apses, ulceracija ili bijele izbočine na upaljenoj sluznici ili plak na usnoj sluznici
 - I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - uzročnici su vidljivi pri bojenju metodom po Gramu;
 - pozitivan nalaz bojenja kalijum-hidroksidom (KOH);
 - kod mikroskopskog pregleda strugotina sluznice vidljive su velike ćelije sa više jedara;
 - pozitivan test na antigen u usnim izlučevinama;
 - jedan dijagnostički titar antitijela (IgM) ili četverostruki porast titra antitijela (IgG) na patogen u parnim serumima;
 - medicinska dijagnoza infekcije i liječenje topikalnom ili oralnom antimikotičnom terapijom.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Primarne infekcije usne šupljine virusom herpes simpleks povezane sa zdravstvenom njegovom treba prijaviti kao infekcije usne šupljine (EENT-ORAL); ponavljajuće herpesne infekcije nisu povezane sa zdravstvenom njegovom.

EENT-SINU: sinusitis

- Za sinusitis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka gnojnog materijala iz sinusne šupljine;
 - pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol ili osjetljivost nad zahvaćenim sinusom, glavobolja, gnojni eksudat ili začepljen nos
 - I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - pozitivan nalaz dobijen postupkom transluminacije;
 - pozitivan nalaz radiološke pretrage (uključujući snimanje kompjuterizovanom tomografijom (CT)).

EENT-UR: gornji disajni sistem, faringitis, laringitis, epiglotitis

- Za infekcije gornjeg disajnog sistema mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), eritem farinks, gušobolja, kašalj, promuklost ili gnojni eksudat u grlu
 - I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - uzročnik izolovan iz uzorka s određenog mesta;
 - uzročnik izolovan iz krvi;
 - pozitivan test na antigen u krvi ili izlučevinama respiratornog trakta;
 - jedan dijagnostički titar antitijela (IgM) ili četverostruki porast titra antitijela (IgG) na patogen u parnim serumima;
 - klinička dijagnoza infekcije gornjeg respiratornog trakta;
 - kod pacijenta je direktnim pregledom tokom hirurškog zahvata ili tokom histopatološke analize utvrđen apses.

4.1.7. GI: infekcija GITA-a

GI-CDI: infekcija bakterijom *Clostridium difficile*

Infekcija bakterijom *Clostridium difficile* (prije se upotrebljavao i naziv „proliv povezan s bakterijom *Clostridium difficile*“ ili CDAD) mora ispunjavati najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- proliv ili toksični megakolon i pozitivan laboratorijski test na toksin A i/ili B bakterije *Clostridium difficile* u stolici ili nalaz toksin-producujuće bakterije *C. difficile* u stolici kultivacijom ili na neki drugi način, npr. na osnovu pozitivnog rezultata PCR-a;
- endoskopijom donjeg gastrointestinalnog trakta otkriven je pseudomembranozni kolitis;
- histopatološki nalaz debelog crijeva karakterističan za infekciju bakterijom *Clostridium difficile* (s prolivom ili bez njega) na uzorku dobijenom endoskopijom, kolektomijom ili autopsijom.

GI-GE: gastroenteritis (osim infekcije bakterijom *Clostridium difficile*)

Za gastroenteritis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je nastupio akutni proliv (tečna stolica u trajanju dužem od 12 sati) s povraćanjem ili visokom temperaturom ($> 38^{\circ}\text{C}$) ili bez njih, pri čemu se isključuje neinfektivna etiologija (npr. dijagnostički testovi, režim liječenja osim antimikrobnih sredstava, akutno pogoršanje nekog hroničnog stanja ili psihološki stres);
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: mučnina, povraćanje, bol u abdomenu, visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$) ili glavobolja
- I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - enterični patogen izolovan je iz stolice ili rektalnog brisa;
 - enterični patogen detektovan je rutinskom ili elektronskom mikroskopijom;
 - enterični patogen detektovan je testom na antigene ili antitijela u krvi ili stolicu;
 - prisutnost enteričnog patogena dokazana je na osnovu citopatskih promjena u kulturi tkiva (test na toksine);
 - jedan dijagnostički titar antitijela (IgM) ili četverostruki porast titra antitijela (IgG) na patogen u parnim serumima.

GI-GIT: infekcija GIT-a (jedjak, žludac, tanko i debelo crijevo i rektum) osim gastroenteritisa i apendicitisa

Za infekcije GIT-a osim gastroenteritisa i apendicitisa mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom analizom utvrđen apses ili drugi dokaz infekcije;
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka i kompatibilni su s infekcijom zahvaćenog organa ili tkiva: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), mučnina, povraćanje, bol u abdomenu ili osjetljivost

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- uzročnik je izolovan iz uzorka iscjetka ili tkiva dobijenog tokom hirurškog zahvata ili endoskopije ili iz drena postavljenog hirurškim postupkom;
- uzročnici su vidljivi pri bojenju metodom po Gramu ili bojenju kalijum-hidroksidom (KOH) ili su vidljive velike ćelije s više jedara pri mikroskopskom pregledu uzorka iscjetka ili tkiva dobijenog tokom hirurškog zahvata ili endoskopije ili iz drena postavljenog hirurškim postupkom;
- uzročnik izolovan iz krvi;
- dokazi patoloških promjena utvrđeni su radiološkim pregledom;
- dokazi patoloških promjena utvrđeni endoskopskim pregledom (npr. ezofagitis uzrokovan gljivicom *Candida* spp. ili proktitis).

GI-HEP: hepatitis

Za hepatitis mora biti ispunjen sljedeći kriterijum:

- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), anoreksija, mučnina, povraćanje, bol u abdomenu, žutica ili transfuzija u prethodna tri mjeseca
I najmanje jedan od sljedećih kriterija:
 - pozitivan test za antigen ili antitijela na hepatitis A, hepatitis B, hepatitis C ili hepatitis delta;
 - abnormalni rezultati testova funkcije jetre (npr. povišene vrijednosti ALT/AST, bilirubina);
 - u urinu ili orofaringalnim izlučevinama detektovan citomegalovirus (CMV).

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- Hepatitis ili žutica neinfektivnog porijekla (nedostatak alfa-1 antitripsina) se ne prijavljuje.
- Hepatitis ili žutica kao posljedica izloženosti hepatotoksinima (alkoholni hepatitis ili hepatitis uzrokovan acetaminofenom) se ne prijavljuje.
- Hepatitis ili žutica kao posljedica biliarne opstrukcije (holecistitis) se ne prijavljuje.

GI-IAB: infekcija u trbušnoj duplji, ako na drugom mjestu nije navedeno, uključujući žučnu kesu, žučne puteve, jetru (osim virusnog hepatitisa), slezinu, pankreas, trbušnu maramicu, subfrenični ili subdijalfragmalni prostor, odnosno druga tkiva ili područja trbušne duplje, ako na drugom mjestu nije navedeno.

Za infekcije trbušne duplje mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka gnojnog materijala iz trbušne duplje, dobijenog tokom hirurškog zahvata ili iglenom aspiracijom;
- kod pacijenta je pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom pretragom utvrđen apses ili drugi dokaz infekcije u trbušnoj duplji;
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), mučnina, povraćanje, bol u abdomenu ili žutica
I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - uzročnik izolovan iz iscjetka iz drena postavljenog hirurškim postupkom (npr. zatvorena sukcionska drenaža, otvoreni dren, T-dren);
 - uzročnici su vidljivi pri bojenju metodom po Gramu uzorka iscjetka ili tkiva dobijenog tokom hirurškog zahvata ili iglenom aspiracijom;
 - uzročnici su izolovani iz krvi i postoji radiološki dokaz infekcije (npr. abnormalan nalaz ultrazvuka, snimanja kompjuterizovanom tomografijom (CT), magnetske rezonance (MR), scintigrafije (galijum, tehnicijum itd.) ili rendgена abdomena).

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Pankreatitis (upalni sindrom koji karakteriše bol u abdomenu, mučnina i povraćanje povezani s visokim nivom enzima pankreasa (u serumu) se ne prijavljuje, osim ako se utvrdi da je uzrokovan infekcijom.

4.1.8. LRI: infekcija donjeg respiratornog sistema, osim upale pluća

LRI-BRON: bronhitis, traheobronhitis, bronhiolitis, traheitis, bez dokaza upale pluća

- Kod pacijenta nema kliničkih ni radioloških dokaza upale pluća
- I pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), kašalj, pojava ili pojačano iskašljavanje (sputuma), suvi kašalj (*rhonchi*), tuberkulozno disanje
I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - pozitivna kultura uzorka dobijena iz dubokog trahealnog aspirata ili bronhoskopijom;
 - pozitivan test na antigen u respiratornim izlučevinama.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Hronični bronhitis kod pacijenta s hroničnom plućnom bolešću ili infekcijom ne prijavljuje se, osim ako postoje dokazi o akutnoj sekundarnoj infekciji koja se manifestuje promjenama u organizmu.

LRI-LUNG: druge infekcije donjeg respiratornog trakta

Za druge infekcije donjeg respiratornog trakta mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz razmaza ili uzorka plućnog tkiva ili tečnosti, uključujući pleuralnu tečnost;
- kod pacijenta je pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom analizom utvrđena plućni apses ili empijem;
- kod pacijenta je radiološkom pregledom pluća utvrđena apsesna šupljina.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Plućni apses ili empijem bez upale pluća treba prijaviti kao LRI-LUNG.

4.1.9. NEO: definicije posebnih neonatalnih slučajeva

NEO-CSEP: klinička sepsa

SVA tri sljedeća kriterijuma:

- nadležni doktor je započeo odgovarajuću antimikrobnu terapiju za sepsu najmanje pet dana;
- u krvnoj kulturi nijesu detektovani patogeni ili testiranje nije sprovedeno;
- nema utvrđene infekcije na nekom drugom mjestu
I dva od sljedećih kriterijuma (bez drugog očitog uzroka):
 - visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$) ili nestabilna temperatura (česta posljedica boravka u inkubatoru) ili pothlađenost (hipotermija) ($< 36,5^{\circ}\text{C}$);
 - tahikardija ($> 200/\text{min}$) ili novonastala/pojačana bradikardija ($< 80/\text{min}$);
 - vrijeme kapilarnog punjenja (CRT) $> 2\text{ s}$;
 - pojava ili pojačanje apneje ($> 20\text{ s}$);
 - neobjašnjena metabolička acidozna;
 - novonastala hiperglikemija ($> 140\text{ mg/dL}$);
 - drugi znak sepsе (boja kože (samo ako nije mjereno vrijeme kapilarnog punjenja (CRT), laboratorijski znakovi (C- reaktivni protein (CRP), interleukin), povećana potreba za kiseonikom (intubacija), nestabilno opšte stanje pacijenta, apatija).

NEO-LCBI: laboratorijski potvrđena infekcija krvotoka (BSI)

- Najmanje dva od sljedećih kriterijuma: temperatura $> 38^{\circ}\text{C}$ ili $< 36,5^{\circ}\text{C}$ ili nestabilna temperatura, tahikardija ili bradikardija, apneja, prođeno vrijeme kapilarnog punjenja (CRT), metabolička acidozna, hiperglikemija, drugi znaci infekcije krvotoka (BSI), npr. apatija I
- dokazani patogen osim koagulaza-negativnih stafilocokova izolovan iz krvi ili cerebrospinalne tečnosti (CSF) (meningitis je u toj starosnoj dobi obično hematogen, pa se pozitivan CSF može smatrati dokazom infekcije krvotoka (BSI) čak i ako su krvne kulture negativne ili nisu napravljene).

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- radi usklađenosti sa prijavljivanjem infekcija krvotoka (BSI) kod odraslih (uključujući sekundarne infekcije krvotoka) kriterijum „uzročnik nije povezan sa infekcijom na drugom mjestu“ uklonjen je iz definicije za Neo-KISS za potrebe praćenja prevalencije infekcija u određenom trenutku na nivou Evropske unije (EU PPS).
- porijeklo neonatalne infekcije krvotoka (BSI) treba navesti u polju za porijeklo infekcije krvotoka (BSI).
- ako slučaj odgovara i definiciji slučaja za neonatalnu laboratorijsku potvrđenu infekciju krvotoka (NEO-LCBI) i definiciji slučaja za laboratorijsku potvrđenu infekciju krvotoka koagulaza negativnim stafilocokima (NEO-CNSB), treba ga prijaviti kao NEO-LCBI.

NEO-CNSB: laboratorijski potvrđena infekcija krvotoka (BSI) koagulaza negativnim stafilocokima

- najmanje dva od sljedećih simptoma: temperatura $> 38^{\circ}\text{C}$ ili $< 36,5^{\circ}\text{C}$ ili nestabilna temperatura, tahikardija ili bradikardija, apneja, prođeno vrijeme kapilarnog punjenja (CRT), metabolička acidozna, hiperglikemija, drugi znaci infekcije krvotoka (BSI), npr. apatija I
- I koagulaza negativni stafilococi izolovani su iz uzorka krvi ili s vrha katetera
- I pacijent ima jedan od sljedećih nalaza: C-reaktivni protein $> 2,0 \text{ mg/dL}$, odnos nezrelih i ukupnih neutrofila (omjer I/T) $> 0,2$, leukociti $< 5/\text{nL}$, trombociti $< 100/\text{nL}$.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- radi usklađenosti sa prijavljivanjem infekcija krvotoka (BSI) kod odraslih (uključujući sekundarne infekcije krvotoka) kriterijum „uzročnik nije povezan sa infekcijom na drugom mjestu“ uklonjen je iz definicije za Neo-KISS za potrebe praćenja prevalencije infekcija u određenom trenutku na nivou Evropske unije (EU PPS).
- porijeklo neonatalne infekcije krvotoka (BSI) treba navesti u polju za porijeklo infekcije krvotoka (BSI).
- ako slučaj odgovara i definiciji slučaja za neonatalnu laboratorijsku potvrđenu infekciju krvotoka (NEO-LCBI) i definiciji slučaja za laboratorijsku potvrđenu infekciju krvotoka koagulaza negativnim stafilocokima (NEO-CNSB), treba ga prijaviti kao NEO-LCBI.

NEO-PNEU: upala pluća

- otežano disanje
- I novi infiltrat, konsolidacija ili pleuralna efuzija ustanovljena rendgenskim snimanjem grudnog koša
- I najmanje četiri od sljedećih kriterijuma: temperatura $> 38^{\circ}\text{C}$ ili $< 36,5^{\circ}\text{C}$ ili nestabilna temperatura, tahikardija ili bradikardija, tahihipneja ili apneja, dispneja, pojačana sekrecija iz respiratornog trakta, pojava gnojnog sputuma, izolacija patogena iz izlučevina respiratornog trakta, C-reaktivni protein $> 2,0 \text{ mg/dL}$, odnos nezrelih i ukupnih neutrofila (omjer I/T) $> 0,2$.

NEO-NEC: nekrotizirajući enterokolitis

- Histopatološki dokaz nekrotizirajućeg enterokolitisa
ILI
- najmanje jedna karakteristična radioološka abnormalnost (pneumoperitoneum, pneumatoza crijeva, nepromjenjive „rigidne“ petlje tankog crijeva) i najmanje dva od sljedećih kriterijuma bez drugog objašnjenja: povraćanje, povećanje trbuha (abdominalna distenzija), znaci mikroskopskog ili teškog krvarenja u stolici.

4.1.10. PN: upala pluća

Kod pacijenata sa postojećom bolesti srca ili plućnom bolesti – dva uzastopna rendgenska nalaza ili nalaza snimanja kompjuterizovanom tomografijom (CT) ukazuju na upalu pluća. Kod pacijenata bez postojeće bolesti srca ili plućne bolesti dovoljan je jedan definitivan rendgenski nalaz ili nalaz snimanja CT-om.

I najmanje jedan od sljedećih simptoma:

- visoka temperatura $> 38^{\circ}\text{C}$ bez drugih poznatih uzroka;
- leukopenija ($< 4\,000 \text{ leukocita/mm}^3$) ili leukocitoza ($\geq 12\,000 \text{ leukocita/mm}^3$)
I najmanje jedan od sljedećih simptoma (ili najmanje dva za kliničku upalu pluća = PN 4 and PN 5):
- nova pojava gnojnog sputuma ili promjena osobina sputuma (boja, miris, količina, konzistencija);
- kašalj ili dispneja ili tahihipneja;
- znaci pri auskultaciji (pukotni ili zvuci bronhijalnog disanja), stridor, vizing;
- oštećena razmjerna gasova (npr. desaturacija O₂ ili povećana potreba za kiseonikom ili povećana potreba za ventilacijom);

I prema korišćenoj dijagnostičkoj metodi

(a) Bakteriološka dijagnostika izvedena uz primjenu sljedećih metoda:

- Pozitivna kvantitativna kultura iz minimalno kontaminiranog uzorka iz LRT-a (PN 1)
 - o bronhoalveolarni lavat (BAL) s pragom od $\geq 104 \text{ CFU (2/ml ili } \geq 5\% \text{ celija dobijenih iz bronhoalveolarnog ispirka sadrži intracelularne bakterije vidljive pri direktnom mikroskopskom pregledu (klasifikovan prema dijagnostičkoj kategoriji kao BAL); — metoda sa zaštićenom (teleskopskom) četkicom (PB Wimberley) s pragom od $\geq 103 \text{ CFU/ml};$$
 - o distalni zaštićeni aspirat (DPA) s pragom od $\geq 103 \text{ CFU/ml}$
- Pozitivna kvantitativna kultura iz uzorka iz donjeg respiratornog sistema koji bi mogao biti kontaminiran (PN 2)
- Kvantitativna kultura iz uzorka iz donjeg respiratornog sistema (npr. endotrakealni aspirat) s pragom od $\geq 106 \text{ CFU/ml}$

(b) Alternativne mikrobiološke metode (PN 3)

- pozitivna krvna kultura koja nije povezana s drugim izvorom infekcije;
- pozitivan rast kod kulture pleuralne tečnosti;
- pleuralni ili plućni apses s pozitivnom iglenom aspiracijom;
- kod histološkog pregleda pluća vidljivi su dokazi upale pluća;
- pozitivni rezultati ispitivanja na virusnu upalu pluća ili određene mikroorganizme (npr. *Legionella*, *Aspergillus*, mikobakterije, mikoplazma, *Pneumocystis jirovecii*);
- pozitivna detekcija virusnih antigena ili antitijela iz uzorka disajnih izlučevina (npr. EIA, FAMA, metoda „shell vial“ (metoda brze izolacije centrifugiranjem uzorka na celijsku kulturu), PCR);
- pozitivan rezultat direktnog pregleda ili pozitivna kultura iz bronhijalnih izlučevina ili tkiva;
- serokonverzija (npr. virusi gripa, legionela, hlamidijska);
- detekcija antigena u urinu (legionela).

(c) Ostalo

- Pozitivna kultura sputuma ili nekvantitativna kultura iz uzorka iz donjeg respiratornog sistema (PN 4)

- Bez pozitivne mikrobiologije (PN 5)

Napomene:

- Kod pacijenata sa postojećom bolesti srca ili plućnom bolesti može biti dovoljan jedan definitivan rendgenski nalaz ili nalaz snimanja kompjuterskom tomografijom (CT) ako je moguće poređenje s prethodnim rendgenskim nalazima.
- Kriterijumi za PN 1 i PN 2 potvrđeni su bez prethodne antimikrobne terapije. Međutim, to ne znači da nije moguća dijagnoza PN 1 ili PN 2 u slučaju prethodne upotrebe antimikrobnih sredstava.

Upala pluća povezana s intubacijom (IAP)

Upala pluća definisana je kao upala pluća povezana sa intubacijom (IAP) ako je neko invazivno pomagalo za respiratorni sistem bilo prisutno (čak i s prekidima) u periodu od 48 sati prije pojave infekcije.

Napomena: Upala pluća za koju je intubacija započela na dan pojave bolesti, bez dodatnih informacija o slijedu događaja, ne smatra se upalom pluća povezanom s intubacijom (IAP).

4.1.11. REPR: infekcije reproduktivnog sustava

REPR-EMET: edometritis

Za endometritis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterija:

- kod pacijentkinje je uzročnik izolovan iz uzorka tečnosti ili tkiva iz endometrijuma dobijenog tokom hirurškog zahvata ili iglenom aspiracijom ili biopsijom kod koje se uzorak uzima struganjem;
- pacijentkinja ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), bol u abdomenu, osjetljivost maternice ili gnojni iscijedak iz maternice.

Napomena uz upute za prijavljivanje

Postporodajni endometritis treba prijaviti kao infekciju povezану sa zdravstvenom njegom, osim ako je amnionska tečnost već inficirana u trenutku prijema ili ako je pacijentkinja primljena 48 sati nakon pucanja vodenjaka.

REPR-EPIS: epiziotomija

Za infekcije povezane s epiziotomijom mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijentkinje se nakon vaginalnog porodaja na mjestu epiziotomije pojавio gnojni iscijedak;
- kod pacijentkinje se nakon vaginalnog porodaja na mjestu epiziotomije pojавio apses.

REPR-VCUF: infekcija vaginalnog ožiljka

Za infekciju vaginalnog ožiljka mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijentkinje kojoj je izvedena histerekтомija pojавio se gnojni iscijedak iz vaginalnog ožiljka;
- kod pacijentkinje kojoj je izvedena histerekтомija na vaginalnom ožiljku pojavio se apses;
- kod pacijentkinje kojoj je izvedena histerekтомija iz uzorka tečnosti ili tkiva dobijenog iz vaginalnog ožiljka izolovani su patogeni.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Infekcije vaginalnog ožiljka treba prijaviti kao SSI-O ako su ispunjeni drugi kriterijumi za SSI (pojava u razdoblju od 30 dana nakon histerekтомije).

REPR-OREP: druge infekcije muškog ili ženskog reproduktivnog sistema (epididimisa, testisa, prostate, vagine, jajnika, maternice ili drugih tkiva smještenih duboko u karlici, isključujući endometritis i infekciju vaginalnog ožiljka)

Za druge infekcije muškog ili ženskog reproduktivnog sistema mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka tkiva ili tečnosti sa zahvaćenog mesta;
- kod pacijenta je pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom analizom utvrđen apses ili drugi dokaz infekcije na zahvaćenom mjestu;
- pacijent ima dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), mučnina, povraćanje, bol, osjetljivost ili dizurija

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- uzročnik izolovan iz krvi;
- ljekarska dijagnoza.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- Endometritis treba prijaviti kao REPR-EMET.
- Infekcije vaginalnog ožiljka treba prijaviti kao VCUF.

4.1.12. SSI: infekcija hirurške rane

Napomena: Za potrebe nadzornog izvještavanja sve se definicije smatraju potvrđenim.

SSI-S: Površinska incizijska infekcija

Infekcija se javlja u periodu od 30 dana nakon operacije i infekcija zahvata samo kožu i potkožno tkivo na mjestu incizije (reza) i ispunjava najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- gnojni iscijedak iz površinske incizije, laboratorijski potvrđen ili nepotvrđen;
- uzročnik izolovan iz kulture aseptički uzetog uzorka tečnosti ili tkiva sa mesta površinske incizije;
- najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma infekcije: bol ili osjetljivost, lokalizovan otok, crvenilo ili lokalno povišena temperatura i hirurg namjerno otvara površinsku inciziju, osim ako je kultura incizije negativna;
- hirurg ili doktor koji vodi liječenje postavio je dijagnozu površinske incizijske infekcije (SSI-S).

SSI-D: Duboka incizijska infekcija

Infekcija se javlja u periodu od 30 dana nakon operacije ako nije postavljen implantat ili u periodu od 90 dana ako je ugrađen implantat i izgleda da je infekcija povezana s operacijom i infekcija zahvata duboko meko tkivo (npr. tkivo fascije, mišićno tkivo) na mjestu incizije i ispunjava najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- gnojni iscijedak iz duboke incizije ali ne iz organa/međuorganskih prostora na mjestu hirurške rane;
- duboka incizija spontano dehiscira ili je namjerno otvara hirurg kada pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), lokalizovan bol ili osjetljivost, osim ako je kultura incizije negativna;
- kod pacijenta je direktnim pregledom ponovljenog hirurškog zahvata odnosno histopatološkom ili radiološkom analizom utvrđen apses ili drugi dokaz infekcije koja zahvata duboku inciziju;
- hirurg ili doktor koji vodi liječenje postavio je dijagnozu duboke incizijske infekcije (SSI-D).

SSI-O: Infekcija organa i međuorganskih prostora

Infekcija se javlja u periodu od 30 dana nakon operacije ako nije postavljen implantat ili u periodu od 90 dana ako je ugrađen implantat i izgleda da je infekcija povezana s operacijom i infekcija zahvata bilo koji dio tijela (npr. organe ili međuorganske prostore) osim incizije koja je otvorena ili je služila za manipulaciju tokom operacije i ispunjava najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- gnojni iscijedak iz drena postavljenog kroz ulaznu ranu u organ/međuorganske prostore;
- uzročnik izolovan iz kulture aseptički uzetog uzorka tečnosti ili tkiva iz organa/međuorganskih prostora;
- kod pacijenta je neposrednim pregledom tokom ponovljenog hirurškog zahvata odnosno histopatološkom ili radiološkom analizom utvrđen apses ili drugi dokaz infekcije koja zahvata organ/međuorganske prostore;
- hirurg ili doktor koji vodi liječenje postavio je dijagnozu infekcije organa/međuorganskih prostora (SSI-O).

4.1.13. SST: infekcija kože i mekog tkiva

SST-SKIN: infekcija kože

Za infekcije kože mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- pacijent ima gnojni iscijedak, pustule, vezikule ili čireve;
- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: bol ili osjetljivost, lokalizovani otok, crvenilo ili toplotu i najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
- mikroorganizmi izolovani iz aspirata ili iscjetka sa zahvaćenog mjesta; ako uzročnici pripadaju normalnoj kožnoj flori (npr. difteroidi [*Corynebacterium* spp.], *Bacillus* [not *B. anthracis*] spp., *Propionibacterium* spp., koagulaza negativni stafilokoki [uključujući *Staphylococcus epidermidis*], streptokoki iz grupe viridans (*Aerococcus* spp., *Micrococcus* spp.), njihova kultura mora biti čista; uzročnik izolovan iz krvi;
- pozitivan test na antigen izведен na inficiranom tkivu ili na krvi;
- kod mikroskopskog pregleda zahvaćenog tkiva vidljive su velike ćelije s više jedara;
- jedan dijagnostički titar antitijela (IgM) ili četvorostruki porast titra antitijela (IgG) na patogen u parnim serumima.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- Infekciju dekubitalnih ulkus treba prijaviti kao SST-DECU.
- Infekcije opekovina treba prijaviti kao SST-BURN.
- Apsces dojke ili mastitis (upalu dojke) treba prijaviti kao SST-BRST.

SST-ST: meko tkivo (nekrotizirajući fascitis, infektivna gangrena, nekrotizirajući celulitis, infektivni miozitis, limfadenitis ili limfangitis)

Za infekcije mekih tkiva mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta je uzročnik izolovan iz uzorka tkiva ili iscjetka sa zahvaćenog mjesta;
- kod pacijenta se na mjestu zahvaćenom infekcijom pojавio gnojni iscijedak;
- kod pacijenta je pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom analizom utvrđen apses ili drugi dokaz infekcije;
- pacijent na zahvaćenom mjestu ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: lokalizovan bol ili osjetljivost, crvenilo, otok ili toplota;
- I najmanje jedan od sljedećih kriterija:
- uzročnik izolovan iz krvi;
- pozitivan test na antigen izведен na krvi ili urinu (npr. *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis*, streptokoki grupe B, *Candida* spp.);
- jedan dijagnostički titar antitijela (IgM) ili četvorostruki porast titra antitijela (IgG) na patogen u parnim serumima.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- Infekciju dekubitalnih ulkus treba prijaviti kao SST-DECU.
- Infekciju tkiva smještenih duboko u karlici treba prijaviti kao SST-OREP.

SST-DECU: dekubitalni ulkus, uključujući površinske i duboke infekcije

Za dekubitalni ulkus moraju biti ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: crvenilo, osjetljivost ili otok ivica dekubitalne rane I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
- uzročnik izolovan iz pravilno uzetog uzorka tečnosti ili tkiva;
- uzročnik izolovan iz krvi.

SST-BURN: infekcija opekovine

Za infekcije opekovine mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijenta su prisutne promjene u izgledu ili osobinama rana nastalih opekovinama, kao što je brzo odvajanje eshare ili promjena boje u tamno smeđu, crnu ili ljubičastu, ili edem na ivici rane;
- i histološkim pregledom uzorka dobijenog biopsijom opekovine utvrđen je prodor mikroorganizama u susjedno zdravo tkivo;
- kod pacijenta su prisutne promjene u izgledu ili osobinama rana nastalih opekovinama, kao što je brzo odvajanje eshare ili promjena boje u tamno smeđu, crnu ili ljubičastu, ili edem na rubu rane

I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- uzročnik izolovan iz uzorka kada nije prisutna druga infekcija koja se može identifikovati;
 - izolacija virusa herpes simpleks, histološka identifikacija inkluzija svjetlosnim ili elektronskim mikroskopom ili vizualizacija virusnih čestica elektronskom mikroskopijom uzorka uzetih biopsijom ili struganjem lezija;
 - pacijent sa opekovinom ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$) ili hipotermija (pothlađenost), hipotenzija (nizak krvni pritisak), oligurija ($< 20 \text{ ml/sat}$), hiperglikemija kod ranije tolerancije na ugljenohidrate ili psihički poremećaji
- I najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
- histološkim pregledom biopsije opekovine utvrđen je prodor uzročnika u susjedno zdravo tkivo;
 - uzročnik izolovan iz krvi;
 - izolacija virusa herpes simpleks, histološka identifikacija inkluzija svjetlosnim ili elektronskim mikroskopom ili vizualizacija virusnih čestica elektronskom mikroskopijom uzorka uzetih biopsijom ili struganjem lezija.

SST-BRST: apses dojke ili mastitis (upala dojke)

Za apses dojke ili mastitis mora biti ispunjen najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:

- kod pacijentkinje je utvrđena pozitivna kultura uzorka zahvaćenog tkiva dojke ili tečnosti uzetog incizijom ili drenažom ili iglenom aspiracijom;
- kod pacijentkinje je pregledom tokom hirurškog zahvata ili histopatološkom analizom utvrđen apses dojke ili drugi dokaz infekcije — pacijentkinja ima visoku temperaturu ($> 38^{\circ}\text{C}$) i lokalnu upalu dojke I postavljena dijagnoza apsesa dojke.

4.1.14. SYS: sistemska infekcija

SYS-DI: diseminovana infekcija

Diseminovana infekcija je infekcija koja zahvata više organa ili sistema bez vidljivog pojedinačnog mesta infekcije, obično je virusnog

porijekla i sa znacima ili simptomima bez drugih poznatih uzroka zahvaćenosti više organa ili sistema.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

- Ovu oznaku treba upotrebljavati za virusne infekcije koje zahvataju više organskih sistema (morbili, zauške, rubela, varičela, Erythema infectiosum). Te infekcije je često moguće dijagnostikovati samo na osnovu kliničkih kriterijuma.
- Ova se oznaka ne upotrebljava za infekcije povezane sa zdravstvenom njegom s više metastatskih mjesto, kao što je bakterijski endokarditis; treba prijaviti samo primarno mjesto tih infekcija.
- Visoka temperatura nepoznatog porijekla (FUO) ne prijavljuje se kao diseminovana infekcija (SYS-DI).
- Virusni egzantem ili virusni osip kože treba prijaviti kao diseminovanu infekciju (SYS-DI).

SYS-CSEP: liječena neidentifikovana ozbiljna infekcija

- Pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma:
- klinički znakovi ili simptomi bez drugih poznatih uzroka;
 - visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$);
 - hipotenzija (nizak krvni pritisak) (sistolni pritisak $< 90 \text{ mm/Hg}$); — ili oligurija (20 cm³ ml/sat).
 - i krvna kultura nije napravljena odnosno uzročnik ili antigen nije detektovan u krvi.
 - i nema vidljive infekcije na nekom drugom mjestu.
 - i doktor je uveo terapiju za sepsu.

Napomena uz uputstvo za prijavljivanje

Ova se oznaka upotrebljava samo u slučaju kada se ne može prijaviti pod drugačijom oznakom. Za kliničku sepsu kod novorođenčadi (CSEP) treba upotrebljavati definiciju slučaja za kliničku sepsu NEO-CSEP (vidjeti u nastavku).

4.1.15.UTI: infekcija mokraćnog sistema

UTI-A: mikrobiološki potvrđena simptomatska infekcija mokraćnog sistema

- Pacijent ima najmanje jedan od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), urgentno i često mokrenje, dizurija ili suprapubična osjetljivost I
- pacijent ima pozitivnu urinokulturu, to jest ≥ 105 mikroorganizama po mililitru urina, s najviše dvije vrste mikroorganizama.

UTI-B: simptomatska infekcija mokraćnog sistema koja nije mikrobiološki potvrđena

- Pacijent ima najmanje dva od sljedećih znakova ili simptoma bez drugih poznatih uzroka: visoka temperatura ($> 38^{\circ}\text{C}$), urgentno i često mokrenje, dizurija ili suprapubična osjetljivost I
- najmanje jedan od sljedećih kriterijuma:
 - pozitivan nalaz testa na leukocitnu esterazu i/ili nitrat, za koji se primjenjuje test trake;
 - uzorak urina s pijurijom (prisutnost gnoja u urinu), $s \geq 104$ leukocita/ml ili ≥ 3 leukocita po polju visokog uvećanja pri pregledu necentrifugiranog urina;
 - uzročnici su vidljivi pri bojenju necentrifugiranog urina metodom po Gramu;
 - najmanje dvije kulture urina s ponovljenoj izolacijom istog uropatogena (gram-negativne bakterije ili bakterije *Staphylococcus saprophyticus*) $s \geq 102$ kolonija/ml urina u uzorcima koji nisu prošli kroz uretru; — ≤ 105 kolonija/ml jednog uropatogena (gram-negativne bakterije ili bakterije *Staphylococcus saprophyticus*) kod pacijenta liječenog djelotvornim antimikrobnim sredstvom za infekciju mokraćnog sistema;
 - medicinska dijagnoza infekcije mokraćnog sistema;
 - doktor je uveo odgovarajuću terapiju za infekciju mokraćnog sistema.

Asimptomatsku bakteriјiju treba prijaviti, ali infekcije krvotoka koje su sekundarne uz asimptomatsku bakteriјiju prijavljuju se kao infekcije krvotoka (BSI) s uzrokom (izvorom) u infekciji mokraćnog sistema (S-UTI).

Infekcija mokraćnog sustava (UCA-UTI) definiše se kao infekcija povezana s kateterom ako je trajni mokraćni kateter bio prisutan (čak i s prekidima) u periodu od sedam dana prije pojave infekcije.

4.2. OPŠTA DEFINICIJA SLUČAJA INFEKCIJE KRVOTOKA IZAZVANE POSEBNIM PATOGENIMA

Klinički kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Laboratorijski kriterijumi

Najmanje jedna krvna kultura pozitivna je na *Staphylococcus aureus* ili *Klebsiella pneumoniae* ili *Escherichia coli* ili *Enterococcus faecium* ili *Enterococcus faecalis* ili *Pseudomonas aeruginosa* ili vrste *Acinetobacteria* ili *Streptococcus pneumoniae*.

Epidemiološki kriterijumi

Nijesu relevantni za primjenu u nadzoru

Klasifikacija slučajeva

- A. Moguć slučaj N.P.
- B. Vjerovatan slučaj N.P.
- C. Potvrđen slučaj

Antimikrobna rezistencija

O rezultatima testiranja osjetljivosti na antimikrobnu sredstva obavještava se u skladu sa metodama i kriterijumima koje su dogovorili ECDC i države članice kako ih je utvrdila ECDC-ova Europska mreža za nadzor antimikrobine rezistencije (EARS-Net), a posebno treba obavijestiti o sljedećem:

- za *Staphylococcus aureus*: osjetljivost na meticilin i druge beta-laktame koji djeluju protiv stafilokoka;
- za *Enterococcus faecium* i *Enterococcus faecalis*: osjetljivost na glikopeptide;
- za *Klebsiella pneumoniae* i *Escherichia coli*: osjetljivost na karbapeneme i osjetljivost na kolistin u izolatima rezistentnima na karbapeneme;
- za *Pseudomonas aeruginosa* i vrste *Acinetobacteria*: osjetljivost na karbapeneme.

Na osnovu člana 37 stav 4 Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja ("Službeni list CG", broj 35/13), Ministarstvo zdravlja donijelo je

**PRAVILNIK
O ZDRAVSTVENIM USLOVIMA I ZDRAVSTVENIM
PREGLEDIMA PROFESIONALNO IZLOŽENIH LICA I LICA ODGOVORNIH ZA
SPROVOĐENJE MJERA ZAŠTITE OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA**

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se zdravstveni uslovi koje moraju da ispunjavaju lica koja rade sa izvorima nejonizujućih zračenja ili se u procesu rada nalaze u poljima nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: profesionalno izložena lica) i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: lica odgovorna za mjere zaštite), rokovi za vršenje zdravstvenih pregleda, kao i način i rokovi čuvanja podataka o tim pregledima.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Za rad na radnim mjestima sa povećanim rizikom izlaganja elektromagnetskom polju i optičkom zračenju, pored opšte zdravstvene sposobnosti, profesionalno izložena lica i lica odgovorna za mjere zaštite, treba da ispunjavaju i posebne zdravstvene uslove, zavisno od njihove izloženosti izvoru nejonizujućih zračenja, koja se utvrđuje aktom imaoča, odnosno operatera izvora nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: akt o procjeni rizika).

Član 4

Zdravstvenu sposobnost profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za mjere zaštite utvrđuje zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost zdravstvene zaštite zaposlenih (medicina rada), preko doktora medicine specijaliste medicine rada (u daljem tekstu: doktor medicine rada), koji je edukovan za oblast povećanog rizika izlaganja elektromagnetskom polju i optičkom zračenju, u skladu sa propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita i zaštita zdravlja na radu.

Član 5

Zdravstvena sposobnost iz člana 4 ovog pravilnika utvrđuje se prethodnim, periodičnim i vanrednim zdravstvenim pregledima.

Član 6

Prethodni zdravstveni pregledi obavljaju se radi utvrđivanja i ocjenjivanja zdravstvene sposobnosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za mjere zaštite za rad na radnom mjestu sa povećanim rizikom izlaganja elektromagnetskom polju i optičkom zračenju.

Prethodni zdravstveni pregledi obavljaju se prije početka rada, kao i kod promjene radnog mesta sa povećanim rizikom izlaganja elektromagnetskom polju i optičkom zračenju.

Prethodni zdravstveni pregledi obavljaju se i ako je profesionalno izloženo lice ili lice odgovorno za mjere zaštite imalo prekid u obavljanju posla na tom radnom mjestu duže od 12 mjeseci.

Član 7

Prilikom prethodnog zdravstvenog pregleda treba da se utvrdi i zdravstvena sposobnost profesionalno izloženog lica i lica odgovornog za mjere zaštite, u odnosu na:

1) upotrebu opreme za zaštitu disajnih organa, ako je za obavljanje poslova radnog mesta njihova upotreba obavezna; i

2) rad na radnom mjestu sa povećanim rizikom izlaganja elektromagnetskom polju i optičkom zračenju, lica sa oboljenjem kože, kao i lica koja bolju od psihičkih poremećaja, vodeći računa o sigurnosnim implikacijama simptomatskih epizoda bolesti (da li to lice može da predstavlja opasnost za sebe ili za druge zaposlene).

Član 8

Prethodni zdravstveni pregled obuhvata, najmanje:

1) uvid u medicinsku i nemedicinsku dokumentaciju i procjenu izloženosti izvorima nejonizujućih zračenja ili boravku u poljima nejonizujućih zračenja;

2) uzimanje anamnističkih podataka, koji obuhvataju:

- ličnu, porodičnu i radnu anamnezu, i

- podatke o sadašnjem zdravstvenom stanju;

3) opšti klinički pregled i pretrage, koji obuhvataju:

-fizikalni pregled organa i organskih sistema, sa posebnim osvrtom na status kože,

- laboratorijske pretrage: SE, KKS, DKS, GUK, pregled urina, bilirubin, urea, kreatinin ALT i AST, ALP, LDH,

- PA snimak pluća, u skladu sa indikacijama,

- spiometriju, u skladu sa indikacijama i odlukom doktora medicine rada,

- audiometriju, i

- EKG;

4) psihološku obradu;

5) test na bolesti zavisnosti, u skladu sa odlukom doktora medicine rada;

6) neurološki i psihijatrijski pregled;

7) oftalmološki pregled;

8) ginekološki pregled za žene u indiciranim slučajevima, sa Papa testom i klinički pregled dojki;

9) kapilaroskopski pregled, u skladu sa odlukom doktora medicine rada; i

10) druge preglede, kojima se utvrđuje ispunjenost uslova za obavljanje poslova koji indirektno mogu da utiću na rad na radnom mjestu sa povećanim rizikom izlaganja elektromagnetskom polju i optičkom zračenju, u skladu sa pravilima medicinske struke i prakse i odlukom doktora medicine rada.

Član 9

Periodični zdravstveni pregledi obavljaju se svakih 12 mjeseci, radi praćenja i ocjene zdravstvenog stanja, odnosno zdravstvene sposobnosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za mjere zaštite.

Zavisno od zdravstvenog stanja lica iz stava 1 ovog člana, periodični zdravstveni pregledi mogu da se obavljaju i prije isteka 12 mjeseci, u skladu sa odlukom doktora medicine rada.

Član 10

Periodični zdravstveni pregled obuhvata:

1) uzimanje anamnističkih podataka, u skladu sa odlukom doktora medicine rada;

2) klinički pregled i pretrage kao kod prethodnog zdravstvenog pregleda; i

3) ostale preglede, u skladu sa indikacijama i odlukom doktora medicine rada.

Dodatni dio periodičnog pregleda, u skladu sa indikacijama i odlukom doktora medicine rada, sadrži:

1) kapilaroskopski pregled lica koja su u toku rada izložena zračenju iznad propisanih granica najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja optičkom zračenju ili maksimalno dozvoljenoj izloženosti elektromagnetskom polju, u skladu sa odlukom doktora medicine rada; i

2) mjerjenje koncentracije radionuklida ukupnog nivoa izloženosti koherentnom i nekoherentnom optičkom zračenju i vrijednosti izloženosti elektromagnetskom polju u radnoj sredini, u skladu sa indikacijama i odlukom doktora medicine rada.

Član 11

Vanredni zdravstveni pregled obavlja se ako je došlo do neplanirnog događaja u kojem je zbog ljudske greške ili kvara opreme došlo ili je moglo doći do štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja na zdravlje ljudi (akcident) i ako je profesionalno izloženo lice i lice odgovorno za mjere zaštite bilo izloženo nejonizujućem zračenju iznad granice najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja optičkom zračenju ili iznad granične vrijednosti izloženosti elektromagnetnom polju.

Član 12

Vanredni zdravstveni pregled obuhvata:

- 1) uzimanje anamnističkih podataka;
- 2) opšti klinički pregled, sa laboratorijskim analizama, u skladu sa indikacijama i odlukom doktora medicine rada;
- 3) terapijske procedure i tretmane; i
- 4) druge preglede, pretrage i tretmane, zavisno od razloga upućivanja na vanredni zdravstveni pregled, u skladu sa odlukom doktora medicine rada.

Član 13

Zdravstvena ustanova, odnosno doktor medicine rada, za svako profesionalno izloženo lice i lice odgovorno za mjere zaštite, vodi zdravstveni karton, radi praćenja njihovog zdravstvenog stanja.

Zdravstveni karton sadrži podatke o:

- 1) radnoj anamnezi i vrsti posla koji obavlja;
- 2) prethodnom i periodičnom zdravstvenom pregledu;
- 3) vanrednim pregledima ili pretragama zbog prekoračenja granice najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja optičkom zračenju i elektromagnetnom polju;
- 4) rezultatima individualnog monitoringa izloženosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za mjere zaštite, kao i monitoringa radnog mjeseta;
- 5) oboljenjima koja su posljedica izloženosti izvoru nejonizujućih zračenja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju i načinu tretmana; i
- 6) drugim bolestima koje indirektno mogu da utiču na rad na radnom mjestu sa povećanim rizikom izlaganja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju i načinu tretmana.

Član 14

Medicinsku dokumentaciju koja nastane tokom obavljanja zdravstvenih pregleda iz člana 5 ovog pravilnika, zdravstvena ustanova čuva u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Medicinska dokumentacija se čuva do navršenih 75 godina života profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za mjere zaštite, a najmanje 30 godina nakon prestanka rada na radnim mjestima sa povećanim rizikom izlaganja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju.

Član 15

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:011-109/2019

Podgorica, 26. marta 2019. godine

Ministar,
dr **Kenan Hrapović**, s.r.

Na osnovu člana 80 stav 7 Zakona o turizmu i ugostiteljstvu („Službeni list CG“, br. 2/18 i 13/18), Ministarstvo održivog razvoja i turizma donijelo je

**PRAVILNIK
O GRANIČNIM VRIJEDNOSTIMA BUKE, NAČINU MJERENJA BUKE UNUTAR I
VAN UGOSTITELJSKIH OBJEKATA I NAČINU UPOTREBE I USLOVIMA KOJE
MORA DA ISPUNJAVA LIMITATOR JAČINE ZVUKA**

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se granične vrijednosti nivoa buke za sve vrste ugostiteljskih objekata, način mjerjenja buke unutar i van ugostiteljskih objekata, način upotrebe i uslovi koje mora da ispunjava limitator jačine zvuka.

Granična vrijednost nivoa buke

Član 2

Nivo buke u ugostiteljskom objektu koja nastaje od muzike ili izvođenja zabavnog programa, odnosno upotrebe elektroakustičkih i akustičkih uređaja (u daljem tekstu: izvor zvuka) može da iznosi do visine granične vrijednosti utvrđene propisom o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti buci.

Ugostiteljski objekat koji se nalazi u zgradbi treba da ima zvučnu zaštitu/izolaciju, kojom se obezbeđuje zaštita od buke za stanare koji žive u neposrednoj blizini ugostiteljskog objekta, odnosno za goste koji koriste usluge smještaja, u skladu sa propisom o tehničkim zahtjevima za zvučnu zaštitu zgrade od buke.

Nivo buke iz ugostiteljskog objekta na otvorenom (plažni bar, otvoreni šank i drugi privremeni i pokretni objekti) ne smije da prekorači graničnu vrijednost utvrđenu propisom o zaštiti od buke u životnoj sredini.

Nivo buke iz ugostiteljskog objekta koji se nalazi van naseljenog mjesta ne smije da prouzrokuje povećanje granične vrijednosti nivoa buke u akustičnoj zoni sa kojom se graniči.

Način mjerjenja nivoa buke unutar i van ugostiteljskog objekta

Član 3

Mjerenje nivoa buke unutar ugostiteljskog objekta vrši se kalibriranim/etaloniranim uređajem za mjerjenje buke u skladu sa propisom kojim su uređene mjere zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti buci.

Mjerenje nivoa buke van ugostiteljskog objekta vrši se kalibriranim/etaloniranim uređajem za mjerjenje buke u skladu sa propisom o zaštiti od buke u životnoj sredini.

Ako se mjeranjem nivoa buke van ugostiteljskog objekta utvrdi nivo veći od dozvoljene granične vrijednosti (65 dB (A)Laeq), vrši se regulisanje nivoa zvuka unutar ugostiteljskog objekta, odnosno njegovo smanjenje instaliranjem limitatora nivoa zvuka na izvoru zvuka.

Regulisanje (smanjenje) nivoa zvuka unutar ugostiteljskog objekta vrši se do nivoa kojim se obezbeđuje da buka van ugostiteljskog objekta ne prekorači dozvoljenu graničnu vrijednost.

Ako u objektu ili prostoru ima više izvora zvuka, limitator jačine zvuka instalira se na svim izvorima zvuka pojedinačno.

Način upotrebe i uslovi koje mora da ispunjava limitator jačine zvuka

Član 4

Instaliranje, podešavanje i plombiranje limitatora jačine zvuka vrši se u skladu sa pravilima/uputstvima proizvođača/uvoznika.

Na instalirani limitator jačine zvuka radi zaštite od neovlašćenog otvaranja, skidanja ili oštećenja stavlja se službeni pečat (službeni žig se otiskuje na pečatnom vosku po pravilu crvene boje na krajevima jemstvenika ili postavljanje plombe) ili znak (pisano obavještenje o zabrani/pečaćenju stavljeno na limitator, službena naljepnica/traka o pečaćenju povezana jemstvenikom).

Instalirani limitator jačine zvuka mora da ispunjava uslove tehničke ispravnosti i funkcionalnosti.

O ispunjenosti uslova za limitator jačine zvuka sačinjava se izvještaj koji sadrži:

- podatke o vrsti i naziv objekta sa adresom;
- izvor/e buke pojedinačno sa podacima (naziv izvora buke, godina proizvodnje, serijski broj, fabrički broj, podatak o nivou buke koju proizvodi);
- limitator/e jačine zvuka pojedinačno sa podacima (naziv, godina proizvodnje, serijski broj, fabrički broj i sertifikat o kvalitetu proizvoda);
- datum mjerjenja, vremenski interval mjerjenja i referentno vrijeme;
- režim rada i položaj izvora buke i limitatora jačine zvuka sa foto-dokumentacijom;
- izvještaj o mjerenu buke prema kojem je izvršeno limitiranje jačine zvuka;
- lica koja su prisustvovala mjerenu;
- ocjenu da li su se ugradnjom limitatora jačine zvuka ispunili uslovi iz ovog pravilnika.

Uz izvještaj iz stava 4 ovog člana dostavlja se i:

- kopija sertifikata pravnog lica o akreditaciji za mjerjenje buke;
- kopija uvjerenja o kalibriranju/etaloniranju mjernih instrumenata; i
- zapisnik o izvršenom plombiranju limitatora jačine zvuka.

Kontrola ispravnosti limitatora jačine zvuka vrši se najmanje jednom godišnje u skladu sa zakonom kojim je uređena metrologija.

Stupanje na snagu

Član 5

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. maja 2019. godine.

Broj: 101-903/4

Podgorica, 27. marta 2019. godine

Ministar,
Pavle Radulović, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ
SREDNJA STRUČNA ŠKOLA “SPASOJE RASPOPOVIĆ”, PODGORICA

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja stručna škola „Spasoje Raspopović“, Podgorica, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Modni krojač i Proizvođač prehrambenih proizvoda.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-184/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
**O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ MUZIČKA ŠKOLA “DARA
ČOKORILO”, NIKŠIĆ**

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Muzička škola „Dara Čokorilo“, Nikšić, za izvođenje obrazovnog programa za srednje stručno obrazovanje Muzički izvođač – violončelista.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: UP I 060-177/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ
OBRAZOVNI CENTAR, ŠAVNIK

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Obrazovni centar, Šavnik, za izvođenje obrazovnog programa za srednje stručno obrazovanje Prodavač.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-188/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjetе donijelo je

R J E Š E Nj E
**O IZDAVANjU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA ELEKTROTEHNIČKA
ŠKOLA „VASO ALIGRUDIĆ”, PODGORICA**

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“, Podgorica, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Elektrotehničar elektronskih komunikacija, Elektrotehničar računarskih sistema i mreža, Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija, Tehničar mehatronike i Monter elektronske komunikacijske infrastrukture.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-191/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr Damir Šehović, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA MJEŠOVITA ŠKOLA
„17. SEPTEMBAR”, ŽABLjAK

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja mješovita škola „17. septembar“, Žabljak, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Restorater, Gastronom, Kuvar i Konobar.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-193/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANjU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA MJEŠOVITA ŠKOLA,
ANDRIJEVICA

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja mješovita škola, Andrijevica, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Pekar i Proizvođač prehrambenih proizvoda.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

UP I br. 060-192/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA STRUČNA ŠKOLA,
ROŽAJE

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja stručna škola, Rožaje, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Elektrotehnčar računarskih sistema i mreža, Limar-autolimar, Zavarivač, Zdravstveni tehničar, Keramičar i Monter suve gradnje.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-182/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ
GIMNAZIJA “25. MAJ”, TUZI

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Gimnazija „25. maj”, Tuzi, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Turistički tehničar i Prodavač.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-189/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i član 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ
OBRAZOVNI CENTAR, PLUŽINE

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Obrazovni centar, Plužine, za izvođenje obrazovnog programa za srednje stručno obrazovanje Prodavač.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-180/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANjU LICENCE JAVNOJ USTANOVI SREDNjA ELEKTRO-
EKONOMSKA ŠKOLA, BIJELO POLjE

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja elektro-ekonomска škola, Bijelo Polje, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Elektrotehničar elektronskih komunikacija, Elektrotehničar računarskih sistema i mreža, Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija i Monter elektronske komunikacijske infrastrukture.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-185/2018-2
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA MJEŠOVITA ŠKOLA
“BRAĆA SELIĆ”, KOLAŠIN

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja mješovita škola „Braća Selić“, Kolašin, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Restorater, Gastronom, Kuvar i Konobar.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-175/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjetе donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA MJEŠOVITA ŠKOLA
“DANILO KiŠ”, BUDVA

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“, Budva, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Restorater, Gastronom, Poslastičar i Pekar.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-195/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANjU LICENCE JAVNOJ USTANOVNI SREDNjA STRUČNA ŠKOLA
“IVAN USKOKOVIĆ”, PODGORICA

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“, Podgorica, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Stolar i Tehničar mehatronike.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-176/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA STRUČNA ŠKOLA,
CETINjE

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja stručna škola, Cetinje, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Prodavač i Zdravstveni tehničar.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-174/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA STRUČNA ŠKOLA,
NIKŠIĆ

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja stručna škola, Nikšić, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Elektrotehničar elektronskih komunikacija, Elektrotehničar računarskih sistema i mreža, Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija i Monter elektronske komunikacijske infrastrukture.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-178/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i člana 18 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je

R J E Š E Nj E
O IZDAVANJU LICENCE JAVNOJ USTANOVİ SREDNjA STRUČNA ŠKOLA,
PLjEVLjA

1. Izdaje se licenca za rad Javnoj ustanovi Srednja stručna škola, Pljevlja, za izvođenje obrazovnih programa za srednje stručno obrazovanje: Elektotehničar računarskih sistema i mreža, Frizer i Zdravstveni tehničar.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UP I 060-181/2018-1
Podgorica, 21. decembra 2018. godine

Ministar,
dr **Damir Šehović**, s.r.

Na osnovu člana 46 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16, 37/17) i člana 16 Zakona o političkim partijama („Službeni list RCG", broj 21/04 i „Službeni list CG", broj 59/11), Ministarstvo javne uprave, postupajući po prijavi političke partije DEMOKRATSKI SAVEZ U CRNOJ GORI od 15.02.2019. godine, donosi

R J E Š E Nj E

U Registar političkih partija, Knjiga br. I, redni broj 15 u rubrike 5, 9 i 11 vrši se upis promjene činjenica o usvajanju Statuta, o izboru novog lica ovlašćenog za zastupanje i promjeni adrese političke partije DEMOKRATSKI SAVEZ U CRNOJ GORI, usvojene na sjednici Skupštini, dana 19.01.2019.godine.

Novo lice ovlašćeno za zastupanje je Saubih Mehmeti.

Adresa partije je u Ulcinju, ul. „Majke Tereze" bb.

Obrazloženje

Rješenjem Ministarstva pravde broj 02-2683/04 od 22.06.2004. godine, upisana je u Registar političkih partija, Partija DEMOKRATSKI SAVEZ U CRNOJ GORI, sa sjedištem u Tuzima, pod rednim brojem 15.

Prijavom broj 02/4-005/19-UPI-175 od 15.02.2019. godine i dopune prijave od 25.02.2019. godine, lice ovlašćeno za zastupanje navedene političke partije-Saubih Mehmeti, obratilo se za upis promjene činjenica. Uz dostavljenu prijavu i dopunu prijave, dostavljena je i Odluka Skupštine o usvajanju Statuta, o izmjeni lica ovlašćenog za zastupanje i promjeni adrese partije od 19.01.2019. godine.

Zakonom o političkim partijama, članom 16 propisano je da je lice ovlašćeno za zastupanje partije dužno da u slučaju izvršenih promjena u statutu i programu partije i u slučaju izbora novog lica za zastupanje partije, podnese prijavu kod nadležnog organa za upis novih podataka.

Saglasno navedenom, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Pravna pouka: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana prijema istog, pred Upravnim sudom Crne Gore.

Broj: 06-05/19-UPI-175/3

Podgorica, 26. marta 2019. godine

**Ministarstvo javne uprave
Direktorat za dobru javnu upravu i djelovanje
nevladinih organizacija
vd Generalna direktorica,
Marija Hajduković, s.r.**

Na osnovu člana 8 Pravilnika o čuvanju, upotrebi i kontroli upotrebe faksimila fizioterapeuta (“Službeni list Crne Gore”, broj 16/2019), Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta je na sjednici održanoj 28.03.2019.g., donijela

PRAVILNIK O KONTROLI KVALITETA RADA FIZIOTERAPEUTA

Član 1

Ovim Pravilnikom o kontroli kvaliteta rada fizioterapeuta (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuje se način organizovanja i sprovođenja kontrole kvaliteta rada fizioterapeuta koja obuhvata i kontrolu upotrebe faksimila i vođenja medicinske dokumentacije od strane fizioterapeuta u ustanovama i kod drugog poslodavca gdje su fizioterapeuti zaposleni.

Član 2

Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta sprovodi svoje aktivnosti u cilju:

- upoznavanja fizioterapeuta i direktora ustanova o novitetima u regulativi fizioterapije;
- poboljšanja kvaliteta pružanja fizioterapeutskih usluga i rada fizioterapeuta;
- uredne i adekvatne upotrebe faksimila fizioterapeuta;
- urednog i adekvatnog vođenja medicinske dokumentacije;
- uredne primjene Kodeksa fizioterapeutske zdravstvene etike;
- evidencije neregistrovanih i neregularnih lica koja se bave fizioterapeutskom djelatnošću;
- upoznavanje nadležne inspekcije Uprave za inspekcijske poslove o sprovedenim aktivnostima.

Član 3

Predsjednik Komisije za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta je u obavezi da blagovremeno uputi obavještenje direktoru ustanove da će Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta da posjeti tu ustanovu sa ciljevima iz člana 2. ovog Pravilnika.

Sastavni dio obavještenja iz stava 1. ovog Pravilnika su kopije:

- Pravilnika o čuvanju, upotrebi i kontroli upotrebe faksimila fizioterapeuta (“Službeni list Crne Gore”, broj 16/2019),
- Odluke o vođenju medicinske dokumentacije (“Službeni list Crne Gore”, broj 18/2019),
- Zakona o zdravstvenoj zaštiti, član 135, 136, 169 i član 170, („Službeni list Crne Gore“, broj 3/2016, 39/2016, 2/2017 i 44/2018),
- Pravilnika o bližim uslovima u pogledu standarda, normativa i načina ostvarivanja primarne zdravstvene zaštite preko izabranog tima doktora ili izabranog doktora, član 27, od stranice 49 do 52, (“Službeni list Crne Gore”, br. 10/08, 1/12, 64/17),
- Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene djelatnosti u bolnicama i prirodnim lječilištima, član 14, (“Službeni list Crne Gore”, broj 74/08 i 32/10) i
- Pravilnika o kontroli kvaliteta rada fizioterapeuta koji će biti objavljen u Službenom listu Crne Gore.

Član 4

Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta nakon obavljenе posjete, sastavlja zapisnik.

Stručno administrativne i tehničke poslove, u vezi sa radom Komisije za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta obavlja Stručna služba Komore.

Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta donosi mišljenje u roku od 15 dana koje čini sastavni dio zapisnika.

Mišljenje iz stava 3. ovog člana donosi se većinom glasova članova Komisije za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta.

Član 5

Zapisnik o obavljenoj posjeti Komisije za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta u roku od 15 dana po izradi mišljenja Komisije za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta će Stručna služba Komore fizioterapeuta Crne Gore dostaviti direktoru ustanove u kojoj je sprovedena posjeta Komisije za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta.

Član 6

U slučaju da Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta prilikom prve posjete određenoj ustanovi evidentira da fizioterapeuti:

- na neadekvatan način upotrebljavaju faksimil;
- na neadekvatan način vode medicinsku dokumentaciju;
- ne upotrebljavaju faksimil;
- ne vode medicinsku dokumentaciju,

Komisija će izdati opomenu da se u roku od 15 dana otklone nepravilnosti.

U slučaju da Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta prilikom druge posjete određenoj ustanovi evidentira da fizioterapeuti:

- na neadekvatan način upotrebljavaju faksimil;
- na neadekvatan način vode medicinsku dokumentaciju;
- ne upotrebljavaju faksimil;
- ne vode medicinsku dokumentaciju,

Komisija će izdati opomenu da se u dodatnom roku od 15 dana otklone nepravilnosti.

U slučaju da Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta prilikom treće posjete određenoj ustanovi evidentira da fizioterapeuti:

- na neadekvatan način upotrebljavaju faksimil;
- na neadekvatan način vode medicinsku dokumentaciju;
- ne upotrebljavaju faksimil;
- ne vode medicinsku dokumentaciju,

Komisija će izdati potvrdu da će se prema nadležnim organima Komore pokrenuti inicijativa za disciplinski postupak zbog kršenja odredbi Kodeksa fizioterapeutske zdravstvene etike.

Događaji iz stava 1, 2 i 3 ovog člana se uredno evidentiraju u zapisnik iz člana 5 ovog Pravilnika.

Član 7

Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta je u obavezi da u što skorijem vremenskom periodu obavijesti zdravstveno-sanitarnu inspekciju o dešavanjima u skladu sa stavom 3 člana 6 ovog Pravilnika zajedno sa zapisnikom.

Član 8

Troškovi za rad Komisije za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta se obezbjeđuju u skladu sa Pravilnikom o materijalnom poslovanju i Pravilnikom o visini naknada za rad u organima i tijelima Komore fizioterapeuta Crne Gore (“Službeni list Crne Gore”, broj 60/2018).

Član 9

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a biće objavljen u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 2213

Podgorica, 28. marta 2019. godine

Komisija za kontrolu kvaliteta rada fizioterapeuta

Predsjednik,

Aldin Murić, s.r.